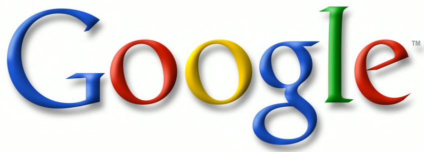
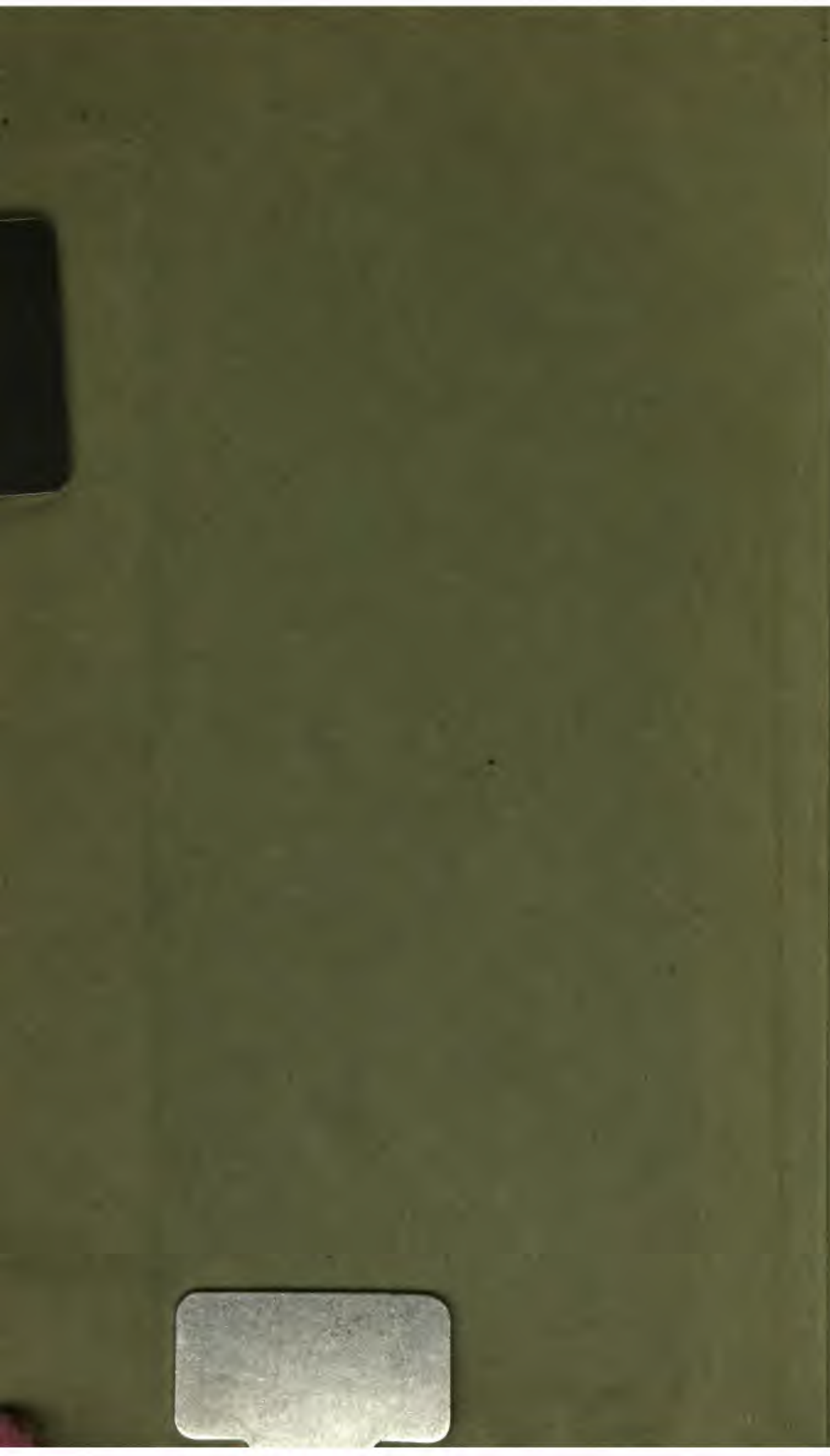

NYPL RESEARCH LIBRARIES
3 3433 08231067 7

ISOCRATIS

OPERA OMNIA.

TOMUS TERTIUS.

BIBLIOPOLÆ apud quos veneunt Parisiis,

FRANÇ. AMBR. DIDOT L'AINÉ, rue Pavée S. André.
GUILLELM. DE BURE, quai des Augustins.
ALEXAND. JOMBERT JEUNE, rue Dauphine.
THEOPHIL. BARROIS JEUNE, quai des Augustins.

Apud eosdem Bibliopolas veneunt versa in Gallicum sermonem ab eodem ATHANASIO AUGER ejusdem Isocratis Opera, 3 vol. in-8°.

ISOCRATIS OPERA OMNIA

GRÆCÈ ET LATINÈ,

cum versione nova, triplici indice, variantibus lectionibus, et notis,

EDIDIT ATHANASIUS AUGER,

Lescuriensis diœces. vicarius gen. necnon regiæ Inscript. Paris. et Rothomag. academ. socius.

TOMUS TERTIUS.

SUMPTIBUS EDITORIS EXCUDEBAT

PARISIIS

FRANC. AMBR. DIDOT L'AINÉ.

M. DCC. LXXXII.

ANALYSIS ORATIONIS CONTRA SOPHISTAS.

Mihi videtur imperfectam esse hanc orationem, & ex duabus partibus quas continere debuit, unam tantummodò fuisse tractatam, alteram tractandam quidem oratorem suscepisse, sed intactam reliquisse. Imò quæ nunc dicitur oratio contrà sophistas, nihil aliud est fortassis quàm prologus longior orationis in quâ id probare propositum fuit, ejusmodi esse eloquentiæ studium ut nos ad omnes virtutes parare possit & informare: quæ oratio vel deperdita fuit lapsu temporis, prologo tantùm servato; vel de industriâ ab Isocrate non scripta fuit, ob aliquam causam nobis ignotam.

In primâ parte, post breve exordium, tria sophistarum genera aggreditur Isocrates, nempè eos qui scientiæ dialecticæ & disciplinæ morum, eos qui eloquentiæ politicæ, eos denique qui forensium orationum, magistros se esse profitebantur.

I. Impugnat primum sophistarum genus, 1°. quòd se rerum futurarum cognitionem habere jactitarent; 2°. quòd parvam mercedem postulantes, magna se daturos promitterent,

& pecuniarum contemptum præ ſe ferentes, à diſcipulis qui virtutem à ſe erant edocendi ſponſores peterent ut ſua ipſis mercedula præſtaretur; 3°. quòd in multis ſecum ipſi non conſtarent.

II. Reprehenditur ſecundum ſophiſtarum genus, quòd magnificis & vanis pollicitationibus plurimos ſibi diſcipulos ſtuderent conciliare, quòd graviter hallucinarentur in ratione edocendæ eloquentiæ. Hoc paulò fuſiùs tractat orator, ac ſapienter definit quæ, tùm in eo qui docet tùm in eo qui diſcit eloquentiam, requirantur.

III. In eo culpat Iſocrates tertium ſophiſtarum genus, quòd in litium artes eloquentiæ diſciplinam concluſerint, quæ omnia orationum genera complectitur, hujusque ſtudioſos ad fortitudinem, temperantiam & juſtitiam, poteſt deducere.

Hâc primâ parte abſolutâ, alteram ſe tractaturum edicit, nempè, ejuſmodi eſſe eloquentiæ ſtudium ut nos ad omnes virtutes parare poſſit & informare, ſed eam partem reipsâ non tractat: undè concludimus hanc orationem eſſe imperfectam.

Ignoratur quo tempore ſcripta fuerit & prolata oratio contrà ſophiſtas.

Nota apud Athenienſes olim dictos fuiſſe ſophiſtas viros ſapientes, & eloquentiæ, aliarumque bonarum artium ma-

giſtros; verùm huic nomini, ſuâpte naturâ honeſtiſſimo, multorum inſcitiam & improbitatem invidiam peperiſſe; hincque tandem factum eſſe ut appellarentur ſophiſtæ qui oſtentationis aut quæſtûs causâ philoſopharentur.

ΚΑΤᾺ

ΤΩ͂Ν ΣΟΦΙΣΤΩ͂Ν

ΛΌΓΟΣ.

ΕἸ ΠΆΝΤΕΣ ἤθελον οἱ παιδεύειν ἐπιχειροῦντες ἀληθῆ λέγειν, καὶ μὴ μείζους ποιεῖσθαι τὰς ὑποσχέσεις ὧν ἔμελλον ἐπιτελεῖν, οὐκ ἂν κακῶς ἤκουον ὑπὸ τῶν ἰδιωτῶν. Νῦν δ᾽ οἱ τολμῶντες λίαν ἀπερισκέπτως ἀλαζονεύεσθαι, πεποιήκασιν ὥστε δοκεῖν ἄμεινον βουλεύεσθαι τοὺς ῥαθυμεῖν αἱρουμένους, τῶν περὶ τὴν φιλοσοφίαν διατριβόντων.

Τίς γὰρ οὐκ ἂν μισήσειεν ἅμα καὶ καταφρονήσειε, πρῶτον μὲν τῶν περὶ τὰς ἔριδας διατριβόντων, οἳ προσποιοῦνται μὲν τὴν ἀλήθειαν ζητεῖν, εὐθὺς δ᾽ ἐν ἀρχῇ τῶν ἐπαγγελμάτων, ψευδῆ λέγειν ἐπιχειροῦσιν; Οἶμαι γὰρ ἅπασιν εἶναι φανερόν, ὅτι τὰ μέλλοντα προγινώσκειν, οὐ τῆς ἡμετέρας

[lineâ 10.] Huic πρῶτον respondet pag. 10, l. 5, Οὐ μόνον δὲ τούτοις....

[l. 10 & 11.] Pro διατριβόντων velim legi simplex

CONTRA SOPHISTAS ORATIO.

BREVE EXORDIUM.

Si omnes iſti qui docere inſtituunt vera dicere non cunctarentur, neque majora promitterent quàm poſſunt præſtare, non malè audirent apud vulgus : nunc eorum audaciâ qui ſe nimis inconſideratè jactitant, factum eſt ut rectiùs ſibi conſulere videantur ii qui in otio malunt degere, quàm ii qui litteris ſtudent & ſcientiis.

PRIMA PARS.

I. 1°. Quis enim non ſimul & oderit & contempſerit, primùm eos qui in rixis dialecticis verſantur : qui, quum veritatis indagationem præ ſe ferant, ſtatìm in pollicitationum ſuarum initio non dubitant mentiri? Omnibus enim perſpicuum eſſe arbitror, futurarum rerum prænotionem noſtræ

ὄντων quia proximè præceſſit διατελούντων.

[l. 14.] Velim legi cum Battie ὅτι τὸ τά.

φύσεώς ἐστιν, ἀλλὰ τοσοῦτον ἀπέχομεν ταύτης τῆς φρονήσεως, ὥσθ' Ὅμηρος, ὁ μεγίστην δόξαν ἐπὶ σοφίᾳ ἔχων, καὶ τοὺς θεοὺς πεποίηκεν ἔστιν ὅτε βουλευομένους περὶ αὐτῶν· οὐ τὴν ἐκείνων γνώμην εἰδώς, ἀλλ' ἡμῖν ἐνδείξασθαι βουλόμενος ὅτι τοῖς ἀνθρώποις ἕν τι τοῦτο τῶν ἀδυνάτων ἐστίν.

Οὗτοι τοίνυν εἰς τοῦτο τόλμης ἐληλύθασιν, ὥστε πειρῶνται πείθειν τοὺς νεωτέρους, ὡς ἢν αὐτοῖς πλησιάσωσιν, ἅτε πρακτέον ἐστὶν εἴσονται, καὶ διὰ ταύτης τῆς ἐπιστήμης εὐδαίμονες γενήσονται. Καὶ τηλικούτων ἀγαθῶν διδασκάλους καὶ κυρίους σφᾶς αὐτοὺς καταστήσαντες, οὐκ αἰσχύνονται τέτταρας ἢ πέντε μνᾶς ὑπὲρ τούτων αἰτοῦντες. Ἀλλ' εἰ μέν τι τῶν ἄλλων κτημάτων πολλοστοῦ μέρους τῆς ἀξίας ἐπώλουν, οὐκ ἂν ἠμφισβήτησαν ὡς οὐκ εὖ φρονοῦντες τυγχάνουσι· σύμπασαν δὲ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν οὕτως ὀλίγου πωλοῦντες, ὡς νοῦν ἔχοντες διδάσκαλοι τῶν ἄλλων ἀξιοῦσι γενέσθαι. Καὶ λέγουσι μὲν ὡς οὐδὲν δέονται χρημάτων, ἀργυρίδιον καὶ χρυσίδιον τὸν πλοῦτον ἀποκαλοῦντες, μικροῦ δὲ κέρδους ὀρεγόμενοι, μόνον οὐ κἀθανάτους ὑπισχνοῦνται ποιήσειν τοὺς αὐτοῖς συνόντας. Ὃ δὲ πάντων καταγελαστότατον, ὅτι παρ' ὧν δεῖ λαμβάνειν αὐτούς, τούτοις μὲν ἀπιστοῦσιν, οἷς μέλλουσι τὴν δικαιοσύνην παραδώσειν· ὧν δ' οὐδεπώποτε διδάσκαλοι γεγόνασι, παρὰ

naturæ non competere, at humanæ prudentiæ captum uſque adeò excedere, ut Homerus, ſapientiæ opinionem maximam conſecutus, etiam Deos interdùm de futuris deliberantes introduxerit. Non quòd perſpectum habuit ipſorum animum; ſed quia nobis oſtendere voluit id ex eorum eſſe numero quæ vires humanas ſuperant.

2°. Iſti quidem tantâ ſunt audaciâ, ut perſuadere conentur adoleſcentibus eos, ſi ipſis magiſtris uſi fuerint, & quid ſit agendum ſcituros, & per eam ſcientiam felicitatis fore compotes. Et quum ſe tantorum bonorum doctores ac dominos conſtituerint, non erubeſcunt pro iis quatuor aut quinque minas poſcere. Quod ſi quid aliarum rerum longè infrà juſtum pretium venderent, ne ipſi quidem inficias irent ſe deſipere: nunc quum tantillo venumdent felicitatem univerſam, tanquam ſapientes, aliorum magiſtri eſſe volunt. Et auro quidem & argento, quæ minuendi causâ *pecuniolam* appellant, ſe negant indigere, quum appetitione parvi lucelli diſcipulis immortalitatem tantùm non polliceantur. Jam, quod omnium maximè ridiculum eſt, iis diffidunt à quibus mercedem ſunt recepturi, quibus ſe juſtitiam tradituros promittunt: quorum autem nunquam fuerunt præcep-

τούτοις τὰ παρὰ τῶν μαθητῶν μεσεγγυῶνται· περὶ μὲν τὴν ἀσφάλειαν εὖ βουλευόμενοι, τῷ δὲ ἐπαγγέλματι τἀναντία πράττοντες. Τοὺς μὲν γὰρ ἄλλο τι παιδεύοντας, προσήκει διακριβοῦσθαι περὶ τῶν διαφερόντων. Οὐδὲν γὰρ κωλύει τοὺς περὶ ἕτερα δεινοὺς γενομένους, μὴ χρηστοὺς εἶναι περὶ τὰ συμβόλαια. Τοὺς δὲ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν σωφροσύνην ἐργαζομένους, πῶς οὐκ ἄλογόν ἐστι μὴ οὐ τοῖς μαθηταῖς μᾶλλον πιστεύειν; οὐ γὰρ δή που περὶ τοὺς ἄλλους ὄντες καλοὶ κἀγαθοὶ καὶ δίκαιοι, περὶ τούτους ἐξαμαρτήσονται δι' οὓς τοιοῦτοι γεγόνασιν.

Ἐπειδὰν οὖν τῶν ἰδιωτῶν τινές, ἅπαντα ταῦτα συλλογισάμενοι, κατίδωσι τοὺς τὴν σοφίαν διδάσκοντας, καὶ τὴν εὐδαιμονίαν παραδιδόντας, αὐτούς τε πολλῶν δεομένους, καὶ τοὺς μαθητὰς μικρὸν πραττομένους· καὶ τὰς ἐναντιώσεις ἐπὶ μὲν τῶν λογιδίων τηροῦντας, ἐπὶ δὲ τῶν ἔργων μὴ καθορῶντας· ἔτι δὲ περὶ τῶν μελλόντων μὲν εἰδέναι προσποιουμένους, περὶ δὲ τῶν παρόντων, μηδὲν τῶν δεόντων μήτ' εἰπεῖν μήτε συμβουλεῦσαι δυναμένους· ἀλλὰ μᾶλλον ὁμονοοῦντας, καὶ πλείω κατορθοῦντας, τοὺς ταῖς δόξαις χρωμένους, ἢ

[l. 7 & 8.] Σωφροσύνην ἐργαζομένους, non est hîc, sapientiam operantes, sed, ex sapientiâ docendâ quæstum facientes.

tores, eos pro diſcipulis ſpondere poſtulant: quâ ſanè re non malè ſibi cavent, ſed pollicitationibus ſuis faciunt contraria. Nam qui docent aliquid aliud, eos quàm accuratiſſimè providere decet ne debito ſuo fraudentur. Nihil enim prohibet quominùs ii qui alterius cujuſpiam artis peritiam adepti ſunt, parum probi ſint in contractibus. Eos autem qui ex docendâ virtute & temperantiâ quæſtum faciunt, quid abſurdius eſt quàm non diſcipulis potiſſimùm fidem adhibere? Siquidem ei qui boni & æqui erunt ergà ceteros, non illis utique injuriam facient quorum operâ tales evaſerunt.

3°. Quum igitur indoctorum quidam, his omnibus conſideratis, animadvertunt eos qui ſapientiam docent & tradunt felicitatem, ipſos multis rebus indigere, & à diſcipulis exigere mercedulam; & quas in ſententiolis obſervant contradictiones, eaſdem non perſpicere in factis; & præterea qui ſcientiam futurorum affectant, de præſentibus nihil opportuni vel dicere poſſe vel deliberare; ſed eos magis inter ſe conſentire, & plura feliciter perficere, qui ducuntur opinionibus, quàm qui

---

[l. 16.] Πραττομένους, nempè τοὺς σοφιστάς. Πραττομένους regit τοὺς μαθητάς, & à diſcipulis parvam mercedem exigentes.

τοὺς τὴν ἐπιστήμην ἔχειν ἐπαγγελλομένους· εἰκότως οἶμαι καταφρονοῦσι, καὶ νομίζουσιν ἀδολεσχίαν καὶ μικρολογίαν, ἀλλ' οὐ τῆς ψυχῆς ἐπιμέλειαν εἶναι, τὰς διατριβὰς τὰς τοιαύτας.

Οὐ μόνον δὲ τούτοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς τοὺς πολιτικοὺς λόγους ὑπισχνουμένοις, ἄξιον ἐπιτιμῆσαι. Καὶ γὰρ ἐκεῖνοι τῆς μὲν ἀληθείας οὐδὲν φροντίζουσιν, ἡγοῦνται δὲ τοῦτ' εἶναι τὴν τέχνην, ἢν ὡς πλείστους τῇ σμικρότητι τοῦ μισθοῦ καὶ τῷ μεγέθει τῶν ἐπαγγελμάτων προσαγάγωνται, καὶ λαβεῖν τι παρ' αὐτῶν δυνηθῶσιν. Οὕτω δὲ ἀναισθήτως αὐτοί τε διάκεινται καὶ τοὺς ἄλλους ἔχειν ὑπειλήφασιν, ὥστε χεῖρον γράφοντες τοὺς λόγους ἢ τῶν ἰδιωτῶν τινὲς αὐτοσχεδιάζουσιν, ὅμως ὑπισχνοῦνται τοιούτους ῥήτορας τοὺς συνόντας ποιήσειν, ὥστε μηδὲν τῶν ἐνόντων ἐν τοῖς πράγμασι παραλιπεῖν· καὶ ταύτης τῆς δυνάμεως οὐδὲν οὔτε ταῖς ἐμπειρίαις, οὔτε τῇ φύσει τοῦ μαθητοῦ, μεταδιδόασιν· ἀλλὰ φασὶν ὁμοίως τὴν τῶν λόγων ἐπιστήμην ὥσπερ τὴν τῶν γραμμάτων παραδώσειν· ὡς μὲν ἔχει τούτων ἑκάτερον οὐκ ἐξετάσαντες, οἰόμενοι δὲ διὰ τὰς ὑπερβολὰς τῶν ἐπαγγελμάτων, αὐτοί τε θαυμασθήσεσθαι, καὶ τὴν παίδευσιν τὴν τῶν λόγων πλείονος ἀξίαν δόξειν εἶναι: κακῶς εἰδότες, ὅτι μεγάλας ποιοῦσι τὰς τέχνας οὐχ οἱ τολμῶντες ἀλαζονεύεσθαι περὶ αὐτῶν, ἀλλ' οἱ-

ſcientiam ſe habere gloriantur: jure, opinor, iſtos deſpiciunt, & vanam loquacitatem eſſe atque nugas, non animi eruditionem exiſtimant, ejus generis diſputationes.

II. Neque verò hi tantùm reprehendendi ſunt, ſed etiam civilis eloquentiæ magiſtri. Nam & illi veritatem nihil curant, & hoc artis eſſe arbitrantur, ſi quàm plurimos exiguitate mercedis & pollicitationum magnitudine ad ſe pellexerint, & ab eis aliquid capere potuerint. Qui adeò & ſtupidi ipſi ſunt & alios eſſe putant, ut, quum orationes ſcribant deteriùs quàm ineruditorum nonnulli habent ex tempore, ſe tamen polliceantur diſcipulos ſuos ad artem oratoriam ità informaturos, ut nihil illi quod rebus inſit prætermiſſuri ſint. Nec in eâ facultate acquirendâ quidquam vel uſui rerum vel ingenio diſcipuli tribuunt; ſed præcepta eloquentiæ, perindè ut litterarum ſcientiam, ſe tradituros aiunt: quæ ſit utriusque rei natura non conſiderantes, at exiſtimantes ob promiſſionum excellentiam, tùm ſe in admiratione futuros, tùm oratoriæ inſtitutioni pretium acceſſurum: in quo certè falluntur. Artium enim fines propagant, non qui multa inſolenter de illis jactare audent, ſed

[1. 2.] Καταφρονοῦσι, ſcilicet τούτων τῶν σοφιστῶν.

τινες ἂν ὅσον ἔνεστιν ἐν ἑκάστῃ, τοῦτο ἐξευρεῖν δυνηθῶσιν. Ἐγὼ δὲ περὶ πολλῶν ἂν χρημάτων ἐπιμησάμην τηλικοῦτον δύνασθαι τὴν φιλοσοφίαν ὅσον οὗτοι λέγουσιν (ἴσως γὰρ οὔτ᾽ ἂν ἡμεῖς πλεῖστον ἀπελείφθημεν, οὐδ᾽ ἂν ἐλάχιστον μέρος ἀπελαύσαμεν αὐτῆς)· ἐπειδὴ δ᾽ οὐχ οὕτως ἔχει, βουλοίμην ἂν παύσασθαι τοὺς φλυαροῦντας. Ὁρῶ γὰρ οὐ μόνον περὶ τοὺς ἐξαμαρτάνοντας τὰς βλασφημίας γινομένας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας συνδιαβαλλομένους, τοὺς περὶ ταύτην τὴν διατριβὴν ὄντας.

Θαυμάζω δ᾽ ὅταν ἴδω τούτους τῶν μαθητῶν ἀξιουμένους, οἳ ποιητικοῦ πράγματος τεταγμένην τέχνην παράδειγμα φέροντες λελήθασι σφᾶς αὐτούς. Τίς γὰρ οὐκ οἶδε, πλὴν τούτων, ὅτι τὸ μὲν τῶν γραμμάτων ἀκινήτως ἔχει, καὶ μένει κατὰ ταυτόν, ὥστε τοῖς αὐτοῖς ἀεὶ περὶ τῶν αὐτῶν χρώμενοι διατελοῦμεν· τὸ δὲ τῶν λόγων πᾶν τοὐναντίον πέπονθε; Τὸ γὰρ ὑφ᾽ ἑτέρου ῥηθὲν, τῷ λέγοντι μετ᾽ ἐκεῖνον οὐχ ὁμοίως χρήσιμόν ἐστιν· ἀλλ᾽ οὗτος εἶναι δοκεῖ τεχνικώτατος, ὃς ἂν ἀξίως μὲν λέγῃ τῶν πραγμάτων, μηδὲν δὲ τῶν αὐτῶν τοῖς ἄλλοις εὑρίσκειν δύνηται. Μέγιστον δὲ σημεῖον τῆς ἀνομοιότητος αὐτῶν·

[l. 13.] Ποιητικὸν πρᾶγμα, est id cujus post actionem

qui id eruere ac proferre possunt quod in unaquaque continetur. Ego verò tantùm posse scientiam & studium, quantùm isti prædicant, id sanè magnis opibus anteferrem; fortassis enim neque nos postremi essemus, neque fructus indè minimos caperemus: at quum ità se res non habeat, nugatores istos tandem conticescere velim. Non enim delinquentes tantùm maledictis peti video, sed unà cum istis & ceteros universos qui in hoc studiorum genere versantur.

Miror autem eis discipulos committi qui non intelligunt se ejus artis afferre exemplum quæ legibus certis definita est & opere cernitur. Quis enim, istis exceptis, ignorat nusquam mutari litteras, & easdem usque permanere? undè iisdem pro iisdem verbis semper utimur; quum eloquentiæ sit diversissima ratio. Nam quod ab alio dictum est, dicenti post illum non perindè expedit: verùm is peritissimus artis esse creditur qui pro dignitate rerum dixerit, & ea invenerit quæ ab aliis reperta non fuerint. Maximum autem hujus dissimilitudinis illud est argumentum; orationes scilicet rectè se

---

opus aliquod remanet quod oculis aspicitur. Talis est scribendi actio; ubi desiit, in conspectu manet id quod scriptum est. Sed dicere est πρακτικὸν: nempè, v. g. ubi peroravit Demosthenes & actio desiit, opus nullum cernitur.

τοὺς μὲν γὰρ λόγους οὐχ οἷόν τε καλῶς ἔχειν, ἢν μὴ τῶν καιρῶν καὶ τοῦ πρέποντος ἱκανῶς μετάσχωσιν, τοῖς δὲ γράμμασιν οὐδενὸς τούτων προσεδέησεν. Ὥσθ᾽ οἱ χρώμενοι τοῖς τοιούτοις παραδείγμασι, πολὺ ἂν δικαιότερον ἀποτίνοιεν ἢ λαμβάνοιεν ἀργύριον, ὅτι, πολλῆς ἐπιμελείας αὐτοὶ δεόμενοι, τοὺς ἄλλους παιδεύειν ἐπιχειροῦσιν.

Εἰ δὲ δεῖ μὴ μόνον κατηγορῆσαι τῶν ἄλλων, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐμαυτοῦ δηλῶσαι διάνοιαν, ἡγοῦμαι πάντας ἄν μοι τοὺς εὖ φρονοῦντας συνειπεῖν, ὅτι πολλοὶ μὲν τῶν φιλοσοφησάντων, ἰδιῶται διετέλεσαν ὄντες, ἄλλοι δέ τινες οὐδενὶ πώποτε συγγενόμενοι τῶν σοφιστῶν, καὶ λέγειν καὶ πολιτεύεσθαι δεινοὶ γεγόνασιν. Αἱ μὲν γὰρ δυνάμεις καὶ τῶν λόγων καὶ τῶν ἄλλων ἔργων ἁπάντων, ἐν τοῖς εὐφυέσιν ἐγγίγνονται, καὶ τοῖς περὶ τὰς ἐμπειρίας γεγυμνασμένοις. Ἡ δὲ παίδευσις τοὺς μὲν τοιούτους τεχνικωτέρους, καὶ πρὸς τὸ ζῆν εὐπορωτέρους ἐποίησεν· οἷς γὰρ καὶ νῦν ἐντυγχάνουσι πλανώμενοι, ταῦτα ἐξ ἑτοιμοτέρου λαμβάνειν ἐδίδαξε. Τοὺς δὲ καταδεεστέραν τὴν φύσιν ἔχοντας, ἀγωνιστὰς μὲν ἀγαθοὺς ἢ λόγων ποιητὰς οὐκ ἂν

[l. 19 & 20.] Πρὸς τὸ ζῆν εὐπορωτέρους intellige, expeditiores (ad loquendum & ad ſcribendum) in variis

habere non possunt, nisi temporibus & decoro apprimè sint accommodatæ; litteræ verò horum nihil desiderant. Quapropter eos qui hujusmodi exemplis utuntur, multò æquius esse dependere quàm accipere pecuniam, quòd, quum ipsi institutione multâ indigerent, alios erudire aggrediantur.

Sapienter definit orator quæ, tùm in eo qui docet tùm in eo qui discit eloquentiam, requirantur.

Quòd si non tantùm alii accusandi sunt, sed mea quoque sententia explicanda est, omnes benè sanos mihi concessuros arbitror, multos jam qui eloquentiæ studuerint privatos permansisse; quosdam verò alios, qui nullo unquàm è sophistis præceptore sunt usi, tàm in dicendo quàm in republicâ gerendâ solertes extitisse. Nam tùm eloquentiæ tùm ceterarum omnium facultates, naturâ ingeniosis hominibus, & exercentibus se usu, donantur: hos autem institutio artis peritiores, & ad varias vitæ circumstantias reddit instructiores; siquidem in quæ hactenùs velut errantes inciderant, quasi è penu confestìm depromere docet. At si qui sunt infirmioribus ingeniis, eos nunquam institutio efficiet vel optimos oratores, vel orationum

---

vitæ circumstantiis.

ἀποτελέσειεν, αὐτοὺς δ᾽ ἂν αὑτῶν προαγάγοιτο, καὶ πρὸς πολλὰ φρονιμώτερον διακεῖσθαι ποιήσειεν.

Βούλομαι δ᾽, ἐπειδήπερ ἐνταῦθα προῆλθον, ἔτι σαφέστερον εἰπεῖν περὶ αὐτῶν. Φημὶ γὰρ ἐγὼ τῶν μὲν ἰδεῶν ἐξ ὧν τοὺς λόγους ἅπαντας καὶ λέγομεν καὶ συντίθεμεν λαβεῖν ἐπιστήμην, οὐκ εἶναι τῶν πάνυ χαλεπῶν, ἤν τις αὑτὸν παραδιδῷ, μὴ τοῖς ῥᾳδίως ὑπισχνουμένοις, ἀλλὰ τοῖς εἰδόσι περὶ αὐτῶν. Τὸ δὲ τούτων ἐφ᾽ ἑκάστῳ τῶν πραγμάτων ἃς δεῖ προελέσθαι, καὶ μίξασθαι πρὸς ἀλλήλας, καὶ τάξαι κατὰ τρόπον, ἔτι δὲ καὶ τῶν καιρῶν μὴ διαμαρτεῖν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐνθυμήμασι πρεπόντως ὅλον τὸν λόγον καταποικίλαι, καὶ τοῖς ὀνόμασιν εὐρύθμως καὶ μουσικῶς εἰπεῖν, ταῦτα δὲ πολλῆς ἐπιμελείας δεῖσθαι, καὶ ψυχῆς ἀνδρικῆς καὶ δοξαστικῆς ἔργον εἶναι. Καὶ δεῖ τὸν μὲν μαθητὴν, πρὸς τῷ τὴν φύσιν ἔχειν οἵαν χρὴ, τὰ μὲν εἴδη τῶν λόγων μαθεῖν, περὶ δὲ τὰς χρήσεις αὐτῶν γυμνασθῆναι· τὸν δὲ διδάσκαλον, τὰ μὲν οὕτως ἀκριβῶς ὡς οἷόν τ᾽ εἶναι διελθεῖν, ὥστε μηδὲν τῶν διδακτῶν παραλιπεῖν, περὶ δὲ τῶν λοιπῶν τοιοῦτον αὑτὸν παράδειγμα παρασχεῖν,

---

[l. 1 & 2.] Αὐτοὺς αὐτῶν προαγάγοιτο, ipſos ante ſemetipſos provexit, i. e. effecerit ut ſibimetipſis ſuperio-

ſcriptores

ſcriptores egregios; verùm eò duntaxat perducet ut ipſi ſeſe quodammodo ſuperent, & multis in rebus prudentiores fiant.

Libet autem, poſtquam huc provectus ſum, dilucidiùs hæc exponere. Nego igitur illa dicendi genera juxtà quæ orationes omnes & dicimus & conſcribimus cognitu eſſe perdifficilia, ſi quis magiſtro non temerè pollicenti, ſed artis perito, ſe erudiendum tradiderit. In ſingulis autem rebus ea genera eligere quæ conveniunt, & inter ſe miſcere, & ſcitè collocare; prætereà condecentias ſervare, congruis ſententiis totam variare orationem, & verba ità diſponere ut numeroſum & muſicum quemdam concentum efficiant: hæc demùm ingentem curam, animum generoſum atque ſagacem, requirunt. Ac diſcipulum quidem oportet idoneo præditum ingenio, etiam callere varias orationum formas, & in illarum uſu exerceri: magiſtrum verò par eſt præcepta omnia, quàm accuratiſſimè licet, explicare, ità ut nihil quod doceri poſſit prætermittat; & de reliquis tale ſe exemplum

res ſint & ipſi ſe vincant.

[l. 21.] Οὕτως junge cum proximo ὡς. Deindè pro εἶναι malim ἐςὶ quod hîc uſitatius foret.

[l. 22 & 23.] Περὶ τῶν λοιπῶν, de reliquis, i. e. de orationis formarum uſu.

ὥστε τοὺς ἐκτυπωθέντας καὶ μιμεῖσθαι δυνηθέντας, εὐθὺς ἀνθηρότερον καὶ χαριέστερον τῶν ἄλλων φαίνεσθαι λέγοντας. Καὶ τούτων μὲν πάντων συμπεσόντων, τὸ τέλειον ἕξουσιν οἱ φιλοσοφοῦντες· καθ' ὃ δ' ἂν ἐλλείπῃ τι τῶν εἰρημένων, ἀνάγκη ταύτῃ χείρους εἶναι τοὺς πλησιάζοντας.

Οἱ μὲν οὖν ἄρτι τῶν σοφιστῶν ἀναφυόμενοι, καὶ νεωστὶ προσπεπτωκότες ταῖς ἀλαζονείαις, εἰ καὶ νῦν πλεονάζουσιν, οἶδ' ὅτι πάντες ἐπὶ ταύτην κατενεχθήσονται τὴν ὑπόθεσιν.

Λοιποὶ δ' εἰσὶν ἡμῖν οἱ πρὸ ἡμῶν γενόμενοι, καὶ τὰς καλουμένας τέχνας γράψαι τολμήσαντες, οὓς οὐκ ἀφετέον ἀνεπιτιμήτους. Οἵτινες ὑπέσχοντο δικάζεσθαι διδάξειν, ἐκλεξάμενοι τὸ δυσχερέστατον τῶν ὀνομάτων, ὃ τῶν φθονούντων ἔργον ἦν λέγειν, ἀλλ' οὐ τῶν προεστώτων τῆς τοιαύτης παιδεύσεως· καὶ ταῦτα τοῦ πράγματος καθ' ὅσον ἐστὶ διδακτὸν, οὐδὲν μᾶλλον πρὸς τοὺς δικανικοὺς λόγους, ἢ πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπαντας, ὠφελεῖν δυναμένου. Τοσούτῳ δὲ χείρους ἐγένοντο τῶν περὶ τὰς ἔριδας καλινδουμένων, ὅσον οὗτοι μὲν τοιαῦτα λογίδια διεξιόντες, οἷς εἴ τις ἐπὶ τῶν πράξεων ἐμμένειεν, εὐθὺς ἂν ἐν πᾶσιν εἴη κακὸς,

[l. 1.] Ἐκτυπωθέντας sensu activo sumitur quasi ἐκτυπωσάντας.

præbere, ut qui id expresserint & imitari potuerint, statìm ornatiùs & elegantiùs quàm alii dicere videantur. Quæ universa si concurrerint, numeris omnibus absoluti erunt eloquentiæ magistri: prout quidquam ex his desiderabitur, necesse erit & ab eâ parte discipulos esse deteriores.

Ceterùm istos sophistas modò subortos, & istam arrogantiam recèns amplexos, etsi magna est eorum turba, omnes tamen scio ad hoc argumentum pertinere.

III. Restant ii qui, antè nostram ætatem de forensi artificio scribere ausi, non sine reprehensione dimittendi sunt. Id enim præ se tulerunt se docturos quomodo lites agendæ sint, eo delecto vocabulo quod odiosissimum est, quodque ipsorum invidos potiùs, quàm eloquentiæ præceptores, eligere decuisset: præsertìm quum hæc, quanta patet, doctrina non minùs ad forenses controversias quàm ad cetera orationum genera possit conducere. Tantò autem sunt pejores iis qui circà contentiones dialecticas versantur, quòd hi quidem, quum eas percurrant quæstiunculas, quibus si quis in rebus gerendis insisteret, statim evaderet

[l. 12.] Hìc τέχνας intellige τέχνας δικανικὰς, artes forenses.

ὅμως ἀρετὴν ἐπηγγείλαντο καὶ σωφροσύνην ὑπὲρ αὐτῶν· ἐκεῖνοι δὲ ἐπὶ τοὺς πολιτικοὺς λόγους παρακαλοῦντες, ἀμελήσαντες τῶν ἄλλων τῶν προσόντων αὐτοῖς ἀγαθῶν, πολυπραγμοσύνης καὶ πλεονεξίας ὑπέστησαν εἶναι διδάσκαλοι. Καίτοι τοὺς βουλομένους πειθαρχεῖν τοῖς ὑπὸ τῆς φιλοσοφίας ταύτης προσταττομένοις, πολὺ ἂν θᾶττον πρὸς ἐπιείκειαν ἢ πρὸς ῥητορείαν ὠφελήσειαν. Καὶ μηδεὶς οἰέσθω με λέγειν ὡς ἔστι δικαιοσύνη διδακτόν. Ὅλως μὲν γὰρ οὐδεμίαν ἡγοῦμαι τέχνην τοιαύτην εἶναι, ἥτις τοῖς κακῶς πεφυκόσι πρὸς ἀρετήν, σωφροσύνην ἢ δικαιοσύνην ἂν ἐμποιήσειεν· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ συμπαρακελεύσασθαί γε καὶ συνασκῆσαι μάλιστ' ἂν οἶμαι τὴν τῶν λόγων τῶν πολιτικῶν ἐπιμέλειαν.

Ἵνα δὲ μὴ δοκῶ τὰς μὲν τῶν ἄλλων ὑποσχέσεις διαβάλλειν, αὐτὸς δὲ μείζω λέγειν τῶν ἐνόντων· ἐξ ὧνπερ αὐτὸς ἐπείσθην οὕτω ταῦτ' ἔχειν, ῥᾳδίως οἶμαι καὶ τοῖς ἄλλοις φανερὸν καταστήσειν.

[l. 4.] Αὐτοῖς, scilicet πολιτικοῖς λόγοις.

[l. 8.] Ὠφελήσειαν, nempè οἱ τῶν πολιτικῶν λόγων διδάσκαλοι. = [l. 10.] Διδακτὸν sub. πρᾶγμα.

[l. 13 & seq.] Οὐ μὴν ἀλλὰ . . . . ἐπιμέλειαν, ad verbum, sedenim puto orationum politicarum disciplinam seipsam nobiscum comparaturam (ad virtutem), hancque

improbiſſimus, attamen promiſerunt virtutem & ſapientiam ex his enaſcendas: iſti verò, dùm ad orationes politicas adhortarentur, neglectis aliis quæ in hâc diſciplinâ inſunt commoditatibus, curioſæ & improbæ cupiditatis doctores eſſe ſubſtinuerunt. Porrò eos qui hujus diſciplinæ præceptis obtemperant, ipſi forſan faciliùs ad æquitatem adduxiſſent quàm ad eloquentiam. Neque me quiſquam dicere exiſtimet juſtitiam doceri poſſe; nullam quippè prorsùs talem artem eſſe arbitror, quæ ingeniis ad virtutem non factis, vel temperantiam vel juſtitiam inſerat: ſedenim ut ad virtutem comparemur, ipſamque exerceamus, maximè conferre exiſtimo eloquentiæ politicæ diſciplinam.

Alteram orationis partem ſe tractaturum edicit Iſocrates, quam reipsâ non tractat; undè meritò concluditur hanc orationem eſſe imperfectam.

Verùm ne pollicitationes aliorum criminari videar, dùm ipſe res exaggero ſuprà modum; eas rationes quibus in hanc ſententiam ſum adductus, confido me facilè etiam aliis probaturum.

---

nobiſcum colituram, i. e. nos adjuturam ut ad virtutem comparemur, & hanc colamus.

[l. 17.] Μείζω λέγειν τῶν ὄντων, majora dicere quàm ea quæ reipsâ ſunt.

ANALYSIS ORATIONIS

INSCRIPTÆ

ΠΛΑΤΑΙΚῸΣ,

VEL PRO PLATÆENSIBUS.

PROPOSITUM.

Per bellum Peloponnesiacum Lacedæmonii, ut Thebanis gratificarentur, Platæam oppugnârant, ceperant & diruerant. Platæenses, quicumque potuerunt, Athenas confugêre; undè profecti per pacem dictam Antalcidis, in patriam reversi sunt. Quos Thebani ipsâ in pace, variis de causis, imparatos aggressi, urbem vix regressos expulerunt. Platæenses igitur patriâ pulsi iterùm confugerunt Athenas. Isocrates supponit (nam orationem hanc videtur scripsisse declamandi causâ, ut aiunt) hos, concione habitâ, conquestos fuisse de Thebanis, & postulavisse ut patria injustè diruta instauraretur. Sciendum est Athenienses tunc cum Thebanis aliisque Græciæ populis, societatem quamdam inivisse adversùs Lacedæmonios.

Exordium.

Benevolentiam & attentionem captare conantur Platæenses, 1°. per humanitatem Atheniensium ad quos loquuntur, ac per suum ipsorum statum miserabilem; 2°. per artes The-

banorum qui præstantissimos Athenarum oratores sibi conciliârunt, per eorumdem ergà se iniquitatem & violentiam, de quibus ut par est dicere nequeunt; 3°. ostendendo quàm rationi foret absonum se non adipisci ab Atheniensibus quæ Thebani adepti sunt potentiæ Atticæ perpetui inimici.

Transitus ad confirmationem.

Confirmatio.

Id probare intendunt Platæenses Platæam non debuisse dirui, eamque debere instaurari, idque evincunt Thebanos ipsorumque defensores confutando.

I. Probatur Platæam non debuisse dirui quòd Platæenses in Thebanorum concilio adesse noluerunt. Namque primùm hi persuadendi erant, non cogendi, ut id facerent; deindè Thebani nullo jure ab his postulare poterant ut apud se adessent in concilio.

II. Probatur item Platæam non debuisse dirui quòd Platæenses unà cum Lacedæmoniis bellum gesserint; siquidem illos duces inviti secuti sunt: quod ipsis commune fuit cum multis aliis Græcis, qui corporibus, non animis, laconicæ potentiæ se adjunxerunt.

Digressio in Athenienses, quorum humanitas crudelitati Thebanorum opponitur.

III. Verùm, inquiunt Thebani, ob communem sociorum utilitatem egimus. Sed etiamsi reverâ communis sociorum utilitas postularet ut Platæa dirueretur, Thebani debuerunt venire Athenas non eâ jam excisâ, at stante adhuc, de ejus

excidio cum Athenienſibus deliberaturi. Atenim nunquam planum facient id è re ſociorum eſſe quod ipſi iniquè patrârunt & crudeliter.

IV. Non poterunt dicere Thebani ſe fidem ſervare conſtanter, at metuendum eſſe ne Platæenſes, regione ſuâ recuperatâ, ad Lacedæmonios deficiant. Platæenſium fides egregia opponitur infidelitati Thebanorum tùm ergà Græciam univerſam, tùm ergà Athenas. De hâc infidelitate paulò fuſiùs loquitur orator.

V. Ad hanc rationem aliqui confugient, ſocietatem Thebanorum regionis Atticæ nunc pro munimento haberi, providendum autem eſſe ne iſti Lacedæmoniorum partes amplectantur.

1°. Validiùs evincitur nunquàm ità ſtultos fore Thebanos ut in tempore præſenti ab Athenienſibus deſciſcant ad Lacedæmonios.

2°. Etiamſi id facturi eſſent, tamen honeſtas utilitati anteferenda eſt.

3°. Si Thebani deſerent Athenas, non deerunt ſocii Athenienſibus juſta decernentibus adversùs Thebanos iniqua agentes.

Tranſitus ad perorationem.

Peroratio.

Peroratio eſt aptiſſimè diſpoſita ad commovendos animos.

1°. Vividè exponitur Platæensium fœda calamitas eorumque conditio miserabilis.

2°. Deprecatio fit ab amicitiâ & cognatione, ab indole Atheniensium ergà supplices, & iis quæ egerunt ergà alios qui ad se confugerant, ab ætate senili & juvenili eorum qui adsunt, & à grati animi officio.

3°. Obtestatio vehemens pro regione plataica, pro triumphis, pro majoribus, pro heroibus, cum criminatione Thebanorum.

4°. Concluditur revocando breviter præcipua momenta, ac præsertìm juramenta & fœdera, hortandoque ut secundùm jus & æquum decernatur.

ΠΛΑΤΑΙΚῸΣ.

Εἰδότες ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τοῖς ἀδικουμένοις προθύμως βοηθεῖν εἰθισμένους, καὶ τοῖς εὐεργέταις μεγίστην χάριν ἀποδιδόντας, ἥκομεν ἱκετεύσοντες, μὴ περιϊδεῖν ἡμᾶς εἰρήνης οὔσης ἀναστάτους ὑπὸ Θηβαίων γιγνομένους. Πολλῶν δὲ ἤδη πρὸς ὑμᾶς καταφυγόντων, καὶ διαπραξαμένων ἅπανθ' ὅσων ἐδεήθησαν, πολλὴν ἡγούμεθα μάλιστα προσήκειν ὑμῖν περὶ τῆς ἡμετέρας πόλεως ποιήσασθαι πρόνοιαν. Οὔτε γὰρ ἀδικώτερον οὐδένας ἂν ἡμῶν εὕροιτε τηλικαύταις συμφοραῖς περιπεπτωκότας· οὔτ' ἐκ πλείονος χρόνου πρὸς τὴν ὑμετέραν πόλιν οἰκειότερον διακειμένους. Ἔπειτα δὲ περὶ τοιούτων δεησόμενοι πάρεσμεν, ἐν οἷς κίνδυνος μὲν οὐδεὶς ἔνεστι, πάντες δ' ἄνθρωποι πειθομένους νομιοῦσιν ὑμᾶς ὁσιωτάτους καὶ δικαιοτάτους εἶναι τῶν Ἑλλήνων.

Εἰ μὲν οὖν Θηβαίους μόνους ἑωρῶμεν ἐκ παντὸς τρόπου παρεσκευασμένους πείθειν ὑμᾶς ὡς οὐδὲν εἰς ἡμᾶς ἐξημαρτήκασι, διὰ βραχέων ἂν ἐποιησάμεθα τοὺς λόγους. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τοῦθ' ἥκομεν ἀτυχίας, ὥστε μὴ μόνον ἡμῖν εἶναι τὸν ἀγῶνα πρὸς

PLATAICUS.

EXORDIUM.

QUUM ſciamus vos, viri Athenienſes, & affectis injuriâ libenter opitulari ſolitos, & pro acceptis beneficiis cumulatè gratiam referre, venimus ſupplicaturi ne nos tempore pacis à Thebanis penitùs everti ſinatis. Etſi autem jam multi ad veſtram fidem confugerunt, & omnia adepti ſunt quæ petierant, curam tamen urbis noſtræ vobis præſertìm putamus ſuſcipiendam. Nec enim ullos reperietis qui vel injuſtiùs quàm nos tantis calamitatibus ſint oppreſſi, vel qui veſtram civitatem diutiùs & fideliùs coluerint. Atque inſuper ea petituri ſumus, quæ ut periculi prorsùs nihil habent, ità, ſi impetraverimus à vobis, ab omnibus vos ſanctiſſimi & juſtiſſimi Græcorum judicabimini.

Quòd ſi Thebanos duntaxat omninò ità paratos eſſe videremus ut vobis perſuadere ſtuderent ſe nullâ nos affeciſſe injuriâ, noſtram orationem paucis abſolveremus: quum autem ea noſtra ſit infelicitas, ut non cum iſtis tantùm nobis conflictan-

[l. 17.] Addidi *μόνους* quod deeſt in vulgatâ. Codd. K & N legunt *ὑ μὲν ὗν μὴ Θηβαίυς.*

τούτους, ἀλλὰ καὶ πρὸς τῶν ῥητόρων τοὺς ἱκανωτάτους, οὓς ἀπὸ τῶν ἡμετέρων αὐτοῖς οὗτοι παρεσκευάσαντο συνηγόρους· ἀναγκαῖον διὰ μακροτέρων δηλῶσαι περὶ αὐτῶν.

Χαλεπὸν μὲν οὖν μηδὲν καταδεέστερον εἰπεῖν ὧν πεπόνθαμεν. Ποῖος γὰρ ἂν λόγος ἐξισωθείη ταῖς ἡμετέραις δυσπραξίαις; ἢ τίς ἂν ῥήτωρ ἱκανὸς γένοιτο κατηγορῆσαι τῶν Θηβαίοις εἰς ἡμᾶς ἡμαρτημένων; Ὅμως δὲ πειρατέον οὕτως ὅπως ἂν δυνώμεθα φανερὰν καταστῆσαι τὴν τούτων παρανομίαν. Πολὺ δὲ μάλιστα ἀγανακτοῦμεν, ὅτι τοσούτου δέομεν τῶν ἴσων ἀξιοῦσθαι τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν, ὥστ᾽ εἰρήνης οὔσης καὶ συνθηκῶν γεγενημένων, οὐχ ὅπως τῆς κοινῆς ἐλευθερίας μετέχομεν, ἀλλ᾽ οὐδὲ δουλείας μετρίας ἠξιώθημεν τυχεῖν.

Δεόμεθα οὖν ὑμῶν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μετ᾽ εὐνοίας ἀκροάσασθαι τῶν λεγομένων· ἐνθυμηθέντας ὅτι πάντων ἂν ἡμῖν ἀλογώτατον εἴη συμβεβηκὸς, εἰ Θηβαίοις μὲν τοῖς ἅπαντα τὸν χρόνον δυσμενῶς πρὸς τὴν πόλιν ὑμῶν διακειμένοις, αἴτιοι γεγένησθε τῆς ἐλευθερίας, ἡμεῖς δὲ μηδ᾽ ἱκετεύοντες ὑμᾶς τῶν αὐτῶν τοῖς ἐχθίστοις τύχοιμεν.

Περὶ μὲν οὖν τῶν γεγενημένων οὐκ οἶδ᾽ ὅτι δεῖ

dum ſit, ſed etiam cum oratorum præſtantiſſimis quos ex noſtris bonis patronos ſibi conciliaverunt, neceſſitas poſtulat ut rem prolixiùs explicemus.

Difficile quidem eſt non minora dicere quàm quæ perpeſſi ſumus. Quæ enim oratio noſtris calamitatibus æquari poſſit? aut quis par ſit iis criminandis quæ à Thebanis in nos iniquè geſta ſunt? Opera tamen danda eſt, ut quocumque poſſimus modo, iſtorum iniquitatem & violentiam patefaciamus. Illud autem maximè indignamur, quòd non ſolùm longè deteriore conditione ſumus quàm ceteri Græci; ſed quòd, pace conſtitutâ fœderibusque ſancitis, adeò communis libertatis non ſumus expertes, ut ne moderatam quidem ſervitutem potuerimus impetrare.

Oramus igitur vos, viri Athenienſes, ut cum benevolentiâ verba noſtra audiatis, cogitantes nihil nobis poſſe accidere quod à ratione tantoperè ſit abſonum, quàm, quum Thebanis, civitatis veſtræ perpetuis inimicis, libertatem reſtitueritis, nos ne ſupplicantes quidem ea poſſe adipiſci quæ inimiciſſimi obtinuerunt.

Tranſitus ad confirmationem.

Ac expoſitioni rerum geſtarum immorari longiùs

[l. 1.] Ἀλλὰ ϗ πρός .... hoc πρὸς abeſt à vulgatâ.

μακρολογεῖν· τίς γὰρ οὐκ οἶδεν ὅτι καὶ τὴν χώραν ἡμῶν κατανενέμηνται, καὶ τὴν πόλιν κατεσκάφασιν; ἃ δὲ λέγοντες ἐλπίζουσιν ἐξαπατήσειν, περὶ τούτων ὑμᾶς πειρασόμεθα διδάσκειν.

Ἐνιότε μὲν γὰρ τολμῶσι λέγειν, ὡς διὰ τοῦτο πρὸς ἡμᾶς οὕτω προσηνέχθησαν, ὅτι συντελεῖν αὐτοῖς οὐκ ἠθέλομεν. Ὑμεῖς δ᾽ ἐνθυμεῖσθε, πρῶτον μὲν, εἰ δίκαιόν ἐστιν ὑπὲρ τηλικούτων ἐγκλημάτων οὕτως ἀνόμους καὶ δεινὰς ποιεῖσθαι τὰς τιμωρίας· ἔπειτ᾽, εἰ προσήκειν ὑμῖν δοκεῖ, μὴ πεισθεῖσαν τὴν Πλαταιέων πόλιν, ἀλλὰ βιασθεῖσαν, Θηβαίοις συντελεῖν. Ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδένας ἡγοῦμαι τολμηροτέρους εἶναι τούτων, οἵτινες τὰς μὲν ἰδίας ἡμῶν ἑκάστων πόλεις ἀφανίζουσι, τῆς δὲ σφετέρας αὐτῶν πολιτείας οὐδὲν δεομένους κοινωνεῖν ἀναγκάζουσι. Πρὸς δὲ τούτοις οὐδ᾽ ὁμολογούμενα φαίνονται διαπραττόμενοι πρός τε τοὺς ἄλλους, καὶ πρὸς ἡμᾶς. Ἐχρῆν γὰρ αὐτοὺς, ἐπειδὴ πείθειν ἡμῶν τὴν πόλιν οὐχ οἷοί τε ἦσαν, ὥσπερ τοὺς Θεσπιέας καὶ τοὺς Ταναγραίους, συντελεῖν μόνον εἰς τὰς Θήβας ἀναγκάζειν. Οὐδὲν γὰρ ἂν τῶν ἀνηκέστων κακῶν ἦμεν πεπονθότες. Νῦν δὲ φανεροὶ γεγόνασιν οὐ τοῦτο δια-

[l. 5.] Vulg. ἔνιοι τε, legi ἐνίοτε, interdùm, quod legit etiam Battie. Ad τολμῶσι subaudi οἱ Θηβαῖοι.

non video quorsùm attineat : quis enim neſcit eos & agrum noſtrum inter ſe diviſiſſe, & urbem evertiſſe? de iis autem vos præmonendos eſſe ducimus, per quæ ſe vobis fucum facturos eſſe exiſtimant.

CONFIRMATIO.

I. Interdum enim dicere audent ſe propterea nos ità tractaſſe, quòd in ipſorum concilio adeſſe noluerimus. Vos autem cogitate, primùm, æquumne ſit ob tantilla crimina tàm iniquas & acerbas pœnas exigere : deindè an vobis videatur Platæenſium civitati vim potiùs fuiſſe afferendam, quàm perſuadendum ut cum Thebanis conſilia miſceret. Ego ſanè nullos iſtis audaciores eſſe autumo, qui & urbes evertant quæ noſtrûm propriæ ſint, & ad ſuæ reipublicæ communitatem adigant quâ nullatenùs nobis opus eſt. Præterea in nos aliter graſſari quàm in alios nullus ignorat. Illos enim oporteret, quum noſtræ civitati perſuadere non poſſent, noſmet tantùm coegiſſe, quemadmodum Theſpienſes & Tanagræos, ut Thebas iremus ad conſilia miſcenda : nam ſic immedicabilibus malis non oppreſſi eſſemus. Nunc, non id eis fuiſſe propoſitum, ſed

---

[l. 8.] Τηλικούτων accipe ſenſu diminutivo quod ſæpiùs fit, ob tantilla crimina.

πρᾶξαι βουληθέντες, ἀλλὰ τῆς χώρας ἡμῶν ἐπιθυμήσαντες. Θαυμάζω δὲ πρὸς τί τῶν γεγενημένων ἀφορῶντες, καὶ πῶς πώποτε τὸ δίκαιον κρίνοντες, ταῦτα φήσουσι προστάττειν ἡμῖν. Εἰ μὲν γὰρ τὰ πάτρια σκοποῦσιν, οὐ τῶν ἄλλων αὐτοῖς ἀρκτέον, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον Ὀρχομενίοις φόρον οἰστέον. Οὕτω γὰρ εἶχε τὸ παλαιόν. Εἰ δὲ τὰς συνθήκας ἀξιοῦσιν εἶναι κυρίας, ὅπερ ἐστὶ δίκαιον, πῶς οὐχ ὁμολογήσουσιν ἀδικεῖν καὶ παραβαίνειν αὐτάς· ὁμοίως γὰρ τάς τε μικρὰς τῶν πόλεων καὶ τὰς μεγάλας αὐτονόμους εἶναι κελεύουσιν.

Οἶμαι δὲ περὶ μὲν τούτων οὐ τολμήσειν αὐτοὺς ἀναισχυντεῖν· ἐπ' ἐκεῖνον δὲ τρέψεσθαι τὸν λόγον, ὡς μετὰ Λακεδαιμονίων ἐπολεμοῦμεν, καὶ πάσῃ τῇ συμμαχίᾳ διαφθείραντες ἡμᾶς τὰ συμφέροντα πεποιήκασιν.

Ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι μὲν χρῆναι μηδεμίαν μήτε αἰτίαν μήτε κατηγορίαν μεῖζω δύνασθαι τῶν ὅρκων καὶ συνθηκῶν· οὐ μὴν ἀλλ' εἰ δεῖ τινὰς κακῶς παθεῖν διὰ τὴν Λακεδαιμονίων συμμαχίαν, οὐκ ἂν Πλαταιεῖς ἐξ ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων προεκρίθησαν δικαίως. Οὐ γὰρ ἑκόντες, ἀλλ' ἀναγκασθέντες, αὐτοῖς ἐδουλεύομεν. Τίς γὰρ ἂν πιστεύσειεν εἰς τοῦθ' ἡμᾶς ἀνοίας ἐλθεῖν, ὥστε περὶ πλείονος ποιεῖσθαι τοὺς ἐξανδραποδισαμέ-

agrum

agrum nostrum eos concupivisse satis apparet. Miror equidem in quod vetus exemplum intuentes, aut quâ juris regulâ utentes, dicturi sint se hæc mandata nobis injungere. Nam si patrium morem considerant, non aliis imperare debent, sed multò potiùs Orchomeniis tributum pendere: ità enim se res olim habuit. Sin fœdera rata esse volunt, sicut æquum est, quomodo non fatebuntur se iniquè agere, & illa violare; quippè quæ parvas civitates non minùs ac magnas suis uti legibus jubeant?

II. Eos autem non fore tàm impudentes reor ut hæc negare audeant, verùm ad illam se rationem conversuros, scilicet nos unà cum Lacedæmoniis bellum gessisse, seque, quum nos exciderint, societatis universæ commodis consuluisse.

Ego verò arbitror nullàm esse causam, nullumve crimen quod plus valere debeat quàm pacta & jusjurandum. Verumtamen si qui ob Lacedæmoniorum societatem plectendi sunt, non æquum fuit Platæenses potissimùm ex universis Græcis deligi: quippè non volentes, sed coacti, illis serviebamus. Quis enim crediderit tantâ nos fuisse amentiâ, ut eos qui urbem nostram everterant, iis præferremus

[l. 11 & 12.] Κελεύουσιν nempè αἱ συνθῆκαι.

νους ἡμῶν τὴν πόλιν μᾶλλον, ἢ τοὺς τῆς πόλεως τῆς αὐτῶν μεταδόντας; Ἀλλὰ γὰρ, οἶμαι, χαλεπὸν ἦν νεωτερίζειν αὐτοὺς μὲν μικρὰν πόλιν οἰκοῦντας, ἐκείνων δὲ οὕτω μεγάλην δύναμιν κεκτημένων, ἔτι δὲ πρὸς τούτοις ἁρμοστοῦ καθεστῶτος, καὶ φρουρᾶς ἐνούσης, καὶ τηλικούτου στρατεύματος ὄντος Θεσπιᾶσιν, ὑφ' ὧν οὐ μόνον οὐκ ἂν ἔλαττον ἢ ὑπὸ Θηβαίων διεφθάρημεν, ἀλλὰ καὶ δικαιότερον. Τούτοις μὲν γὰρ εἰρήνης οὔσης, οὐ προσῆκε μνησικακεῖν περὶ τῶν τότε γενομένων· ἐκεῖνοι δὲ ἐν τῷ πολέμῳ προδοθέντες, εἰκότως ἂν παρ' ἡμῶν τὴν μεγίστην δίκην ἐλάμβανον. Ἡγοῦμαι δ' ὑμᾶς οὐδὲ τοῦτο ἀγνοεῖν, ὅτι πολλοὶ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, τοῖς μὲν σώμασι μετ' ἐκείνων ἀκολουθεῖν ἠναγκάζοντο, ταῖς δὲ εὐνοίαις μεθ' ὑμῶν ἦσαν. Οὓς τίνα χρὴ προσδοκᾶν γνώμην ἕξειν, ἂν ἀκούσωσιν ὅτι Θηβαῖοι τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων πεπείκασιν, ὡς οὐδενός ἐστι φειστέον τῶν ὑπὸ Λακεδαιμονίοις γενομένων; ὁ γὰρ τούτων λόγος οὐδὲν ἀλλ' ἢ τοῦτο φανήσεται δυνάμενος. Οὐδὲ γὰρ ἰδίαν κατηγορίαν ποιούμενοι κατὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως, ἀπολωλέκασιν αὐτὴν, ἀλλ' ἣν ὁμοίως καὶ κατ' ἐκείνων ἕξουσιν εἰπεῖν. Ὑπὲρ ὧν βουλεύεσθαι χρὴ, καὶ σκοπεῖν ὅπως μὴ τοὺς πρότερον μισοῦντας τὴν ἀρχὴν τὴν Λακεδαιμονίων, ἡ τούτων ὕβρις διαλλάξῃ, καὶ

qui ſuâ ipſorum nos donârant civitate. Atenim difficile erat novis rebus ſtudere, quum & nos parvum oppidum haberemus, & illi tàm immensâ potentiâ inſtructi eſſent; atque inſuper præfectus Laconicus cum præſidio in arce noſtrâ habitaret, & Theſpiis tantus adeſſet exercitus, qui nos non tantùm nihilominùs quàm Thebani, ſed juſtiùs etiam, perdidiſſent. Hos enim non decuit, pace conſtitutâ, veteres offenſas ulciſci: illi, deſerti in bello, jure à nobis pœnas ſumpſiſſent graviſſimas. Jam nec illud ignorare vos exiſtimo, multos & ex aliis Græcis coactos eſſe corporibus illos ſequi, animis & benevolentiâ vobiſcum fuiſſe conjunctos. Quibus quid animi fore cenſendum eſt quum audierint Thebanos Athenienſi populo perſuaſiſſe nemini eſſe parcendum qui Lacedæmoniis ſubjectus fuerit? Nempè non aliam vim habere videtur iſtorum oratio: ſiquidem non ob crimen aliquod peculiare noſtram urbem everterunt; ſed idem hoc & multis aliis poterunt objicere. Quapropter cogitandum eſt & providendum ne iſtorum inſolentia multos qui jam antè Lacedæmoniorum imperium oderant, reconciliet, atque efficiat ut ſuam

[l. 5.] Ἁρμοστοῦ. Vocabantur ἁρμοσταὶ, inquit Suidas, magiſtratus qui à Lacedæmoniis in civitates ſibi ſubjectas mittebantur.

[l. 23.] Ἣν refer ad καταστροφὴν, ſicut & ἐκείνων ad τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, l. 14.

ποιήσῃ τὴν ἐκείνων συμμαχίαν αὐτῶν νομίζειν σωτηρίαν εἶναι.

Ἐνθυμεῖσθε δὲ ὅτι τὸν πόλεμον ἀνείλεσθε τὸν ὑπογυώτατον, οὐχ ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας, οὐδὲ ὑπὲρ τῆς τῶν συμμάχων ἐλευθερίας (ἅπασι γὰρ ὑπῆρχεν ὑμῖν), ἀλλ' ὑπὲρ τῶν παρὰ τοὺς ὅρκους καὶ τὰς συνθήκας τῆς αὐτονομίας ἀποστερουμένων. Ὃ δὴ καὶ πάντων σχετλιώτατον, εἰ τὰς πόλεις ἃς οὐκ οἴεσθε δεῖν Λακεδαιμονίοις δουλεύειν, ταύτας περιόψεσθε νῦν ὑπὸ Θηβαίων ἀπολλυμένας. Οἳ τοσούτου δέουσι μιμεῖσθαι τὴν πρᾳότητα τὴν ὑμετέραν, ὥσθ' ὃ δοκεῖ πάντων δεινότατον εἶναι, δοριαλώτους γενέσθαι, τοῦτο κρεῖττον ἦν ἡμῖν παθεῖν ὑπὸ ταύτης τῆς πόλεως, ἢ τούτων τυχεῖν ὁμορούντων. Οἱ μὲν γὰρ ὑφ' ὑμῶν κατὰ κράτος ἁλόντες, εὐθὺς μὲν ἁρμοστοῦ καὶ δουλείας ἀπηλλάγησαν, νῦν δὲ τοῦ συνεδρίου καὶ τῆς ἐλευθερίας μετέχουσιν· οἱ δὲ τούτων πλησίον οἰκοῦντες, οἱ μὲν οὐδὲν ἧττον τῶν ἀργυρωνήτων δουλεύουσιν, τοὺς δ' οὐ πρότερον παύσονται κακῶς ποιοῦντες, πρὶν ἂν οὕτως ὥσπερ ἡμᾶς διαθῶσι. Καὶ Λακεδαιμονίων μὲν κατηγοροῦσιν, ὅτι τὴν Καδμείαν κατέλαβον, καὶ φρουρὰς εἰς τὰς πόλεις καθιστᾶσιν· αὐτοὶ δ' οὐ φύλακας εἰσπέμποντες, ἀλλὰ τῶν μὲν τὰ τείχη κατασκάπτοντες, τοὺς δ' ἄρδην ἀπολλύντες, οὐδὲν οἴονται δεινὸν ποιεῖν. Ἀλλ' εἰς τοῦτο ἀναισχυν-

ſalutem in illorum ſocietate poſitam arbitrentur.

Digreſſio in Athenienſes, quorum humanitas crudelitati Thebanorum opponitur.

Cogitate porrò vos proximum ſuſcepiſſe bellum, non propter veſtram aut ſociorum libertatem (hanc enim omnes habebatis), ſed eorum causâ quibus contrà jusjurandum & fœdus libertas erepta erat. Acerbiſſimum igitur fuerit ſi quas civitátes Lacedæmoniis ſervire iniquum putabatis, eas nunc à Thebanis everti patiamini. Qui veſtram clementiam adeò non imitantur, ut quod omnium habetur miſerrimum, capi bello, illud ipſum ab hâc civitate nos perpeſſos eſſe præſtitiſſet, quàm iſtos vicinos habuiſſe. Nam quorum vos urbes vi expugnaſtis, hi ſtatìm ſervitute & præfecto Laconico liberati, nunc concilii par jus & libertatem receperunt: qui autem propè iſtos habitant, hi partìm nihilominùs quàm ære empta mancipia ſerviunt, partìm iſti priùs eos non deſinent exagitare, quàm eodem modo quo nos tractârint. Ac Lacedæmonios quidem accuſant ob Cadmeam occupatam, & præſidia urbibus impoſita: ipſi verò, quum non imponunt præſidia, ſed aliorum mœnia ſubruunt, alios perdunt funditùs, ſe nihil grave committere exiſ-

---

[l. 15.] Ὁμορύντων, vulg. ὁμόρους ὄντας.

τίας καὶ πονηρίας ἐληλύθασιν, ὥστε τῆς μὲν αὑτῶν σωτηρίας τοὺς συμμάχους ἅπαντας ἀξιοῦσιν ἐπιμελεῖσθαι, τῆς δὲ τῶν ἄλλων δουλείας αὑτοὺς κυρίους καθιστᾶσι. Καίτοι τίς οὐκ ἂν μισήσειε τὴν τούτων πλεονεξίαν; οἳ τῶν μὲν ἀσθενεστέρων ἄρχειν ζητοῦσι, τοῖς δὲ κρείττοσιν ἴσον ἔχειν οἴονται δεῖν; καὶ τῇ μὲν ὑμετέρᾳ πόλει τῆς γῆς τῆς ὑπὸ Ὠρωπίων δεδομένης φθονοῦσιν, αὐτοὶ δὲ βίᾳ τὴν ἀλλοτρίαν χώραν κατανέμονται.

Καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις κακοῖς λέγουσιν ὡς ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ τῶν συμμάχων ταῦτ᾽ ἔπραξαν. Καί τοι χρῆν αὐτοὺς, ὄντος ἐνθάδε συνεδρίου, καὶ τῆς ὑμετέρας πόλεως ἄμεινον βουλεύεσθαι δυναμένης ἢ τῆς Θηβαίων, οὐχ ὑπὲρ τῶν πεπραγμένων ἥκειν ἀπολογησομένους, ἀλλὰ πρὶν ποιῆσαί τι τούτων, ἐλθεῖν ὡς ὑμᾶς βουλευσομένους. Νῦν δὲ, τὰς μὲν οὐσίας τὰς ἡμετέρας ἰδίᾳ διηρπάκασι, τῆς δὲ διαβολῆς ἅπασι τοῖς συμμάχοις ἥκουσι μεταδώσοντες. Ἣν ὑμεῖς, ἢν σωφρονῆτε, φυλάξεσθε· πολὺ γὰρ κάλλιον τούτους ἀναγκάσαι μιμήσασθαι τὴν ὁσιότητα τὴν ὑμετέραν, ἢ τῆς τούτων παρανομίας αὐτοὺς πεισθῆναι μεταλαβεῖν, οἳ μηδὲν τῶν αὐτῶν τοῖς ἄλλοις γινώσκουσιν. Οἶμαι γὰρ ἅπασι φανερὸν εἶναι, ὅτι προσήκει τοὺς εὖ φρονοῦντας, ἐν μὲν τῷ πολέμῳ σκοπεῖν ὅπως ἐκ παντὸς τρόπου πλέον ἕξουσι τῶν ἐχθρῶν·

timant; tantâque sunt impudentiâ & improbitate, ut suæ salutis curam haberi ab omnibus sociis postulent, ipsique alios servitute opprimendi potestatem sibi arrogent. Quis igitur non oderit istorum arrogantiam, qui & dominari student imbecillioribus, & cum potentioribus æquum jus affectant; ac vestræ civitati agrum ab Oropiis datum invident, dùm ipsi alienum vi partiuntur?

III. Jam præter alias improbitates, se ob communem sociorum utilitatem hæc egisse dictitant. At verò quum hîc concilium sit, & vestra civitas prudentiùs possit deliberare quàm Thebana, eos non huc venire ad purganda sua facta, sed priusquam hujusmodi quidquam agerent, ad vos accessisse decuisset vobiscum deliberaturos. Nunc ubi nostras opes privatìm diripuerunt, adveniunt tandem crimen cum omnibus sociis communicaturi; quod, si sapitis, non in vos recipietis. Longè enim honestius est eos cogi ut vestram sanctitatem imitentur, quàm vobis persuaderi ut participes sitis injuriarum quas isti faciunt, qui nihil sentiunt omninò quod ceteri. Inter omnes enim constare arbitror sapientes homines decere, dare operam in bello ut quovis modo sint hostibus superiores, &

ἐπειδὰν δ' εἰρήνη γένηται, μηδὲν περὶ πλείονος ποιεῖσθαι τῶν ὅρκων καὶ τῶν συνθηκῶν. Οὗτοι δὲ τότε μὲν ἐν ἁπάσαις ταῖς πρεσβείαις, ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς αὐτονομίας ἐποιοῦντο τοὺς λόγους· ἐπειδὴ δὲ νομίζουσιν αὐτοῖς ἄδειαν εἶναι ποιεῖν ὅ,τι βουληθῶσιν, ἁπάντων τῶν ἄλλων ἀμελήσαντες, ὑπὲρ τῶν ἰδίων κερδῶν καὶ τῆς αὐτῶν βίας λέγειν τολμῶσι· καὶ φασὶ, τὸ Θηβαίους ἔχειν τὴν ἡμετέραν, τοῦτο συμφέρον εἶναι τοῖς συμμάχοις· κακῶς εἰδότες, ὡς οὐδ' αὐτοῖς τοῖς παρὰ τὸ δίκαιον πλεονεκτοῦσιν οὐδὲν πώποτε συνήνεγκεν, ἀλλὰ πολλοὶ τῆς ἀλλοτρίας ἀδίκως ἐπιθυμήσαντες, περὶ τῆς ἑαυτῶν εἰς τοὺς μεγίστους κινδύνους δικαίως κατέστησαν.

Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γε ἕξουσι λέγειν, ὡς αὐτοὶ μὲν μεθ' ὧν ἂν γένωνται, πιστοὶ διατελοῦσιν ὄντες· ἡμᾶς δ' ἄξιον φοβεῖσθαι μὴ, κομισάμενοι τὴν χώραν, πρὸς Λακεδαιμονίους ἀποστῶμεν. Εὑρήσετε γὰρ ἡμᾶς μὲν δὶς ἐκπεπολιορκημένους ὑπὲρ τῆς φιλίας τῆς ὑμετέρας, τούτους δὲ πολλάκις εἰς ταύτην τὴν πόλιν ἐξημαρτηκότας.

Καὶ τὰς μὲν παλαιὰς προδοσίας, πολὺ ἂν ἔργον εἴη λέγειν· γιγνομένου δὲ τοῦ Κορινθιακοῦ πολέμου διὰ τὴν ὕβριν τὴν τούτων, καὶ Λακεδαιμονίων μὲν ἐπ' αὐτοὺς στρατευσάντων, δι' ὑμᾶς δὲ σωθέντες, οὐχ ὅπως τούτων χάριν ἀπέδοσαν,

pace conſtitutâ nihil pluris faciant quàm fœdera & jusjurandum. Verùm iſti tunc quidem in omnibus legationibus nihil niſi libertatem jactabant, & jus ſingulis vivendi juxtà leges ſuas: poſtquam autem putant ſibi licere facere quidquid lubet, neglectis ceteris omnibus, privata compendia & violentiam ſuam audent defendere, ac dicere, quòd Thebani noſtras fortunas occupârint; id verò eſſe è publica re ſociorum; ignorantes ſcilicet nulli unquam injuſta lucra profuiſſe, ſed multos qui aliena per injuriam appetiverunt, jure de ſuis bonis in maxima pericula veniſſe.

IV. Verùm ne illud quidem objicere poterunt, ſe fidem conſtanter ſervare iis cum quibus ſe conjunxerint; metuendum autem eſſe ne, noſtrâ regione recuperatâ, ad Lacedæmonios deficiamus. Reperietis enim noſtrum oppidum bis expugnatum eſſe propter amicitiam veſtram; iſtos ſæpiùs in hanc civitatem deliquiſſe.

Ac veteres quidem proditiones recenſere operoſum fuerit; bello autem Corinthiaco propter iſtorum injurias conflato, quum Lacedæmonii contrà eos exercitum duxiſſent, à vobis conſervati non modò gratiam non retulerunt; ſed quum bellum

ἀλλ' ἐπειδὴ διελύσασθε τὸν πόλεμον, ἀπολιπόντες ὑμᾶς, εἰς τὴν Λακεδαιμονίων συμμαχίαν εἰσῆλθον. Καὶ Χῖοι μὲν καὶ Μιτυληναῖοι καὶ Βυζάντιοι συμπαρέμειναν, οὗτοι δὲ τηλικαύτην πόλιν οἰκοῦντες, οὐδὲ κοινοὺς σφᾶς αὐτοὺς παρασχεῖν ἐτόλμησαν· ἀλλ' εἰς τοῦτο ἀνανδρίας καὶ πονηρίας καὶ ἀφροσύνης ἦλθον, ὥστ' ὤμοσαν, ἦ μὴν ἀκολουθήσειν μετ' ἐκείνων ἐφ' ὑμᾶς τοὺς διασώσαντας τὴν πόλιν αὐτῶν. Ὑπὲρ ὧν δόντες τοῖς θεοῖς δίκας, τῆς Καδμείας καταλειφθείσης, ἠναγκάσθησαν ἐνθάδε καταφυγεῖν. Ὅθεν καὶ μάλιστα ἐπεδείξαντο τὴν αὐτῶν ἀπιστίαν. Σωθέντες γὰρ πάλιν διὰ τῆς ὑμετέρας δυνάμεως, καὶ κατελθόντες εἰς τὴν αὐτῶν, οὐδένα χρόνον ἐνέμειναν· ἀλλ' εὐθὺς εἰς Λακεδαίμονα πρέσβεις ἀπέστελλον, ἕτοιμοι δουλεύειν ὄντες, καὶ μηδὲν κινεῖν τῶν πρότερον πρὸς αὐτοὺς ὡμολογημένων. Καὶ τί δεῖ μακρολογεῖν; εἰ γὰρ μὴ προσέταττον ἐκεῖνοι τοὺς φεύγοντας καταδέχεσθαι, καὶ τοὺς αὐτόχειρας ἐξείργειν, οὐδὲν ἂν ἐκώλυεν αὐτοὺς μετὰ τῶν ἠδικηκότων ἐφ' ὑμᾶς τοὺς εὐεργέτας στρατεύεσθαι.

Καὶ τοιοῦτοι μὲν νεωστὶ περὶ τὴν πόλιν τὴν δὲ γεγενημένοι, τὸ δὲ παλαιὸν ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος προδόται καταστάντες, αὐτοὶ μὲν ὑπὲρ οὐ-

[l. 18 & 19.] Post φεύγοντας vulg. habet μὴ, quod

compoſuiſſetis, relictis vobis ad Lacedæmoniorum ſocietatem ſe contulerunt. Ac Chii quidem, & Mitylenæi & Byzantii manſerunt in fide; iſti autem qui tantam urbem incolebant, ne quieſcere quidem ac neutrarum eſſe partium ſunt auſi, at eâ timiditate & improbitate & amentiâ fuerunt, ut præſtito jurejurando affirmârint ſe illos ſecuturos eſſe contrà vos qui urbem ipſorum ſervaveratis. Propter quæ pœnas à diis luentes, Cadmeâ occupatâ, ad vos confugere ſunt coacti. Undè etiam perfidia eorum maximè perſpecta eſt. Nam denuò veſtris auxiliis conſervati, & in ſuam ipſorum patriam reducti, minimum quidem tempus in fide manſerunt: verùm ſtatìm legatos miſerunt Lacedæmonem, parati ſervire, & ea omnia exequi quæ jam antè promiſerant. Quid multis opus eſt? niſi enim illi juſſiſſent recipi exules, & militum ſuorum occiſores urbe pelli, nihil obſtitiſſet quominùs unà cum Lacedæmoniis qui ipſos injuriis affecerant, vos optimè de ſe meritos bello oppugnarent.

Qui igitur & nuper ſe tales præbuerunt ergà veſtram civitatem, & olim totam Græciam prodiderunt, veniam tamen adeò voluntariis, adeò

---

delevi cum Battie, edit. Baſ. & cod. H.

τοὺς ἑκουσίων καὶ μεγάλων ἀδικημάτων συγγνώμης τυχεῖν ἠξιώθησαν, ἡμᾶς δ᾽ ὑπὲρ ὧν ἠναγκάσθημεν, οὐδεμίαν ἔχειν οἴονται δεῖν, ἀλλὰ τολμῶσιν, ὄντες Θηβαῖοι, λακωνισμὸν ἑτέροις ὀνειδίζειν· οὓς πάντες ἴσμεν πλεῖστον χρόνον Λακεδαιμονίοις δεδουλευκότας, καὶ προθυμότερον ὑπὲρ τῆς ἐκείνων ἀρχῆς ἢ τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας πεπολεμηκότας. Ποίας γὰρ εἰσβολῆς ἀπελείφθησαν τῶν εἰς ταύτην τὴν χώραν γεγενημένων; ἢ τίνων οὐκ ἐχθίους ὑμῖν καὶ δυσμενέστεροι διετέλεσαν ὄντες; Οὐκ ἐν τῷ Δεκελικῷ πολέμῳ πλειόνων αἴτιοι κακῶν ἐγένοντο τῶν ἄλλων τῶν εἰσβαλόντων; οὐ, δυστυχησάντων ὑμῶν, μόνοι τῶν συμμάχων ἔθεντο τὴν ψῆφον, ὡς χρὴ τήν τε πόλιν ἐξανδραποδισθῆναι, καὶ τὴν χώραν ἀνεῖναι μηλόβοτον, ὥσπερ τὸ Κρισαῖον πεδίον; ὥστ᾽ εἰ Λακεδαιμόνιοι τὴν αὐτὴν ἔσχον γνώμην Θηβαίοις, οὐδὲν ἂν ἐκώλυεν ὑμᾶς τοὺς ἅπασι τοῖς Ἕλλησιν αἰτίους τῆς σωτηρίας γενομένους, αὐτοὺς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐξανδραποδισθῆναι, καὶ ταῖς μεγίσταις συμφοραῖς περιπεσεῖν. Καίτοι τίνα τηλικαύτην εὐεργεσίαν ἔχοιεν ἂν εἰπεῖν, ἥτις ἱκανὴ γενήσεται διαλῦσαι τὴν ἔχθραν τὴν ἐκ τούτων δικαίως ἂν ὑπάρξασαν πρὸς αὐτούς;

[l. 10 & 11.] Ἢ τίνων . . . . ὄντες; ad verbum inter-

magnis injuriis, impetrârunt: & hi nobis ea quæ coacti fecimus nullatenùs putant condonanda; sed quum Thebani sint, Laconum studium non dubitant aliis objicere; quos nemo ignorat diutissimè Lacedæmoniis serviisse, & pro illorum imperio promptiùs quàm de suâ salute dimicasse. Cui enim impressioni in vestros agros factæ non interfuerunt? aut quinam vobis inimiciores & infestiores quàm isti esse perstiterunt? Nonne in Decelico bello vos malis afflixerunt gravioribus quàm ii qui vestros fines populabantur? nonne, quum infeliciter rem gessissetis, soli è sociis decreverunt vestram urbem evertendam esse, & regionem in ovium pascua convertendam, veluti Crisæum campum? itaque si Lacedæmonii eadem sensissent quæ Thebani, nihil obstitisset quominùs vos qui Græcos omnes servaveratis, ipsi à Græcis patriâ & libertate spoliaremini, & in maximas calamitates incideretis. Quodnam verò tantum beneficium isti commemorabunt, quod par sit iis inimicitiis extinguendis quas jure à vobis has ob causas subiissent?

---

pretor, vel quibusnam isti non inimiciores vobis & malevolentiores perpetuò fuerunt?

[l. 24.] Vulg. ὑπάρχουσαν, dedi ὑπάρξασαν ex sententiâ Volfii. Edit. Bas. Med. & Battie habent ὑπάρξουσαν.

Τούτοις μὲν οὖν οὐδεὶς λόγος ὑπολείπεται τηλικαῦτα τὸ μέγεθος ἐξημαρτηκόσι· τοῖς δὲ συνηγορεῖν βουλομένοις, ἐκεῖνος μόνος, ὡς νῦν μὲν ἡ Βοιωτία προπολεμεῖ τῆς ὑμετέρας χώρας, ἣν δὲ διαλύσησθε τὴν πρὸς τούτους φιλίαν, ἀσύμφορα τοῖς συμμάχοις διαπράξεσθε· μεγάλην γὰρ ἔσεσθαι τὴν ῥοπὴν, εἰ μετὰ Λακεδαιμονίων ἡ τούτων γενήσεται πόλις.

Ἐγὼ δ' οὔτε τοῖς συμμάχοις ἡγοῦμαι λυσιτελεῖν τοὺς ἀσθενεστέρους τοῖς κρείττοσι δουλεύειν (οὐδὲ γὰρ τὸν παρελθόντα χρόνον ὑπὲρ ἄλλων τινῶν ἢ τούτων ἐπολεμήσαμεν)· οὔτε Θηβαίους εἰς τοῦτο μανίας ἥξειν, ὥστ' ἀποστάντας τῆς ὑμετέρας συμμαχίας, Λακεδαιμονίοις ἐνδώσειν τὴν πόλιν· οὐχ ὡς πιστεύων τοῖς τούτων ἤθεσιν, ἀλλ' οἶδ' ὅτι γινώσκουσιν, ὡς δυοῖν θάτερον ἀναγκαῖον αὐτοῖς ἐστὶν, ἢ μένοντας ἀποθνήσκειν, καὶ πάσχειν οἷάπερ ἐποίησαν, ἢ φεύγοντας ἀπορεῖν, καὶ τῶν ἐλπίδων πασῶν ἀποστερεῖσθαι. Πότερα γὰρ τὰ πρὸς τοὺς πολίτας αὐτοῖς ἔχει καλῶς· ὧν τοὺς μὲν ἀποκτείναντες, τοὺς δ' ἐκ τῆς πόλεως ἐκβαλόντες, διηρπάκασι τὰς οὐσίας· ἢ τὰ πρὸς τοὺς ἄλλους Βοιωτοὺς, ὧν οὐκ ἄρχειν μόνον ἀδίκως ἐπιχειροῦσιν, ἀλλὰ τῶν μὲν τὰ τείχη κατεσκάφασι, τῶν δὲ καὶ τὴν χώραν ἀπεστερήκασιν; Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἐπὶ τὴν ὑμετέραν πόλιν ἐπανελ-

V. Nulla igitur istis post tanta delicta excusatio superest: at patronis eorum hoc unum relinquitur, ut dicant Bœotiam nunc pro vestrâ regione propugnare; si verò amicitiam quæ vobis cum illis intercedit solveritis, in eo vos sociis malè consulturum; hoc enim Lacedæmoniis maximi momenti fore, si Thebanam civitatem secum conjunxerint.

1°. Ego verò nec è re sociorum esse opinor ut imbecilliores potentioribus serviant (non enim ob ullam aliam causam, superiori tempore, bella gessimus); nec Thebanos eò insaniæ venturos ut, à societate vestrâ deficientes, Lacedæmoniis suam civitatem dedant. Non quòd eorum ingeniis fidendum putem, sed quia scio ipsos intelligere alterutrum necessario futurum, vel ut in urbe manentes occidantur, & ea patiantur quæ fecerunt; vel ut in exilium euntes egeant, & spe prorsùs omni destituantur. Num enim cum civibus eis benè convenit, quorum alios interfecerunt, alios urbe ejecerunt, direptâ eorum re familiari? aut cum aliis Bœotis, quibus non modò per injuriam imperare conantur, sed & quorumdam mœnia subruerunt, quorumdam agros rapuerunt? Neque etiam ad vestram civitatem rursùs redire ipsis licebit, quam

θεῶν αὐτοῖς οἷόν τ' ἐστιν, ἣν οὕτω συνεχῶς φανήσονται προδιδόντες. Ὥστ' οὐκ ἔστιν ὅπως βουλήσονται, πρὸς ὑμᾶς ὑπὲρ τῆς ἀλλοτρίας διενεχθέντες, τὴν αὑτῶν πόλιν οὕτως εἰκῇ καὶ προδήλως ἀποβαλεῖν· ἀλλὰ πολὺ κοσμιώτερον διακείσονται πρὸς ἁπάσας τὰς πράξεις, καὶ τοσούτῳ πλείονα ποιήσονται θεραπείαν ὑμῶν, ὅσωπερ ἂν μᾶλλον περὶ σφῶν αὐτῶν δεδίωσιν. Ἐπεδείξαντο δ' ὑμῖν ὡς χρὴ τῇ φύσει χρῆσθαι τῇ σφῶν αὐτῶν, ἐξ ὧν ἔπραξαν περὶ Ὠρωπόν· ὅτε μὲν γὰρ αὐτοῖς ἐξουσίαν ἤλπισαν ἔσεσθαι ποιεῖν ὅ,τι ἂν βουληθῶσιν, οὐχ ὡς συμμάχοις ὑμῖν προσηνέχθησαν, ἀλλ' ὥσπερ ἂν εἰς τοὺς πολεμιωτάτους ἐξαμαρτεῖν ἐτόλμησαν. Ἐπειδὴ δὲ ἐκσπόνδους αὐτοὺς ἀντὶ τούτων ἐψηφίσασθε ποιῆσαι, παυσάμενοι τῶν φρονημάτων, ἦλθον εἰς ὑμᾶς ταπεινότερον διατεθέντες, ἣν νῦν ἡμεῖς τυγχάνομεν ἔχοντες. Ὥστε ἤν τινες ὑμᾶς ἐκφοβῶσι τῶν ῥητόρων λέγοντες, ὡς κίνδυνός ἐστι μὴ μεταβάλωνται καὶ γένωνται μετὰ Λακεδαιμονίων, οὐ χρὴ πιστεύειν. Τοιαῦται γὰρ αὐτοὺς ἀνάγκαι κατειλήφασιν, ὥστε πολὺ ἂν θᾶττον τὴν ὑμετέραν ἀρχὴν, ἢ τὴν Λακεδαιμονίων συμμαχίαν ὑπομείναιεν.

Εἰ δ' οὖν καὶ τἀναντία μέλλοιεν ἅπαντα πράξειν, οὐδ' οὕτως ἡγοῦμαι προσήκειν ὑμῖν τῆς Θηβαίων πόλεως πλείω ποιήσασθαι λόγον, ἢ τῶν

nempè

nempè toties & tàm apertè prodiderint. Quare non potest fieri ut, pro alieno oppido vestris susceptis inimicitiis, suam ipsorum civitatem adeò temerè ac certò velint projicere : sed in omnibus multò erunt moderatiores, & vos tantò magis observabunt, quantò magis sibimetipsis timuerint. Ex iis autem quæ egere ergà Oropum, ostenderunt quomodo tractanda sint ipsorum ingenia. Nam dùm potestatem sibi datum iri sperârunt faciendi quodcumque vellent, non in vos se gessere ut in socios, sed ut in hostes infensissimos deliquere. Quum autem eos ob hæc delicta fœderibus exclusos fore decrevistis, tùm abjectâ superbiâ & ferociâ, humiliori habitu ad vos venerunt quàm nos hoc tempore. Quapropter si qui oratorum, vos perterrere conati, dicent periculum esse ne, mutatâ sententiâ, isti cum Lacedæmoniis se conjungant, iis credere non oportet : siquidem eâ premuntur necessitate ut multò libentiùs vestrum imperium, quàm Lacedæmoniorum societatem, sint subituri.

2°. Ut autem eos contraria omnia facturos esse fateamur, tamen ne sic quidem vos decere arbitror, ut Thebanam civitatem pluris faciatis quàm

---

[l. 16 & 17.] Ταπεινότερον accipe adverbialiter. Ad verbum interpretare ; humiliùs dispositi, quàm nunc nos sumus. Muta ἦν in ἢ quod mendum animadverti chartâ jam è prælo egressâ.

θεῶν αὐτοῖς οἷόντ' ἐστιν, ἢν οὕτω συνεχῶς φανήσονται προδιδόντες. Ὥστ' οὐκ ἔστιν ὅπως βουλήσονται, πρὸς ὑμᾶς ὑπὲρ τῆς ἀλλοτρίας διενεχθέντες, τὴν αὑτῶν πόλιν οὕτως εἰκῇ καὶ προδήλως ἀποβαλεῖν· ἀλλὰ πολὺ κοσμιώτερον διαχείσονται πρὸς ἁπάσας τὰς πράξεις, καὶ τοσούτῳ πλείονα ποιήσονται θεραπείαν ὑμῶν, ὅσωπερ ἂν μᾶλλον περὶ σφῶν αὐτῶν δεδίωσιν. Ἐπεδείξαντο δ' ὑμῖν ὡς χρὴ τῇ φύσει χρῆσθαι τῇ σφῶν αὐτῶν, ἐξ ὧν ἔπραξαν περὶ Ὠρωπόν· ὅτε μὲν γὰρ αὐτοῖς ἐξουσίαν ἤλπισαν ἔσεσθαι ποιεῖν ὅ,τι ἂν βουληθῶσιν, οὐχ ὡς συμμάχοις ὑμῖν προσηνέχθησαν, ἀλλ' ὥσπερ ἂν εἰς τοὺς πολεμιωτάτους ἐξαμαρτεῖν ἐτόλμησαν. Ἐπειδὴ δὲ ἐκσπόνδους αὐτοὺς ἀντὶ τούτων ἐψηφίσασθε ποιῆσαι, παυσάμενοι τῶν φρονημάτων, ἦλθον εἰς ὑμᾶς ταπεινότερον διατεθέντες, ἢν νῦν ἡμεῖς τυγχάνομεν ἔχοντες. Ὥστε ἤν τινες ὑμᾶς ἐκφοβῶσι τῶν ῥητόρων λέγοντες, ὡς κίνδυνός ἐστι μὴ μεταβάλωνται καὶ γένωνται μετὰ Λακεδαιμονίων, οὐ χρὴ πιστεύειν. Τοιαῦται γὰρ αὐτοὺς ἀνάγκαι κατειλήφασιν, ὥστε πολὺ ἂν θᾶττον τὴν ὑμετέραν ἀρχὴν, ἢ τὴν Λακεδαιμονίων συμμαχίαν ὑπομείναιεν.

Εἰ δ' οὖν καὶ τἀναντία μέλλοιεν ἅπαντα πράξειν, οὐδ' οὕτως ἡγοῦμαι προσήκειν ὑμῖν τῆς Θηβαίων πόλεως πλείω ποιήσασθαι λόγον, ἢ τῶν

nempè

nempè toties & tàm apertè prodiderint. Quare non potest fieri ut, pro alieno oppido vestris susceptis inimicitiis, suam ipsorum civitatem adeò temerè ac certò velint projicere : sed in omnibus multò erunt moderatiores, & vos tantò magis observabunt, quantò magis sibimetipsis timuerint. Ex iis autem quæ egere ergà Oropum, ostenderunt quomodo tractanda sint ipsorum ingenia. Nam dùm potestatem sibi datum iri sperârunt faciendi quodcumque vellent, non in vos se gessere ut in socios, sed ut in hostes infensissimos deliquere. Quum autem eos ob hæc delicta fœderibus exclusos fore decrevistis, tùm abjectâ superbiâ &férociâ, humiliori habitu ad vos venerunt quàm nos hoc tempore. Quapropter si qui oratorum, vos perterrere conati, dicent periculum esse ne, mutatâ sententiâ, isti cum Lacedæmoniis se conjungant, iis credere non oportet : siquidem eâ premuntur necessitate ut multò libentiùs vestrum imperium, quàm Lacedæmoniorum societatem, sint subituri.

2°. Ut autem eos contraria omnia facturos esse fateamur, tamen ne sic quidem vos decere arbitror, ut Thebanam civitatem pluris faciatis quàm

---

[l. 16 & 17.] Ταπεινότερον accipe adverbialiter. Ad verbum interpretare ; humiliùs dispositi, quàm nunc nos sumus. Muta ἦν in ἦ quod mendum animadverti chartâ jam è prælo egressâ.

ὅρκων καὶ τῶν συνθηκῶν· ἐνθυμουμένους, πρῶτον μὲν, ὡς οὐ τοὺς κινδύνους, ἀλλὰ τὰς ἀδοξίας καὶ τὰς αἰσχύνας, φοβεῖσθαι πάτριον ὑμῖν ἐστιν· ἔπειθ᾽ ὅτι συμβαίνει κρατεῖν ἐν τοῖς πολέμοις, οὐ τοὺς βίᾳ τὰς πόλεις καταστρεφομένους, ἀλλὰ τοὺς ὁσιώτερον καὶ πρᾳότερον τὴν Ἑλλάδα διοικοῦντας.

Καὶ ταῦτα ἐπὶ πλειόνων μὲν ἄν τις παραδειγμάτων ἔχοι διελθεῖν· τὰ δ᾽ οὖν ἐφ᾽ ἡμῶν γινόμενα τίς οὐκ οἶδεν; ὅτι καὶ Λακεδαιμόνιοι τὴν δύναμιν τὴν ὑμετέραν, ἀνυπόστατον δοκοῦσαν εἶναι κατέλυσαν, μικρὰς μὲν ἀφορμὰς εἰς τὸν πόλεμον τὸν κατὰ θάλατταν τὸ πρῶτον ἔχοντες, διὰ δὲ τὴν δόξαν ταύτην προσαγαγόμενοι τοὺς Ἕλληνας· καὶ πάλιν ὑμεῖς τὴν ἀρχὴν ἀφείλεσθε τὴν ἐκείνων, ἐξ ἀτειχίστου μὲν τῆς πόλεως ὁρμηθέντες καὶ πραττούσης ἀσθενῶς, τὸ δὲ δίκαιον ἔχοντες σύμμαχον. Καὶ τούτων ὡς οὐ βασιλεὺς αἴτιος ἦν, ὁ τελευταῖος χρόνος σαφῶς ἐπέδειξεν. Ξέρξη γὰρ αὐτῶν πραγμάτων γεγενημένων, καὶ τῶν μὲν ὑμετέρων ἀνελπίστως ἐχόντων, Λακεδαιμονίοις δὲ σχεδὸν ἁπασῶν τῶν πόλεων δουλευουσῶν, ὅμως τοσοῦτον αὐτῶν περιεγένεσθε πολεμοῦντες, ὥστ᾽ ἐκείνους ἀγαπητῶς ἰδεῖν τὴν εἰρήνην γενομένην.

[l. 19.] Rectè censet Volfius pro Ξέρξη legendum

pacta & jusjurandum: cogitantes scilicet, primùm vestri moris esse ut non pericula, sed probra & dedecus, metuatis; deindè usuvenire ut ii in bello superiores evadant, non qui civitates vi evertunt, sed qui sanctiùs & clementiùs Græciam administrant.

Et hæc quidem pluribus exemplis demonstrari queant; quæ verò nostris temporibus accidêre ecquis non novit? Lacedæmonios nimirùm vestram potentiam quæ insuperabilis videbatur, dissolvisse, quamvis initio ad navale bellum non optimè essent instructi, sed ob datam de se æquitatis opinionem Græcos ad se pellexissent; vicissim & vos imperium eis eripuisse, quamvis urbem parùm firmam, nec muris munitam, sed justitiæ præsidio firmatam, haberetis. Atque illa regi Persarum non esse adscribenda, postrema hæc tempora manifestè ostenderunt. Nam quum ipsi Xerxi negotium facesseretur, vos omni spe destituti essetis, & omnes ferè civitates Lacedæmoniis servirent, bello tamen eis ità fuistis superiores, ut pacem cupidissimè sint amplexi.

---

fore Ἀρταξέρξῃ, siquidem is regnabat eo tempore de quo hîc loquitur orator.

Μηδεὶς οὖν ὑμῶν ὀρρωδείτω μετὰ τοῦ δικαίου ποιούμενος τοὺς κινδύνους, μηδ' οἰέσθω συμμάχων ἀπορήσειν, ἐὰν τοῖς ἀδικουμένοις ἐθελήσῃ τις βοηθεῖν, ἀλλὰ μὴ Θηβαίοις μόνοις· οἷς νῦν τἀναντία ψηφισάμενοι, πολλοὺς ἐπιθυμεῖν ποιήσετε τῆς ὑμετέρας φιλίας. Ἢν γὰρ ἐνδείξησθε ὡς ὁμοίως ἅπασιν ὑπὲρ τῶν συνθηκῶν παρεσκεύασθε πολεμεῖν, τίνες εἰς τοῦτο ἀνοίας ἥξουσιν, ὥστε βούλεσθαι μετὰ τῶν καταδουλουμένων τὴν Ἑλλάδα εἶναι μᾶλλον, ἢ μεθ' ὑμῶν τῶν ὑπὲρ τῆς ἑαυτῶν ἐλευθερίας ἀγωνιζομένων; εἰ δὲ μή, τί λέγοντες, ἢν πάλιν γένηται πόλεμος, ἀξιώσετε προσάγεσθαι τοὺς Ἕλληνας, εἰ τὴν αὐτονομίαν προτείνοντες, ἐκδώσετε πορθεῖν Θηβαίοις ἣν τινα ἂν βούλωνται τῶν πόλεων; πῶς δ' οὐχὶ καὶ τἀναντία φανήσεσθε πράττοντες ὑμῖν αὐτοῖς, εἰ Θηβαίους μὲν μὴ διακωλύσετε παραβαίνοντας τοὺς ὅρκους καὶ τὰς συνθήκας· πρὸς δὲ Λακεδαιμονίους ὑπὲρ τῶν αὐτῶν τούτων προσποιήσεσθε πολεμεῖν; καὶ τῶν μὲν κτημάτων τῶν ὑμετέρων αὐτῶν ἀπέστητε, βουλόμενοι τὴν συμμαχίαν ὡς μεγίστην ποιῆσαι· τούτους δὲ τὴν ἀλλοτρίαν ἔχειν ἐάσετε, καὶ τοιαῦτα ποιεῖν ἐξ ὧν ἅπαντες χείρους εἶναι νομιοῦσιν ὑμᾶς.

Ὃ δὲ πάντων ἀλογώτατον, εἰ τοῖς μὲν συνεχῶς μετὰ Λακεδαιμονίων γεγενημένοις, δεδογμένον ὑμῖν ἐστὶ βοηθεῖν, ἤν τι παράσπονδον αὐτοῖς

3°. Nemo igitur vestrûm formidet, dùm unà cum justitiâ pericula subit; neque socios sibi defore arbitretur si quis injuriâ affectis opitulari voluerit, & non solis Thebanis: quibus contraria si nunc decreveritis, efficietis ut amicitiam vestram multi exoptent. Ubi enim ostenderitis vos paratos esse ad bella æquè contrà omnes pro defensione fœderum suscipienda, quînam eò venient amentiæ, ut cum Græciæ oppressoribus se conjungere malint, quàm vobiscum libertatis ipsorum defensoribus? sin aliter animati eritis, quibus verbis, bello iterùm ingruente, allicietis Græcos, si, libertatem prætendentes, Thebanis quamcumque volent civitatem vastandam permiseritis? quo pacto inconstantiæ crimen effugietis, si Thebanos sinetis jusjurandum & fœdera violare pro quibus sanciendis vos Lacedæmoniis inferre bellum professi eritis; sique, quum ipsi cedere volueritis vestris possessionibus, ut societatem redderetis quàm maximam, istos aliena tenere, & ea facere patiamini propter quæ universi pejus de vobis existimabunt?

Transitus ad perorationem.

Illud autem omnium absurdissimum, si vobis deliberatum erit istis opem ferre qui continuò à Lacedæmoniis steterunt, si quid eis præter fœdus

ἐκεῖνοι προστάττωσιν, ἡμᾶς δ᾽, οἳ τὸν μὲν πλεῖστον χρόνον μεθ᾽ ὑμῶν ὄντες διατετελέκαμεν, τὸν δὲ τελευταῖον μόνον πόλεμον ὑπὸ Λακεδαιμονίοις ἠναγκάσθημεν γεγενῆσθαι, διὰ ταύτην τὴν πρόφασιν ἀθλιώτατα ἁπάντων ἀνθρώπων περιόψεσθε διακειμένους.

Τίνας γὰρ ἂν ἡμῶν εὕροι τις δυστυχεστέρους; οἵτινες καὶ πόλεως καὶ χώρας καὶ χρημάτων ἐν μιᾷ στερηθέντες ἡμέρᾳ, πάντων τῶν ἀναγκαιοτάτων ὁμοίως ἐνδεεῖς ὄντες, ἀλῆται καὶ πτωχοὶ καθεστήκαμεν, ἀποροῦντες ποῖ τραπώμεθα. Ἐκπεσόντες γὰρ ἐκ τῆς οἰκείας, ἀθυμοῦντες καὶ ἀλώμενοι, τὴν Ἑλλάδα περιΐομεν, πάσας δυσχεραίνοντες τὰς οἰκήσεις. Ἤντε γὰρ δυστυχοῦντας καταλάβωμεν, ἀλγοῦμεν ἀναγκαζόμενοι πρὸς τοῖς οἰκείοις κακοῖς, καὶ τῶν ἀλλοτρίων κοινωνεῖν· ἤντε ὡς εὐπραγοῦντας ἔλθωμεν, ἔτι χαλεπώτερον ἔχομεν, οὐ ταῖς ἐκείνων φθονοῦντες εὐπορίαις, ἀλλὰ μᾶλλον ἐν τοῖς τῶν πέλας ἀγαθοῖς τὰς ἡμετέρας αὐτῶν συμφορὰς καθορῶντες. Ἐφ᾽ αἷς ἡμεῖς οὐδεμίαν ἡμέραν ἀδακρυτὶ διάγομεν, ἀλλὰ πενθοῦντες τὴν πατρίδα, καὶ θρηνοῦντες τὴν μεταβολὴν τὴν γεγενημένην, ἅπαντα τὸν χρόνον διατελοῦμεν. Τίνα γὰρ οἴεσθε ἡμᾶς γνώμην ἔχειν, ὁρῶντας τοὺς γονέας ἡμῶν αὐτῶν ἀναξίως γηροτροφουμένους· καὶ τοὺς παῖδας οὐκ ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν αἷς ἐποιη-

illi imperârint: nos verò qui per longiſſimum temporis tractum veſtras partes ſequi non deſtitimus, in extremo autem duntaxat bello parere Lacedæmoniis coacti fuimus, propter hanc cauſam mortalium omnium nos ſinetis eſſe miſerrimos.

PERORATIO.

1°. Quos enim nobis miſeriores quiſquam inveniat, qui, & urbe & agro & fortunis uno die ſpoliati, rebus omnibus maximè neceſſariis æquè deſtituti, errones & mendici facti ſumus, ignari quò nos convertamus. Pulſi enim patriâ, deſperabundi & errantes, Græciam circuimus, & quâcumque habitatione angimur. Sive enim calamitoſos aliquos deprehenderimus, dolemus qui præter mala domeſtica, etiam alienorum fieri participes cogamur: ſive ad felices venerimus, dolor noſter recrudeſcit; non quòd invideamus opibus illorum, ſed quia, in aliorum rebus ſecundis, noſtras miſerias quantæ ſint perſpicimus: propter quas nullum diem agimus ſine lacrymis; ſed patriam lugere, & hanc rerum mutationem lamentari nullo tempore deſinimus. Quid enim nobis animi eſſe cenſetis, quum videmus parentes noſtros indigno modo in ſenectute ali; & liberos non eâ ſpe quâ eos ſuſcepimus educari, at multos ob par-

σάμεθα παιδευομένους, ἀλλὰ πολλοὺς μὲν μικρῶν ἕνεκα συμβολαίων δουλεύοντας, ἄλλους δ' ἐπὶ θητείαν ἰόντας, τοὺς δ' ὅπως ἕκαστοι δύνανται, τὸ καθ' ἡμέραν ποριζομένους ἀπρεπῶς καὶ τοῖς τῶν προγόνων ἔργοις, καὶ ταῖς αὑτῶν ἡλικίαις, καὶ τοῖς φρονήμασι τοῖς ἡμετέροις. Ὃ δὲ πάντων ἐστὶν ἀλγεινότατον· ὅταν τὶς ἴδῃ χωριζομένους ἀπ' ἀλλήλων, μὴ μόνον πολίτας ἀπὸ πολιτῶν, ἀλλὰ καὶ γυναῖκας ἀπ' ἀνδρῶν, καὶ τέκνα ἀπὸ μητέρων, καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν διαλυομένην. Ὃ πολλοῖς τῶν ἡμετέρων πολιτῶν διὰ τὰς ἀπορίας συμβέβηκεν· ὁ γὰρ κοινὸς βίος ἀπολωλὼς, ἰδίας ἐλπίδας ἕκαστον ἡμῶν ἔχειν πεποίηκεν. Οἶμαι δ' ὑμᾶς οὐδὲ τὰς ἄλλας αἰσχύνας ἀγνοεῖν, τὰς διὰ πενίαν καὶ φυγὴν γινομένας, ἃς ἡμεῖς τῇ μὲν διανοίᾳ χαλεπώτερον τῶν ἄλλων κακῶν φέρομεν, τῷ δὲ λόγῳ παραλείπομεν, αἰσχυνόμενοι λίαν ἀκριβῶς τὰς ἡμετέρας αὐτῶν ἀτυχίας ἐξετάζειν.

Ὧν ὑμᾶς αὐτοὺς ἀξιοῦμεν ἐνθυμουμένους, ἐπιμέλειάν τινα ποιήσασθαι περὶ ἡμῶν. Καὶ γὰρ οὐδ' ἀλλότριοι τυγχάνομεν ὑμῖν ὄντες, ἀλλὰ ταῖς μὲν εὐνοίαις ἅπαντες οἰκεῖοι, τῇ δὲ συγγενείᾳ τὸ πλῆθος ἡμῶν. Διὰ γὰρ τὰς ἐπιγαμίας τὰς δοθείσας ἐκ πολιτίδων ὑμετέρων γεγόναμεν· ὥστε οὐχ οἷόν τε ὑμῖν ἀμελῆσαι περὶ ὧν ἐληλύθαμεν

vas quaſdam conditiones ſervire, alios mercede ire locatum operam ſuam, alios, ut quiſque poteſt, victum quæritare, longè ſecùs ac gloria majorum, & ſua ætas, & noſtrorum animorum magnitudo poſtulabat. Hoc autem omnium acerbiſſimum eſt, quum quis videat à ſe invicem divelli non ſolùm cives à civibus, ſed & uxores à maritis, & liberos à matribus, & totam cognationem diſſipari: quod multis noſtrorum civium ob egeſtatem contigit. Victus quippè communis amiſſus effecit ut noſtrûm unuſquisque ſuas ſeorsìm ſpes concipiat. Ac vos ne cetera quidem probra ignorare arbitror, quæ paupertas & exilium afferunt: quæ nos etſi moleſtiùs animo quàm cetera mala ferimus, prætérimus tamen & ſilemus, quum nos pudeat accuratè nimis in calamitates noſtras inquirere.

2°. Quæ voſmetipſos veſtris animis conſiderantes, oramus ut aliquam noſtrî curam ſuſcipiatis. Nec enim vobis alieni ſumus, ſed cùm benevolentiâ univerſi vobiſcum conjuncti, tùm cognatione noſtrûm maxima pars. Nam propter conceſſum connubii jus, è veſtrorum civium filiabus plerique ſumus progeniti. Quare vobis non licet ea negli-

[1. 2.] Συμϐόλαια, contractus quicumque fiunt inter homines; hîc intellige, conditiones ſub quibus liber aliquis alicui libero ſervit.

δεησόμενοι. Καὶ γὰρ ἂν ἁπάντων εἴη δεινότατον, εἰ πρότερον μὲν ἡμῖν μετέδοτε τῆς πατρίδος τῆς ὑμετέρας αὐτῶν, νῦν δὲ μηδὲ τὴν ἡμετέραν ἀποδοῦναι δόξειεν ὑμῖν. Ἔπειτα οὐδ' εἰκὸς ἕνα μὲν ἕκαστον ἐλεεῖσθαι τῶν παρὰ τὸ δίκαιον δυστυχούντων, ὅλην δὲ πόλιν οὕτως ἀνόμως διεφθαρμένην, μηδὲ κατὰ μικρὸν οἴκτου δυνηθῆναι τυχεῖν· ἄλλως τε καὶ πρὸς ὑμᾶς καταφυγοῦσαν, οἷς οὐδὲ τὸ πρότερον αἰσχρῶς οὐδ' ἀκλεῶς ἀπέβη, τοὺς ἱκέτας ἐλεήσασιν.

Ἐλθόντων γὰρ Ἀργείων ὡς τοὺς προγόνους ὑμῶν, καὶ δεηθέντων ἀνελέσθαι τοὺς ὑπὸ τῇ Καδμείᾳ τελευτήσαντας, πεισθέντες ὑπ' ἐκείνων, καὶ Θηβαίους ἀναγκάσαντες βουλεύσασθαι νομιμώτερον, οὐ μόνον αὐτοὶ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους εὐδοκίμησαν, ἀλλὰ καὶ τῇ πόλει δόξαν ἀείμνηστον εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον κατέλιπον. Ἧς οὐκ ἄξιον προδότας γενέσθαι· καὶ γὰρ αἰσχρὸν φιλοτιμεῖσθαι μὲν ἐπὶ τοῖς τῶν προγόνων ἔργοις, φαίνεσθαι δ' ἐκείνοις τἀναντία περὶ τῶν ἱκετῶν πράττοντας.

Καίτοι πολὺ περὶ μειζόνων καὶ δικαιοτέρων ἥκομεν τὰς δεήσεις ποιησόμενοι. Οἱ μὲν γὰρ ἐπὶ τὴν ἀλλοτρίαν στρατεύοντες ἱκέτευον ὑμᾶς, ἡμεῖς δὲ, τὴν ἡμετέραν αὐτῶν ἀπολωλεκότες· κἀκεῖνοι μὲν παρεκάλουν ἐπὶ τὴν τῶν νεκρῶν ἀναίρεσιν, ἡμεῖς

gere quæ petituri venimus. Quid enim inconvenientius fieret, quàm vos, quum olim vestræ patriæ jus nobis dederitis, nunc nostram urbem restituendam non censere? Deindè nec illud consentaneum est, quum singulorum qui non debito infortunio premuntur, quemque misereat; totam urbem sic eversam contrà omnem æquitatem, nihil omninò misericordiæ posse impetrare; quum præsertìm ad vos confugiat, quibus olim nec turpe nec inglorium fuerit supplicum misertos esse.

Nam vestri majores Argivorum precibus, qui supplices petierant ut sub Cadmeâ interfectos tollerent, persuasi, quum coegissent Thebanos æquiora sequi consilia, non ipsi solùm illis temporibus claruerunt, sed civitati etiam vestræ immortalem gloriam in omne deinceps ævum reliquerunt: cujus nunc vos proditores esse non decet. Etenim turpe sit facta majorum vobis laudi ducentes, interìm secus de supplicibus statuere.

At verò ob res multò majores & æquiores huc advenimus rogaturi. Nam illi postquam in alienam ditionem impetum fecerant, vobis supplicârunt; nos postquam patriam nostram amisimus. Illi vos ad mortuorum sepulturam vocabant, nos ad reliqua-

ἢ ἐπὶ τῆς τῶν λοιπῶν σωτηρίας. Ἔστι δ' οὐκ ἴσον κακὸν οὐδ' ὅμοιον τοὺς τεθνεῶτας ταφῆς εἴργεσθαι, καὶ τοὺς ζῶντας πατρίδος ἀποστερεῖσθαι καὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν ἁπάντων. Ἀλλὰ τὸ μὲν δεινότερον τοῖς κωλύουσιν ἢ τοῖς ἀτυχοῦσι· τὸ δὲ μηδεμίαν ἔχοντα καταφυγὴν, ἀλλὰ ἄπολιν γιγνόμενον, καθ' ἑκάστην τὴν ἡμέραν κακοπαθεῖν, καὶ τοὺς αὐτοῦ περιορᾶν, μὴ δυνάμενον ἐπαρκεῖν, τί δεῖ λέγειν ὅσον τὰς ἄλλας συμφορὰς ὑπερβέβηκεν;

Ὑπὲρ ὧν, ἅπαντας ὑμᾶς ἱκετεύομεν ἀποδοῦναι τὴν χώραν ἡμῖν καὶ τὴν πόλιν· τοὺς μὲν πρεσβυτέρους, ὑπομιμνήσκοντες ὡς οἰκτρὸν τοὺς τηλικούτους ὁρᾶσθαι δυστυχοῦντας, καὶ τῶν καθ' ἡμέραν ἀποροῦντας· τοὺς δὲ νεωτέρους, ἀντιβολοῦντες καὶ δεόμενοι βοηθεῖν τοῖς ἡλικιώταις, καὶ μὴ περιιδεῖν ἔτι πλείω κακὰ τῶν εἰρημένων παθόντας. Ὀφείλετε δὲ μόνοις τῶν Ἑλλήνων τοῦτον τὸν ἔρανον, ἀναστάτοις ἡμῖν γεγενημένοις ἐπαμῦναι. Καὶ γὰρ τοὺς ἡμετέρους προγόνους φασὶν, ἐκλιπόντων τῶν ὑμετέρων ἐν τῷ Περσικῷ πολέμῳ ταύτην τὴν χώραν, μόνους τῶν ἔξω Πελοποννήσου, κοινωνοὺς ἐκείνοις τῶν κινδύνων γενομένους, συνανασῶσαι τὴν πόλιν αὐτοῖς. Ὥστε δικαίως ἂν τὴν αὐτὴν εὐεργεσίαν ἀπολάβοιμεν, ἥνπερ αὐτοὶ τυγχάνομεν εἰς ὑμᾶς ὑπάρξαντες.

rum urbis noſtræ conſervationem. Neque autem par & ſimile malum eſt, ſepulturâ prohiberi mortuos, & viventes patriâ fortuniſque omnibus ſpoliari. Ac illud quidem iis qui prohibent eſt contumeliofius quàm iis qui prohibentur: verùm aliquem urbe ſuâ pulſum atque omni carentem confugio, ſingulis diebus nova mala pati, & ſuos ipſius cogi negligere quum iis opem ferre nequeat; quorsùm attinet dicere quantò hæc calamitas aliis calamitatibus ſit acerbior?

Quapropter vobis univerſis ſupplicamus, ut nobis noſtrum agrum & urbem reſtituatis. Seniores commonefacimus ut cogitent quàm miſerabile ſit hâc ætate calamitoſum conſpici, & quotidiani victûs penuriâ laborantem. Adoleſcentes oramus & obteſtamur, ut æquales ſuos juvent, nec ſinant plures pati miſerias quàm nunc patiuntur. Solis autem Græcorum nobis debetis hanc veluti ſtipem, ut urbi noſtræ everſæ opitulemini. Nam & majores noſtros aiunt, quum veſtri patres bello Perſico hâc regione exceſſiſſent, ſolos ex his qui extrà Peloponneſum habitant, ſocietate periculorum initâ, conſervatæ civitatis adjutores fuiſſe. Itaque jure noſmet idem à vobis recipiemus beneficium quod nos ipſi in vos priores contulimus.

[l. 5.] Τοῖς ἀτυχοῦσι, i. e. τοῖς μὴ τυγχάνουσι.
[l. 18.] Μόνοις ſub. ἡμῖν.

Εἰ δ' οὖν καὶ μηδὲν ὑμῖν τῶν σωμάτων ἡμετέρων δέδοκται φροντίζειν, ἀλλὰ τήν γε χώραν οὐ πρὸς ὑμῶν ἐστὶν ἀνασχέσθαι πεπορθημένην, ἐν ᾗ μέγιστα σημεῖα τῆς ἀρετῆς τῆς ὑμετέρας, καὶ τῶν ἄλλων τῶν συναγωνισαμένων, καταλέλειπται. Τὰ μὲν γὰρ ἄλλα τρόπαια πόλεις πρὸς πόλιν γέγονεν· ἐκεῖνα δὲ ὑπὲρ ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος, πρὸς ὅλην τὴν ἐκ τῆς Ἀσίας δύναμιν ἕστηκεν. Ἃ Θηβαῖοι μὲν εἰκότως ἀφανίζουσι· τὰ γὰρ μνημεῖα τῶν τότε γενομένων αἰσχύνη τούτοις ἐστίν. Ὑμῖν δὲ προσήκει διασώζειν· ἐξ ἐκείνων γὰρ τῶν ἔργων ἡγεμόνες κατέστητε τῶν Ἑλλήνων. Ἄξιον δὲ καὶ τῶν θεῶν καὶ τῶν ἡρώων μνησθῆναι τῶν ἐκεῖνον τὸν τόπον κατεχόντων, καὶ μὴ περιορᾶν τὰς τιμὰς αὐτῶν καταλυομένας, οἷς ὑμεῖς καλλιερησάμενοι, τοιοῦτον ὑπέστητε κίνδυνον, ὃς καὶ τούτους καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας Ἕλληνας ἠλευθέρωσε. Χρὴ δὲ καὶ τῶν προγόνων ποιήσασθαί τινα πρόνοιαν, καὶ μὴ παραμελῆσαι μηδὲ τῆς περὶ ἐκείνους εὐσεβείας· ἐνθυμουμένους ὅπως ἂν διατεθεῖεν, εἴ τις ἄρα τοῖς ἐκεῖ φρόνησίς ἐστι περὶ τῶν ἐνθάδε γιγνομένων, εἰ κυρίων ὑπαρχόντων ὑμῶν αἴσθοιντο, τοὺς μὲν δουλεύειν τοῖς βαρβάροις ἀξιώσαντας, δεσπότας τῶν ἄλλων Ἑλλήνων καθισταμένους· ἡμᾶς δὲ τοὺς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας συναγωνισαμένους, μόνους τῶν Ἑλλήνων ἀναστάτους γεγενημένους· καὶ

3°. Quòd si vobis decretum esset ipsos Plataeenses omninò negligere, vos tamen minimè deceret committere ut ea regio vastaretur, in quâ clarissima vestræ virtutis, ac ceterorum qui illi prælio interfuerunt, testimonia sint relicta. Nam reliqua tropæa ab aliâ civitate contrà aliam sunt erecta; illa, pro totâ Græciâ contrà totius Asiæ potentiam sunt constituta. Quæ Thebani quidem meritò aboleverint, quibus illorum operum monumenta contumeliosa sunt; vos jure conservaveritis, quòd illa facinora vos Græcorum duces effecerunt. Jamque & heroum qui locum illum tenent, reminiscendum est, cavendumque ne illorum honores intercidant: quibus vos quum litassetis, id subiistis periculum, quo & Thebanos ipsos & alios Græcos omnes in libertatem vindicavistis. Est etiam aliqua majorum habenda ratio, neque pietatis in illos officia sunt prorsùs negligenda. Cogitate quibus essent animis (modò defunctis eorum quæ hîc geruntur aliquis sensus adsit) si animadverterent, vobis rerum potientibus, eos qui Barbaris servire voluerunt, aliorum Græcorum dominos esse factos: nos autem qui pro tuendâ libertate strenuam vobiscum operam navavimus, solos è Græcis omnibus

---

[l. 22.] Ὑπαρχόντων non apparet neque in Aldo neque in editione Basileensi.

σου μετὰ τῶν κινδυνευσάντων τάφους μὴ τυγχάνοντας τῶν νομιζομένων σπάνει τῶν ποιησόντων· Θηβαίους δὲ, τοὺς τἀναντία διαπραξαμένους, κρατοῦντας τῆς χώρας ἐκείνης. Ἐνθυμεῖσθε δὲ ὅτι καὶ Λακεδαιμονίων μεγίστην ἐποιεῖσθε κατηγορίαν, ὅτι Θηβαίοις χαριζόμενοι τοῖς τῶν Ἑλλήνων προδόταις, ὑμᾶς τοὺς εὐεργέτας διέφθειραν. Μὴ τοίνυν ἐάσητε ταύτην τὴν βλασφημίαν περὶ τὴν ὑμετέραν γενέσθαι πόλιν, μηδὲ τὴν ὕβριν τὴν τούτων ἀντὶ τῆς παρούσης ἕλησθε δόξης.

Πολλῶν δ᾽ ἐνόντων εἰπεῖν ἐξ ὧν ἄν τις ὑμᾶς ἐπαγάγοιτο μᾶλλον φροντίσαι τῆς ἡμετέρας σωτηρίας, οὐ δύναμαι βραχεῖ λόγῳ πάντα περιλαβεῖν. Ἀλλ᾽ αὐτοὺς ὑμᾶς χρὴ καὶ τὰ παραλελειμμένα συνιδόντας, καὶ μνησθέντας, μάλιστα μὲν τῶν ὅρκων καὶ τῶν συνθηκῶν, ἔπειτα δὲ καὶ τῆς ἡμετέρας εὐνοίας καὶ τῆς τούτων ἔχθρας, ψηφίσασθαι τὰ δίκαια περὶ ἡμῶν.

everſos

eversos esse: ac fortium virorum sepulchris justa non persolvi, propterea quòd nulli adsint qui ea persolvant; Thebanos verò qui illis contraria fecerunt, eam regionem tenere. Illud etiàm recordamini, Lacedæmonios à vobis acerrimè ob hoc fuisse accusatos, quòd Thebanis, Græcorum proditoribus gratificantes, vos de Græcis benè meritos perdidissent. Ne igitur admittatis ut hoc convicium in vestram civitatem retorqueatur, neque istorum insolentiam existimationi vestræ anteferatis.

4°. Etsi autem multa dici possent quibus ad curam nostræ salutis excitemini, non possum tamen brevi oratione complecti omnia. Quamobrem vos oportet, cùm prætermissa vosmetipsos perspicere; tùm jurisjurandi & fœderum, itemque nostræ benevolentiæ, & inimicitiarum quæ vobis cum istis sunt, recordatos, ità statuere de nobis ut jus & æquum postulant.

ANALYSIS ORATIONIS DE PERMUTATIONE.

PROPOSITUM.

Fuit hæc lex Athenis & consuetudo: trecenti cives ditissimi deligebantur, qui triremes instruerent pro patriæ defensione, idque privatis sumptibus. Quorum si qui negabant tantos sumptus se posse tolerare, ità eo onere liberabantur, si aliquem è ceteris civibus locupletiorem se demonstrassent. Is verò si munus illud detractaret, fortunas suas omnes cum illius fortunis à quo fuerat delatus, permutare jure cogi poterat. Quapropter id actionis & judicii genus dicebatur *permutatio*, ἀντίδοσις. Quum Isocrates nobilissimis adolescentibus instituendis, non insignem tantùm gloriam, sed & opes non mediocres, adeptus esset, multi & gloriæ ipsius & opibus invidentes, sophistæ præsertìm, eum aggredi statuerunt. Inter quos Lysimachus quidam, alicujus nomine qui triremem erat instructurus, Isocratem petiit in judicio, tanquam eo ditiorem cujus in gratiam dicebat. Victus est orator quum se defendere non dignatus esset, sed

aliquanto post tempore scripsit orationem quâ se & suum scribendi genus defenderet. Eam inscripsit *de permutatione*, περὶ ἀντιδόσεως, quia supponebat se respondere Lysimacho ipsum coràm judicibus calumnianti.

Divisio.

In tres partes dividitur oratio, in ea quæ orationi præmittuntur, in ipsam orationis confirmationem, & in perorationem.

Præmissa.

1°. Exponit paucis orator necessitatem multa præmittendi antequam rem ipsam aggrediatur.

2°. Paulò fusiùs commemorat quas ob rationes orationem hanc scribere instituerit, nempè ut sophistarum obtrectationes refutaret, & plebis invidiam compesceret; quale sit hujus orationis genus, & quali modo legenda sit.

3°. Judicum benevolentiam & attentionem captat, tùm ostendendo maledicam adversarii criminationem, ac malevolum istius animum, tùm ipsam calumniam graviùs insectando, tùm denique suæ ipsius vitæ innocentiam prædicando, quâ magnoperè fidit in hâcce causâ.

Confirmatio.

Post lectum accusatorium libellum & exordium breve quo malignum adversarii consilium retegit, petitque à judicibus ne se inauditum condemnent, Isocrates præcipuum accusationis caput evellere aggreditur. Accusator contende-

bat ipſum corrumpere adoleſcentes præceptis eloquentiæ, quibus inſtructi contrà jus & æquum victoriam in judiciis adipiſcerentur. Hoc refutat orator negativè & affirmativè.

I. Negativè; quòd nemo à ſe læſus olim per ſuam ipſius eloquentiam, huc prodeat ſe criminationibus vel teſtimonio impugnaturus : undè conſtat neminem à ſe læſum fuiſſe in judiciis.

II. Firmiſſimis evincit argumentis ſe nunquam verſatum fuiſſe circà forenſes orationes.

1°. Ex ratione vitæ quam ſecutus eſt, & conditione diſcipulorum quos docendos habuit.

2°. Ex eâ diſciplinâ cui conſtanter ſtuduit. Hinc varia explicat orationum genera, ſeque oſtendit orationes ſcribendas ſuſcepiſſe quæ non de privatis negotiis agunt, ſed de ſtatu Græciæ & rerumpublicarum, & quæ in maximis celebritatibus recitentur; quod orationum genus à forenſibus rixis multùm differre demonſtrat.

3°. Denique recitando excepta ex præcipuis ſuis orationibus, ſcilicet ex oratione panegyricâ, ex oratione de pace, & ex eâ quam ſcripſit ad Nicoclem Salaminiæ regem; quibus ſingulis breve argumentum præmittit & analyſim.

Peroratio.

In peroratione, 1°. excuſat orationis prolixitatem.

2°. De calumniatorum licentiâ, ac de malis quæ in civitatem invexerunt, acerbiùs queritur.

3°. Edicit ſe neque ſuas, neque liberûm, neque amicorum, preces adhibuturum, ſicut rei ceteri ſolent; ſed magno & tranquillo animo ſententiam judicum, quæcumque fuerit, expectare.

Scripta eſt hæc oratio anno antè Chriſtum 355, Iſocratis ætatis 82.

ΠΕΡῚ ΤΗ͂Σ
ἈΝΤΙΔΟΣΕΟΣ
ΛΌΓΟΣ.

Εἰ μὲν ὅμοιος ἦν ὁ λόγος, ὁ μέλλων ἀναγνωσθήσεσθαι, τοῖς πρὸς τοὺς ἀγῶνας ἢ πρὸς τὰς ἐπιδείξεις γεγραμμένοις, οὐδὲν ἂν ἔδει προδιαλεχθῆναι περὶ αὐτοῦ· νῦν δὲ, διὰ τὴν καινότητα καὶ τὴν διαφορὰν, ἀναγκαῖόν ἐστι προειπεῖν τὰς αἰτίας δι᾽ ἃς οὕτως ἀνόμοιον αὐτὸν ὄντα τοῖς ἄλλοις γράφειν προειλόμην. Μὴ γὰρ τούτων δηλωθεισῶν, πολλοῖς ἂν ἴσως ἄτοπος εἶναι δόξειεν.

Ἐγὼ γὰρ εἰδὼς ἐνίους τῶν σοφιστῶν βλασφημοῦντας περὶ τῆς ἐμῆς διατριβῆς, καὶ λέγοντας ὡς ἐστι περὶ δικογραφίαν, καὶ παραπλήσιον ποιοῦντας, ὥσπερ ἂν εἴ τις Φειδίαν τὸν τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἕδος ἐργασάμενον τολμῴη καλεῖν κοροπλάθον, ἢ Ζεύξιδα καὶ Παῤῥάσιον τὴν αὐτὴν ἔχειν τέχνην φαίη τοῖς τὰ πινάκια γράφουσιν· ὅμως

[l. 12.] Ἐστὶ, nempè ἡ ἐμὴ διατριβή.

DE PERMUTATIONE ORATIO.

Si hæc quæ jam recitabitur oratio, ſimilis eſſet iis quæ vel ad forenſes controverſias vel ad oſtentationem ſcriptæ ſunt, nihil opus fuiſſet de eâ præfari: nunc quum nova ſit & longè diverſa ab iſtis quæ vulgò eduntur, neceſſe eſt cauſas priùs exponere cur eam aliis ità diſſimilem ſcribere inſtituerim; his enim non indicatis, multis fortaſſe abſurda videretur.

Ego quum ſcirem quoſdam ſophiſtas mea ſtudia calumniari, & dicere me forenſes orationes ſcribere ſolere, eoſque perindè facere ac ſi quis Phidiam, qui Minervæ ſimulachrum fecit, puparum fictorem appellare auderet; aut Zeuxidis & Parrhaſii eamdem eſſe artem diceret, quæ illorum eſt qui naufragorum tabellas pingunt: nunquam tamen

[l. 13 & 14.] Κορόϖλαθον. Eos vocabant κοροϖλάθȣς, inquit Harpocratio, qui è luto, aut cerâ, aut alia hujuſmodi materiâ, puellulas aut puellulos fingebant.

ΠΕΡῚ ΤΗ͂Σ ἈΝΤΙΔΟΣΕΟΣ ΛΌΓΟΣ.

Εἰ μὲν ὅμοιος ἦν ὁ λόγος, ὁ μέλλων ἀναγνωσθήσεσθαι, τοῖς πρὸς τοὺς ἀγῶνας ἢ πρὸς τὰς ἐπιδείξεις γεγραμμένοις, οὐδὲν ἂν ἔδει προδιαλεχθῆναι περὶ αὐτοῦ· νῦν δὲ, διὰ τὴν καινότητα καὶ τὴν διαφορὰν, ἀναγκαῖόν ἐστι προειπεῖν τὰς αἰτίας δι' ἃς οὕτως ἀνόμοιον αὐτὸν ὄντα τοῖς ἄλλοις γράφειν προειλόμην. Μὴ γὰρ τούτων δηλωθεισῶν, πολλοῖς ἂν ἴσως. ἄτοπος εἶναι δόξειεν.

Ἐγὼ γὰρ εἰδὼς ἐνίους τῶν σοφιστῶν βλασφημοῦντας περὶ τῆς ἐμῆς διατριβῆς, καὶ λέγοντας ὡς ἐστι περὶ δικογραφίαν, καὶ παραπλήσιον ποιοῦντας, ὥσπερ ἂν εἴ τις Φειδίαν τὸν τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἕδος ἐργασάμενον τολμῴη καλεῖν κοροπλάθον, ἢ Ζεύξιδα καὶ Παῤῥάσιον τὴν αὐτὴν ἔχειν τέχνην φαίη τοῖς τὰ πινάκια γράφουσιν· ὅμως

[l. 12.] Ἐστὶ, nempè ἡ ἐμὴ διατριβή.

DE PERMUTATIONE ORATIO.

Si hæc quæ jam recitabitur oratio, ſimilis eſſet iis quæ vel ad forenſes controverſias vel ad oſtentationem ſcriptæ ſunt, nihil opus fuiſſet de eâ præfari: nunc quum nova ſit & longè diverſa ab iſtis quæ vulgò eduntur, neceſſe eſt cauſas priùs exponere cur eam aliis ità diſſimilem ſcribere inſtituerim; his enim non indicatis, multis fortaſſe abſurda videretur.

Ego quum ſcirem quoſdam ſophiſtas mea ſtudia calumniari, & dicere me forenſes orationes ſcribere ſolere, eosque perindè facere ac ſi quis Phidiam, qui Minervæ ſimulachrum fecit, puparum fictorem appellare auderet; aut Zeuxidis & Parrhaſii eamdem eſſe artem diceret, quæ illorum eſt qui naufragorum tabellas pingunt: nunquam tamen

---

[l. 13 & 14.] Κορόπλαθον. Eos vocabant κοροπλάθυς, inquit Harpocratio, qui è luto, aut cerâ, aut alia hujuſmodi materiâ, puellulas aut puellulos fingebant.

οὐδὲ πώποτε τὴν μικρολογίαν ταύτην ἠμυνάμην αὐτῶν, ἡγούμενος τὰς μὲν ἐκείνων φλυαρίας οὐδεμίαν ἔχειν δύναμιν, αὐτὸς δὲ πᾶσι τοῦτο πεποιηκέναι φανερὸν, ὅτι προῄρημαι καὶ λέγειν καὶ γράφειν, οὐ περὶ τῶν ἰδίων συμβολαίων, ἀλλ᾽ ὑπὲρ τηλικούτων τὸ μέγεθος, καὶ τοιούτων πραγμάτων, ὑπὲρ ὧν οὐδεὶς ἂν ἄλλος ἐπιχειρήσειε, πλὴν τῶν ἐμοὶ πεπλησιακότων, ἢ τῶν τούτους μιμεῖσθαι βουλομένων. Μέχρι μὲν οὖν πόῤῥω τῆς ἡλικίας, ᾠόμην καὶ διὰ τὴν προαίρεσιν ταύτην, καὶ διὰ τὴν ἄλλην ἀπραγμοσύνην, ἐπιεικῶς ἔχειν πρὸς ἅπαντας τοὺς ἰδιώτας· ἤδη δὲ ὑπογύου μοι τῆς τοῦ βίου τελευτῆς οὔσης, ἀντιδόσεως γιγνομένης περὶ τριηραρχίας, καὶ περὶ ταύτης ἀγῶνος, καὶ τούτων τινὰς ἔγνων οὐχ οὕτω πρός με διακειμένους ὥσπερ ἤλπιζον, ἀλλὰ τοὺς μὲν πολὺ διεψευσμένους τῶν ἐμῶν ἐπιτηδευμάτων, καὶ ῥέποντας ἐπὶ τὸ πείθεσθαι τοῖς ἀνεπιτήδειόν τι λέγουσι· τοὺς δὲ σαφῶς μὲν εἰδότας περὶ ἃ τυγχάνω διατρίβων, φθονοῦντας δὲ καὶ ταυτὸ πεπονθότας τοῖς σοφισταῖς, καὶ χαίροντας ἐπὶ τοῖς ψευδῆ περὶ ἐμοῦ δόξαν ἔχουσιν. Ἐδήλωσαν δ᾽ οὕτω διακείμενοι· τοῦ γὰρ ἀντιδίκου περὶ μὲν ὧν ἡ κρίσις ἦν οὐδὲν ἀντι-

---

[l. 8.] Τούτους hos, i. e. me; nam dùm imitantur meos discipulos, me imitantur.

illam meî extenuationem ultus sum; quòd existimabam cùm nugas illorum nullam vim habere, tùm constare inter omnes me & scribere & dicere instituisse, non de privatis contractibus, sed de rebus talibus & tantis, ut de iisdem nemo alius quidquam conetur, præter eos qui vel me magistro usi sunt, vel meos discipulos imitari voluerunt. Putabam igitur usque ad id provectæ ætatis, ob institutum hoc, nec non ob perpetuum quietis studium, mihi benè esse apud omnes indoctos & plebeios. Nunc autem quum jam vitæ finis instat, facultatum permutatione ob triremium instruendarum munus propositâ, eâque de re judicio conflato, etiam illorum quosdam cognovi non sic ergà me affectos esse ut speraveram; sed alios de eloquentiæ meæ genere multùm deceptos, eò inclinare ut iis credant qui de me dicunt parùm benevolè; alios, quum satis sciant quibus in rebus verser, invidere mihi non minùs quàm sophistas, & ideò gaudere quòd falsam multi de me habeant opinionem. Atque hoc ipsos animo esse satis declarârunt. Nam quum adversarius de ipsâ causâ nihil æqui objice-

[l. 10.] Antè διὰ addidi καὶ cum Aldo & cod. X.

[l. 14.] Ἀγῶνος subaudi vel adde γενομένου. Codd. H, I, X, Ald. & Med. post ἀγῶνος habent συγγενῶν nullo sensu.

[l. 15.] Τούτων, scilicet ἰδιωτῶν.

[l. 18.] Λέγουσι, nempè περὶ ἐμοῦ.

λέγοντος δίκαιον, διαβάλλοντος δὲ τὴν λόγων τῶν ἐμῶν τὴν δύναμιν, καὶ καταλαζονευομένου περί τε τοῦ πλούτου, καὶ τοῦ πλήθους τῶν μαθητῶν, ἔγνωσαν ἐμὴν εἶναι τὴν λειτουργίαν. Τὴν μὲν οὖν δαπάνην οὕτως ἠνέγκαμεν, ὥσπερ προσήκει τοὺς μήτε λίαν ὑπὸ τῶν τοιούτων ἐκταραττομένους, μήτε παντάπασιν ἀσώτως μηδ' ὀλιγώρως πρὸς χρήματα διακειμένους.

Ἡσθημένος δ', ὥσπερ εἶπον, πλείους ὄντας ὧν ᾠόμην, τοὺς οὐκ ὀρθῶς περὶ ἐμοῦ γιγνώσκοντας, ἐνεθυμούμην μὲν πῶς ἂν δηλώσαιμι καὶ τούτοις καὶ τοῖς ἐπιγιγνομένοις, καὶ τὸν τρόπον ὃν ἔχω, καὶ τὸν βίον ὃν ζῶ, καὶ τὴν παιδείαν περὶ ἣν διατρίβω· καὶ μήτε περιίδοιμι περὶ τῶν τοιούτων ἄκριτον ἐμαυτὸν ὄντα, μηδ' ἐπὶ τοῖς βλασφημεῖν εἰθισμένοις, ὥσπερ νῦν, γιγνόμενον. Σκοπούμενος οὖν, εὕρισκον οὐδαμῶς ἂν ἄλλως τοῦτο διαπραξάμενος, πλὴν εἰ γραφείη λόγος, ὥσπερ εἰκὼν τῆς ἐμῆς διανοίας, καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐμοὶ βεβιωμένων· διὰ τούτου γὰρ ἤλπιζον καὶ τὰ περὶ ἐμὲ γνωσθήσεσθαι πολὺ κάλλιον ἢ διὰ τῶν χαλκῶν ἀναθημάτων. Εἰ μὲν οὖν ἐμαυτὸν ἐπαινεῖν ἐγχειροίην, ἑώρων οὔτε περιλαβεῖν ἅπαντα περὶ ὧν διελθεῖν προῃρούμην οἷός τε γενησόμενος,

[l. 4.] Vulg. λειτουργείαν, dedi λειτουργίαν quod

ret, ſed eloquentiæ meæ genus calumniaretur, & in multitudinem diſcipulorum & opum abundantiam inveheretur jactantiùs, munus illud mihi obeundum eſſe decreverunt. Ac ſumptus quidem ità tulimus, ut eos decet qui neque rebus ejuſmodi nimis percelluntur, neque pecunias negligenter ac temerè abjiciendas eſſe cenſent.

Quum verò ſenſiſſem, ut dixi, plures eſſe quàm cogitabam qui pravè de me judicarent, perpendi quâ ratione & hiſce & poſteris oſtenderem, tùm mores quos habeo, tùm vitam quam dego, tùm diſciplinam in quâ verſor, neque me ſinerem in criminibus hujuſmodi indictâ causâ damnari, nec (ut modò factum eſt) in maledicorum poteſtate eſſem. Quæ quum agitarem animo, animadverti me non aliâ viâ faciliùs id aſſecuturum, quàm ſi oratio tanquam imago animi mei & totius vitæ meæ ſcriberetur. Per eam enim ſpes erat longè pulchriùs cognitum iri quidquid ad me attinet quàm ex æreis monumentis. Quòd ſi me laudare aggrederer, ſentiebam, nec omnia me complecti

---

habet etiam cod. N.

[l. 18.] Vulg. διαπραξόμενος, dedi διαπραξάμενος cum Codd. H, I.

[l. 21.] Poſt κάλλιον deſunt in vulgatâ voces ἢ διὰ quas addidi.

οὔτ' ἐπιχαρίτως, οὐδ' ἀνεπιφθόνως, εἰπεῖν δυνησόμενος περὶ αὐτῶν. Εἰ δ' ὑποθείμην ἀγῶνα μέν τινα, καὶ κίνδυνον περὶ ἐμὲ γινόμενον, συκοφάντην δ' ὄντα τὸν γεγραμμένον, καὶ τὸν τὰ πράγματά μοι παρέχοντα, κἀκεῖνον μὲν ταῖς διαβολαῖς χρώμενον, ταῖς ἐπὶ τῆς ἀντιδόσεως ῥηθείσαις, ἐμαυτὸν δ' ἐν ἀπολογίας σχήματι ποιούμενον τοὺς λόγους· οὕτως ἂν ἐγγενέσθαι μοι μάλιστα διαλεχθῆναι περὶ ἁπάντων ὧν τυγχάνω βουλόμενος.

Ταῦτα δὲ διανοηθεὶς, ἔγραφον τὸν λόγον τοῦτον, οὐκ ἀκμάζων, ἀλλ' ἔτη γεγονὼς δύο καὶ ὀγδοήκοντα. Διόπερ χρὴ συγγνώμην ἔχειν, ἢν μαλακώτερος ἂν φαίνηται τῶν ὑπ' ἐμοῦ πρότερον ἐκδεδομένων. Καὶ γὰρ οὐδὲ ῥᾴδιος ἦν, οὐδ' ἁπλοῦς, ἀλλὰ πολλὴν ἔχων πραγματείαν. Ἔστι γὰρ τῶν γεγραμμένων ἔνια μὲν ἐν δικαστηρίῳ πρέποντα ῥηθῆναι, τὰ δὲ, πρὸς μὲν τοὺς τοιούτους ἀγῶνας οὐχ ἁρμόττοντα, περὶ δὲ φιλοσοφίας πεπαρρησιασμένα, καὶ δεδηλωκότα τὴν δύναμιν αὐτῆς. Ἔστι δέ τι καὶ τοιοῦτο ὃ τῶν νεωτέρων τοῖς ἐπὶ τὰ μαθήματα καὶ τὴν παιδείαν ὁρμῶσιν, ἀκούσασιν ἂν συνενέγκοι. Πολλὰ δὲ καὶ τῶν ὑπ' ἐμοῦ πάλαι γεγραμμένων ἐγκαταμεμιγμένα τοῖς νῦν λεγομένοις, οὐκ ἀλόγως, οὐδ' ἀκαίρως, ἀλλὰ προσηκόντως τοῖς ὑποκειμένοις. Τοσοῦτον οὖν

poſſe quæ decreviſſem, nec cum gratiâ de iis & ſine invidiâ poſſe dicere. Si autem me in judicium eſſe vocatum & in diſcrimen adductum ponerem, & qui mihi litem intendiſſet, ac negotium faceſſeret, eſſe calumniatorem; huncque iis criminationibus uti quæ in judicio permutationis allatæ ſunt, me verba facere per ſpeciem defenſionis: ſic mihi demùm videbam præclaram occaſionem fore de iis omnibus de quibus ipſe velim diſſerendi.

Quæ quum cogitarem, hanc orationem ſcripſi, non ætatis flore, ſed natus annos duos & octoginta. Quapropter venia danda erit ſi orationibus priùs à me editis mollior eſſe videbitur. Nec enim facilis fuit, neque ſimplex, at multiplicem rerum varietatem exhibens. Nam quæ hîc ſcripta affero, partìm in judiciis dici commodè queunt, partìm talibus certaminibus non ſunt idonea, ſed de eloquentiâ liberè dicta, & quæ ipſius vim oſtendant. Eſt etiam tale aliquid quod adoleſcentibus eruditionis & diſciplinarum cupidis, audiviſſe conducat. Multa quoque olim à me ſcripta, inſerta ſunt his quæ nunc dicuntur, non temerè nec intempeſtivè, verùm inſtituto meo convenienter. Tantam igitur

---

[l. 4.] Καὶ τὸν velim deleri τὸν.
[l. 8.] Ἐγγενέσθαι ſub. ἑώρων quod præceſſit.
[l. 26.] Τὰ ὑποκείμενα, ſubjectum argumentum.

μῆκος λόγου συνιδεῖν, καὶ τοσαύτας ἰδέας καὶ τοσοῦτον ἀλλήλων ἀφεστώσας συναρμόσαι, καὶ τὰς ἐπιφερομένας οἰκειῶσαι ταῖς προειρημέναις, καὶ πάσας ποιῆσαι σφίσιν αὐταῖς ὁμολογουμένας, οὐ πάνυ μικρὸν ἦν ἔργον. Ὅμως δὲ οὐκ ἀπέστην, καίπερ τηλικοῦτος ὤν, πρὶν αὐτὸν ἀπετέλεσα, μετὰ πολλῆς μὲν ἀληθείας εἰρημένον, τὰ δ' ἄλλα τοιοῦτον οἷος ἂν ἴσως δόξῃ τοῖς ἀκροωμένοις.

Χρὴ δὲ καὶ τοὺς διεξιόντας αὐτὸν, πρῶτον μὲν, ὡς ὄντος μικτοῦ τοῦ λόγου, καὶ πρὸς ἁπάσας τὰς ὑποθέσεις ταύτας γεγραμμένου, ποιεῖσθαι τὴν ἀκρόασιν· ἔπειτα προσέχειν τὸν νοῦν ἔτι μᾶλλον τοῖς λέγεσθαι μέλλουσιν ἢ τοῖς ἤδη προειρημένοις· πρὸς δὲ τούτοις, μὴ ζητεῖν εὐθὺς ἐπελθόντας ὅλον αὐτὸν διελθεῖν, ἀλλὰ τοσοῦτον μέρος ὅσον μὴ λυπήσῃ τοὺς παρόντας. Ἢν γὰρ ἐμμείνητε τούτοις, μᾶλλον δυνήσεσθε κατιδεῖν εἴτι τυγχάνομεν λέγοντες ἄξιον ἡμῶν αὐτῶν. Ἃ μὲν οὖν ἀναγκαῖον ἦν προειπεῖν, ταῦτ' ἐστιν. Ἤδη δὲ ἀναγινώσκετε τὴν ἀπολογίαν τὴν προσποιουμένην μὲν περὶ κρίσεως γεγράφθαι, βουλομένην δὲ περὶ ἐμοῦ δηλῶσαι τὴν ἀλήθειαν, καὶ τοὺς μὲν ἀγνοοῦντας εἰδέναι ποιῆσαι, τοὺς δὲ φθονοῦντας

[l. 6.] Αὐτὸν, nempè τὸν λόγον.

[l. 11 & 12.] Ποιεῖσθαι τὴν ἀκρόασιν, vulgò, audire,

orationis prolixitatem contueri, & tot formas adeóque inter ſe diſtantes conjungere, & ſequentes adaptare antegreſſis, atque efficere ut ſibimetipſis univerſæ conſentirent, non exiguum ſanè opus fuit. Non deſtiti tamen, etſi adeò natu grandis, priuſquam eam abſolviſſem, cum multâ quidem veritate dictam, ſed cetera talem qualis audientibus viſa fuerit.

Oportet autem & eos qui hanc recitabunt, primùm facere ut ea audiatur, tanquam mixta oratio, & ad argumenta hæc omnia accommodata: deindè majori ſtudio ea recitare quæ dicenda reſtant quàm quæ antè dicta ſunt: prætereà non id agere ut totam perlegant primo ſtatim impetu, ſed tantam ejus partem quæ auditoribus moleſtiam non pariat. Nam his obſervatis, perſpicietis rectiùs an dixerimus aliquid noſtrâ exiſtimatione dignum. Et hactenùs quidem quæ neceſſe fuit ſum præfatus: nunc defenſionem legite, quæ fingitur de judicio ſcripta; at id propoſitum habet ut & de me oſtendat veritatem, & doceat ignorantes, & id efficiat ut qui

---

auſcultare; hîc ſignificat, ſibi facere auditionem, facere ut ſe alii audiant: nam hîc agitur de iis qui legunt orationem coram aliis. Τȣ̃ λόγȣ quod præcedit regitur à τὴν ἀκρόασιν. Itaque commentando interpretare; facere ut, ſe recitantibus, alii audiant orationem, tanquam....

ἔτι μᾶλλον ὑπὸ τῆς νόσου ταύτης λυπεῖσθαι· μείζω γὰρ δίκην οὐκ ἂν δυναίμην λαβεῖν παρ' αὐτῶν.

Πάντων δ' ἡγοῦμαι πονηροτάτους εἶναι καὶ μεγίστης ζημίας ἀξίους, οἵτινες οἷς αὐτοὶ τυγχάνουσιν ὄντες ἔνοχοι, ταῦτα τῶν ἄλλων τολμῶσι κατηγορεῖν· ὅπερ Λυσίμαχος πεποίηκεν. Οὗτος γὰρ αὐτὸς συγγεγραμμένα λέγων, περὶ τῶν ἐμῶν συγγραμμάτων πλείω πεποίηται λόγον ἢ περὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων· ὅμοιον ἐργαζόμενος ὥσπερ ἂν εἴτις ἱεροσυλίας ἕτερον διώκων, αὐτὸς τὰ τῶν θεῶν ἐν ταῖν χεροῖν ἔχων φανείη. Πρὸ πολλοῦ δ' ἂν ἐποιησάμην οὕτως αὐτὸν νομίζειν εἶναί με δεινὸν ὥσπερ ἐν ὑμῖν εἴρηκεν, οὐ γὰρ ἄν ποτέ μοι πράγματα παρέχειν ἐπεχείρησε· νῦν δὲ λέγει μὲν ὡς ἐγὼ τοὺς ἥττους λόγους κρείττους δύναμαι ποιεῖν, τοσοῦτον δέ μου καταπεφρόνηκεν, ὥστ' αὐτὸς ψευδόμενος, ἐμοῦ τἀληθῆ λέγοντος ἐλπίζει ῥᾳδίως ἐπικρατήσειν. Οὕτω δέ μοι δυσκόλως ἅπαντα συμβέβηκεν, ὥσθ' οἱ μὲν ἄλλοι τοῖς λόγοις διαλύονται τὰς διαβολάς, ἐμοῦ δὲ Λυσίμαχος αὐτοὺς τοὺς λόγους μάλιστα διαβέβληκεν· ἵν', ἢν μὲν ἱκανῶς δόξω λέγειν, ἔνοχος ὢν φαίνωμαι τοῖς ὑπὸ τούτου περὶ τῆς δεινότητος τῆς ἐμῆς προειρημένοις· ἢν δ' ἐνδεέστερον τύχω διαλεχθεὶς ὧν οὗτος ὑμᾶς προσ-

nobis

nobis invident magis etiam eo morbo crucientur: gravius enim supplicium ab illis non possem sumere.

Eos ego improbissimos omnium & maximâ pœnâ dignos esse puto, qui eorum criminum quibus ipsi sunt obnoxii alios accusare audent: quod Lysimachus fecit. Qui, quum ipse scripta recitet, de meis scriptis plura dixit quàm de aliis omnibus; quod perindè est ac si quis alium sacrilegii reum ageret, quum donaria deorum ipse haberet in manibus. Vehementer autem vellem me ab eo tàm eloquentem judicari quàm apud vos exhibuit: nunquam enim negotium mihi facessere instituisset. Nunc me quem ait posse obtinere dicendo ut probetur causa vel pessima, usque adeò contemnit, ut etiam vera dicentem à se mentiente speret facilè superatum iri. Tantis equidem ab omni parte difficultatibus conflictor, ut, quum alii maledicta orationibus refutent, Lysimachus meas orationes maximè maledictis suis impetierit; ut, si idoneo modo dicere videbor, iis me obnoxium esse appareat quæ de eloquentiâ meâ criminatus est: sin tenuiùs quàm pro eâ expectatione quam apud vos

[l. 14.] Δεινόν. Hîc δεινὸς significat, vir multùm eloquens; quam significationem habet aliquandò. Hinc Dionysius Halicarnasseus scripsit περὶ τῆς δεινότητος τοῦ Δημοσθένους.

δοκεῖν πεποίηκε, τὰς πράξεις ἡγήσησθέ μου χείρους εἶναι. Δέομαι οὖν ὑμῶν μήτε πιστεύειν πώποτε μήτ' ἀπιστεῖν τοῖς εἰρημένοις, πρὶν ἂν διὰ τέλους ἀκούσητε καὶ τὰ παρ' ἡμῶν· ἐνθυμουμένους ὅτι οὐδὲν ἂν ἔδει διδόναι τοῖς φεύγουσιν ἀπολογίαν, εἴπερ οἷόν τ' ἦν ἐκ τῶν τοῦ διώκοντος λόγων ψηφίσασθαι τὰ δίκαια. Νῦν δ' εἰ μὲν ἐντυγχάνει κατηγορικῶς, ἢ κακοήθως, οὐδεὶς ἂν τῶν παρόντων ἀγνοήσειεν· εἰ δ' ἀληθέσι κέχρηται τοῖς λόγοις, οὐκέτι τοῦτο τοῖς κρίνουσι γνῶναι ῥᾴδιον ἐξ ὧν ὁ πρότερος εἴρηκεν, ἀλλ' ἀγαπητὸν ἦν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν λόγων ἐκλαβεῖν δυνηθῶσι τὸ δίκαιον.

Οὐ θαυμάζω δὲ τῶν πλείω χρόνον διατριβόντων ἐπὶ ταῖς τῶν ἐξαπατώντων κατηγορίαις ἢ ταῖς ὑπὲρ αὐτῶν ἀπολογίαις, οὐδὲ τῶν λεγόντων ὡς ἐστὶ μέγιστον κακὸν διαβολή. Τί γὰρ ἂν γένοιτο ταύτης κακουργότερον, ἣ ποιεῖ τοὺς μὲν ψευδομένους, εὐδοκιμεῖν, τοὺς δὲ μηδὲν ἠδικηκότας, δοκεῖν ἀδικεῖν, τοὺς δὲ δικάζοντας, ἐπιορκεῖν· ὅλως δὲ τὴν μὲν ἀλήθειαν ἀφανίζει, ψευδῆ δὲ δόξαν παραστήσασα τοῖς ἀκούουσιν, ὃν ἂν τύχῃ τῶν πολιτῶν ἀδίκως ἀπόλλυσιν; Ἃ φυλακτέον ἐστὶν ὅπως μηδὲν ὑμῖν συμβήσεται τοιοῦτο, μηδὲ ἃ τοῖς ἄλλοις ἂν ἐπιτιμήσητε, τούτοις αὐτοὶ φανοῖσθε περιπίπτοντες. Οἶμαι δ' ὑμᾶς οὐκ

de me concitavit, disseruero, me causam deteriorem habere arbitremini. Vos igitur oro ut verbis adversarii fidem nec habeatis, nec abrogetis, antequam nostram quoque defensionem totam audieritis: cogitantes nimirùm supervacaneum fore reis pro se dicendi potestatem dari, si fieri posset ut ex solâ accusatoris oratione secundùm jus decerneretur. Nunc utrùm accusatoriè sese quisquam ac malitiosè inferat, nemo eorum qui adsunt ignoraverit: an autem verâ utatur oratione, nondùm judicibus cognitu facilè est ex iis quæ dixerit prior; sed boni consulendum si ex utrisque orationibus veritatem & æquitatem possint elicere.

Neque verò eos miror qui plus temporis consumunt in accusandis calumniatoribus, quàm in semetipsis defendendis, nec eos qui dicunt maximum malum esse calumniam. Quid enim eâ fieri possit maleficentius, quæ facit ut de mentientibus benè existimetur, ut planè innocentes videantur nocentissimi, & ut judices pejerent; quæ denique veritatis lucem extinguit, & falsâ opinione imbutis audientium animis, quemlibet civium per injuriam circumvenit? Quare providendum est ne tale quid vobis contingat, aut ipsi ea committatis quæ ab aliis facta reprehenderitis. Arbitror autem vos

[l. 23.] Ἃ φυλακτέον. Vel ad ἃ subaudi διὰ, vel eo sensu accipe quo Latini dicerent, quod præcavendum est ne....

ἀγνοεῖν ὅτι τῇ πόλει πολλάκις οὕτως ἤδη μετεμέλησε τῶν κρίσεων τῶν μετ' ὀργῆς καὶ μὴ μετ' ἐλέγχου γινομένων, ὥστε οὐ πολὺν χρόνον διαλιποῦσα, παρὰ μὲν τῶν ἐξαπατησάντων δίκην λαβεῖν ἐπεθύμησε, τοὺς δὲ διαβληθέντας, ἡδέως ἂν εἶδεν ἄμεινον ἢ πρότερον πράττοντας.

Ὧν χρὴ μεμνημένους, μὴ προπετῶς πιστεύειν τοῖς τῶν κατηγόρων λόγοις, μηδὲ μετὰ θορύβου καὶ χαλεπότητος ἀκροᾶσθαι τῶν ἀπολογουμένων. Καὶ γὰρ αἰσχρὸν, ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων πραγμάτων ἐλεημονεστάτους ὁμολογεῖσθαι καὶ πρᾳοτάτους ἁπάντων εἶναι τῶν Ἑλλήνων, ἐπὶ δὲ τοῖς ἀγῶσι τοῖς ἐνθάδε γιγνομένοις τἀναντία τῇ δόξῃ ταύτῃ φαίνεσθαι πράττοντας· καὶ παρ' ἑτέροις μὲν, ἐπειδὰν περὶ ψυχῆς ἀνθρώπου δικάζωσι, μέρος τῶν ψήφων ὑποβάλλεσθαι τοῖς φεύγουσι, παρ' ὑμῖν δὲ μηδὲ τῶν ἴσων τυγχάνειν τοὺς κινδυνεύοντας τοῖς συκοφαντοῦσιν, ἀλλ' ὀμνύναι μὲν καθ' ἕκαστον τὸν ἐνιαυτὸν ἦ μὴν ὁμοίως ἀκροᾶσθαι τῶν κατηγορούντων καὶ τῶν ἀπολογουμένων, τοσοῦτον δὲ τὸ μεταξὺ ποιεῖν, ὥστε τῶν μὲν αἰτιωμένων ὅ,τι ἂν λέγωσιν ἀποδέχεσθαι, τῶν δὲ τούτους ἐξελέγχειν πειρωμένων ἐνίοτε μηδὲ τὴν φωνὴν ἀκούοντας ἀνέχεσθαι· καὶ νομίζειν μὲν ἀοικήτους εἶναι ταύτας

[20 & 21.] Τοσοῦτον δὲ τὸ μεταξὺ ποιεῖν, tantum

non ignorare nostram civitatem sæpè pœnituisse judiciorum quæ per iracundiam potiùs quàm re perpensâ facta fuerunt; adeò ut paulò post & punire cupierit calumniantes, & calumniis oppressos secundioribus quàm antè rebus uti exoptârit.

Quæ recordantes non oportet vos verbis accusatorum temerè credere; neque cum tumultu & sævitiâ reorum defensiones audire. Neque enim decet ut qui aliis in rebus clementiæ nomine & lenitatis præ Græcis omnibus prædicamini, in forensibus judiciis non dubitetis ea facere quæ illi sint opinioni contraria: &, quum alibi moris sit, in causis capitalibus, calculorum partem reis condonari, apud vos, eos qui in periculum adducuntur deteriore etiam esse conditione quàm calumniatores: & quum quotannis juretis vos eâdem æquitate audituros & reos & accusatores, tàm longè ab æquabilitate illâ recedere, ut quidquid delatores crimini dederint approbetis; eorum verò qui istos redarguere conantur, ne vocem quidem toleretis: & quum non putetis habitandum esse in iis

---

verò intervallum facere, i. e., ut interpretati sumus, tantùm verò ab æquabilitate illâ discedere.

[l. 24.] Νομίζειν refer ad αἰσχρὸν quod præcessit.

τῶν πόλεων ἐν αἷς ἄκριτοί τινες ἀπόλλυνται τῶν πολιτῶν, ἀγνοεῖν δ' ὅτι τοῦτο ποιοῦσιν οἱ μὴ κοινὴν τὴν εὔνοιαν τοῖς ἀγωνιζομένοις παρέχοντες. Ὃ δὲ πάντων δεινότατον, ὅταν τις αὐτὸς μὲν κινδυνεύων ἀξιοῖ κατηγορεῖν τῶν διαβαλλόντων, ἑτέρῳ δὲ δικάζων, μὴ τὴν αὐτὴν ἔχῃ γνώμην περὶ αὐτῶν. Καίτοι χρὴ τοὺς νοῦν ἔχοντας, τοιούτους εἶναι κριτὰς τοῖς ἄλλοις, οἵωνπερ ἂν αὐτοὶ τυχεῖν ἀξιώσαιεν· λογιζομένους ὅτι, διὰ τοὺς συκοφαντεῖν τολμῶντας, ἄδηλον ὅστις εἰς κίνδυνον καταστὰς, ἀναγκασθήσεται λέγειν ἅπερ ἐγὼ νῦν πρὸς τοὺς μέλλοντας περὶ αὐτοῦ τὴν ψῆφον διοίσειν.

Οὐ γὰρ δὴ τοῦ γε κοσμίως ζῆν, ἄξιον πιστεύειν ὡς ἀδεῶς ἐξέσται τὴν πόλιν οἰκεῖν. Οἱ γὰρ προῃρημένοι τῶν μὲν ἰδίων ἀμελεῖν, τοῖς δ' ἀλλοτρίοις ἐπιβουλεύειν, οὐ τῶν μὲν σωφρόνως πολιτευομένων ἀπέχονται, τοὺς δὲ κακόν τι δρῶντας εἰς ὑμᾶς ἄγουσιν· ἀλλ' ἐν τοῖς μηδὲν ἀδικοῦσιν ἐπιδειξάμενοι τὰς αὑτῶν δυνάμεις, παρὰ τῶν φανερῶς ἐξημαρτηκότων πλεῖον λαμβάνουσιν ἀργύριον.

Ἅπερ Λυσίμαχος διανοηθεὶς, εἰς τοῦτον τὸν κίνδυνόν με κατέστησεν, ἡγούμενος τὸν ἀγῶνα τὸν πρὸς ἐμὲ παρ' ἑτέρων αὐτῷ χρηματισμὸν,

[l. 12.] Περὶ αὐτοῦ, intellige vel περὶ τούτου τοῦ

urbibus in quibus aliqui civium indictâ causâ pereuntur, iſtud ipſum ignoretis ab iis fieri qui utrisque contendentibus parem benevolentiam non exhibent. Jam illud omnium iniquiſſimum eſt, ſi quis ipſe in judicium adductus fuerit, eum in calumniatores ſibi invehendum eſſe cenſere; quum verò alteri jus dicit, in eâdem ſententiâ non permanere. Atenim oportet eos qui ſapiunt tales aliis eſſe judices, quales ſibi alios eſſe vellent: id reputantes in tantâ calumniatorum audaciâ incertum eſſe quis in periculum adductus, eadem quæ ego nunc apud eos dicere coactus fuerit qui de ipſo ſuffragia ſunt laturi.

Nam quòd benè & moderatè quis vixerit, non idcircò confidat veniam ſibi futuram ſecurè in urbe habitandi. Quibus enim & ſua negligere, & alienis inſidiari, deliberatum eſt, non illi quidem modeſtis parcunt civibus, facinoroſos autem ad vos adducunt: ſed in iis qui nihil deliquere vires experti ſuas, ab iis quorum ſcelera palàm ſunt plus pecuniarum extorquent.

Quo etiam animo Lyſimachus mihi hoc periculum creavit, quum exiſtimaret iſtud contrà me judicium ſibi viam futuram pecuniæ ab aliis exi-

---

πράγματος, vel περὶ ἐμαυτοῦ.

[l. 24.] Χρηματισμὸν adde vel ſubaudi γινησόμενον.

καὶ προσδοκῶν ἐάν μου περιγένηται τοῖς λόγοις, ὅν φησι διδάσκαλον εἶναι τῶν ἄλλων, ἀνυπόστατον τὴν αὐτοῦ δύναμιν ἅπασιν εἶναι δόξειν. Ἐλπίζει δὲ τοῦτο ῥᾳδίως ποιήσειν· ὁρᾷ γὰρ ὑμᾶς μὲν λίαν ταχέως ἀποδεχομένους τὰς αἰτίας καὶ τὰς διαβολάς, ἐμὲ δ' ὑπὲρ αὑτῶν οὐ δυνησόμενον ἀξίως τῆς δόξης ἀπολογήσασθαι, καὶ διὰ τὸ γῆρας, καὶ διὰ τὴν ἀπειρίαν τῶν τοιούτων ἀγώνων.

Οὕτω γὰρ βεβίωκα τὸν παρελθόντα χρόνον, ὥστε μηδένα μοι πώποτε, μηδ' ἐν ὀλιγαρχίᾳ, μηδ' ἐν δημοκρατίᾳ, μήτε ὕβριν μήτε ἀδικίαν ἐγκαλέσαι, μηδ' εἶναι μήτε δικαστὴν, μήτε διαιτητὴν, ὅστις περὶ τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων φανήσεται κριτὴς γεγενημένος. Ἠπιστάμην γὰρ, αὐτὸς μὲν εἰς τοὺς ἄλλους μηδὲν ἐξαμαρτάνειν, ἀδικούμενος δὲ, μὴ μετὰ δικαστηρίου ποιεῖσθαι τὰς τιμωρίας, ἀλλ' ἐν τοῖς φίλοις τοῖς ἐκείνων διαλύεσθαι περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων. Ὧν οὐδέν μοι πλέον γέγονεν· ἀλλ' ἀνεγκλήτως μέχρι ταυτησὶ τῆς ἡλικίας βεβιωκὼς, εἰς τὸν αὐτὸν καθέστηκα κίνδυνον, εἰς ὅνπερ ἂν, εἰ πάντας ἐτύγχανον ἠδικηκώς. Οὐ μὴν παντάπασί γε ἀθυμῶ διὰ

[l: 12 & 13.] Μήτε διαιτητήν. Διαιτηταὶ in foro attico erant judicum quædam species datorum à civitate qui de rebus nonnullis cognoscerent. Per διαιτητὰς intel-

gendæ; haberetque persuasum, si me vicisset eloquentiâ quem aliorum præceptorem esse ait, neminem fore qui vim ipsius sustineri posse considerat. Idque se facilè confecturum sperat: quippè videt & vos nimis festinanter criminationes atque calumnias approbare; & me non posse easdem refutare pro existimationis meæ dignitate, cùm ob senectutem, tùm ob ejusmodi certaminum imperitiam.

Ità enim præteritum vitæ tempus egi, ut nemo unquam vel in oligarchiâ vel in democratiâ, me ullius vel contumeliæ vel injuriæ accusârit; tùm neque judex, neque arbiter fuerit, qui de factis à me quidquam pronuntiârit. Id agebam scilicet ut ne quid ipse delinquerem in alios; mihi verò si qua facta esset injuria, ut non de ulciscendâ hâc judicio contenderem, sed eorum ipsorum qui me læserant amicis dirimendas permitterem controversias. Quorum nihil mihi profuit; at quum vitam ad hanc usque ætatem sine ullius querelâ produxerim, in eodem periculo versor ac si omnes offendissem. Non tamen prorsùs abjeci animum ob

---

ligebatur etiam aliquis electus à privatis arbiter qui per compromissum rem controversam judicaret.

[l. 18.] Ὧν, sub. ἕνεκα.

[l. 21.] Εἰς ὅνπερ ἂν, sub. καθεστήκαιμι.

τὸ μέγεθος τοῦ τιμήματος, ἀλλ' ἐάνπερ ἐθελήσητε μετ' εὐνοίας ἀκροάσασθαι, πολλὰς ἐλπίδας ἔχω τοὺς μὲν διεψευσμένους περὶ τῶν ἐμῶν ἐπιτηδευμάτων καὶ ῥέποντας ἐπὶ τὸ πείθεσθαι τοῖς ἀνεπιτήδειόν τι λέγουσι περὶ ἡμῶν, ταχέως μεταπεισθήσεσθαι· τοὺς δὲ τοιοῦτον εἶναί με νομίζοντας οἷόσπερ εἰμὶ βεβαιότερον ἔτι ταύτην ἕξειν τὴν διάνοιαν.

Ἵνα δὲ μὴ λίαν ἐνοχλῶ πολλὰ περὶ τοῦ πράγματος λέγων, ἀφέμενος τούτων, περὶ ὧν οἴσετε τὴν ψῆφον ἤδη πειράσομαι διδάσκειν ὑμᾶς. Καί μοι τὴν γραφὴν ἀνάγνωθι.

ΓΡΑΦΗ.

Ἐκ μὲν τοίνυν τῆς γραφῆς πειρᾶταί με διαβάλλειν ὁ κατήγορος, ὡς διαφθείρω τοὺς νεωτέρους, λέγειν διδάσκων, καὶ παρὰ τὸ δίκαιον ἐν τοῖς ἀγῶσι πλεονεκτεῖν. Ἐκ δὲ τῶν ἄλλων λόγων ποιεῖ με τηλικοῦτον ὅσος οὐδεὶς πώποτε γέγονεν, οὔτε τῶν περὶ τὰ δικαστήρια καλινδουμένων, οὔτε τῶν περὶ τὴν φιλοσοφίαν διατριψάντων. Οὐ γὰρ ἰδιώτας μόνον φησί μοι γενέσθαι μαθητάς, ἀλλὰ καὶ ῥήτορας καὶ στρατηγοὺς καὶ βα-

[l. 7.] Βεβαιότερον adverbialiter, firmiùs.
[l. 17 & 18.] Ἐκ τῶν ἄλλων λόγων, ex aliis verbis,

mulctæ magnitudinem; sed si cum benevolentiâ me audire volueritis, magnam spem habeo fore ut & ii qui de meæ vitæ ratione falsò existimant, & eò inclinant ut assentiantur iis qui de me dicunt quod parùm commodum sit, quamprimùm de eâ opinione deducantur; & ii qui me qualis sum talem etiam esse putant, in eâ sententiâ confirmentur.

Ne verò vobis molestiæ sim dùm multa antè rem dico, his omissis, ea vos jam docere conabor de quibus suffragia feretis. Proindè libellum accusatorium mihi recita.

Recitatur libellus accusatorius.

In libello igitur accusatorio mihi odium conatur conciliare adversarius, quòd corrumpam adolescentes præceptis eloquentiæ, quibus instructi contrà jus & æquum victoriam in judiciis adipiscantur. In oratione autem suâ tantum me effingit, quantus nemo fuit unquam, neque causidicus inter judicum subsellia versatus, neque in otio vir litteris deditus. Nec enim privatos duntaxat homines mihi fuisse discipulos ait; sed & oratores, & exercituum

---

i. e. ex verbis orationis quæ non continentur in libello accusatorio.

[l. 19 & 20.] Vulg. κυλινδουμένων, prætuli καλινδουμένων cum Ald. Med. & codd. H, I.

σιλέας καὶ τυράννους, καὶ χρήματα παρ' αὐτῶν παμπληθῆ τὰ μὲν εἰληφέναι, τὰ δὲ ἔτι καὶ νῦν λαμβάνειν. Τοῦτον δὲ τὸν τρόπον πεποίηται τὴν κατηγορίαν, ἡγούμενος, ἐκ μὲν ὧν καταλαζονεύεται περὶ ἐμοῦ, καὶ τοῦ πλούτου, καὶ τοῦ πλήθους τῶν μαθητῶν, φθόνον ἅπασι τοῖς ἀκούουσιν ἐμποιήσειν· ἐκ δὲ τῆς περὶ τὰ δικαστήρια πραγματείας, εἰς ὀργὴν καὶ μῖσος ὑμᾶς καταστήσειν· ἅπερ ὅταν πάθωσιν οἱ κρίνοντες, χαλεπώτεροι τοῖς ἀγωνιζομένοις εἰσίν.

Ὡς οὖν τὰ μὲν μείζω τοῦ προσήκοντος εἴρηκε, τὰ δ' ὅλως ψευδῆ, ῥᾳδίως οἶμαι φανερὸν ὑμῖν ποιήσειν. Ἀξιῶ δ' ὑμᾶς, τοῖς μὲν λόγοις οὓς πρότερον ἀκηκόατε περὶ ἐμοῦ, τῶν βλασφημεῖν καὶ διαβάλλειν βουλομένων, μὴ προσέχειν τὸν νοῦν, μηδὲ πιστεύειν τοῖς μήτε μετ' ἐλέγχου, μήτε μετὰ κρίσεως εἰρημένοις, μήτε ταῖς δόξαις χρῆσθαι ταῖς ἀδίκως ὑπ' ἐκείνων ὑμῖν γεγενημέναις, ἀλλ' ὁποῖός τις ἂν ἐκ τῆς κατηγορίας τῆς νῦν καὶ τῆς ἀπολογίας φαίνωμαι, τοιοῦτον εἶναί με νομίζειν. Οὕτω γὰρ γινώσκοντες, αὐτοί τε δόξετε καλῶς κρίνειν καὶ νομίμως, ἐγώ τε τεύξομαι πάντων τῶν δικαίων.

Ὅτι μὲν οὖν οὐδεὶς, οὐθ' ὑπὸ τῆς δεινότητος τῆς ἐμῆς, οὐθ' ὑπὸ τῶν συγγραμμάτων, βέβλαπται τῶν πολιτῶν, τὸν ἐνεστῶτα κίνδυνον ἡγοῦ-

duces, & reges & tyrannos, à quibus magnam pecuniæ vim partìm acceperim, partìm etiam nunc accipiam. Hoc autem modo accusationem ideò instituit, quòd existimaret ista de me ac de meis opibus & multitudine discipulorum jactitando, se mihi apud omnes auditores invidiam conflaturum; de judiciorum autem tractatione meâ loquendo, vestram iracundiam & odium contrà me concitaturum; quibus affectibus judices perturbati, alterutri litigantium iniquiores fiunt.

Eum porrò quædam immodicè exaggerasse, quædam prorsùs ementitum esse, facilè me planum facturum confido. Vos autem obtestor ne verbis maledicorum & calumniatorum quæ de me priùs audivistis, auscultetis; neve ea credatis quæ sine ullâ probatione, sine judicio, dicta fuerint; neque falsis opinionibus ducamini, quas isti vobis impresserunt: sed qualis esse ex hâc accusatione & defensione visus fuero, ità de me statuatis. Sic enim decernentes, & ipsi rectè ac secundùm leges judicabitis, & ego jus omne meum adipiscar.

Neminem igitur civium nec eloquentiâ nec scriptis meis læsum esse, concertatio hæc maximo

καί μοι μέγιστον εἶναι τεκμήριον. Εἰ γάρ τις ἦν ἠδικημένος, εἰ καὶ τὸν ἄλλον χρόνον ἡσυχίαν εἶχεν, οὐκ ἂν ἠμέλησε τοῦ παρόντος καιροῦ, ἀλλ᾽ ἦλθεν ἂν ἤτοι κατηγορήσων ἢ καταψευδομαρτυρήσων. Ὅπου γὰρ ὁ ἀκηκοὼς μηδὲν πώποτε φλαῦρον, εἰς ἀγῶνά με τηλικοῦτον κατέστησεν, ἦπου σφόδρ᾽ ἂν οἱ κακῶς πεπονθότες ἐπειρῶντ᾽ ἂν δίκην παρ᾽ ἐμοῦ λαμβάνειν. Οὐ γὰρ δή που τοῦτό ἐστιν οὔτ᾽ εἰκὸς οὔτε δυνατὸν, ἐμὲ μὲν περὶ πολλοὺς ἡμαρτηκέναι, τοὺς δὲ ταῖς συμφοραῖς δι᾽ ἐμὲ περιπεπτωκότας, ἡσυχίαν ἔχειν, καὶ μὴ τολμᾶν ἐγκαλεῖν, ἀλλὰ πρᾳοτέρους ἐν τοῖς ἐμοῖς εἶναι κινδύνοις τῶν μηδὲν ἠδικημένων, ἐξὸν αὐτοῖς δηλώσασιν ἃ πεπόνθασι, τὴν μεγίστην παρ᾽ ἐμοῦ λαβεῖν τιμωρίαν. Ἀλλὰ γὰρ οὔτε πρότερον, οὔτε νῦν, οὐδείς μοι φανήσεται τοιοῦτον οὐδὲν ἐγκαλέσας. Ὥστ᾽ εἰ συγχωρήσαιμι τῷ κατηγόρῳ καὶ προσομολογήσαιμι, πάντων ἀνθρώπων εἶναι δεινότατος, καὶ συγγραφεὺς τῶν λόγων τῶν λυπούντων ὑμᾶς τοιοῦτος οἷος οὐδεὶς ἄλλος γέγονε, πολὺ ἂν μᾶλλον δικαιότερον ἐπιεικὴς εἶναι δοκοίην ἢ ζημιωθείην. Τοῦ μὲν γὰρ γενέσθαι προέχοντα τῶν ἄλλων περὶ τοὺς λόγους ἢ περὶ τὰς πράξεις, εἰκότως ἄν τις τὴν τύχην αἰτιάσαιτο. Τοῦ δὲ καλῶς καὶ μετρίως κεχρῆσθαι τῇ φύσει, δικαίως ἂν πάντες τὸν τρόπον τὸν ἐμὸν ἐπαινέσειαν.

mihi argumento est. Nam si quem offendissem, is, etsi tempore superiori quievisset, hâc certè occasione arreptâ, veniret huc aut me accusaturus, aut falsum in me testimonium dicturus. Quum enim iste quem nullo unquam verbo læsi, in tantum me periculum adduxerit, quantò magis ii quibus malefecissem, à me pœnas expetere conarentur. Nam illud quidem neque consentaneum est, nec omninò fieri potest, ut multos ego offenderim; illi verò qui in calamitates per me conjecti sunt, quiescant, nec accusare ausint, & in periculis meis majore ergà me mansuetudine utantur quàm ii quos nullâ affeci injuriâ, quum ipsis liceret conquestione damnorum acceptorum maximam à me ultionem sumere. Verùm neque priùs, neque nunc, qui tale aliquid mihi objecerit quisquam reperietur. Quare si accusatori concederem, & ultrò largirer, me omnium hominum esse eloquentissimum, & orationum quæ nobis molestæ essent, talem scriptorem qualis nemo alius extitisset, multò potiùs modestiæ laudem quàm pœnam merear. Nam excellere aliis vel eloquentiâ vel rebus gerendis, fortunæ meritò tribuetur: at ingenio benè & moderatè esse usum, virtutis meæ propria laus fuerit.

[l. 24.] Αἰτιάσαιτο. Αἰτιᾶσθαι τίνα τινὸς, aliquandò, ut jam observavimus, in bonam partem accipitur, & significat, aliquid alicui attribuere.

Οὐ μὴν οὐδ' εἰ ταῦτ' ἔχω περὶ ἐμαυτοῦ λέγειν, οὐδ' οὕτω φανήσομαι περὶ τοὺς λόγους τοὺς τοιούτους γεγενημένος. Γνώσεσθε δ' ἐκ τῶν ἐπιτηδευμάτων τῶν ἐμῶν, ἐξ ὧνπερ οἷόν τ' ἐστὶν εἰδέναι τὴν ἀλήθειαν πολὺ μᾶλλον ἢ παρὰ τῶν διαβαλλόντων. Οἶμαι γὰρ οὐδένα τοῦτ' ἀγνοεῖν ὅτι πάντες ἄνθρωποι περὶ τὸν τόπον τοῦτον εἰώθασι διατρίβειν, ὅθεν ἂν προέλωνται τὸν βίον ποιεῖσθαι. Τοὺς μὲν τοίνυν ἀπὸ τῶν συμβολαίων τῶν ὑμετέρων ζῶντας καὶ τῆς περὶ ταῦτα πραγματείας, ἴδοι τις ἂν μόνον οὐκ ἐν τοῖς δικαστηρίοις οἰκοῦντας. Ἐμὲ δ' οὐδεὶς πώποθ' ἑώρακεν, οὔτ' ἐν τοῖς συνεδρίοις, οὔτε περὶ τὰς κρίσεις, οὔτ' ἐπὶ τοῖς δικαστηρίοις, οὔτε πρὸς τοῖς διαιτηταῖς· ἀλλ' οὕτως ἀπέχομαι τούτων ἁπάντων, ὡς οὐδεὶς ἄλλος τῶν πολιτῶν. Ἔπειτ', ἐκείνους μὲν ἂν εὕροιτε παρ' ὑμῖν μόνοις χρηματίζεσθαι δυναμένους, εἰ δ' ἄλλοσέ που ἐπιπλεύσειαν, ἐνδεεῖς ὄντας τῶν καθ' ἡμέραν, ἐμοὶ δὲ τὰς εὐπορίας περὶ ὧν οὗτος εἴρηκε, μειζόνως ἔξωθεν ἁπάσας γεγενημένας· ἔτι δὲ τούτοις μὲν πλησιάζοντας, ἢ τοὺς ἐν κακοῖς αὐτοὺς ὄντας, ἢ τοὺς ἑτέροις πράγματα παρέχειν βουλομένους, ἐμοὶ δὲ τοὺς πλείστην σχολὴν ἄγοντας τῶν Ἑλλήνων. Ἠκούσατε δὲ καὶ τοῦ κατηγόρου λέγοντος ὅτι παρὰ Νικοκλέους, τοῦ τῶν Σαλαμινίων βασιλέως,

Etsi

Etsi autem hæc de meipso possum dicere, tamen ne sic quidem istas orationes mihi studio fuisse apparebit. Idque ex quotidianæ vitæ meæ consuetudine potissimùm cognoscetis; per quam multò facilius est scire veritatem quàm per verba calumniatorum. Arbitror enim hoc ignorare neminem, omnes homines in eo loco versari solere, undè victum parare decreverunt. Qui igitur è vestris contractibus, atque ex occupationibus indè natis, victitant, eos videre est in foro tantùm non habitare. Me verò nullus unquam nec in conciliabulis, nec in judiciis, nec in prætoriis, nec apud arbitros, vidit; sed hæc omnia ità fugio ut nemo alius civium. Deindè illos quidem reperiatis apud vos solos rem posse facere; & si quò aliò navigârint, rebus ad victum quotidianum necessariis indigere: mihi autem divitias illas de quibus iste dixit, ab externis potissimùm contigisse: præterea istis se adjungere illos qui vel ipsi sunt in malis, vel aliis negotium facessere volunt, mihi verò Græcorum omnium otiosissimos. Audivistis etiam dicere accusatorem, me à Nicocle, Salaminiorum

---

[l. 14 & 15.] Διαιτηταῖς. Vide suprà p. 88, notam ad διαιτηταί.

[l. 22.] Αὐτοὺς. Codex X & Aldus habent αὐτοῖς, evidenter malè.

πολλὰς ἔλαβον καὶ μεγάλας δωρεάς. Καὶ τοῦτο τίνι πιστὸν ὑμῶν ἐστι, ὡς Νικοκλῆς ἐδωκέ μοι ταύτας ἵνα δίκας μανθάνῃ λέγειν, ὃς καὶ τοῖς ἄλλοις περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων, ὥσπερ δεσπότης, ἐδίκαζεν; ὥστ᾽ ἐξ ὧν αὐτὸς εἴρηκεν οὕτω ῥᾴδιον καταμαθεῖν, ὅτι πόρρω τῶν πραγμάτων εἰμὶ, τῶν περὶ τὰ συμβόλαια γιγνομένων. Ἀλλὰ μὴν κἀκεῖνό γε πᾶσι φανερὸν, ὅτι παμπληθεῖς εἰσὶν οἱ παρασκευάζοντες τοὺς λόγους τοῖς ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἀγωνιζομένοις· τούτων μὲν τοίνυν τοσούτων ὄντων οὐδεὶς πώποτε φανήσεται μαθητῶν ἠξιωμένος, ἐγὼ δὲ πλείους εἰληφὼς, ὥς φησιν ὁ κατήγορος, ἢ σύμπαντες οἱ περὶ τὴν φιλοσοφίαν διατρίβοντες. Καίτοι πῶς εἰκὸς τοὺς οὕτω τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ἀλλήλων ἀφεστῶτας καὶ διαφέροντας, περὶ τὰς αὐτὰς πράξεις ἡγεῖσθαι διατρίβειν;

Ἔχων δὲ πολλὰς εἰπεῖν διαφορὰς περὶ τοῦ βίου τοῦ ἐμοῦ, καὶ τῶν περὶ τὰ δικαστήρια διατριβόντων, ἐκείνως ὑμᾶς ἡγοῦμαι τάχιστ᾽ ἂν ἀφεῖσθαι τῆς δόξης ταύτης, εἴ τις ὑμῖν ἐπιδείξειε μὴ τούτων τῶν πραγμάτων μαθητάς μου γεγενημένους ὧν ὁ κατήγορος εἴρηκε, μηδὲ περὶ τοὺς λόγους ὄντα με δεινὸν τοὺς περὶ τῶν ἰδίων συμβολαίων. Οἶμαι γὰρ ὑμᾶς, ἐξελεγχομένης τῆς αἰτίας ἧς εἶχον πρότερον, ζητεῖν ἑτέραν μεταλα-

rege, multa & magna munera accepisse. Et quis vestrûm est qui credat illa mihi idcircò dedisse Nicoclem, ut causas agere disceret, qui controversias aliorum, tanquam dominus, disceptabat? Ex ipsius igitur adversarii verbis facilè intelligitur, me à rebus illis alienissimum esse quæ ad forensia negotia pertinent. Jam illud quoque notum est omnibus, plurimos esse qui litigantibus orationes conscribant. Quorum neminem, quum tanta turba sit, dignum esse habitum constat, cujus fidei discipuli mandarentur; dùm ego, ut accusator ait, plures habui, quàm alii omnes qui studendæ eloquentiæ se dedunt. Atenim quî verisimile est eos quorum studia à se invicem tàm longè distant & discrepant, circà eadem occupari?

Quum autem multa alia habeam dicenda quibus planum fiat vitam meam ab eorum vitâ multùm differre qui in judiciis versantur, eo modo citissimè vos ab istâ opinione deduci posse censeo, si quis ostenderit, nullos earum rerum discipulos mihi fuisse de quibus accusator dixit, neque me forensium orationum egregium esse artificem. Arbitror enim vos, refutato crimine quod in me conjectum fuit, alteram opinionem libenter as-

[l. 22.] Pro μῦ malim μοὶ cum Battie.

βεῖν διάνοιαν, καὶ ποθεῖν ἀκοῦσαι περὶ ποίους ἄλλους λόγους γεγυμνασμένος, τηλικαύτην δόξαν ἔλαβον. Εἰ μὲν οὖν μοι συνοίσει κατειπόντι τὴν ἀλήθειαν, οὐκ οἶδα· χαλεπὸν γὰρ στοχάζεσθαι τῆς ὑμετέρας διανοίας· οὐ μὴν ἀλλὰ παρρησιάσασθαί γε πρὸς ὑμᾶς οἶμαι δεῖν. Καὶ γὰρ ἂν αἰσχυνθείην τοὺς πλησιάσαντας, εἰ πολλάκις εἰρηκὼς ὅτι δεξαίμην ἂν ἅπαντας εἰδέναι τοὺς πολίτας, καὶ τὸν βίον ὃν ζῶ, καὶ τοὺς λόγους οὓς λέγω, νῦν μὴ δηλοίην αὐτοῖς, ἀλλ' ἀποκρυπτόμενος φανείην. Ὡς οὖν ἀκουσόμενοι τὴν ἀλήθειαν, οὕτω προσέχετε τὸν νοῦν.

Πρῶτον μὲν οὖν ἐκεῖνο δεῖ μαθεῖν ὑμᾶς ὅτι τρόποι τῶν λόγων εἰσὶν οὐκ ἐλάττους ἢ τῶν μετὰ μέτρου ποιημάτων. Οἱ μὲν γὰρ τὰ γένη τῶν ἡμιθέων ἀναζητοῦντες τὸν βίον τὸν αὑτῶν κατέτριψαν, οἱ δὲ περὶ τοὺς ποιητὰς ἐφιλοσόφησαν, ἕτεροι δὲ τὰς πράξεις τὰς ἐν τοῖς πολέμοις συναγαγεῖν ἐβουλήθησαν· ἄλλοι δέ τινες περὶ τὰς ἐρωτήσεις καὶ τὰς ἀποκρίσεις γεγόνασιν, οὓς ἀντιλογικοὺς καλοῦσιν. Εἴη δ' ἂν οὐ μικρὸν ἔργον εἰ πάσας τὰς ἰδέας τῶν λόγων ἐξαριθμεῖν ἐπιχειροίην. Ἧς δ' οὖν ἐμοὶ προσήκει ταύτης μνησθεὶς, ἐάσω τὰς ἄλλας. Εἰσὶ γάρ τινες οἳ τῶν μὲν προειρημένων οὐκ ἀπείρως ἔχουσι, γράφειν δὲ προῄρηνται λόγους, οὐ περὶ τῶν ἰδίων

ſumpturos, & cupidè audituros circà quales alias orationes occupatus tantam mihi gloriam comparaverim. Ac veritatem quidem dicere an mihi profuturum ſit ignoro; difficile eſt enim veſtram mentem conjecturâ aſſequi: ſed tamen apud vos nihil puto diſſimulandum. Nam amicorum me & diſcipulorum puderet, ſi, quum ſæpè dixerim me optare ut ſcirent cives omnes & vitam quam ago & orationes quas dico, nunc rem non declarârim, ſed viſus fuerim occultare. Tanquam igitur veritatem audituri, ſic animadvertite.

Illud itaque primùm intelligendum eſt, genera orationum non eſſe pauciora quàm poematum metro confectorum. Nam alii familiis deorum inquirendis ætatem contriverunt; alii de poetis aliquid meditati ſunt; alii res bello geſtas colligere voluerunt; alii in reſponſionibus & interrogationibus ſunt verſati, quos *antilogicos* appellant. Verùm immenſi operis fuerit omnes orationum ſpecies enumerare; ejus igitur quæ meî intereſt mentione factâ, ceteras omittam. Sunt enim qui nec eorum quæ modò diximus ſint imperiti, eas autem orationes ſcribendas ſuſceperint quæ non de privatis

[l. 8.] Vel *δεξαίμην* muta in *εὔξαίμην*, vel hoc ſenſu accipe: poteſt etiam ſubaudiri *ἐπὶ πολλῷ*.

βεῖν διάνοιαν, καὶ ποθεῖν ἀκοῦσαι περὶ ποίους ἄλλους λόγους γεγενημένος, τηλικαύτην δόξαν ἔλαβον. Εἰ μὲν οὖν μοι συνοίσει κατείποντι τὴν ἀλήθειαν, οὐκ οἶδα· χαλεπὸν γὰρ στοχάζεσθαι τῆς ὑμετέρας διανοίας· οὐ μὴν ἀλλὰ παῤῥησιάσασθαί γε πρὸς ὑμᾶς οἶμαι δεῖν. Καὶ γὰρ ἂν αἰσχυνθείην τοὺς πλησιάσαντας, εἰ πολλάκις εἰρηκὼς ὅτι δεξαίμην ἂν ἅπαντας εἰδέναι τοὺς πολίτας, καὶ τὸν βίον ὃν ζῶ, καὶ τοὺς λόγους οὓς λέγω, νῦν μὴ δηλοίην αὐτοῖς, ἀλλ' ἀποκρυπτόμενος φανείην. Ὡς οὖν ἀκουσόμενοι τὴν ἀλήθειαν, οὕτω προσέχετε τὸν νοῦν.

Πρῶτον μὲν οὖν ἐκεῖνο δεῖ μαθεῖν ὑμᾶς ὅτι τρόποι τῶν λόγων εἰσὶν οὐκ ἐλάττους ἢ τῶν μετὰ μέτρου ποιημάτων. Οἱ μὲν γὰρ τὰ γένη τῶν ἡμιθέων ἀναζητοῦντες τὸν βίον τὸν αὑτῶν κατέτριψαν, οἱ δὲ περὶ τοὺς ποιητὰς ἐφιλοσόφησαν, ἕτεροι δὲ τὰς πράξεις τὰς ἐν τοῖς πολέμοις συναγαγεῖν ἐβουλήθησαν· ἄλλοι δέ τινες περὶ τὰς ἐρωτήσεις καὶ τὰς ἀποκρίσεις γεγόνασιν, οὓς ἀντιλογικοὺς καλοῦσιν. Εἴη δ' ἂν οὐ μικρὸν ἔργον εἰ πάσας τὰς ἰδέας τῶν λόγων ἐξαριθμεῖν ἐπιχειροίην. Ἧς δ' οὖν ἐμοὶ προσήκει ταύτης μνησθεὶς, ἐάσω τὰς ἄλλας. Εἰσὶ γάρ τινες οἳ τῶν μὲν προειρημένων οὐκ ἀπείρως ἔχουσι, γράφειν δὲ προῄρηνται λόγους, οὐ περὶ τῶν ἰδίων

ſumpturos, & cupidè audituros circà quales alias orationes occupatus tantam mihi gloriam comparaverim. Ac veritatem quidem dicere an mihi profuturum ſit ignoro; difficile eſt enim veſtram mentem conjecturâ aſſequi: ſed tamen apud vos nihil puto diſſimulandum. Nam amicorum me & diſcipulorum puderet, ſi, quum ſæpè dixerim me optare ut ſcirent cives omnes & vitam quam ago & orationes quas dico, nunc rem non declarârim, ſed viſus fuerim occultare. Tanquam igitur veritatem audituri, ſic animadvertite.

Illud itaque primùm intelligendum eſt, genera orationum non eſſe pauciora quàm poematum metro confectorum. Nam alii familiis deorum inquirendis ætatem contriverunt; alii de poetis aliquid meditati ſunt; alii res bello geſtas colligere voluerunt; alii in reſponſionibus & interrogationibus ſunt verſati, quos *antilogicos* appellant. Verùm immenſi operis fuerit omnes orationum ſpecies enumerare; ejus igitur quæ meî intereſt mentione factâ, ceteras omittam. Sunt enim qui nec eorum quæ modò diximus ſint imperiti, eas autem orationes ſcribendas ſuſceperint quæ non de privatis

---

[l. 8.] Vel *δεξαίμην* muta in *εὐξαίμην*, vel hoc ſenſu accipe: poteſt etiam ſubaudiri ἐπὶ πολλῷ.

συμβολαίων, ἀλλ' Ἑλληνικοὺς, καὶ πολιτικοὺς, καὶ πανηγυρικοὺς, οὓς ἅπαντες ἂν φήσειαν ὁμοιοτέρους εἶναι τοῖς μετὰ μουσικῆς καὶ ῥυθμῶν πεποιημένοις ἢ τοῖς ἐν δικαστηρίῳ λεγομένοις. Καὶ γὰρ τῇ λέξει ποιητικωτέρᾳ καὶ ποικιλωτέρᾳ τὰς πράξεις δηλοῦσι, καὶ τοῖς ἐνθυμήμασιν ὀγκωδεστέροις καὶ καινοτέροις χρῆσθαι ζητοῦσιν, ἔτι δὲ καὶ ταῖς ἄλλαις ἰδέαις ἐπιφανεστέραις καὶ πλείοσιν ὅλον τὸν λόγον διοικοῦσιν. Ὧν ἅπαντες μὲν ἀκούοντες χαίρουσιν οὐδὲν ἧττον ἢ τῶν ἐν τοῖς μέτροις πεποιημένων· πολλοὶ δὲ καὶ μαθηταὶ γενέσθαι βούλονται, νομίζοντες τοὺς ἐν τούτοις πρωτεύοντας πολὺ σοφωτέρους, καὶ βελτίους, καὶ μᾶλλον ὠφελεῖν δυναμένους εἶναι, τῶν τὰς δίκας εὖ λεγόντων. Συνίσασι γὰρ τοὺς μὲν διὰ φιλοπραγμοσύνην ἐμπείρους τῶν ἀγώνων γεγενημένους, τοὺς δ' ἐκ φιλοσοφίας ἐκείνων τῶν λόγων ὧν ἀρτίως προεῖπον τὴν δύναμιν εἰληφότας· καὶ τοὺς μὲν δικανικοὺς δοκοῦντας εἶναι, ταύτην τὴν ἡμέραν μόνον ἀνεκτοὺς ὄντας ἐν ᾗ ἂν ἀγωνιζόμενοι τυγχάνωσι, τοὺς δ' ἐν ἁπάσαις ὁμιλίαις καὶ παρὰ πάντα τὸν χρόνον ἐντίμους ὄντας, καὶ δόξης ἐπιεικοῦς τυγχάνοντας. Ἔτι δὲ τοὺς μὲν, ἢν

[l. 14.] Εὖ λεγόντων, vulg. εὐλεγούντων. Battie dat etiam εὖ λεγόντων. Med. habet εὐλογούντων.

[Ibid & seq.] Vulg. τοῖς μὲν . . . . ἐμπείροις γεγενη-

negotiis agunt, ſed de ſtatu Græciæ & rerumpublicarum, & quæ in maximis celebritatibus recitentur. Quas nemo eſt quin carminibus quæ muſicâ ratione ac certis numeris conſtant, quàm forenſi dictioni, ſimiliores eſſe fateatur. Nam & ſermone magis poetico magiſque novo res enuntiant, & ſententiis grandioribus magiſque novis utuntur, atque etiam aliis figuris illuſtrioribus & pluribus totam adornant elocutionem. Quibus quidem, omnes qui eas audiunt non minùs delectantur quàm ipſis poematibus. Ac multi exiſtunt qui eas cupiant diſcere; exiſtimantes eos qui in hoc genere præſtant, multò ſapientiores & meliores eſſe, ac plus prodeſſe poſſe, quàm vel eos qui cauſis agendis excellunt. Sciunt enim hos, propter negotiorum cupiditatem, litium peritos eſſe factos; illos ex earum orationum, quas modò dicebam, ſtudio eam facultatem adeptos: & eos qui lites perdidicerunt, eo die duntaxat poſſe tolerari quo cauſas agunt; illos in omnibus congreſſibus & omni tempore honoratos eſſe & famam bonam conſequi: præterea hos, ſi ſemel atque iterùm in judiciis

---

μένοις. Haud ignoro συνίςασι conſtrui poſſe & vulgò conſtrui cum dativo; ſed quum cetera quæ ad hoc referuntur hîc ſint in accuſativo, hæc etiam in eodem caſu legenda eſſe arbitratus ſum.

ὀφθῶσι δὶς ἢ τρὶς ἐπὶ τῶν δικαστηρίων, μισουμένους καὶ διαβαλλομένους, τοὺς δ' ὅσῳπερ ἂν πλείοσι καὶ πλεονάκις συγγίγνωνται, τοσούτῳ μᾶλλον θαυμαζομένους· πρὸς δὲ τούτοις, τοὺς μὲν περὶ τὰς δίκας δεινούς, πόρρω τῶν λόγων ἐκείνων ὄντας, τοὺς δ', εἰ βουληθεῖεν, ταχέως ἂν λέγειν καὶ τούτους δυνηθέντας. Ταῦτα λογιζόμενοι, καὶ πολὺ κρείττω νομίζοντες εἶναι ταύτην τὴν αἵρεσιν, βούλονται μετασχεῖν τῆς παιδείας ταύτης. Ἧς οὐδ' ἂν ἐγὼ φανείην ἀπολελειμμένος, ἀλλὰ πολλῷ χαριεστέραν δόξαν εἰληφώς.

Περὶ μὲν οὖν τῆς ἐμῆς, εἴτε βούλεσθε καλεῖν δυνάμεως, εἴτε φιλοσοφίας, εἴτε διατριβῆς, ἀκηκόατε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. Βούλομαι δὲ περὶ ἐμαυτοῦ καὶ νόμον θεῖναι χαλεπώτερον ἢ περὶ τῶν ἄλλων, καὶ λόγον εἰπεῖν θρασύτερον, ἢ κατὰ τὴν ἐμὴν ἡλικίαν. Ἀξιῶ γὰρ οὐ μόνον εἰ βλαβεροῖς χρῶμαι τοῖς λόγοις, μηδεμιᾶς συγγνώμης τυγχάνειν παρ' ὑμῶν· ἀλλ' εἰ μὴ τοιούτοις οἷς οὐδεὶς ἄλλος, τὴν μεγίστην ὑποσχεῖν τιμωρίαν. Ἀλλ' οὐχ οὕτω γ' ἂν τολμηρὰν ἐποιησάμην τὴν ὑπόσχεσιν, εἰ μὴ καὶ δείξειν ἔμελλον ὑμῖν καὶ ῥᾳδίαν ποιήσειν τὴν διάγνωσιν αὐτῶν.

Ἔχει γὰρ οὕτως· ἐγὼ καλλίστην ἡγοῦμαι καὶ

[l. 8.] Ταύτην, hanc ego vocem addidi ut evidenter

conſpiciantur, in odium & reprehenſionem incurrere; illos, quò ſæpiùs & cum pluribus congreſſi fuerint, eò majorem habere exiſtimationem: ad hæc, eos qui in cauſis forenſibus ſolertes ſunt, ab illâ orationum excellentiâ longè remotos eſſe; illos, ſi vellent, forenſes etiam orationes facilè habituros. Hæc illi reputantes, & hoc ſtudiorum genus multò præſtantius rati, hujus diſciplinæ participes fieri exoptant. Quâ ne ipſe quidem caruiſſe videar, ſed ampliorem ex eâ gratiam & celebritatem accepiſſe.

De meâ igitur, quocumque nomine uti velitis, ſeu facultate, ſeu philoſophiâ, ſeu exercitatione, veritatem omnem audiviſtis. De meipſo autem legem feram ſeveriorem quàm de aliis, & aliquid audacius quàm pro ætate meâ dicam. Peto enim non modò ſi noxiis orationibus dem operam, nullam à vobis veniam ut impetrem; ſed niſi in talibus elaboro, in qualibus nemo alius, ut maxima ſubeam ſupplicia. Neque verò tàm confidenter hæc jactarem, niſi vobis demonſtraturus eſſem quæ loquor, & effecturus ut facilis ſit de his dijudicatio.

Sic enim ſe res habet. Ego pulcherrimam &

---

neceſſariam ad ſenſum.

[l. 19.] Pro ὅις Battie dat οἵοις quod malim.

διημαρτηκέναι ἐκ τῆς ἐμαυτῶν ἀπολογίας, τοὺς εἰδέναι περὶ τῆς διατριβῆς, ὡς δυνατὸν μάλιστα, περὶ ἧς τὴν ψῆφον οἴσειν, καὶ μὴ πεισθῆναι τῇ ἀγνοίᾳ, μηδ' ἀκριβοῦσι τοὺς πλήθει λέγοντας. Εἰ μὲν τοίνυν ἠγωνιζόμην ὡς περὶ πράξεις ἰδίας ἢ ἀλλοτρίας, οὐκ ἂν οἷός τ' ἦν ὑμῖν ἰδεῖν αὐτὰς παρασχεῖν· ἀλλ' ἀναγκάζοιμ' ἂν ἔργῳ εἰκάζοντας ὑμᾶς ἐκ τῶν εἰρημένων διαγιγνώσκειν ὅπως ἔσχε περὶ τῶν πεπραγμένων. Ἐπειδὴ δὲ περὶ τοὺς λόγους ἔχω τὴν αἰτίαν, οἶμαι μᾶλλον ὑμῖν ἐμφανιεῖν τὴν ἀλήθειαν. Αὐτοὺς γὰρ ὑμῖν δείξω τοὺς εἰρημένους ὑπ' ἐμοῦ καὶ γεγραμμένους, ὥστ' οὐ δόξαντες, ἀλλ' ὁσιοί τε εἰσι σαφῶς εἰδότες, τὴν ψῆφον οἴσετε περὶ αὐτῶν. Ἅπαντας μὲν οὖν διὰ τέλους εἰπεῖν οὐκ ἂν δυναίμην (ὁ γὰρ χρόνος ὁ δεδομένος ἡμῖν ὀλίγος ἐστίν)· ὥσπερ δὲ τῶν καρπῶν, ἐξενεγκεῖν ἑκάστου δεῖγμα πειράσομαι. Μικρὸν γὰρ μέρος ἀκούσαντες, ῥᾳδίως τοὐμὸν ἦθος γνωριεῖτε, καὶ τῶν λόγων ἁπάντων τὴν δύναμιν μαθήσεσθε. Δέομαι δὲ τῶν πολλάκις ἀνεγνωκότων τὰ μέλλοντα ῥηθήσεσθαι, μὴ ζητεῖν ἐν τῷ παρόντι παρ' ἐμοῦ καινοὺς λόγους, μηδ' ὀχληρόν με νομίζειν, ὅτι λέγω τοὺς πάλαι παρ' ὑμῖν διατεθρυλλημένους. Εἰ μὲν γὰρ ἐπίδειξιν ποιούμενος ἔλεγον αὐτούς, εἰκότως ἂν εἶχον τὴν αἰτίαν ταύτην· νῦν δὲ κρινόμενος καὶ

justissimam defensionem eam esse duco, quæ efficit ut quàm maximè fieri potest ea judices cognoscant de quibus suffragia sunt laturi, nec errent opinione nec dubitent utri vera dicant. Quòd si mihi lis intenderetur tanquam qui in aliquibus actionibus peccassem, non possem eas vobis conspiciendas præbere; sed necesse esset ut conjecturâ utentes ex iis quæ dicta essent de rebus gestis utcumque decernere. Quum autem propter orationes crimen sustineam, puto me vobis veritatem dilucidiùs expositurum. Ipsas enim vobis ostendam, tùm dictas à me, tùm scriptas; ut non opinantes, at qualesnam sint hæ certò scientes, de iis sententiam feratis. Ac omnes quidem integras recitare non possum: quippè tempus nobis datum exiguum est: sed veluti frugum, sic cujusque specimen quoddam proferre conabor. Parvâ enim parte auditâ, facilè & mores meos, & orationum omnium vim perdiscetis. Rogo autem, si qui ea quæ jam sunt recitanda, sæpè legerunt, ne à me in præsentiâ novum aliquid requirant, neque me molestum idcircò existiment, quòd eas proferam quibus vestræ aures jam olim personuerunt. Nam si eas ostentationis causâ recitarem, jure hoc nomine reprehenderer:

[l. 11.] Ἐμφανιεῖν, Aldus habet ἐμφανεῖν.

δικαιοτάτην εἶναι τὴν τοιαύτην ἀπολογίαν, ἥτις εἰδέναι ποιεῖ τοὺς δικάζοντας, ὡς δυνατὸν μάλιστα, περὶ ὧν τὴν ψῆφον οἴσουσι, καὶ μὴ πλανᾶσθαι τῇ διανοίᾳ, μηδ᾽ ἀμφιγνοεῖν τοὺς τἀληθῆ λέγοντας. Εἰ μὲν τοίνυν ἠγωνιζόμην ὡς περὶ πράξεις τινὰς ἡμαρτηκὼς, οὐκ ἂν οἷός τ᾽ ἦν ὑμῖν ἰδεῖν αὐτὰς παρασχεῖν· ἀλλ᾽ ἀναγκαίως ἂν εἶχεν εἰκάζοντας ὑμᾶς ἐκ τῶν εἰρημένων διαγινώσκειν ὅπως ἔτυχε περὶ τῶν πεπραγμένων. Ἐπειδὴ δὲ περὶ τοὺς λόγους ἔχω τὴν αἰτίαν, οἶμαι μᾶλλον ὑμῖν ἐμφανιεῖν τὴν ἀλήθειαν. Αὐτοὺς γὰρ ὑμῖν δείξω τοὺς εἰρημένους ὑπ᾽ ἐμοῦ καὶ γεγραμμένους, ὥστ᾽ οὐ δόξαντες, ἀλλ᾽ ὁποῖοί τινές εἰσι σαφῶς εἰδότες, τὴν ψῆφον οἴσετε περὶ αὐτῶν. Ἅπαντας μὲν οὖν διὰ τέλους εἰπεῖν οὐκ ἂν δυναίμην (ὁ γὰρ χρόνος ὁ δεδομένος ἡμῖν ὀλίγος ἐστίν)· ὥσπερ δὲ τῶν καρπῶν, ἐξενεγκεῖν ἑκάστου δεῖγμα πειράσομαι. Μικρὸν γὰρ μέρος ἀκούσαντες, ῥᾳδίως τοὐμὸν ἦθος γνωριεῖτε, καὶ τῶν λόγων ἁπάντων τὴν δύναμιν μαθήσεσθε. Δέομαι δὲ τῶν πολλάκις ἀνεγνωκότων τὰ μέλλοντα ῥηθήσεσθαι, μὴ ζητεῖν ἐν τῷ παρόντι παρ᾽ ἐμοῦ καινοὺς λόγους, μηδ᾽ ὀχληρόν με νομίζειν, ὅτι λέγω τοὺς πάλαι παρ᾽ ὑμῖν διατεθρυλλημένους. Εἰ μὲν γὰρ ἐπίδειξιν ποιούμενος ἔλεγον αὐτοὺς, εἰκότως ἂν εἶχον τὴν αἰτίαν ταύτην· νῦν δὲ κρινόμενος καὶ

justissimam defensionem eam esse duco, quæ efficit ut quàm maximè fieri potest ea judices cognoscant de quibus suffragia sunt laturi, nec errent opinione nec dubitent utri vera dicant. Quòd si mihi lis intenderetur tanquam qui in aliquibus actionibus peccassem, non possem eas vobis conspiciendas præbere; sed necesse esset ut conjecturâ utentes ex iis quæ dicta essent de rebus gestis utcumque decernere. Quum autem propter orationes crimen sustineam, puto me vobis veritatem dilucidiùs expositurum. Ipsas enim vobis ostendam, tùm dictas à me, tùm scriptas; ut non opinantes, at qualesnam sint hæ certò scientes, de iis sententiam feratis. Ac omnes quidem integras recitare non possum: quippè tempus nobis datum exiguum est: sed veluti frugum, sic cujusque specimen quoddam proferre conabor. Parvâ enim parte auditâ, facilè & mores meos, & orationum omnium vim perdiscetis. Rogo autem, si qui ea quæ jam sunt recitanda, sæpè legerunt, ne à me in præsentiâ novum aliquid requirant, neque me molestum idcircò existiment, quòd eas proferam quibus vestræ aures jam olim personuerunt. Nam si eas ostentationis causâ recitarem, jure hoc nomine reprehenderer:

[l. 11.] Ἐμφανιεῖν, Aldus habet ἐμφανεῖν.

κινδύνων, ἀναγκάζομαι χρῆσθαι τοῦτον τὸν τρόπον αὐτοῖς. Καὶ γὰρ ἁπάντων ἂν εἴην καταγελαστότατος, εἰ, τοῦ κατηγόρου διαβάλλοντος ὅτι τοιούτους γράφω λόγους, οἳ καὶ τὴν πόλιν βλάπτουσι καὶ τοὺς νεωτέρους διαφθείρουσι, δι' ἑτέρων ποιοίμην τὴν ἀπολογίαν, ἐξὸν αὐτοὺς δείξαντι τοὺς λόγους, διαλῦσαι τὴν διαβολὴν τὴν λεγομένην περὶ ἡμῶν. Ὑμᾶς μὲν οὖν ἀξιῶ μοι διὰ ταῦτα συγγνώμην ἔχειν, καὶ συναγωνιστὰς γίγνεσθαι. Τοὺς δὲ λόγους ἤδη παραφαίνειν ἐπιχειρήσω, μικρόν τι προειπὼν, ἵνα ῥᾷον ἐπακολουθῆτε τοῖς λεγομένοις.

Ὁ μὲν γὰρ λόγος ὁ μέλλων πρῶτος ὑμῖν ἐπιδειχθήσεσθαι, κατ' ἐκείνους ἐγράφη τοὺς χρόνους ὅτε Λακεδαιμόνιοι μὲν ἦρχον τῶν Ἑλλήνων, ἡμεῖς δὲ ταπεινῶς ἐπράττομεν. Ἔστι δὲ τοὺς μὲν Ἕλληνας παρακαλῶν ἐπὶ τὴν κατὰ Βαρβάρων στρατείαν, Λακεδαιμονίοις δὲ περὶ τῆς ἡγεμονίας ἀμφισβητῶν. Τοιαύτην δὲ τὴν ὑπόθεσιν ποιησάμενος, ἀποφαίνω τὴν πόλιν ἁπάντων τῶν ὑπαρχόντων τοῖς Ἕλλησιν ἀγαθῶν αἰτίαν γεγενημένην. Ἀφορισάμενος δὲ τὸν λόγον τὸν περὶ τῶν τοιούτων εὐεργεσιῶν, καὶ βουλόμενος τὴν ἡγεμονίαν ἔτι σαφέστερον ἀποφαίνειν ὡς ἔστι τῆς πόλεως, ἐντεῦθέν ποθεν ἐπιχειρῶ

[l. 21.] Ἀφορισάμενος, poſtquam ſegregaverim,

nunc in judicium & diſcrimen vocatus, ad hunc modum iis uti cogor. Omnium enim eſſem abſurdiſſimus, ſi, quum accuſator criminatus ſit me eas orationes ſcribere quæ & reipublicæ noceant, & adoleſcentes corrumpant, alio modo me defenderem, quum, ipſis orationibus prolatis, liceat omnem calumniam refutare. Peto igitur ut propter hæc veniam mihi detis, & ſitis adjutores. Ipſas autem orationes recitare aggrediar, paulum quiddam præfatus, ut ea quæ dicantur faciliùs aſſequamini. . . . .

. . . .

Quæ prima vobis oſtendetur, iis ſcripta eſt temporibus, quum Lacedæmonii Græcis imperarent, & opes noſtræ eſſent tenues. Hortatur hæc Græcos ad expeditionem contrà Barbaros ſuſcipiendam, & cum Lacedæmoniis de principatu contendit. Suſcepto autem hoc argumento, quidquid Græcia bonorum habeat, id noſtræ civitati acceptum eſſe referendum oſtendo. Finitâ verò de illis beneficiis diſputatione, quùm vellem demonſtrare adhuc evidentiùs principatum noſtræ civitatis eſſe, de his audientes docere

---

i. e. poſtquam concluſerim, finierim.

[l. 24.] Ἐνθένδε ποθὲν, hinc alicundè, per hæc verba declarat Iſocrates & indigitat à quo incepturus ſit recitare ex oratione panegyricâ.

διδάσκειν περὶ τούτων, ὡς τῇ πόλει μεμνῆσθαι προσήκει πολὺ μᾶλλον τῶν περὶ τὸν πόλεμον κινδύνων ἢ τῶν ἄλλων εὐεργεσιῶν. Ὤιμην μὲν οὖν αὐτὸς δυνήσεσθαι διελθεῖν περὶ αὐτῶν, νῦν δέ μοι τὸ γῆρας ἐμποδίζει καὶ ποιεῖ προαπαγορεύειν. Ἵν' οὖν μὴ παντάπασιν ἐκλυθῶ, πολλῶν ἔτι μοι λεκτέων ὄντων, δεξάμενος ἀπὸ τῆς παραγραφῆς, ἀνάγνωθι τὰ περὶ τῆς ἡγεμονίας αὐτῆς.

ἘΚ ΤΟΥ͂ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΥ͂.

* Ἡγοῦμαι δὲ . . . .
. . . .
. . . . ἀναγκασθείημεν.

Περὶ μὲν οὖν τῆς ἡγεμονίας, ὡς δικαίως ἂν εἴη τῆς πόλεως, ῥᾴδιον ἐκ τῶν εἰρημένων καταμαθεῖν. Ἐνθυμήθητε δὲ πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς εἰ δοκῶ τοῖς λόγοις διαφθείρειν τοὺς νεωτέρους, ἀλλὰ μὴ προτρέπειν ἐπ' ἀρετὴν καὶ τοὺς ὑπὲρ τῆς πόλεως κινδύνους· ἢ δικαίως ἂν δοῦναι δίκην ὑπὲρ τῶν εἰρημένων, ἀλλ' οὐκ ἂν χάριν κομίσασθαι παρ' ὑμῶν τὴν μεγίστην, ὃς οὕτως ἐγκεκωμίακα καὶ τὴν πόλιν, καὶ τοὺς προγόνους, καὶ τοὺς κινδύνους τοὺς ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις γεγενημέ-

---

[l. 7.] Λεκτέων, vulg. λεκτέον.
[l. 7 & 8.] Παραγραφὴ est, nota apposita.
* Editio Stephani, quam appello vulgatam, citat lo-

conor, ſic nempè exorſus; rempublicam noſtram multò plus ob res bello geſtas, quàm ob cetera merita eſſe honorandam. Equidem putavi meipſum hæc recitaturum; ſed me ſenectus impedit, & ab hoc tali incœpto me jubet deſiſtere. Ne igitur prorsùs deficiam, quum mihi multa dicenda reſtent, facto à notâ initio, ea tu, ſcriba, recita quæ de ipſo principatu ſcripta ſunt.

Ex oratione Panegyrica.

Arbitror autem . . . .
. . . .
. . . . cogeremur.

Ac principatum quidem meritò noſtræ eſſe civitatis, ex iis quæ recitata ſunt facilè cognoſcitur. Cogitate igitur apud voſmetipſos num adoleſcentes orationibus corrumpere videar, an verò ad virtutem & ad ſubeunda pericula pro republicâ adhortari; num æquum ſit me ob hanc orationem pœnas dare, nec potiùs maximam à vobis recipere gratiam; qui iis laudibus tùm noſtram civitatem, tùm majores noſtros, tùm præclara illorum temporum

---

tum integrum ut legitur in hâc noſtrâ editione à pag. 194, l. 5, ἡγοῦμαι δὲ, uſque ad pag. 232, l. 6, ἀναγκασθείημεν. Hujus ego prima duntaxat & ultima verba citanda eſſe exiſtimavi. Notavi in ipsâ oratioue panegyricâ quæ hîc varietates occurrunt.

νους, ὥστε τούς τε πρότερον γράψαντας περὶ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ἅπαντας ἠφανικέναι τοὺς λόγους, αἰσχυνομένους ὑπὲρ τῶν εἰρημένων αὐτοῖς· τούς τε νῦν δοκοῦντας εἶναι δεινοὺς, μὴ τολμᾷν ἔτι λέγειν περὶ τούτων, ἀλλὰ καὶ καταμέμφεσθαι τὴν δύναμιν τὴν σφετέραν αὐτῶν.

Ἀλλ' ὅμως τούτων οὕτως ἐχόντων, φανήσονταί τινες τῶν εὑρεῖν μὲν οὐδὲν, οὐδ' εἰπεῖν ἄξιον λόγου δυναμένων, ἐπιτιμᾷν δὲ καὶ βασκαίνειν τὰ τῶν ἄλλων μεμελετηκότων, οἳ χαριέντως μὲν εἰρῆσθαι ταῦτα φήσουσι (τοῦτο γὰρ οὐ φθονήσουσι εἰπεῖν), πολὺ μέντοι χρησιμωτέρους εἶναι τῶν λόγων καὶ κρείττους, τοὺς ἐπιπλήττοντας τοῖς νῦν ἁμαρτανομένοις, ἢ τοὺς τὰ πεπραγμένα πρότερον ἐπαινοῦντας, καὶ τοὺς περὶ ὧν δεῖ πράττειν συμβουλεύοντας, ἢ τοὺς τὰ παλαιὰ τῶν ἔργων διεξιόντας.

Ἵν' οὖν μηδὲ ταῦτ' ἔχωσιν εἰπεῖν, ἀφέμενος τοῦ βοηθεῖν τοῖς εἰρημένοις, πειράσομαι μέρος ἕτερον λόγου τοσοῦτον, ὅσονπερ ἄρτι, διελθεῖν ὑμῖν· ἐν ᾧ φανήσομαι περὶ τούτων ἁπάντων πολλὴν ἐπιμέλειαν πεποιημένος. Ἔστι δὲ τὰ μὲν ἐν ἀρχῇ λεγόμενα, περὶ τῆς εἰρήνης τῆς πρὸς Χίους, καὶ Ῥοδίους, καὶ Βυζαντίους. Ἐπιδείξας δ' ὡς συμφέ-

[l. 12 & 13.] Τῶν λόγων refer non ad χρησιμωτέ-

certamina

certamina ornârim, ut & ii omnes qui priùs de eodem ſcripſerant argumento, quum à ſe ſcriptorum ipſos puderet, orationes ſuas aboleverint; & qui etiam nunc inter eloquentes habentur, hiſce de rebus, diffiſi ingeniis ſuis, nihil jam dicere audeant.

Quæ quamvis ità ſint, reperientur aliqui ex iſtis qui, dùm ipſi nihil poſſunt excogitare aut dicere quod audire ſit operæ pretium, huic rei ſtuduerunt ut ab aliis dicta cavillentur & exagitent: qui eleganter quidem hæc ſcripta eſſe fateantur (hoc enim mihi non invidebunt); verùm eas orationes dictitent eſſe longè utiliores, quæ ea quæ nunc pravè geruntur reprehendant, quàm quæ res olim geſtas laudent; & eas quæ quid agendum ſuadeant, quàm quæ vetera facinora commemorent.

Ut igitur neque hæc poſſint objicere, omiſsâ defenſione ſuperiorum, tantam vobis alterius orationis partem recitare conabor, quanta modò recitata eſt: ex quâ me harum rerum omnium maximam curam habuiſſe conſtabit. Agitur autem in hujus orationis principio de pace faciendâ cum Chiis, Rhodiis & Byzantiis. Poſtquam verò oſten-

ρυς neque ad κρείττυς, ſed ad τύς. Τῶν λόγων τὺς, i. e. τὺς λόγυς τύς.

[l. 24.] Oratio de pace addit ϰ̀ Κώυς.

ρει διαλύσασθαι τῇ πόλει τὸν πόλεμον, κατηγορῶν τῆς δυναστείας τῆς ἐν τοῖς Ἕλλησι, καὶ τῆς ἀρχῆς τῆς κατὰ θάλατταν, ἀποφαίνων αὐτὴν οὐδὲν διαφέρουσαν, οὔτε ταῖς πράξεσιν, οὔτε τοῖς πάθεσι, τῶν μοναρχιῶν. Ἀναμιμνήσκω δὲ καὶ τὰ συμβάντα δι' αὐτὴν τῇ πόλει, καὶ Λακεδαιμονίοις, καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι. Διαλεχθεὶς δὲ περὶ τούτων, καὶ τὰς τῆς Ἑλλάδος συμφορὰς ὀδυράμενος, καὶ τῇ πόλει παραινέσας ὡς χρὴ μὴ περιορᾶν αὐτὴν οὕτω πράττουσαν, ἐπὶ τελευτῆς ἐπί τε τὴν δικαιοσύνην παρακαλῶ, καὶ τοῖς ἁμαρτανομένοις ἐπιπλήττω, καὶ περὶ τῶν μελλόντων συμβουλεύω. Λαβὼν οὖν ἀρχὴν ταύτην ὅθεν διαλέγομαι περὶ αὐτῶν, ἀνάγνωθι καὶ τοῦτο τὸ μέρος αὐτῆς.

ἘΚ ΤΟΥ͂ ΕἸΡΗΝΙΚΟΥ͂.

* Ἡγοῦμαι δὲ . . . .

. . . .

. . . . ἐπιχειροίην.

Τίς οὖν ἀπαλλαγὴ γενήσεται τῆς ταραχῆς

[l. 8 & 9.] Aldus habet ὀδυνάμενοι, Codd. H, I, & Med. ὀδυνώμενος.

[l. 10.] Αὐτὴν, nempè τὴν Ἑλλάδα.

* Editio Stephani, ut suprà, totum hunc locum citat ut legitur in hâc nostrâ editione à pag. 186, l. 5, ἡγοῦμαι

di è republicâ esse ut bellum deponatur, incuso dominatum in Græcos usurpatum, & damno maris imperium, ostendoque nihil differre à tyranniâ, sive actiones sive clades spectemus quæ indè oriuntur. Commemoro etiam quid ex eodem civitati nostræ, quid Lacedæmoniis, quid aliis omnibus, contigerit. Postquam de his disserui, & deploravi Græciæ calamitates, & cives admonui ut tantis malis remedium aliquod invenire studeant, in fine ipsos ad colendam justitiam adhortor, & errata vitupero, & de futuris do consilium. Orsus igitur indè ubi his de rebus incipio eloqui, hanc etiam partem recita.

Ex Oratione de Pace.

Sic autem censeo . . . .
. . . .
. . . . aggrederer.

Peroratio orationis de pace.

« Quâ ratione igitur hoc tumultu liberabimur,

δὲ, usque ad pag. 208, l. 4, ἐπιχειροίην. Hujus ego, ut feci jam, prima duntaxat & ultima verba citavi. Notavi etiam in ipsâ oratione de pace quæ hîc variæ lectiones occurrunt.

[l. 19.] Post ἐπιχειροίην Isocrates, multis in medio relictis, transit ad perorationem orationis de pace, cujus perorationis initium hîc profero, quia plura ex industriâ mutavit orator.

ταύτης; καὶ πῶς ἂν ἐπανορθωσαίμεν τὰ τῆς πόλεως πράγματα, καὶ βελτίω ποιήσαιμεν; πρῶτον μὲν, ἢν παυσώμεθα δημοτικοὺς μὲν εἶναι νομίζοντες τοὺς συκοφάντας, ὀλιγαρχικοὺς δὲ, τοὺς καλοὺς κἀγαθοὺς τῶν ἀνδρῶν· γνόντες ὅτι φύσει μὲν οὐδεὶς οὐδέτερον τούτων ἐστὶν, ἐν ᾗ δ᾽ ἂν ἕκαστοι τιμῶνται, ταύτην βούλονται καθεστάναι τὴν πολιτείαν. Ἢν οὖν ἀσκῆτε καὶ προσδέχησθε τοὺς χρηστοὺς ἀντὶ τῶν πονηρῶν, ὥσπερ τὸ παλαιὸν, βέλτιον ἕξετε χρῆσθαι καὶ τοῖς δημαγωγοῖς, καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς πολιτευομένοις.

Δεύτερον δ᾽, ἢν ἐπιχειρῆτε τὰς συμμαχίας κτᾶσθαι, μὴ πολέμοις, μηδὲ πολιορκίαις, ἀλλ᾽ εὐεργεσίαις. Προσήκει γὰρ τὰς μὲν φιλίας ἐκ τούτων γίγνεσθαι, τὰς δὲ ἔχθρας, ἐξ ὧν νῦν τυγχάνομεν πράττοντες.

Τρίτον, ἢν μηδὲν περὶ πλείονος ποιήσησθε, μετά γε τὴν περὶ τοὺς Θεοὺς εὐσέβειαν, τοῦ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν εὐδοκιμεῖν. Τοῖς γὰρ οὕτω διακειμένοις ἑκόντες καὶ τὰς δυναστείας καὶ τὰς ἡγεμονίας παραδιδόασιν.

* Ἢν οὖν ἐμμείνητε . . . .
. . . .
. . . . γίνεσθαι.

Δυοῖν μὲν τοίνυν λόγοιν ἀκηκόατε· βούλομαι δὲ καὶ τοῦ τρίτου μικρὰ διελθεῖν, ἵν᾽ ὑμῖν μᾶλλον

« & quo pacto civitatis res emendaverimus, &
« meliores fecerimus? Primùm, si desierimus ca-
« lumniatores, populares existimare, honestosque
« viros, oligarchicos: id nimirùm scientes alter-
« utrum horum neminem esse naturâ, sed eam
« quemque reipublicæ formam expetere maximè,
« in quâ maximè honoratur. Quòd si coletis &
« amplectemini bonos præ malis, sicut olim fac-
« tum fuit, melioribus poteritis uti & populi duc-
« toribus & aliis reipublicæ administris.

« Secundo loco, si vobis adjungere societates
« institueritis, non bellis neque obsidionibus, sed
« beneficiis. Ex his enim amicitias oriri consenta-
« neum est; ex iis autem quæ nunc agimùs, ini-
« micitias.

« Tertium denique, si præter pietatem in Deos,
« nihil pluris feceritis quàm apud Græcos benè
« audire: nam quos illi sic animatos viderint, his
« ultrò & imperia & seipsos tradunt ».

Quòd si igitur permanseritis . . . .
. . . . fieri.

Duarum igitur orationum quasdam partes audivistis: volo autem & è tertiâ pauca recitare, ut

[l. 10.] Pro βέλτιον forsan leg. βελτίοσι.

* Ad perorationis reliquias vide hanc nostram editionem à pag. 260, l. 10, ἦν οὖν, usque ad finem orationis.

ἔτι γένηται καταφανὲς ὅτι πάντες οἱ λόγοι πρὸς ἀρετὴν καὶ δικαιοσύνην συντείνουσιν. Ἔστι δ' ὁ μέλλων ῥηθήσεσθαι, Νικοκλεῖ τῷ Κυπρίῳ τῷ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον βασιλεύοντι συμβουλεύων, ὡς δεῖ τῶν πολιτῶν ἄρχειν. Οὐχ ὁμοίως δὲ γέγραπται τοῖς ἀνεγνωσμένοις. Οὗτοι μὲν γὰρ τὸ λεγόμενον, ὁμολογούμενον ἀεὶ τοῖς προειρημένοις καὶ συγκεκλιμένον ἔχουσιν· ἐν δὲ τούτῳ, τοὐναντίον. Διαλύσας γὰρ ἀπὸ τοῦ προτέρου καὶ χωρίσας, ὥσπερ τὰ καλούμενα κεφάλαια ποιήσας, πειρῶμαι διὰ βραχέων ἕκαστον ὧν συμβουλεύω φράζειν. Τούτου δ' ἕνεκα ταύτην ἐποιησάμην τὴν ὑπόθεσιν, ἡγούμενος ἐκ τοῦ παραινεῖν, τήν τε διάνοιαν τὴν ἐκείνου μάλιστ' ἂν ὠφελήσειν, καὶ τὸν τρόπον τὸν ἐμαυτοῦ τάχιστα δηλώσειν. Διὰ τὴν αὐτὴν δὲ ταύτην πρόφασιν καὶ νῦν αὐτὸν ὑμῖν δεῖξαι προειλόμην· οὐχ ὡς ἄριστα τῶν λοιπῶν λόγων γεγραμμένον, ἀλλ' ὡς ἐκ τούτου μάλιστα φανερὸς γενησόμενος, ὃν τρόπον εἴθισμαι τοῖς ἰδιώταις καὶ τοῖς δυνάσταις πλησιάζειν. Φανήσομαι γὰρ πρὸς αὐτὸν ἐλευθέρως, καὶ τῆς πόλεως ἀξίως, διειλεγμένος, καὶ οὐ τὸν ἐκείνου πλοῦτον,

---

[l. 8.] Συγκεκλιμένον, junge cum τοῖς προειρημένοις: inclinatum in prædicta, & cum iis arctè cohærens.

vobis magis etiam adhuc manifeſtum ſit, omnes meas orationes ad virtutem & juſtitiam referri. Monet autem hæc quæ jam legetur oratio, Nicoclem Cyprium, qui eo tempore regnabat, quomodo civibus ſit imperandum. Neque verò eadem ratione ſcripta eſt quâ illæ quæ jam lectæ ſunt. In illis enim quidquid dicitur, id cum ſuperioribus perpetuâ ſerie cohæret ac devinctum eſt; in hâc autem contrarium fit. Diſſolutas enim & diſtinctas à ſe invicem præceptiones, redegi in *capita*, quæ vocantur, ut omnia quæ ſuadeo paucis verbis enuntiarem. Id autem argumentum propterea ſuſcepi, quòd exiſtimabam monendo me & illius ingenio maximè profuturum, & mores meos optimè demonſtraturum. Eâdem de causâ vobis etiam nunc hanc orationem oſtendere conſtitui, non quòd inter ceteras ornatiſſimè ſcripta ſit, ſed quòd ex eâ apprimè cognoſci queat quo pacto & cum plebeis hominibus, & cum principibus viris, agere ſoleam. Apparebit enim me liberè & pro dignitate noſtræ civitatis cum eo diſſeruiſſe, nec divitiis ip-

---

[l. 10.] Poſt *χωρίσας* mihi videtur addendum *τὸ ἐχόμενον*. Ad verbum interpretor: & ſejungens ab eo quod præcedit id quod ſequitur. = Ibid. *Τὰ καλέμενα κεφάλαια*, capita quæ dicuntur, i. e. breves ſententias à ſe invicem disjunctas.

[l. 21.] *Αὐτὸν*, ſcilicet *τὸν Νικοκλέα*.

οὔτε τὴν δύναμιν θεραπεύων, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀρχομένοις ἐπαμύνων, καὶ παρασκευάζων καθ' ὅσον ἠδυνάμην τὴν πολιτείαν αὐτὴν ὡς οἷόν τε πρᾳοτάτην. Ὅπου γὰρ βασιλεῖ διαλεγόμενος, ὑπὲρ τοῦ δήμου τοὺς λόγους ἐποιούμην, ἦπου τοῖς ἐν δημοκρατίᾳ πολιτευομένοις σφόδρ' ἂν παρακελευσαίμην τὸ πλῆθος θεραπεύειν.

Ἐν μὲν οὖν τῷ προοιμίῳ καὶ τοῖς πρώτοις λεγομένοις, ἐπιτιμῶ ταῖς μοναρχίαις ὅτι δέον αὐτοὺς τὴν φρόνησιν ἀσκεῖν μᾶλλον τῶν ἄλλων, οἱ δὲ χεῖρον πεπαίδευνται τῶν ἰδιωτῶν. Διαλεχθεὶς δὲ περὶ τούτων, παραινῶ τῷ Νικοκλεῖ μὴ ῥᾳθυμεῖν, μηδ' ὥσπερ ἱερωσύνην εἰληφότα τὴν βασιλείαν, ἀμελῶς οὕτω τὴν γνώμην ἔχειν· ἀλλὰ τῶν ἡδονῶν ἀμελήσαντα, προσέχειν τὸν νοῦν τοῖς πράγμασιν. Ἐπιχειρῶ δὲ καὶ τοῦτο πείθειν αὐτὸν, ὡς χρὴ δεινὸν νομίζειν, ὅταν ὁρᾷ τοὺς χείρους τῶν κρειττόνων ἄρχοντας, καὶ τοὺς ἀνοητοτέρους τοῖς φρονιμωτέροις προστάττοντας, λέγων, ὡς ὅσῳπερ ἂν ἐρρωμενέστερον τὴν τῶν ἄλλων ἄγνοιαν ἀτιμάσῃ, τοσούτῳ μᾶλλον τὴν αὑτοῦ διάνοιαν ἀσκήσει.

Πολλῶν δ' ἐφεστώτων μοι λόγων, ἀπορῶ πῶς

[l. 9.] Ταῖς μοναρχίαις, i. e. τοῖς μονάρχαις, & ità aliqui vellent legi.

ſius nec potentiæ adulari, ſed & populi cauſam egiſſe, & ipſam regni adminiſtrationem, quantùm in me fuit, quàm leniſſimam conſtituiſſe. Porrò quum apud regem diſſerens populo ſim patrocinatus, quantò magis in populari ſtatu verſantes adhortarer ut multitudinem colerent?

Ac in exordio quidem, & primo veluti limine orationis, reprehendo principes qui, quum ingenium magis quàm alii deberent excolere, pejùs inſtituti ſint quàm homines privati. Eâ diſputatione abſolutâ, Nicoclem moneo ne ſocordiæ indulgeat, neve ità remiſſo animo ſit, quaſi regnum tanquam ſacerdotium ſuſcepiſſet; ſed ut, ſpretis voluptatibus, animum rebus gerendis intendat. Illud etiam ei perſuadere conor, ut rem abſurdiſſimam exiſtimet deteriores præeſſe præſtantioribus, & ſtultiores prudentioribus imperare; atque aſſero fore ut, quantò vehementiùs aliorum inſcitiam contempſerit, tantò diligentiùs ſuam ipſius mentem excolat.

Quum autem multa ſimul mihi in mentem ve-

[l. 10 & 11.] Οἵδε, nempè οἱ μονάρχαι.

[l. 20.] Ἄγνοιαν, ipſa oratio ad Nicoclem habet ἄνοιαν.

[l. 22.] Deſinit analyſis ad vocem ἀσκήσει; ſed videtur deeſſe aliquid, & imperfecta hærere. Deberet etiam ſcriba aliqua legere excerpta ex oratione ad Nicoclem.

αὐτοὺς διαθῶμαι. Δοκεῖ γάρ μοι καθ' αὐτὸ μὲν ἕκαστον ὧν διανοοῦμαι, ῥηθὲν, ἐπιεικὲς ἂν φανῆναι· πάντα δὲ νυνὶ λεγόμενα πολὺν ἂν ὄχλον ἐμοί τε καὶ τοῖς ἀκούουσι παρασχεῖν. Ὅπερ καὶ περὶ τῶν ἤδη προειρημένων δέδοικα μὴ τοιοῦτό τι πάθος αὐτοῖς διὰ τὸ πλῆθος τυγχάνῃ συμβεβηκός. Οὕτω γὰρ ἀπλήστως ἅπαντες ἔχομεν περὶ τοὺς λόγους, ὥστ' ἐπαινοῦμεν μὲν τὴν εὐκαιρίαν, καὶ φαμὲν οὐδὲν εἶναι τοιοῦτον· ἐπειδὰν δ' οἰηθῶμεν ὡς ἔχομέν τι λέγειν, ἀμελήσαντες τοῦ μετριάζειν, κατὰ μικρὸν ἀεὶ προστιθέντες, εἰς τὰς ἐσχάτας ἀκαιρίας ἐμβαλλόμεθα ἡμᾶς αὐτούς. Ὅπου γε καὶ λέγων ἐγὼ ταῦτα καὶ γινώσκων, ὅμως ἔτι βούλομαι βραχέα διαλεχθῆναι πρὸς ὑμᾶς.

Ἀγανακτῶ γὰρ, ὁρῶν τὴν συκοφαντίαν ἄμεινον τῆς φιλοσοφίας φερομένην, καὶ τὴν μὲν κατηγοροῦσαν, τὴν δὲ κρινομένην. Ὅ τις ἂν τῶν παλαιῶν ἀνδρῶν γενέσθαι προσεδόκησεν, ἄλλως τε καὶ παρ' ἡμῖν τοῖς ἐπὶ σοφίᾳ μείζω τῶν ἄλλων φρονοῦσιν; Οὐκοῦν ἐπί γε τῶν προγόνων οὕτως εἶχεν. Ἀλλὰ τοὺς μὲν καλουμένους σοφιστὰς ἐθαύμαζον, καὶ τοὺς συνόντας αὐτοῖς ἐζήλουν· τοὺς δὲ συκοφάντας

[l. 6.] Αὐτοῖς, nempè τοῖς προειρημένοις.

[l. 9.] Οὐδὲν εἶναι τοιοῦτον, nihil esse tale, i. e. nihil esse tàm bonum, tàm pulchrum. Ità gallicè trito loquendi modo, il n'est rien de tel.

niant, nescio quid de eis statuere debeam. Namque arbitror singula quæ cogito, si dicta fuerint, æqua & commoda visa fore; at si nunc omnia proferantur, magnam mihi molestiam, magnumque auditoribus tædium, allatura. Atque adeò vereor ne prolixa etiam superiorum commemoratio fastidium pepererit. Omnes enim dicendi cupiditate tenemur tàm insatiabili, ut laudemus opportunitatem, nec quidquam dicamus esse præstabilius: quum verò aliquid videmur habere quod eloquamur, neglecto modo, prioribus semper aliquid adjiciendo paulatìm, in extremam demùm importunitatem incidamus. Siquidem & ego qui hæc dico ac sentio, pauca adhuc vobiscum differere velim.

Indignor enim quum video calumniam meliore esse conditione quàm sapientiam; & illam quidem accusare, hanc verò causam dicere. Quod quis veterum fuit qui futurum esse crederet, apud vos præsertìm qui ob sapientiam præ ceteris omnibus gloriamini? Apud majores certè non ità se res habuit: sed eos magnifaciebant qui sapientes dicebantur, eorumque discipulos beatos judicabant; calumniatores autem existimabant esse plurimorum

---

[l. 21.] Τὺς καλυμένυς σοφιςάς. Vide suprà quæ diximus de sophistis, pag. 2 & 3.

πλείστων κακῶν αἰτίους ἐνόμιζον εἶναι. Μέγιστον δὲ τεκμήριον· Σόλωνα μὲν γὰρ τὸν πρῶτον τῶν πολιτῶν λαβόντα τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην, προστάτην ἠξίωσαν τῆς πόλεως εἶναι· περὶ δὲ τῶν συκοφαντῶν χαλεπωτέρους ἢ περὶ τῶν ἄλλων κακουργιῶν τοὺς νόμους ἔθεσαν. Τοῖς μὲν γὰρ μεγίστοις τῶν ἀδικημάτων ἐν ἑνὶ τῶν δικαστηρίων τὰς κρίσεις ἐποιήσαντο· κατὰ δὲ τούτων γραφὰς μὲν πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, εἰσαγγελίας δ᾽ εἰς τὴν βουλὴν, προβολὰς δ᾽ ἐν τῷ δήμῳ, νομίζοντες τοὺς ταύτῃ τῇ τέχνῃ χρωμένους ἁπάσας ὑπερβάλλειν τὰς πονηρείας. Τοὺς μὲν γὰρ ἄλλους, πειρᾶσθαί γε λανθάνειν κακουργοῦντας, τούτους δ᾽ ἐν ἅπασιν ἐπιδείκνυσθαι τὴν αὑτῶν ὠμότητα, καὶ μισανθρωπίαν, καὶ φιλαπεχθημοσύνην.

Κἀκεῖνοι μὲν οὕτως ἐγίνωσκον περὶ αὐτῶν· ὑμεῖς δὲ τοσοῦτον ἀπέχετε τοῦ κολάζειν αὐτοὺς, ὥστε τούτοις χρῆσθαι κατηγόροις καὶ νομοθέταις περὶ τῶν ἄλλων. Καίτοι προσήκει αὐτοὺς νῦν μισεῖσθαι μᾶλλον ἢ κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν χρόνον. Τότε μὲν γὰρ ἐν τοῖς ἐγκυκλίοις μόνον, καὶ τοῖς κατὰ τὴν πόλιν, ἔβλαπτον τοὺς συμπολιτευομένους· νυνὶ δὲ αὐξηθείσης τῆς πόλεως, καὶ λαβούσης τὴν ἀρχὴν ἣν οἱ πατέρες ἡμῶν εἶχον, μᾶλλον θαῤῥήσαντες τοῦ

[l. 5 & 6.] Κακουργίων, i. e. κακουργῶν.

malorum autores. Cujus rei maximum illud eſt argumentum, quòd Solonem, qui primus civium ſapiens nominatus fuit, voluerint eſſe principem civitatis; in calumniatores autem graviores quàm in alios maleficos, leges tulerint. De ſummis enim injuriis judicari in uno è tribunalibus; hos verò & citari ad theſmothetas, & deferri ad ſenatum, & apud populum accuſari, voluerunt: exiſtimantes ſcilicet eos qui artem calumniandi profitentur, omnem improbitatem excedere. Nam alios id ſtudere ſaltem ut ſua maleficia tegant; iſtos ubique oſtentare ſuam crudelitatem & inhumanitatem, odiumque de induſtriâ quæritare.

Ac illi quidem ſic de eis ſtatuerunt; vos autem tantùm abeſt ut puniatis eos, ut & his contrà alios & accuſatoribus & legumlatoribus utamini. Atqui iſtos decebat nunc in odio majore eſſe quàm olim. Tunc enim in pervulgatis duntaxat & urbanis negotiis, nocebant civibus: nunc verò quid factum eſt? Nempè auctâ civitate, & principatum adeptâ, patres noſtri ob hunc ferociores facti quàm opor-

---

[l. 22.] Νυνὶ δὲ . . . . hîc orator non ſtatìm exponit quantò nunc audaciùs calumniatores ſe gerant quàm olim, ſed priùs enarrat quomodo huc audaciæ proceſſiſſent. In verſione meâ nonnulla addidi ut oratoris mens planior fieret.

[l. 24.] Μᾶλλον θαῤῥήσαντες, hæc & reliqua refer ad πατέρες ἡμῶν.

συμφέροντος, τοῖς μὲν καλοῖς κἀγαθοῖς τῶν ἀνδρῶν, καὶ μεγάλην τὴν πόλιν ποιήσασι, διὰ τὰς δυναστείας ἐφθόνησαν, πονηρῶν δὲ ἀνθρώπων καὶ μεστῶν θρασύτητος ἐπεθύμησαν· οἰηθέντες ταῖς μὲν τόλμαις καὶ ταῖς φιλαπεχθημοσύναις, ἱκανοὺς αὐτοὺς ἔσεσθαι διαφυλάττειν τὴν δημοκρατίαν, διὰ δὲ τὴν φαυλότητα τῶν ἐξ ἀρχῆς αὐτοῖς ὑπαρξάντων, οὐ μέγα φρονήσειν, οὐδ᾽ ἐπιθυμήσειν ἑτέρας πολιτείας. Ἐκ ταύτης δὴ τῆς μεταβολῆς, τί τῶν δεινῶν οὐ συνέπεσε τῇ πολιτείᾳ καὶ τῶν μεγίστων κακῶν, ὧν οἱ ταύτην ἔχοντες τὴν φύσιν, καὶ λέγοντες καὶ πράττοντες διετέλεσαν; οἳ τοὺς μὲν ἐνδοξοτάτους τῶν πολιτῶν, καὶ μάλιστα δυναμένους ποιῆσαί τι τὴν πόλιν ἀγαθὸν, ὀλιγαρχίαν ὀνειδίζοντες καὶ λακωνισμὸν, οὐ πρότερον ἐπαύσαντο πρὶν ἠνάγκασαν ὁμοίους γενέσθαι ταῖς αἰτίαις ταῖς λεγομέναις περὶ αὐτῶν. Τοὺς δὲ συμμάχους λυμαινόμενοι καὶ συκοφαντοῦντες, καὶ τοὺς βελτίστους ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἐκβάλλοντες, οὕτω διέθεσαν, ὥσθ᾽ ἡμῶν μὲν ἀποστῆναι, τῆς δὲ Λακεδαιμονίων ἐρασθῆναι φιλίας καὶ συμμαχίας. Ἐξ ὧν εἰς πόλεμον καταστάντες, πολλοὺς ἐπείδομεν τῶν πολιτῶν, τοὺς μὲν τελευτήσαντας, τοὺς δ᾽ ὑπὸ τοῖς πολεμίοις γενομένους, τοὺς δ᾽ εἰς ἔνδειαν τῶν ἀναγκαίων καταστάντας, ἔτι δὲ τὴν δημοκρατίαν δὶς καταλυθεῖσαν, καὶ τὰ τείχη τῆς

tuit, viris bonis ac præſtantibus, qui rempublicam amplificaverant, ob ipſorum potentiam inviderunt, & homines improbos audaciâque plenos adamârunt: opinati nimirùm eos, quòd & ſint audaces & nullas inimicitias reformident, popularem ſtatum poſſe tueri; & quum emerſerint ex infimo loco, non ſuperbos aut novarum rerum fore ſtudioſos. Ex inſolenti igitur iſtâ ratione, quid periculorum, quid maximorum malorum, reipublicæ non contigit, propter ea quæ iſtis ingeniis homines perpetuò & dixerunt & egerunt? qui laudatiſſimis civibus, & patriæ maximè profuturis, oligarchiæ & Laconum ſtudium non priùs deſtiterunt objicere, quàm eos perpuliſſent tandem ut tales verè fierent quales eſſe falsò arguebantur. Socios autem vexando & calumniando, & optimos quosque è ſuis poſſeſſionibus ejiciendo, ità affecerunt, ut à nobis alienati Lacedæmoniorum amicitiam & ſocietatem expetiverint. Quas ob res in bella conjecti, multos civium vidimus partìm interfectos, partìm captos ab hoſtibus, partìm ad extremam inopiam redactos; atque etiam ſtatum popularem

---

[l. 11.] Ὧν, ſub. ἕνεκα.

[l. 12 & 13.] Τὺς ἐνδοξοτάτυς τῶν πολιτῶν, videtur orator Alcibiadem innuere.

[l. 26.] Δὶς καταλυθεῖσαν, ſcil. ὑπὸ τῶν τετρακοσίων, καὶ ὑπὸ τῶν τριάκοντα.

πατρίδος κατασκαφέντα, τὸ δὲ μέγιστον, ὅλην τὴν πόλιν περὶ ἀνδραποδισμοῦ κινδυνεύσασαν, καὶ τὴν ἀκρόπολιν τοὺς πολεμίους οἰκήσαντας.

Ἀλλὰ γὰρ αἰσθάνομαι, καίπερ ὑπὸ τῆς ὀργῆς ἔξω φερόμενος, τὸ μὲν ὕδωρ ἡμᾶς ἐπιλεῖπον, αὐτὸς δ' ἐμπεπτωκὼς εἰς λόγους ἡμερησίους καὶ κατηγορίας. Ὑπερβὰς οὖν τὸ πλῆθος τῶν συμφορῶν τῶν διὰ τούτους γεγενημένων, καὶ διωσάμενος τὸν ὄχλον τῶν ἐνόντων εἰπεῖν περὶ τῆς τούτων συκοφαντίας, μικρῶν ἔτι πάνυ μνησθεὶς, καταλύσω τὸν λόγον.

Τοὺς μὲν οὖν ἄλλους ὁρῶ τοὺς κινδυνεύοντας, ἐπειδὰν περὶ τὴν τελευτὴν ὦσι τῆς ἀπολογίας, ἱκετεύοντας καὶ δεομένους, καὶ τοὺς παῖδας καὶ τοὺς φίλους ἀναβιβαζομένους· ἐγὼ δ' οὔτε πρέπειν οὐδὲν ἡγοῦμαι τῶν τοιούτων τοῖς τηλικούτοις· πρός τε τῷ ταῦτα γινώσκειν, αἰσχυνθείην ἂν εἰ δι' ἄλλο τι σῳζοίμην ἢ διὰ τοὺς λόγους τοὺς προειρημένους ὑπ' ἐμοῦ καὶ γεγραμμένους. Οἶδα γὰρ ἐμαυτὸν οὕτως ὁσίως καὶ δικαίως κεχρημένον αὐτοῖς, καὶ περὶ τὴν πόλιν, καὶ περὶ τοὺς προγόνους, καὶ μάλιστα περὶ τοὺς θεοὺς, ὥστ', εἴ τι μέλει τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων αὐτοῖς, οὐδὲ τῶν νῦν περὶ ἐμὲ γιγνομένων οὐδὲν αὐτοὺς οἴομαι λανθάνειν. Διόπερ οὐκ ὀρρωδῶ τὸ μέλλον μοι συμβήσεσθαι παρ' ὑμῶν, ἀλλὰ θαρρῶ, καὶ πολλὰς

bis

bis abrogatum, & patriæ mœnia diruta; &, quod maximum eſt, in periculum excidii urbem adductam, hoſtesque in arce noſtrâ habitantes.

Sed enim ſentio, quanquam efferor iracundiâ, nobis aquam deficere, ac me incidiſſe in eos ſermones quæ totum diem poſtularent, atque ad accuſationem eſſe delapſum. Præteritâ igitur multitudine calamitatum, quarum iſti autores fuere, & rejecto faſtidio eorum omnium quæ de iſtorum calumniis dici poſſent, pauca omninò adhuc adjiciam orationem concluſurus.

Alios quidem reos video, ubi jam defenſionis finem attigerunt, vos ſupplicare & obteſtari, & liberos ſuos atque amicos vobis exhibere. Ego verò neque decere quidquam iſtius generis hanc meam ætatem arbitror, & præterquam quòd ità ſentio, etiam erubeſcerem, ſi alia res ſaluti ac præſidio mihi foret quàm orationes à me conſcriptæ & modò recitatæ. Scio enim me ità ſanctè & juſtè locutum eſſe tùm de republicâ, tùm de majoribus noſtris, tùm maximè de diis immortalibus, ut, ſi qua illis rerum humanarum cura eſt, nihil eorum quæ mihi nunc accidunt eos ignorare putem. Quapropter non metuo quidquid de me ſtatueritis; ſed

---

[l. 5.] Τὸ ὕδωρ ἐπιλεῖπον. Tempus ſcilicet dimenſum fuit litigantibus per horologium aquæ nomine κλεψύδρα.

[l. 20 & 21.] Αὐτοῖς, nempè, τοῖς λόγοις.

ἐλπίδας ἔχω, τότε μοι τοῦ βίου τὴν τελευτὴν ἥξειν, ὅταν μέλλῃ συνοίσειν ἡμῖν· σημείῳ χρώμενος, ὅτι καὶ τὸν παρελθόντα χρόνον οὕτω τυγχάνω βεβιωκὼς μέχρι ταυτησὶ τῆς ἡμέρας, ὥσπερ προσήκει τοὺς εὐσεβεῖς καὶ θεοφιλεῖς τῶν ἀνθρώπων. Ὡς οὖν ἐμοῦ ταύτην ἔχοντος τὴν γνώμην, καὶ νομίζοντος ὅ,τι ἂν ὑμῖν δόξῃ τοῦθ' ἕξειν μοι καλῶς καὶ συμφερόντως, ὅπως ἕκαστος ὑμῶν χαίρει καὶ βούλεται, τῷ τρόπῳ τούτῳ περαινέτω τὴν ψῆφον. *

[l. 2.] Vulg. ὑμῖν, dedi ἡμῖν quod habet etiam Cod. N & Med.

* Nota citari ab Harpocratione partem aliquam phraſeos tanquam excerptam ex hâc ipsâ oratione quæ in eâ nullibi occurrit. Sic enim ſcriptor ille : περίςυλοι. Ἰσο-

confido & magnam ſpem habeo mihi tunc ultimum vitæ diem adventurum, quandò id mihi expediet: hoc teſtimonio adductus, quòd præterito etiam tempore in hunc uſque diem ità vixi, quemadmodum decet vivere homines qui deos colunt & curantur à diis. De me igitur, ut qui hoc animo ſim, quique exiſtimem, quidquid vobis viſum fuerit, id è re meâ futurum, ut libitum placitumque fuerit, ità veſtrûm unuſquisque ſuffragium ferat.

κράτης περὶ τῆς ἀντιδόσεως. Θαυματοποιΐαις ταῖς οὐδὲν ὠφελούσαις, ὑπὸ δὲ τῶν ἀνοήτων περιστάτοις γινομέναις, præſtigiis quæ nullius usûs ſunt, ſed quæ circumſtantium ſtultorum coronâ cinguntur. Hæc phraſis in oratione περὶ ἀντιδοσέως nullatenùs occurrit, neque video ubi poſſet collocari.

ANALYSIS
ORATIONIS
DE BIGIS,
VEL DE ALCIBIADE.

PROPOSITUM.

POSSIDEBAT Argos civitas equos bijugos nobiles, in ludis olympicis certaturos: Tisias quidam, vel, ex historiâ, Diomedes, civis Atheniensis, quum in ludis hisce victoriam reportare cuperet, ab Alcibiade petiit amico suo & apud Argivos maximè gratioso, ut has bigas ipsi emeret. Has quidem, nomine Tisiæ & ex ipsius pecuniis, emit Alcibiades; sed bigis usus alienis suo ipse nomine certavit ad Olympia. Si hoc verè gestum est, Tisias videtur, Alcibiade vivo, conquestus tantùm fuisse, nec rem detulisse ad judices; & aliquot duntaxat annis post illius mortem filio litem intendisse, in quâ quinque talenta repetebat ob injuriam à patre factam. Quo tempore causa illa acta fuerit & quo exitu, non constat. Verùm quum multi Athenis oratores contrà Alcibiadem scripsissent acriùs, inter quos Ando-

cides & Lysias, quorum adhuc orationes extant, horum insectationibus defensionem simul & laudationem viri inter Græcos maximè inclyti, opponere statuit Isocrates. Scripsit itaque pro filio Alcibiadis orationem quam verisimile est non dictam fuisse, in quâ supponit reum, postquam planum fecerit patrem ab Argivis bigas emisse ex suis ipsius pecuniis, Tisiamque falsa comminisci, patris ejusdem memoriam defendere, ipsumque laudare suscipere. Orationis prima pars ab oratore omissa est; alterius partis, quam habemus in manibus, summa hæc sunt & præcipua capita.

Exordium.

In brevi exordio conqueritur juvenis Alcibiades de injustitiâ adversariorum suorum qui ipsum ob delicta patris persequuntur, nec se posse dicit quin defendat illius memoriam maledictis inimicorum impetitam.

Confirmatio.

Post hoc exordium, antequam parentis sui laudationem suscipiat, de illius exilio & reditu loquitur, ac

1°. Ostendit quàm iniquè pulsus fuerit, quàm crudeliter etiam in exilio ab inimicis actus fuerit.

2°. Ea excuſat quæ ille peregit exul.

3°. Exponit quanto ſtudio reverſus fuerit, quanto cum patriæ commodo, & per præteritionem enumerat quanta in ipſam beneficia contulerit redux.

4°. Tranſit ad patris laudationem, dicendo ſe nec velle nec poſſe omnia illius inimicorum convicia commemorare.

Laudatio Alcibiadis.

Laudatur 1°. à natalibus & majoribus.

2°. Ab educatione, à magnâ indole, ab inclytis facinoribus, & à gloriâ quâ fulgebat apud ſuos.

3°. A magnificentiâ quam in ludis olympicis exhibuit, & per præteritionem in ludis Athenienſibus.

4°. Ab ingenti patriæ & popularis ſtatûs amore, qui amor ex multis evidenter apparuit. Eruptio fit in Tiſiam, & in Chariclem ipſius affinem.

Peroratio.

Peroratio conſtat commiſeratione malorum præteritorum & præſentium, exaggeratione inſtantis periculi, & adverſarii inſectatione.

Quum Alcibiades exulârit anno 415 antè Christum, quumque eo tempore illius filius quatuor duntaxat annos attigerit, & debuerit viginti ad minùs adimplevisse quandò hanc caussam diceret, hæc oratio, modò dicta fuerit, debuit scribi anno circiter antè Christum 399, Isocratis ætatis 70.

ΠΕΡῚ ΤΟΥ͂ ΖΕΎΓΟΥΣ

ΛΌΓΟΣ,

Ἢ ΠΕΡῚ ΤΟΥ͂ ἈΛΚΙΒΙΆΔΟΥ.

ΠΕΡῚ μὲν οὖν τοῦ ζεύγους τῶν ἵππων, ὡς οὐκ ἀφελόμενος ὁ πατὴρ Τισίαν εἶχεν, ἀλλὰ πριάμενος παρὰ τῆς πόλεως τῶν Ἀργείων, τῶν τε πρέσβεων τῶν ἐκεῖθεν ἡκόντων, καὶ τῶν ἄλλων τῶν εἰδότων, ἀκηκόατε μαρτυρούντων. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἅπαντές εἰσιν εἰθισμένοι με συκοφαντεῖν. Τὰς μὲν γὰρ δίκας, ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἐγκλημάτων λαγχάνουσι, τὰς δὲ κατηγορίας ὑπὲρ τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων ποιοῦνται, καὶ πλείω χρόνον διατρίβουσι τὸν πατέρα μου διαβάλλοντες, ἢ περὶ ὧν ἀντώμοσαν διδάσκοντες· καὶ τοσοῦτον καταφρονοῦσι τῶν νόμων, ὥστε περὶ ὧν ὑμᾶς ὑπ' ἐκείνου φασὶν ἠδικῆσθαι, τούτων αὐτοὶ δίκην παρ' ἐμοῦ λαβεῖν ἀξιοῦσιν. Ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι μὲν οὐδὲν προσήκειν τὰς κοινὰς αἰτίας τοῖς ἰδίοις ἀγῶσιν· ἐπειδὴ δὲ Τισίας πολλάκις ὀνειδίζει μοι τὴν φυγὴν τοῦ πατρὸς, καὶ μᾶλλον ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων ἢ τῶν ἑαυτοῦ σπουδάζει πραγμάτων, ἀνάγκη

DE BIGIS ORATIO, VEL DE ALCIBIADE.

EXORDIUM.

De jugo igitur equorum, patrem meum eos habuisse non Tisiæ ereptos, sed de civitate Argivorum emptos; & è legatorum qui illinc venerunt, & ceterorum qui rem noverunt, testimoniis audidivistis. Omnes autem eodem modo me calumniari solent. Quum enim de privatis criminibus mihi lites moveant, accusant me de rebus quæ pertinent ad rempublicam, & plus temporis consumunt patre meo criminando quàm eâ re explicandâ de quâ & ipsi præstiterunt jusjurandum; & leges usque adeò contemnunt, ut ob eas injurias quas vos aiunt ab illo accepisse, ob eas ipsi à me pœnas exigere velint. Ego verò sic existimo crimina publica ad privatas controversias nihil attinere: sed quia Tisias patris exilium sæpè mihi objicit, & magis de nostris quàm de suis negotiis est sollicitus,

[l. 11.] Ἀντώμοσαν. Ἀντωμοσία, mutuum utriusque partis jusjurandum, quo actor jurabat se justè accusaturum, reus se justâ defensione usurum.

πρὸς ταῦτα τὴν ἀπολογίαν ποιεῖσθαι. Καὶ γὰρ ἂν αἰσχυνοίμην, εἴ τῳ δόξαιμι τῶν πολιτῶν ἧττον φροντίζειν τῆς ἐκείνου δόξης ἢ τῶν ἐμαυτοῦ κινδύνων.

Πρὸς μὲν οὖν τοὺς πρεσβυτέρους, βραχὺς ἂν ἐξήρκει λόγος (ἅπαντες γὰρ ἴσασιν ὅτι διὰ τοὺς αὐτοὺς ἄνδρας ἥτε δημοκρατία κατελύθη, κἀκεῖνος ἐκ τῆς πόλεως ἐξέπεσε)· τῶν δὲ νεωτέρων ἕνεκα, οἳ τῶν μὲν πραγμάτων ὕστεροι γεγόνασι, τῶν δὲ διαβαλλόντων πολλάκις ἀκηκόασι, πόρρωθεν ἄρξομαι διδάσκειν.

Οἱ γὰρ πρότερον ἐπιβουλεύσαντες τῷ δήμῳ, καὶ καταστήσαντες τοὺς Τετρακοσίους, ἐπειδὴ παρακαλούμενος ὁ πατὴρ οὐκ ἤθελε γενέσθαι μετ' αὐτῶν, ὁρῶντες αὐτὸν καὶ πρὸς τὰς πράξεις ἐρρωμένως ἔχοντα, καὶ πρὸς τὸ πλῆθος πιστῶς διακείμενον, οὐχ ἡγοῦντο οὐδὲν οἷόντ' εἶναι κινεῖν τῶν καθεστώτων, πρὶν ἐκποδὼν ἐκεῖνος αὐτοῖς γένοιτο. Εἰδότες δὲ τὴν πόλιν τῶν μὲν περὶ τοὺς θεοὺς μάλιστ' ἂν ὀργισθεῖσαν, εἴ τις εἰς τὰ μυστήρια φαίνοιτο ἐξαμαρτάνων, τῶν δὲ ἄλλων, εἴ τις τολμῴη τὸν δῆμον καταλύειν· ἀμφοτέρας ταύτας συνθέντες τὰς αἰτίας, εἰσήγγελλον εἰς τὴν βουλήν, λέγοντες, ὡς ὁ πατὴρ συνάγει μὲν τὴν ἑταιρείαν ἐπὶ νεωτέροις πράγμασιν, οὗτοι δ' ἐν τῇ Πολυτίωνος οἰκίᾳ συνδειπνοῦντες, τὰ μυστήρια ποιήσαιεν.

necesse est ut de his ipsis me defendam. Erubescerem enim si cui civium viderer illius existimationem minùs quàm mea ipsius pericula curare.

CONFIRMATIO.

1°. Ac quod ad seniores attinet, res paucis posset absolvi; omnes enim sciunt per eosdem viros & popularem statum sublatum esse, & patrem meum urbe pulsum: propter juniores autem qui post res illas gestas nati sunt, & sæpè audiverunt calumniatores, narrationem altiùs exordiar.

Qui populo pridem insidiati fuerant, & constituerant Quadringentos, patrem meum ad coeundam secum societatem vocaverunt. Quod quum ille recusasset, viderentque ipsi virum esse in rebus gerendis acrem, & fidelem populo, non putârunt se ulla vetera instituta loco movere posse nisi illum è medio sustulissent. Quia verò sciebant civitatem, in iis quidem quæ ad deos pertinent, gravissimè irasci solere, si quis Cereris mysteria violare deprehenderetur, ceteris verò in rebus, si quis popularem statum dissolvere auderet; quum hæc duo conjunxissent crimina, ad senatum retulerunt, patrem meum cœtus habere ad res novandas, novatoresque in Polytionis ædibus concœnantes,

---

[l. 19 & 21.] Ad τῶν sub. ἕνεκα, sicut & ad τῶν ἄλλων.

[l. 25.] Οὗτοι, nempè, ii qui cœtus concelebrabant.

Ὀρθῆς δὲ τῆς πόλεως γενομένης διὰ τὸ μέγεθος τῶν αἰτιῶν, καὶ διὰ ταχέων συλλεγείσης ἐκκλησίας, οὕτω σαφῶς αὐτοὺς ἀπέδειξε ψευδομένους, ὥστε παρὰ μὲν τῶν κατηγόρων ἡδέως ἂν ὁ δῆμος δίκην ἔλαβε, τὸν δ' εἰς Σικελίαν στρατηγὸν ἐχειροτόνησε. Μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ μὲν ἐξέπλευσεν, ὡς ἀπηλλαγμένος ἤδη τῆς διαβολῆς· οἱ δὲ συστήσαντες τὴν βουλὴν, καὶ τοὺς ῥήτορας ὑφ' αὑτοῖς ποιησάμενοι, πάλιν ἤγειρον τὸ πρᾶγμα, καὶ μηνυτὰς εἰσέπεμπον. Καὶ τί δεῖ μακρολογεῖν; οὐ γὰρ πρότερον ἐπαύσαντο, πρὶν ἂν τόντε πατέρα ἐκ τοῦ στρατοπέδου μετεπέμψαντο, καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ τοὺς μὲν ἀπέκτειναν, τοὺς δ' ἐκ τῆς πόλεως ἐξέβαλον. Πυθόμενος δὲ τήν τε τῶν ἐχθρῶν δύναμιν, καὶ τὰς τῶν ἐπιτηδείων συμφορὰς, καὶ νομίζων δεινὰ πάσχειν, ὅτι παρόντα μὲν αὐτὸν οὐκ ἔκρινον, ἀπόντος δὲ κατεγίνωσκον, οὐδ' οὕτως ἀπελθεῖν ἠξίωσεν εἰς τοὺς πολεμίους. Ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν τοσαύτην πρόνοιαν εἶχεν ὑπὲρ τοῦ μηδὲ φεύγων μηδὲν ἐξαμαρτάνειν εἰς τὴν πόλιν, ὥστ' εἰς Ἄργος ἐλθὼν, ἡσυχίαν ἦγεν· οἱ δ' εἰς τοσοῦτον ὕβρεως ἦλθον, ὥστ' ἔπεισαν ὑμᾶς ἐλαύνειν αὐτὸν ἐξ ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος, καὶ στήλῃ ἀναγράφειν, καὶ πρέσβεις πέμποντας ἐξαιτεῖν παρ' Ἀργείων. Ἀπο-

[l. 9 & 10.] Μηνυτὰς εἰσέπεμπον, ad verbum,

myſteria celebrare. Civitate igitur concitatâ ob criminum magnitudinem, & concione celeriter convocatâ, iſtos tàm evidenter mendaciorum coarguit, ut accuſatores populus libenter ſuppliciis affeciſſet, & ipſum ducem in Siciliam creârit. Poſt hæc navigavit ille quaſi jam calumniâ liberatus: iſti autem ſenatu ſollicitato, & oratoribus ſibi adjunctis, rem commoverunt de integro, & delatores ſubornârunt. Quid multis opus eſt? nec enim prius conquievere quàm & patrem revocaſſent ab exercitu, & ex ejus amicis alios occidiſſent, alios urbe ejeciſſent. Is igitur auditâ & inimicorum potentiâ, & familiarium ſuorum calamitatibus, quamvis indignè ſecum agi exiſtimans, quòd præſens quidem in judicium non fuiſſet adductus, abſens autem condemnatus, ne ſic tamen ad hoſtes defecit, ſed tantâ cavit diligentiâ ne ullâ re patriam vel in exilio offenderet, ut Argos profectus otium egerit. Iſti verò eò inſolentiæ venerunt, ut perſuaſerint vobis eum totâ Græciâ pellendum eſſe, proſcribendumque ipſius caput, & per legatos ab Argivis expoſcendum. Quapropter animi dubius

---

delatores immiſerunt.

[l. 23.] Στήλην ἀναγράφειν, columnam inſcribere, i. e. in columnâ nomen inſcribere. In columnâ hujus nomen inſcribere ſolebant Athenienſes cujus caput proſcribebatur.

ρῶν δ' ὅ,τι χρήσαιτο τοῖς παροῦσι κακοῖς, καὶ πανταχόθεν εἰργόμενος, καὶ σωτηρίας οὐδεμιᾶς ἄλλης αὐτῷ φαινομένης, τὸ τελευταῖον ἐπὶ Λακεδαιμονίους ἠναγκάσθη καταφυγεῖν.

Καὶ τὰ μὲν γεγενημένα, ταῦτ' ἐστίν. Οὕτω δ' ἀνόμως ἐκπεσόντος, ὡς δεινὰ δεδρακότος αὐτοῦ κατηγοροῦσι, καὶ διαβάλλειν ἐπιχειροῦσιν ὡς Δεκέλειαν ἐπετείχισε, καὶ τὰς νήσους ἀπέστησε, καὶ τῶν πολεμίων κατέστη διδάσκαλος. Καὶ ἐνίοτε μὲν αὐτοῦ προσποιοῦνται καταφρονεῖν, λέγοντες ὡς οὐδὲν διέφερε τῶν ἄλλων, νῦν δὲ πάντων αὐτὸν τῶν γιγνομένων αἰτιῶνται. Καὶ φασὶ παρ' ἐκείνου μαθεῖν Λακεδαιμονίους ὡς χρὴ πολεμεῖν, οἳ καὶ τοὺς ἄλλους τὴν τέχνην διδάσκειν ἔχουσιν. Ἐγὼ δέ, εἴ μοι χρόνος ἱκανὸς γένοιτο, ῥᾳδίως ἂν αὐτὸν ἐπιδείξαιμι τὰ μὲν δικαίως πράξαντα, τῶν δ' ἀδίκως αἰτίαν ἔχοντα. Πάντων δ' ἂν εἴη δεινότατον, εἰ τοῦ πατρὸς μὲν τὴν φυγὴν δωρεὰν λαβόντος, ἐγὼ διὰ τὴν ἐκείνου φυγὴν ζημιωθείην.

Ἡγοῦμαι δ' αὐτὸν παρ' ὑμῶν δικαίως ἂν πλείστης συγγνώμης τυγχάνειν· ὑπὸ γὰρ τῶν Τριάκοντ' ἐκπεσόντες, ταῖς αὐταῖς ἐκείνῳ συμφοραῖς ἐχρῆσθε. Ἐξ ὧν ἐνθυμεῖσθαι χρὴ πῶς ἕκαστος ὑμῶν διέκειτο, καὶ τίνα γνώμην εἶχε, καὶ ποῖον κίνδυνον οὐκ ἂν ὑπέμεινεν, ὥστε παύσασθαι μὲν μετοικῶν,

quò se in his malis converteret, exclusus undique, & nullâ spe salutis alibi relictâ, tandem ad Lacedæmonios confugere est coactus.

2°. Et facta quidem hæc sunt. Quum autem tàm iniquè pulsus urbe fuerit, illum, quasi atrocia commisisset, accusant, & crimini dare student, eum & Deceleam contrà rempublicam munisse, & insulas impulisse ad defectionem, & præceptorem hostium extitisse. Ac modò illum à se contemni simulant, ut qui nihil aliis antecelluerit; modò ei uni imputant quæcumque acta sunt, & ab eo dicunt quo pacto bella sint gerenda edoctos esse Lacedæmonios, qui eam artem ipsi alios possint edocere. Ego verò, nisi temporis augustiis excluderer, facilè ostenderem eum alia justè egisse, de aliis injustè in crimen vocari. Omnium autem iniquissimum esset, si, quum pater meus post exilium præmium acceperit, ego ob illius exilium plecterer.

Equidem censeo jure illi à vobis multam veniam esse tribuendam. Nam à triginta tyrannis expulsi, iisdem quibus ille conflictati estis calamitatibus. Undè in animum revocandum est quomodò unusquisque vestrûm fuerit affectus, & quid animi habuerit, & quid periculi non subisset ut non pro

---

[l. 12.] Αἰτιῶνται resolve, αἴτιον εἶναι φασί.

κατελθεῖν δ' εἰς τὴν πατρίδα, τιμωρήσασθαι δὲ τοὺς ἐκβαλόντας. Ἐπὶ τίνα δ' ἢ πόλιν, ἢ φίλον, ἢ ξένον, οὐκ ἤλθετε, δεησόμενοι συγκαταγεῖν ὑμᾶς; τίνος δ' ἀπείχεσθε; οὐ καταλαβόντες τὸν Πειραιᾶ, καὶ τὸν σῖτον τὸν ἐν τῇ χώρᾳ διεφθείρετε, καὶ τὴν γῆν ἐτέμνετε, καὶ τὰ προάστεια ἐνεπρήσατε, καὶ τελευτῶντες τοῖς τείχεσι προσεβάλετε; Καὶ ταῦθ' οὕτω σφόδρα ἐνομίζετε χρῆναι ποιεῖν, ὥστε τοῖς ἡσυχίαν ἄγουσι τῶν συμφυγάδων μᾶλλον ὠργίζεσθε, ἢ τοῖς αἰτίοις τῶν συμφορῶν γεγενημένοις.

Ὥστ' οὐκ εἰκὸς ἐπιτιμᾶν τοῖς τῶν αὐτῶν πραγμάτων ὑμῖν ἐπιθυμοῦσιν· οὐδὲ κακοὺς ἄνδρας νομίζειν, ὅσοι φυγόντες κατελθεῖν ἐζήτησαν, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον, ὅσοι μένοντες φυγῆς ἄξια ἐποίησαν· οὐδ' ἐντεῦθεν ἀρξαμένους κρίνειν ὁποῖός τις ἦν ὁ πατὴρ πολίτης, ὅτ' οὐδὲν αὐτῷ τῆς πόλεως προσῆκεν, ἀλλ' ἀπ' ἐκείνου τοῦ χρόνου σκοπεῖν οἷος ἦν, πρὶν φυγεῖν, περὶ τὸ πλῆθος· καὶ ὅτι διακοσίους ἔχων ὁπλίτας, τὰς μεγίστας πόλεις τῶν ἐν Πελοποννήσῳ, Λακεδαιμονίων μὲν ἀπέστησεν, ὑμῖν δὲ συμμάχους ἐποίησε, καὶ

[l. 8.] Antè ταῦτα addidi καὶ quod habent Ald. Med. & cod. X.

[l. 16 & 17.] Vulg. χρὴ νῦν, dedi κρίνειν quod habent etiam codd. H, I, N, & Med.

inquilino

inquilino diutiùs haberetur, & ut in patriam reversus pœnas de iis sumeret qui se ejecissent. Quam civitatem, quem amicum, quem hospitem, non adiistis, precaturi ut vobis adjumento essent ad patriam recuperandam? Quid à vobis omissum est? nonne occupato Piræo, & segetes vastastis, & agros populati estis, & suburbia incendistis, & muros denique oppugnastis? Hæc autem ità vehementer facienda esse censuistis, ut iis exilii sociis qui manerent quieti magis irasceremini, quàm illis ipsis qui calamitatum autores fuerunt.

Quare non æquum est eos culpare qui eadem quæ vos concupiverunt; nec improbos existimare eos qui exulare coacti reverti studuerunt, sed eos multò magis qui domi manentes exilio digna perpetrârunt; nec indè exorsos judicare qualis pater meus civis fuerit, quando nulla ipsi cum civitate interesset necessitudo; sed ab eo tempore considerare qualem se præbuerit ergà populum antequam in exilium ageretur. Recordamini, verbi gratiâ, quomodo ipse, quum ducentos duntaxàt armatos haberet, maximas Peloponnesi civitates à societate Lacedæmoniorum abduxerit, vestrûmque socias

---

[l. 20.] **Καὶ ὅτι** pendet à **σκοπεῖν**, sicut & **εἰς οὓς** & **ὡς** quæ sequuntur.

εἰς οἵους κινδύνους αὐτοὺς κατέστησε, καὶ ὡς εἰς Σικελίαν ἐστρατήγησε. Τούτων μὲν γὰρ ἐκείνῳ προσήκει χάριν ὑμᾶς ἔχειν· τῶν δ' ἐν τῇ συμφορᾷ γενομένων τοὺς ἐκβαλόντας αὐτὸν δικαίως ἂν αἰτίους νομίζοιτε.

Ἀναμνήσθητε δὲ πρὸς ὑμᾶς αὐτούς, ἐπειδὴ κατῆλθεν, ὡς πολλὰ ἀγαθὰ τὴν πόλιν ἐποίησεν· ἔτι δὲ πρότερον, ὡς ἐχόντων τῶν πραγμάτων, αὐτὸν κατεδέξασθε, καταλελυμένου μὲν τοῦ δήμου, στασιαζόντων δὲ τῶν πολιτῶν, διαφερομένων δὲ τῶν στρατιωτῶν πρὸς τὰς ἀρχὰς τὰς ἐνθάδε καθεστηκυίας, εἰς τοῦτο δὲ μανίας ἀμφοτέρων ἀφιγμένων ὥστε μηδ' ἑτέροις μηδεμίαν ἐλπίδα εἶναι σωτηρίας. Οἱ μὲν γὰρ τοὺς ἔχοντας τὴν πόλιν, ἐχθροὺς ἐνόμιζον μᾶλλον ἢ Λακεδαιμονίους· οἱ δὲ τοὺς ἐκ Δεκελείας μετεπέμποντο, ἡγούμενοι κρεῖττον εἶναι τοῖς πολεμίοις τὴν πατρίδα παραδοῦναι μᾶλλον, ἢ τοῖς ὑπὲρ τῆς πόλεως στρατευομένοις τῆς πολιτείας μεταδοῦναι. Τοιαύτην μὲν οὖν τῶν πολιτῶν γνώμην ἐχόντων, κρατούντων δὲ τῶν πολεμίων καὶ τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάττης, ἔτι δὲ χρημάτων μὲν ὑμῖν οὐκ ὄντων, ἐκείνοις δὲ βασιλέως χορηγοῦντος, πρὸς δὲ τούτοις ἐννενήκοντα νεῶν ἐκ Φοινίκης εἰς Ἄσπενδον ἡκουσῶν, καὶ παρεσκευασμένων Λακεδαιμονίοις βοηθεῖν· ἐν τοσαύταις συμφοραῖς καὶ τοσούτοις κινδύ-

effecerit, in quanta ipsos pericula adduxerit, cum quanto exercitu in Siciliam ierit. Nam ob hæc vos gratiam ei habere debetis; quæ verò ipsi in calamitate acciderunt, illis per quos expulsus est, imputare.

3°. Recordamini etiam, postquam reversus est, quanta in civitatem beneficia contulerit: ac illud imprimis quo rerum statu eum susceperitis; nempè abrogato populi imperio, civibus seditione laborantibus, à magistratibus hîc constitutis dissidentibus militibus, & utrisque in eam insaniam adductis ut neutris salutis ulla spes relinqueretur. Nam alteri eos qui tenebant urbem, inimiciores sibi putabant esse quàm Lacedæmonios; alteri eos qui obsidebant Deceleam, accersebant, satius esse existimantes patriam hostibus tradere, quàm eos in reipublicæ partem recipere qui bellum pro republicâ gerebant. Quum autem cives hos haberent animos, & hostes terrâ marique superiores essent, atque etiam vobis non suppeterent pecuniæ, & rex Persarum illis affatim suppeditaret; præterea quum nonaginta naves è Phœniciâ venirent Aspendum, paratæ ad opem ferendam Lacedæmoniis: in tantis calamitatibus

[l. 23.] Βασιλέως, regis, scilicet, Persarum, sic enim vulgò intelligunt Græci βασιλεὺς sine ullâ additione.

νοις τῆς πόλεως οὔσης, μεταπεμψαμένων αὐτὸν τῶν στρατηγῶν, οὐκ ἐσεμνύνατο ἐπὶ τοῖς παροῦσιν, οὐδ' ἐμέμψατο περὶ τῶν γεγενημένων, οὐδ' ἐβουλεύσατο περὶ τῶν μελλόντων· ἀλλ' εὐθὺς εἵλετο μετὰ τῆς πόλεως ὁτιοῦν πάσχειν μᾶλλον ἢ μετὰ Λακεδαιμονίων εὐτυχεῖν, καὶ πᾶσι φανερὸν ἐποίησεν ὅτι τοῖς ἐκβαλοῦσιν ἀλλ' οὐχ ὑμῖν ἐπολέμει, καὶ ὅτι κατελθεῖν, ἀλλ' οὐ καταπολεμῆσαι τὴν πόλιν ἐπεθύμει. Γενόμενος δὲ μεθ' ὑμῶν, ἔπεισε μὲν Τισαφέρνην μὴ παρέχειν χρήματα Λακεδαιμονίοις, ἔπαυσε δὲ τοὺς συμμάχους ὑμῶν ἀφισταμένους, διέδωκε δὲ παρ' αὐτοῦ μισθὸν τοῖς στρατιώταις, ἀπέδωκε δὲ τῷ δήμῳ τὴν πολιτείαν, διήλλαξε δὲ τοὺς πολίτας, ἀπέστρεψε δὲ τὰς ναῦς τὰς ἐκ Φοινίκης. Καὶ μετὰ ταῦτα καθ' ἕκαστον μὲν ὅσας τριήρεις ἔλαβεν, ἢ μάχας ἐνίκησεν, ἢ πόλεις κατὰ κράτος εἷλεν, ἢ λόγῳ πείσας φίλας ὑμῖν ἐποίησε, πολὺ ἂν ἔργον εἴη λέγειν· πλείστων δὲ κινδύνων τῇ πόλει κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον γενομένων, οὐδέποτε τοῦ πατρὸς ἡγουμένου, τρόπαιον καθ' ἡμῶν ἔστησαν οἱ πολέμιοι. Περὶ μὲν οὖν τῶν ἐστρατηγημένων, οἶδα μὲν ὅτι πολλὰ παραλείπω· διὰ τοῦτο δ' οὐκ ἀκριβῶς εἴρηκα περὶ αὐτῶν, ὅτι σχεδὸν ἅπαντες μνημονεύετε τὰ πραχθέντα.

Λοιδοροῦσι δὲ λίαν ἀσελγῶς καὶ θρασέως καὶ τὸν ἄλλον βίον τοῦ πατρός, καὶ οὐκ αἰσχύνονται

tantisque periculis quum civitas versaretur, à ducibus accersitus Alcibiades, non se jactitavit ob præsentem rerum difficultatem, neque succensuit ob præterita, neque consilium cepit de futuris; sed statìm cum republicâ quidvis perpeti voluit quàm cum Lacedæmoniis esse felicissimum, ac planum fecit omnibus se bellum gessisse contrà suos inimicos, non contrà vos, & in urbem redire, non expugnare urbem, voluisse. Vobiscum verò conjunctus, & Tissapherni persuasit ne pecunias Lacedæmoniis præberet, & effecit ne socii à vobis descìscere pergerent, & de suo militibus solvit stipendia, & populo restituit libertatem, & cives reconciliavit inter se, & naves ex Phœniciâ venientes avertit. Et post hæc singulatìm quidem quot triremes ceperit, quot prælia vicerit, quot urbes vi expugnârit, aut oratione suâ persuasas vobis amicas fecerit, immensus labor foret enumerare: quum autem nostra civitas illis temporibus plurima prælia commiserit, nunquam, patre meo duce, hostes tropæum adversùs nos erexerunt. Ac rerum illius ductu gestarum, haud ignoro multas me præterire: quas accuratè commemorare propterea nolui, quòd ferè omnes ea quæ tunc facta sunt meministis.

4°. Invehuntur Alcibiadis inimici in reliquam ipsius vitam insolenter nimis & confidenter, nec

τοιαύτῃ παῤῥησίᾳ χρώμενοι περὶ τοῦ τεθνεῶτος ἣν ἔδεισαν ἂν ποιούμενοι περὶ ζῶντος· ἀλλ' εἰς τοῦτον ἀνοίας ἐληλύθασιν, ὥστ' οἴονται καὶ παρ' ὑμῖν καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις εὐδοκιμήσειν, ἢν, ὡς ἂν δύνωνται, πλεῖστα περὶ αὐτοῦ βλασφημήσωσιν· ὥσπερ οὐ πάντας εἰδότας ὅτι καὶ τοῖς φαυλοτάτοις τῶν ἀνθρώπων ἔξεστιν οὐ μόνον περὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀρίστων, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν θεῶν, ὑβριστικοὺς εἰπεῖν λόγους.

Ἴσως μὲν οὖν ἐστιν ἀνόητον ἁπάντων τῶν εἰρημένων φροντίζειν, ὅμως δ' οὐχ ἥκιστα ἐπιθυμῶ περὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων τῶν τοῦ πατρὸς διελθεῖν πρὸς ὑμᾶς, μικρὸν προλαβὼν, καὶ τῶν προγόνων ἐπιμνησθεὶς, ἵν' ἐπίστησθε ὅτι πόῤῥωθεν ἡμῖν ὑπάρχει μέγιστα καὶ κάλλιστα τῶν πολιτῶν.

Ὁ γὰρ πατὴρ ἦν πρὸς μὲν ἀνδρῶν, Εὐπατριδῶν, ὧν τὴν εὐγένειαν ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπωνυμίας ῥᾴδιον γνῶναι· πρὸς γυναικῶν δ', Ἀλκμαιωνιδῶν, οἳ τοῦ μὲν πλούτου μέγιστον σημεῖον κατέλιπον· ἵππων γὰρ ζεύγει πρῶτος Ἀλκμαίων τῶν πολιτῶν Ὀλυμ-

[l. 1.] Παῤῥησίας, inquit Harpocratio, ἀντὶ τοῦ βλασφημίας καὶ λοιδορίας. Ἰσοκράτης Βουσίριδι καὶ περὶ τοῦ ζεύγους. Vide laudationem Busiridis. T. II, 410, l. 9.

[l. 16.] Εὐπατρίδαι, sunt οἱ εὖ γεγονότες, οἱ εὐγενεῖς. Antiquissimè populus Atheniensis dividebatur in εὐπατρίδας, γεωμόρους, δημιουργοὺς, hoc est in patricios,

dubitant eâ libertate verborum uti in mortuum, quam, eo vivente, exercere non auderent: atque eò dementiæ venerunt ut arbitrentur se tùm apud vos tùm apud alios in honore futuros, si, quantùm in ipsis est, plurima in eum congesserint maledicta. Quasi verò quisquam ignoret etiam nequissimis hominibus licere, non de viris tantùm præstantissimis, sed de diis etiam immortalibus, contumeliosè loqui.

Forsan igitur stultum fuerit ea omnia quæ dicuntur curare: attamen vel imprimis cupio de patris moribus ac studiis verba facere apud vos, re paulò altiùs repetitâ, & mentione majorum factâ; ut sciatis, à primâ nobis origine maxima inter cives & pulcherrima ornamenta contigisse.

Laudatio Alcibiadis.

I. Nam pater meus ex gente *Patriciorum* fuit, quorum nobilitas ex ipso cognomine facilè intelligitur: maternum verò genus duxit ab Alcmæonidis, qui divitiarum evidens testimonium reliquere. Alcmæon enim primus civium, Olympiæ, bigis

---

in agricolas & opifices. Volsius dubitat utrùm pro εὐπατριδῶν legendum sit εὐρυσακιδῶν, quia juxtà Plutarchum Alcibiades paternum genus ad Eurysacem, Ajacis Telamonii filium, referebat.

πᾶσιν ἐνίκησε. Τὴν δ' εὔνοιαν ἣν εἶχον εἰς τὸ πλῆθος, ἐν τοῖς τυραννικοῖς ἐπεδείξαντο. Συγγενεῖς γὰρ ὄντες Πεισιστράτου, καὶ πρὶν εἰς τὴν ἀρχὴν καταστῆναι, μάλιστα αὐτῷ χρώμενοι τῶν πολιτῶν, οὐκ ἠξίωσαν μετασχεῖν τῆς ἐκείνου τυραννίδος, ἀλλ' ἡγήσαντο κρεῖττον εἶναι φυγεῖν τὴν πατρίδα μᾶλλον ἢ τοὺς πολίτας ἰδεῖν δουλεύοντας. Τετταράκοντα δ' ἔτη τῆς στάσεως γινομένης, ὑπὸ μὲν τῶν τυράννων συγγενῶν ὄντων οὕτως ἐμισήθησαν, ὥσθ', ὁπότε τἀκείνων κρατήσαιεν, οὐ μόνον τὰς οἰκίας αὐτῶν κατέσκαπτον, ἀλλὰ καὶ τοὺς τάφους ἀνώρυττον. Ὑπὸ δὲ τῶν φυγάδων οὕτω σφόδρα ἐπιστεύθησαν, ὥσθ' ἅπαντα τοῦτον χρόνον ἡγούμενοι τοῦ δήμου διετέλεσαν. Καὶ τὸ τελευταῖον Ἀλκιβιάδης καὶ Κλεισθένης, ὁ μὲν πρὸς πατρὸς, ὁ δὲ πρὸς μητρὸς, ὢν πρόπαππος τοῦ πατρὸς τοὐμοῦ, στρατηγήσαντες, ἐκ τῆς φυγῆς κατήγαγον τὸν δῆμον, καὶ τοὺς τυράννους ἐξέβαλον, καὶ κατέστησαν ἐκείνην τὴν δημοκρατίαν, ἐξ ἧς οἱ πολῖται πρὸς μὲν ἀνδρίαν οὕτως ἐπαιδεύθησαν, ὥστε τοὺς Βαρβάρους τοὺς ἐπὶ πᾶσαν ἐλθόντας τὴν Ἑλλάδα μόνοι νικᾶν μαχόμενοι· περὶ δὲ δικαιοσύνης τοσαύτην δόξαν ἔλαβον, ὥσθ' ἑκόντας αὐτοῖς τοὺς Ἕλληνας ἐγχειρίσαι τὴν ἀρχὴν τῆς θαλάττης· τὴν δὲ πόλιν τηλικαύτην ἐποίησαν καὶ τῇ δυνάμει, καὶ ταῖς ἄλλαις κατασκευαῖς, ὥστε

equeſtribus vicit. Benevolentiam autem ſuam ergà populum tyrannicis temporibus declarârunt. Quamvis enim cognatione cum Piſiſtrato conjuncti eſſent, &, priuſquam is imperium cepiſſet, familiariſſimè illo uterentur, noluerunt tamen ejus tyrannidis eſſe participes, ſed maluerunt exulare patriâ, quàm cives ſervitute oppreſſos intueri. Et quum ea ſeditio quadraginta duraſſet annos, tyrannis ſibi cognatis ità inviſi fuerunt, ut quum iſti evaſiſſent ſuperiores, non tantùm diruerent ædes ipſorum, ſed etiam effoderent ſepulchra. Apud exules autem tantam fidem nacti ſunt, ut omni eo tempore populi duces fuerint. Poſtremò Alcibiades & Cliſthenes, alter paternus, alter maternus, patris mei proavus, imperatores facti, ab exilio populum reduxerunt; & tyrannis ejectis eam conſtituerunt democratiam in quâ cives ad fortitudinem ità ſunt inſtituti, ut Barbaros qui contrà totam Græciam venerant, hi ſoli prælio vincerent; tantâque juſtitiæ gloriâ floruerunt, ut ultrò eis Græci traderent maris imperium; ac tantam denique urbem reddiderunt omnibus tùm præſidiis tùm ornamen-

---

[l. 9.] Vulg. τοσούτων ὄντων. Neſcio quid ſibi velit τοσούτων cum tres tantùm tunc fuerint tyranni. Mihi viſum fuit legendum τηλικούτων, vel τοιούτων, vel συγγενῶν, quod ultimum in textum admiſi.

[l. 17.] Antè τῆς addidi ἐκ juxtà mentem Volfii.

σου φάσκοντας αὐτὴν ἄστυ τῆς Ἑλλάδος εἶναι, καὶ τοιαύταις ὑπερβολαῖς εἰθισμένους χρῆσθαι, δοκεῖν ἀληθῆ λέγειν.

Τὴν μὲν οὖν φιλίαν τὴν πρὸς τὸν δῆμον, οὕτω παλαιὰν, καὶ γνησίαν, καὶ διὰ τὰς μεγίστας εὐεργεσίας γεγενημένην, παρὰ τῶν προγόνων παρέλαβεν. Οὗτος δὲ κατελείφθη μὲν ὀρφανός· ὁ γὰρ πατὴρ αὐτοῦ, μαχόμενος ἐν Κορωνείᾳ τοῖς πολεμίοις, ἀπέθανεν· ἐπιτροπεύθη δ' ὑπὸ Περικλέους, ὃν πάντες ἂν ὁμολογήσαιεν ὡς σωφρονέστατον, καὶ δικαιότατον, καὶ σοφώτατον, γεγενῆσθαι τῶν πολιτῶν. Ἡγοῦμαι γὰρ καὶ τοῦτ' εἶναι τῶν καλῶν ἐκ τοιούτων γενόμενον ὑπὸ τοιούτοις ἤθεσιν ἐπιτροπευθῆναι, καὶ τραφῆναι, καὶ παιδευθῆναι. Δοκιμασθεὶς δ' οὐκ ἐνδεέστερος ἐγένετο τῶν προειρημένων, οὐδ' ἠξίωσεν αὐτὸς μὲν ῥαθύμως ζῆν, σεμνύνεσθαι δ' ἐπὶ ταῖς τῶν προγόνων ἀρεταῖς· ἀλλ' εὐθὺς οὕτω μέγα ἐφρόνησεν, ὥστ' ᾠήθη δεῖν δι' αὐτὸν, καὶ οὐ διὰ τἀκείνων ἔργα, μνημονεύεσθαι.

Καὶ πρῶτον μὲν ὅτε Φορμίων ἐξήγαγεν ἐπὶ Θρᾴκας χιλίους Ἀθηναίων ὁπλίτας, ἐπιλεξάμε-

[l. 8.] Κορωνείᾳ, vulg. Χαιρωνείᾳ, quod emendavi ex Platone & Plutarcho. Videantur apud Platonem PRIMUS ALCIBIADES, p. 112, C, ex editione Henrici Stephani;

tis, ut qui eam dicunt esse Græciæ caput, & laudibus aliis magnificentioribus ornare solent, vera dicere videantur.

II. Caritatem igitur populi tàm vetustam & sinceram, & maximis beneficiis confirmatam, à majoribus accepit Alcibiades; ipse verò relictus est pupillus: nam pater ejus, in Coroneensi prælio cum hostibus dimicans, ceciderat. Tutorem habuit Periclem, quem omnes fateantur omnium civium fuisse & modestissimum & justissimum & sapientissimum. Quod ipsum etiam inter præclara habendum esse arbitror, si cui talibus orto parentibus, tàm præstans vir, & tutor, & educator, & vitæ magister, contigerit. Jam virilem consecutus ætatem, non degeneravit à virtute illorum quos diximus; nec ipse, otio & ignaviæ deditus, majorum virtute splendescere voluit; sed statìm tantâ fuit magnanimitate, ut existimaret oportere se propter semetipsum, non ob illorum res gestas, celebrari.

Ac primùm, quum Phormio mille Athenienses armatos contrà Thraces duceret, fortissimis de-

---

apud Plutarchum ALCIBIADES, p. 191, E, ex editione Rualdi.

[l. 14 & 15.] Δοκιμασθεὶς, i. e. εἰς ἄνδρας ἐγγραφεὶς, quia nempè is ἐδοκιμάζετο, examinabatur, qui inscribebatur inter viros. Vide ad hoc verbum Suidam & Harpocrationem.

νος τοὺς ἀρίστους, καὶ μετὰ τούτων στρατευσάμενος, οὕτως ἦν ἐν τοῖς κινδύνοις, ὥστε στεφανωθῆναι καὶ πανοπλίαν λαβεῖν παρὰ τοῦ στρατηγοῦ. Καίτοι τί χρὴ νομίζειν ποιεῖν τὸν τῶν μεγίστων ἐπαίνων ἄξιον; οὐ μετὰ μὲν τῶν βελτίστων ἐκ τῆς πόλεως στρατευόμενον ἀριστείων ἀξιοῦσθαι, πρὸς δὲ τοὺς κρατίστους τῶν Ἑλλήνων ἀντιστρατηγοῦντα ἐν πᾶσι τοῖς κινδύνοις αὐτὸν φαίνεσθαι περιγιγνόμενον; ἐκεῖνος τοίνυν τῶν μὲν νέος ὢν ἔτυχε, τὰ δ᾽ ἐπειδὴ πρεσβύτερος ἦν, ἔπραξε.

Μετὰ δὲ ταῦτα, τὴν μητέρα τὴν ἡμετέραν ἔγημεν. Ἡγοῦμαι γὰρ καὶ ταύτην ἀριστεῖον αὐτὸν λαβεῖν. Ὁ γὰρ πατὴρ αὐτῆς Ἱππόνικος, πλούτῳ μὲν ἦν πρῶτος τῶν Ἑλλήνων, γένει δ᾽ οὐδενὸς ὕστερος τῶν πολιτῶν, τιμώμενος δὲ καὶ θαυμαζόμενος μάλιστα τῶν ἐφ᾽ αὐτοῦ, μετὰ προικὸς δὲ πλείστης καὶ δόξης μεγίστης, ἐκδιδοὺς τὴν θυγατέρα· καὶ τοῦ γάμου τυχεῖν εὐχομένων μὲν ἁπάντων, ἀξιούντων δὲ τῶν πρώτων, τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν ἐξ ἁπάντων ἐκλεξάμενος, κηδεστὴν ἐπεθύμησε ποιήσασθαι.

Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ὁρῶν τὴν Ὀλυμπίασι πανήγυριν ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων ἀγαπωμένην καὶ θαυμαζομένην, καὶ τοὺς Ἕλληνας ἐπι-

---

[l. 1.] Pro καὶ velim legi ἐκεῖνος, nempè Ἀλκιβιάδης; si servetur καὶ, interpretare, etiam.

lectis, cum his profectus pater meus ità se gessit in præliis, ut ab imperatore coronâ ornaretur, & armaturam integram acciperet. Atenim quid eum agere credideris qui laudes maximas mereatur? nonne cum præstantissimis civibus militantem virtutis præmia referre, & ducentem contrà Græcorum fortissimos exercitum in omnibus pugnis existere superiorem? at ille alterum adolescens adeptus est, alterum jam natu grandior præstitit.

Post prima adolescentiæ facinora, matrem nostram uxorem duxit: quam hunc quasi novum virtutis præmium accepisse existimo. Illius enim pater Hipponicus, & opibus princeps fuit inter Græcos, & genere nemini civium inferior, & omnium suæ ætatis maximè in honore & admiratione habitus: filiam porrò elocaturus cum dote amplissimâ & inclyto nomine, quum omnes optarent nuptias illas, principes tantùm ambirent, patrem meum, delectum ex omnibus, sibi generum adjungere concupivit.

III. Circà eadem tempora quum videret Olympicam celebritatem ab omnibus amari & prædicari, ac ibi Græcos & opes suas, & vires, & ingenio-

---

[l. 8.] Pro αὐτὸν malim αὐλῶν cum Battie.

[l. 11.] Μετὰ ταῦτα, post hæc, i. e. post facinora adolescentiæ.

δείξεις ἐν αὐτῇ ποιουμένους πλούτου καὶ ῥώμης καὶ παιδεύσεως, καὶ τούς τε ἀθλητὰς ζηλουμένους, καὶ τὰς πόλεις ὀνομαστὰς γιγνομένας τῶν νικώντων· καὶ πρὸς τούτοις, ἡγούμενος τὰς μὲν ἐνθάδε λειτουργίας ὑπὲρ τῶν ἰδίων πρὸς τοὺς πολίτας εἶναι, τὰς δ' εἰς ἐκείνην τὴν πανήγυριν ὑπὲρ τῆς πόλεως εἰς ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα γίγνεσθαι· ταῦτα δὲ διανοηθεὶς, οὐδενὸς ἀφυέστερος οὐδ' ἀρρωστότερος τῷ σώματι γενόμενος, τοὺς μὲν γυμνικοὺς ἀγῶνας ὑπερεῖδεν, εἰδὼς ἐνίους τῶν ἀθλητῶν, καὶ κακῶς γεγονότας, καὶ μικρὰς πόλεις οἰκοῦντας, καὶ ταπεινῶς πεπαιδευμένους· ἱπποτροφεῖν δ' ἐπιχειρήσας, ὃ τῶν εὐδαιμονεστάτων ἔργον ἐστὶ, φαῦλος δ' οὐδεὶς ἂν ποιήσειεν, οὐ μόνον τοὺς ἀνταγωνιστὰς, ἀλλὰ καὶ τοὺς πώποτε νικήσαντας ὑπερεβάλετο. Ζεύγη γὰρ καθῆκε τοσαῦτα μὲν τὸν ἀριθμὸν ὅσοις οὐδ' αἱ μέγισται τῶν ἄλλων πόλεων ἠγωνίσαντο, τοιαῦτα δὲ τὴν ἀρετὴν ὥστε καὶ πρῶτος, καὶ δεύτερος, καὶ τρίτος γενέσθαι· χωρὶς δὲ τούτων, ἐν ταῖς θυσίαις, καὶ ταῖς ἄλλαις ταῖς περὶ τὴν ἑορτὴν δαπάναις, οὕτως ἀφειδῶς διέκειτο καὶ μεγαλοπρεπῶς, ὥστε φαίνεσθαι τὰ κοινὰ τῶν ἄλλων ἐλάττω τῶν ἰδίων τῶν ἐκείνου· κατέλυσε δὲ τὴν θεωρίαν, τὰς μὲν τῶν πρότερον εὐτυχίας μικρὰς πρὸς τὰς αὐτοῦ δόξας ποιήσας, τοὺς δ' ἐφ' αὐτοῦ νικήσαντας παύσας ζηλουμένους, τοῖς δὲ μέλλου-

rum dexteritatem, oſtentare, athletasque in admiratione eſſe, civitatesque eorum qui viciſſent hinc innoteſcere; prætereaque quum exiſtimaret munera quæ hîc obirentur, obiri è re privatâ ad civibus gratificandum; quæ verò in illam celebritatem fierent, nomine civitatis ad universæ Græciæ complacendum fieri: hæc, inquam, reputans, quamvis nec agilitate nec robore corporis ulli cederet, gymnica quidem certamina deſpexit, haud ignarus pugilum nonnullos & ſordido genere ortos, & in obſcuris oppidulis habitare, & inſtitutos eſſe minimè liberaliter; equos autem alere aggreſſus, quod ut opulentis hominibus convenit, ſic nemo vilis præſtare queat, non eos tantùm qui cum eó contendebant, ſed omnes qui unquam vicerant, ſuperavit. Nam & bigas immiſit tot numero, quot bigis ne maximæ quidem civitates certaverunt, & & tàm egregias ut primam ſimul & ſecundam & tertiam palmam referret. Ad hæc, in ſacrificiis, & aliis quos feriæ illæ ſolemnes requirunt ſumptibus, tantâ fuit liberalitate & magnificentiâ, ut aliorum publicæ opes illius privatis minores haberentur. Denique ſic ab illo ſpectaculo diſceſſit, ut principum virorum felicitas præ ejus gloriâ parva videretur; & qui ſuâ ipſius ætate vicerant, in admira-

[l. 23 & 24.] Καλέλυσε τὴν θεωρίαν, i. e. ἐκ τῆς θεωρίας ἀπῆλθε συν͂λελεσμένης.

σιν ἱπποτροφεῖν οὐδεμίαν ὑπερβολὴν καταλιπών. Περὶ δὲ τῶν ἐνθάδε χορηγιῶν, καὶ γυμνασιαρχιῶν, καὶ τριηραρχιῶν, αἰσχύνομαι λέγειν. Τοσοῦτο γὰρ τῶν ἄλλων διήνεγκεν, ὥσθ' οἱ μὲν ἐνδεεστέρως ἐκείνου λειτουργήσαντες, ἐκ τούτων σφᾶς αὐτοὺς ἐγκωμιάζουσιν· ὑπὲρ ἐκείνων δ' εἴτις καὶ τῶν τηλικούτων χάριν ἀπαιτοίη, περὶ τούτων ἂν δόξειε τοὺς λόγους ποιεῖσθαι.

Πρὸς δὲ τὴν πολιτείαν, οὐδὲ γὰρ τοῦτο παραλειπτέον, ὥσπερ οὐδ' ἐκεῖνος αὐτῆς ἠμέλησεν· ἀλλὰ τοσούτῳ τῶν μάλιστ' εὐδοκιμησάντων ἀμείνων περὶ τὸν δῆμον ἐγεγόνει, ὅσον τοὺς μὲν ἄλλους εὑρήσεθ' ὑπὲρ αὑτῶν στασιάσαντας, ἐκεῖνον δ' ὑπὲρ ὑμῶν κινδυνεύοντα. Οὐ γὰρ ἀπελαυνόμενος ἀπὸ τῆς ὀλιγαρχίας, ἀλλὰ παρακαλούμενος, ἦν δημοτικός. Καὶ πολλάκις ἐγγενόμενον αὐτῷ, μὴ μόνον μετ' ὀλίγων τῶν ἄλλων ἄρχειν, ἀλλὰ καὶ τούτων αὐτῶν πλέον ἔχειν, οὐκ ἠθέλησεν, ἀλλ' εἵλετο ὑπὸ τῆς πόλεως ἀδικηθῆναι μᾶλλον, ἢ τὴν πολιτείαν προδοῦναι. Καὶ ταῦθ' ἕως μὲν συνεχῶς ἐδημοκρατεῖσθε, οὐδεὶς ἂν ὑμᾶς λέγων ἔπεισε· νῦν δ' αἱ στάσεις αἱ γενόμεναι σαφῶς ὑμῖν ἐπε-

[l. 7 & ſeq.] Ἐκ τούτων, ex his, nempè, ex ſumptibus Alcibiadis de quibus nunc agitur. Deindè, ἐκείνων intelligo de ſumptibus hominum nunc exiſtentium. Poſt,

tione

tione esse desinerent; & iis qui equos alituri essent in posterum, nihil quo ipsum superarent, reliquerit. Jam de ejus in hâc urbe ædilitatibus, & gymnasiarchiis & trierarchiis, dicere me pudet. Tantùm enim antecelluit ceteris, ut qui tenuiùs quàm ille munera obeunt, ex ejus magnificentiâ se posse excusari arbitrentur; & si quis gratiam repetat ob ea quæ fecit ipse, licet tantillà sint, de his quæ ille fecerit orationem habere videatur.

IV. Quòd autem ad rempublicam attinet (nec enim hoc prætermittendum est, quemadmodum eam nec ipse neglexit) adeò ceteris qui maximè habiti sunt populares, in populum benevolentior extitit, quòd alios quidem propter semetipsos seditiones excitasse, illum verò pro vobis pericula subiisse, reperietis. Non enim quum repelleretur ab oligarchiâ, sed quum ab eâ sollicitaretur, popularis fuit. Et quum ipsi sæpè licuisset non tantùm aliis imperare cum paucis, at his etiam paucis superior esse, tamen noluit, ac potius esse duxit injuriis à civitate affici quàm rempublicam prodere. Atque hæc, quamdiu vos populari statu uteremini, persuadere vobis nemo potuisset: nunc factæ sedi-

---

τηλικέτων accipio sensu diminutivo, ut sæpiùs accipitur, tantillorum, nempè, præ his quæ fecit Alcibiades. Denique; τέτων intelligo, ut suprà, de sumptibus Alcibiadis.

δείξαν καὶ τοὺς δημοτικοὺς, καὶ τοὺς ὀλιγαρχικοὺς, καὶ τοὺς οὐδετέρων ἐπιθυμοῦντας, καὶ τοὺς ἀμφοτέρων μετέχειν ἀξιοῦντας. Ἐν αἷς δὶς ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τῶν ὑμετέρων ἐξέπεσε· καὶ τὸ μὲν πρότερον, ἐπειδὴ τάχιστ' ἐκεῖνον ἐκποδὼν ἐποιήσαντο, τὸν δῆμον κατέλυσαν, τὸ δ' ὕστερον, οὐκ ἔφθησαν ὑμᾶς καταδουλωσάμενοι, καὶ πρώτου τῶν πολιτῶν αὐτοῦ φυγὴν κατέγνωσαν· οὕτω σφόδρα ἥτε πόλις τῶν τοῦ πατρὸς καλῶν ἀπέλαυσε, κἀκεῖνος τῶν τῆς πόλεως συμφορῶν ἐκοινώνησε. Καίτοι πολλοὶ τῶν πολιτῶν πρὸς αὐτὸν δυσκόλως εἶχον, ὡς τυραννεῖν ἐπιχειροῦντα, οὐκ ἐκ τῶν ἔργων σκοποῦντες, ἀλλ' ἡγούμενοι τὸ μὲν πρᾶγμα ὑπὸ πάντων ζηλοῦσθαι, δύνασθαι δ' ἐκεῖνον ἂν μάλιστα διαπράξασθαι. Διὸ καὶ δικαίως ἂν αὐτῷ πλείω χάριν ἔχοιτε, ὅτι τῆς μὲν αἰτίας ταύτης μόνος τῶν πολιτῶν ἦν ἄξιος ἔχειν, τῆς δὲ πολιτείας ἴσον ᾤετο δεῖν αὐτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις μετεῖναι.

Διὰ δὲ τὸ πλῆθος τῶν ἐνόντων εἰπεῖν ὑπὲρ τοῦ πατρὸς, ἀπορῶ τίνος ἐν τῷ παρόντι πρέπει μνησθῆναι, καὶ ποῖα αὐτῶν χρὴ παραλιπεῖν. Ἀεὶ γάρ μοι δοκεῖ μεῖζον εἶναι τὸ μήπω πεφρασμένον τῶν ἤδη πρὸς ὑμᾶς εἰρημένων. Ἐπεὶ καὶ τοῦθ' ἡγοῦμαι πᾶσιν εἶναι φανερὸν, ὅτι τοῦτον ἀναγκαῖόν ἐστιν δυσνούστατον εἶναι ταῖς τῆς πόλεως δυστυχίαις,

tiones perſpicuè vobis oſtenderunt, qui populares, qui oligarchici, qui neutrius ſtatûs appetentes, qui utriusque cupidi fuerint. In quibus ſeditionibus bis à veſtris inimicis pulſus eſt. Ac primò quidem, ſimul atque eum removiſſent, populi autoritatem diſſolverunt; poſteriùs verò, ſtatìm poſt veſtrî oppreſſionem, primus ipſe fuit quem exilio mulctârint: uſque adeò & civitas patris mei felicitate fruebatur, & ille calamitatum civitatis fiebat particeps. Attamen multi civium ei infenſi fuerunt tanquam regnum affectanti; non hujus factis rem ſuſpicientes, ſed exiſtimantes tùm ſupremam poteſtatem expeti ab omnibus, tùm illam ipſum maximè poſſe adipiſci. Quò majorem ei gratiam meritò haberetis, quòd, quum ſolus civium dignus videretur in quem ea ſuſpicio caderet, in republicâ tamen pari & æquo jure cum ceteris vivere voluerit.

Tàm porrò multa ſunt quæ pro patre meo dicam ut dubitem cujus nunc conveniat mentionem facere, & quæ ex iis prætermittere oporteat. Mihi enim ſemper videtur id quod nondùm dictum eſt majus eſſe illis quæ jam apud vos dicta ſunt. Nam & hoc quoque nemini dubium eſſe arbitror, quin eum neceſſe ſit ſecundis rebus civitatis maximè

ᾧ τὸ πλεῖστον μέρος καὶ τῶν κακῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν μέτεστιν. Ἐκείνου τοίνυν, εὖ μὲν πραττούσης τῆς πόλεως, τίς εὐδαιμονέστερος ἢ θαυμαστότερος ἦν τῶν πολιτῶν; δυστυχησάσης δὲ, τίς ἐλπίδων μειζόνων, ἢ χρημάτων πλειόνων, ἢ δόξης καλλίονος, ἐστερήθη; Οὐ τὸ τελευταῖον, ἐπειδὴ κατέστησαν οἱ Τριάκοντα, οἱ μὲν ἄλλοι τὴν πόλιν ἔφευγον, ἐκεῖνος δ' ἐξ ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος ἐξέπεσεν; οὐ Λακεδαιμόνιοι καὶ Λύσανδρος ὁμοίως ἔργον ἐποιήσαντο ἐκεῖνον κτεῖναι καὶ τὴν ἡμετέραν καταλῦσαι δύναμιν, οὐδεμίαν ἡγούμενοι πίστιν ἕξειν παρὰ τῆς πόλεως εἰ τὰ τείχη καταβάλοιεν, εἰ μὴ καὶ τὸν ἀναστῆσαι δυνάμενον ἀπολέσαιεν; ὥστ' οὐ μόνον ἐξ ὧν ὑμᾶς εὖ πεποίηκεν, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν δι' ὑμᾶς κακῶς πέπονθε, ῥᾴδιον γνῶναι τὴν εὔνοιαν τὴν ἐκείνου. Φαίνεται γὰρ τῷ δήμῳ βοηθῶν, τῆς αὐτῆς πολιτείας ὑμῖν ἐπιθυμῶν, ὑπὸ τῶν αὐτῶν κακῶς πάσχων, ἅμα τῇ πόλει δυστυχῶν, τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς καὶ φίλους ὑμῖν νομίζων, ἐκ παντὸς τρόπου κινδυνεύων, τὰ μὲν ὑφ' ὑμῶν, τὰ δὲ μεθ' ὑμῶν, τὰ δὲ δι' ὑμᾶς, τὰ δ' ὑπὲρ ὑμῶν· ἀνόμοιος πολίτης Χαρικλεῖ τῷ τούτου κηδεστῇ γενόμενος, ὃς τοῖς μὲν πολεμίοις δουλεύειν ἐπεθύμει, τῶν δὲ πολιτῶν ἄρχειν ἠξίου, καὶ φεύγων μὲν ἡσυχίαν ἦγε, κατελθὼν δὲ κακῶς ἐποίει τὴν πόλιν. Καίτοι πῶς ἂν γένοιτο ἢ

gaudere, ad quem pars maxima ipſius bonorum & malorum redit. Quis autem, florente republicâ, inter omnes cives eo fuit vel felicior vel admirabilior? quis, eadem afflictâ, vel ſpe majore, vel pluribus opibus, vel ampliore gloriâ, eſt orbatus? Annon poſtremò, triginta tyrannis imperantibus, alii urbe duntaxat exulârunt, ipſe totâ Græciâ exterminatus eſt? Annon Lacedæmonii & Lyſander non minùs laborârunt de eo perimendo quàm de veſtrâ potentiâ deſtruendâ; exiſtimantes, muris etiam dirutis, ſe noſtræ civitati fidere nihil poſſe, niſi & eum qui eos inſtaurare poſſet, perdidiſſent. Adeò ut non ſolùm ex iis beneficiis quæ in vos contulit, verùm etiam ex iis malis quæ propter vos paſſus eſt, facile ſit ipſius benevolentiam perſpicere. Conſtat enim eum populo opem tuliſſe, eumdem quem voſmet reipublicæ ſtatum expetiviſſe, ab iiſdem afflictum eſſe, unà cum civitate infelicem fuiſſe, eoſdem quos vos ipſi & amicos & inimicos judicaſſe, omnique modo pericula ſubiiſſe, partìm à vobis, partìm vobiſcum, partìm propter vos, partìm pro vobis: civis certè omninò diſſimilis Charicli, iſtius affini, qui ſervire hoſtibus, civibus imperare voluit; qui exul vitam egit in otio, reverſus civitatem moleſtavit. Quis autem

[l. 1.] Poſt ἀγαθῶν ſubaudi ταύτης, nempè τῆς πόλεως.

φίλος πονηρότερος, ἢ ἐχθρὸς ἐλάττονος ἄξιος; Εἶτα σὺ κηδεστὴς μὲν ὢν ἐκείνου, βεβουλευκὼς δ' ἐπὶ τῶν Τριάκοντα, τολμᾷς ἑτέροις μνησικακεῖν· καὶ οὐκ αἰσχύνῃ τὰς συνθήκας παραβαίνων, δι' ἃς αὐτὸς οἰκεῖς τὴν πόλιν· οὐδ' ἐνθυμῇ διότι, ὁπόταν δόξῃ τῶν παρεληλυθότων τιμωρίαν ποιεῖσθαι, σοὶ καὶ πρότερον καὶ μᾶλλον ἢ ἐμοὶ κινδυνεύειν ὑπάρχει; οὐ γὰρ δήπου παρ' ἐμοῦ, ὧν ὁ πατὴρ ἔπραξε, δίκην λήψονται· σοὶ δὲ καὶ ὧν αὐτὸς ἡμάρτηκας, συγγνώμην ἕξουσιν. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ὁμοίας ἐκείνῳ φανήσῃ τὰς προφάσεις ἔχων· οὐ γὰρ ἐκπεσὼν ἐκ τῆς πατρίδος, ἀλλὰ συμπολιτευόμενος, οὐδ' ἀναγκασθεὶς, ἀλλ' ἑκὼν, οὐδ' ἀμυνόμενος, ἀλλ' ὑπάρχων, ἠδίκεις αὐτούς, ὥστ' οὐδ' ἀπολογίας σοι προσήκει τυχεῖν περὶ αὐτῶν.

Ἀλλὰ γὰρ περὶ μὲν τῶν τότε πεπολιτευμένων, ἴσως ποτ' ἐν τοῖς τούτου κινδύνοις ἐγγενήσεται διὰ μακροτέρων εἰπεῖν. Ὑμᾶς δ' ἀξιῶ μὴ προέσθαί με τοῖς ἐχθροῖς, μηδ' ἀνηκέστοις συμφοραῖς περιβαλεῖν. Ἱκανῶν γὰρ καὶ νῦν πεπείραμαι κακῶν, ὃς εὐθὺς μὲν γενόμενος, ὀρφανὸς κατελείφθην, τοῦ μὲν πατρὸς φυγόντος, τῆς δὲ μητρὸς τελευτησάσης· οὔπω δὲ τέτταρα ἔτη γε-

[l. 8.] Οὐ extenditur in utrumque membrum phra-

esse queat vel amicus nequior, vel inimicus magis contemnendus? Tu tamen quum sis affinis illius, & sub triginta tyrannis senator fueris, aliorum veteres offensas audes in memoriam revocare! neque te pudet ea fœdera violare per quæ ipse in urbe degis! neque cogitas, si decretum fuerit ut veteres offensæ puniantur, tibi & priùs & magis quàm mihi periclitandum esse! non enim à me scilicet paternorum delictorum pœnæ sumentur, tibi autem tuorum facinorum dabitur venia. At verò non easdem quas habuit ille causas te habuisse apparebit. Non enim patriâ pulsus, sed rempublicam unà gerens, neque coactus sed ultrò, neque ultor sed autor injuriarum, cives violasti; ità ut istorum criminum ne defensio quidem tibi concedenda sit.

PERORATIO.

Sed de his quæ tùm gesta sunt, fortassis aliquandò in istius periculis dabitur uberior dicendi locus. A vobis autem peto ne me inimicis permittatis, neque me malis immedicabilibus affligatis. Nam etiamnum infortuniorum satis exhausi: qui quidem, quum primùm in lucem prodii, relictus sum pupillus, patre acto in exilium, matre verò mor-

---

seos, & jungitur simul cum δίκην λήψονται & cum συγγνώμην ἕξειν.

φίλος πονηρότερος, ἢ ἐχθρὸς ἐλάττονος ἄξιος; Εἶτα σὺ κηδεστὴς μὲν ὢν ἐκείνου, βεβουλευκὼς δὲ ἐπὶ τῶν Τριάκοντα, τολμᾷς ἑτέροις μνησικακεῖν· καὶ οὐκ αἰσχύνῃ τὰς συνθήκας παραβαίνων, δι' ἃς αὐτὸς οἰκεῖς τὴν πόλιν· οὐδ' ἐνθυμῇ διότι, ὁπόταν δόξῃ τῶν παρεληλυθότων τιμωρίαν ποιεῖσθαι, σοὶ καὶ πρότερον καὶ μᾶλλον ἢ ἐμοὶ κινδυνεύειν ὑπάρχει; οὐ γὰρ δήπου παρ' ἐμοῦ, ὧν ὁ πατὴρ ἔπραξε, δίκην λήψονται· σοὶ δὲ καὶ ὧν αὐτὸς ἡμάρτηκας, συγγνώμην ἕξουσιν. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ὁμοίας ἐκείνῳ φανήσῃ τὰς προφάσεις ἔχων· οὐ γὰρ ἐκπεσὼν ἐκ τῆς πατρίδος, ἀλλὰ συμπολιτευόμενος, οὐδ' ἀναγκασθεὶς, ἀλλ' ἑκὼν, οὐδ' ἀμυνόμενος, ἀλλ' ὑπάρχων, ἠδίκεις αὐτούς, ὥστ' οὐδ' ἀπολογίας σοι προσήκει τυχεῖν περὶ αὐτῶν.

Ἀλλὰ γὰρ περὶ μὲν τῶν τότε πεπολιτευμένων, ἴσως ποτ' ἐν τοῖς τούτου κινδύνοις ἐγγενήσεται διὰ μακροτέρων εἰπεῖν. Ὑμᾶς δ' ἀξιῶ μὴ προέσθαι με τοῖς ἐχθροῖς, μηδ' ἀνηκέστοις συμφοραῖς περιβαλεῖν. Ἱκανῶν γὰρ καὶ νῦν πεπείραμαι κακῶν, ὃς εὐθὺς μὲν γενόμενος, ὀρφανὸς κατελείφθην, τοῦ μὲν πατρὸς φυγόντος, τῆς δὲ μητρὸς τελευτησάσης· οὔπω δὲ τέτταρα ἔτη γε-

[l. 8.] Οὐ extenditur in utrumque membrum phra-

esse queat vel amicus nequior, vel inimicus magis contemnendus? Tu tamen quum sis affinis illius, & sub triginta tyrannis senator fueris, aliorum veteres offensas audes in memoriam revocare! neque te pudet ea fœdera violare per quæ ipse in urbe degis! neque cogitas, si decretum fuerit ut veteres offensæ puniantur, tibi & priùs & magis quàm mihi periclitandum esse! non enim à me scilicet paternorum delictorum pœnæ sumentur, tibi autem tuorum facinorum dabitur venia. At verò non easdem quas habuit ille causas te habuisse apparebit. Non enim patriâ pulsus, sed rempublicam unà gerens, neque coactus sed ultrò, neque ultor sed autor injuriarum, cives violasti; ità ut istorum criminum ne defensio quidem tibi concedenda sit.

PERORATIO.

Sed de his quæ tùm gesta sunt, fortassis aliquandò in istius periculis dabitur uberior dicendi locus. A vobis autem peto ne me inimicis permittatis, neque me malis immedicabilibus affligatis. Nam etiamnum infortuniorum satis exhausi: qui quidem, quum primùm in lucem prodii, relictus sum pupillus, patre acto in exilium, matre verò mor-

---

ceos, & jungitur simul cum δίκην λήψονται & cum συγγνώμην ἕξουσι.

γονὰς διὰ τὴν τοῦ πατρὸς φυγήν, περὶ τοῦ σώματος εἰς κίνδυνον κατέστην· ἔτι δὲ παῖς ὤν, ὑπὸ τῶν Τριάκοντα ἐκ τῆς πόλεως ἐξέπεσον· κατελθόντων δὲ τῶν ἐκ Πειραιῶς, καὶ τῶν ἄλλων κομιζομένων τὰς οὐσίας, ἐγὼ μόνος τὴν γῆν ἣν ἀπέδωκεν ἡμῖν ὁ δῆμος ἀντὶ τῶν δημευθέντων χρημάτων, διὰ τὴν τῶν ἐχθρῶν δύναμιν, ἀπεστερήθην. Τοσαῦτα δὲ δεδυστυχηκώς, καὶ δὶς τὴν οὐσίαν ἀπολωλεκώς, νῦν πέντε ταλάντων φεύγω δίκην. Καὶ τὸ μὲν ἔγκλημα ἐστὶ περὶ χρημάτων, ἀγωνίζομαι δ᾽ εἰ χρὴ μετεῖναί μοι τῆς πόλεως. Τῶν γὰρ αὐτῶν τιμημάτων ἀπογεγραμμένων, οὐ περὶ τῶν αὐτῶν ἅπασιν ὁ κίνδυνός ἐστιν· ἀλλὰ τοῖς μὲν χρήματα κεκτημένοις περὶ ζημίας, τοῖς δ᾽ ἀπόροις, ὥσπερ ἐγώ, διακειμένοις, περὶ ἀτιμίας, ἣν ἐγὼ φυγῆς μείζω συμφορὰν νομίζω. Πολὺ γὰρ ἀθλιώτερον παρὰ τοῖς αὑτοῦ πολίταις ἠτιμωμένον οἰκεῖν, ἢ παρ᾽ ἑτέροις μετοικεῖν. Δέομαι δ᾽ οὖν ὑμῶν βοηθῆσαί μοι, καὶ μὴ περιϊδεῖν με ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ὑβρισθέντα, μηδὲ τῆς πατρίδος ἀποστερηθέντα, μηδ᾽ ἐπὶ τοιαύταις τύχαις περίβλεπτον γιγνόμενον. Δικαίως δ᾽ ἂν ὑφ᾽ ὑμῶν ἐξ αὐτῶν τῶν ἔργων ἐλεηθείην, εἰ καὶ τῷ λόγῳ τυγχάνω μὴ βουλόμενος ὑμᾶς ἐπὶ τοῦτ᾽ ἄγειν, εἴπερ χρὴ τούτους ἐλεεῖσθαι τοὺς ἀδίκως μὲν κινδυνεύοντας, περὶ δὲ τῶν μεγίστων ἀγωνιζομένους, ἀναξίως δ᾽

tuâ; & annos nondùm quatuòr natus, in vitæ periculo fui; ac puer adhuc, à triginta tyrannis urbe ſum ejectus; reverſis autem iis qui in Piræum confugerant, aliiſque ſuas opes recuperantibus, ego ſolus agro quem nobis populus pro publicatis pecuniis dederat, per inimicorum potentiam memet vidi ſpoliatum. Tot igitur calamitatibus conflictatus, & bis amiſsâ re familiari, nunc de quinque talentis cauſam dico. Et actio quidem inſtituta eſt de pecuniis, reverâ autem id agitur an in civitate mihi manere liceat. Nam quum eædem mulctæ proponantur, non omnes iiſdem de rebus vocantur in periculum; ſed ut divitibus periculum eſt de pecuniâ, ità inopibus, qualis ego ſum, de infamiâ; quam ego calamitatem exilio acerbiorem judico. Multò enim miſerius eſt apud ſuos cives ignominiosè vivere, quàm apud alios agere inquilinum. Vos igitur oro ut me juvetis, neque patiamini me ab inimicis contumeliosè vexari, aut patriâ ſpoliari, aut hujuſmodi cladibus conſpicuum fieri. Jure autem res ipſæ mihi à vobis commiſerationem impetrarent, tametſi ego vos eò deducere verbis non ſtuderem; ſi modò commiſeratione digni ſunt ii qui nullo ſuo merito periclitantur, qui de rebus contendunt maximis, qui

---

[l. 15.] Ὥσπερ ἐγὼ, ſub. διάκειμαι.

αὐλῶν καὶ τῶν προγόνων πράττοντας, πλείστων δὲ χρημάτων ἀπεστερημένους, καὶ μεγίστῃ μεταβολῇ τοῦ βίου κεχρημένους. Πολλὰ δ' ἔχων ἐμαυτὸν ὀδύρεσθαι, μάλιστ' ἐπὶ τούτοις ἀγανακτῶ· πρῶτον μὲν εἰ τούτῳ δώσω δίκην, παρ' οὗ λαβεῖν μοι προσήκει· δεύτερον δὲ εἰ διὰ τὴν τοῦ πατρὸς νίκην τὴν ὀλυμπιάσιν ἀτιμωθήσομαι, δι' ἣν τοὺς ἄλλους ὁρῶ δωρεὰν λαμβάνοντας· πρὸς δὲ τούτοις, εἰ Τισίας μὲν μηδὲν ἀγαθὸν ποιήσας τῇ πόλει, καὶ ἐν δημοκρατίᾳ καὶ ἐν ὀλιγαρχίᾳ μέγα δυνήσεται, ἐγὼ δ' εἰ μηδετέρους ἀδικήσας, ὑπ' ἀμφοτέρων κακῶς πείσομαι· καὶ περὶ μὲν τῶν ἄλλων τἀναντία τοῖς Τριάκοντα ἐπράττετε, περὶ δ' ἐμοῦ τὴν αὐτὴν γνώμην ἐκείνοις ἕξετε· καὶ τότε μὲν μεθ' ὑμῶν, νῦν δ' ὑφ' ὑμῶν, τῆς πόλεως στερήσομαι.

indigna tùm ſe tùm ſuis majoribus patiuntur, quique, plurimis opibus ſpoliati, maximam vitæ mutationem experiuntur. Quum autem multa habeam quæ deplorem, ob hæc potiſſimùm indignor, primùm ſi iſti pœnas dare cogar, de quo ſumere deberem; deindè, ſi propter olympicam patris victoriam ignominiâ notabor, ob quam video alios præmia accepiſſe; præterea ſi Tiſias, nunquam de republicâ benè meritus, & in democratiâ & in oligarchiâ magnus ac potens erit, dùm ego qui neutros offenderim ab utrisque malè excipiar; ſi vos, in ceteris diverſam à triginta tyrannis rationem ſecuti, in me eodem animo quo illi fuerunt eritis; & ego tunc quidem vobiſcum, nunc autem per vos, civitate exterminabor.

[l. 2.] Μεγίστῃ μεταβολῇ, Ald. & cod. X habent μεγίστην μεταβολήν.

καὶ τῶν

[illegible]

ıtam ratus, pecuniam illo repetente, us esset habere inficiatur. Miser ille, ejusmodi ferre cogitur & dissimulare. ꞓo patre, veritate à Satyro cognitâ, in variis ipse pactionibus delusus, diem nque pecuniam repetit. Oratio dicitur gitur de pecuniâ πρὸς τράπεζαν depositâ.

Exordium.

ɔnitur breviter causæ gravitas & difficultas, fiducia propter veritatem.

Narratio.

°. sua peregrinatio; 2°. patris calamitas; x Pasione & datum consilium; 4°. ejusdem ꞉fficultates in quibus versatur ipse qui causam ɔpæo apud Satyrum restituta gratia, subdola & ꞉is ratio: facta testibus confirmantur; 6°. tabulæ ɔsitæ & corruptæ.

Confirmatio.

s & mendax esse Pasio arguitur, I. ex tabularum ɔne. Probatur eas fuisse corruptas 1°. ex iis quæ ıt adulteratæ tabulæ; 2°. ex iis quæ agebat & postu- ʾasio antequam adulteratæ essent; 3°. ex multò gra- us quæ jam antea admiserunt Pasionis familiares ut ɾatificarentur.

‥ Ex confutatione nonnullarum à Pasione allatarum ratio-

ANALYSIS ORATIONIS TRAPEZITICÆ.

PROPOSITUM.

PONTICUS quidam adolescens, Sopæi, sive Sinopæi cujusdam (nam scriptura variat) apud Satyrum Ponti principem potentis filius, incitatus cupiditate visendæ Græciæ, cum duabus navibus frumento plenis Athenas profectus, Pasionis mensâ usus est in dandis recipiendisque pecuniis. Accidit autem ut Sopæus interìm regni affectati delatus apud Satyrum conjiceretur in vincula, ejusque filius, cui hæc oratio scripta est, quòd eum aiebant cum exulibus conspirasse, revocaretur in Pontum, cum mandato ut omnem pecuniam legatis traderet; quòd si recusasset, ab Atheniensibus exposceretur. Is itaque paruit de Pasionis, mensarii Atheniensis, consilio, quem sibi amicissimum putabat; & quæ celari non poterant, legatis omnia dedit, pecunias verò se apud eumdem negavit habere, ac insuper plura debere commentus est, ut à tyranno paternis opibus spoliatus, aliquid subsidii haberet reliquum. Pasio, quum adolescentem ob omni parte circumventum videret, opimæ prædæ rapien-

dæ occaſionem ſibi oblatam ratus, pecuniam illo repetente, ſe quidquam quod illius eſſet habere inficiatur. Miſer ille, in præſentiâ injuriam ejuſmodi ferre cogitur & diſſimulare. Aliquanto poſt, Sopæo patre, veritate à Satyro cognitâ, in integrum reſtituto, variis ipſe pactionibus deluſus, diem dicit Paſioni, ſuamque pecuniam repetit. Oratio dicitur *trapezitica*, quia agitur de pecuniâ πρὸς τράπεζαν depoſitâ.

Exordium.

In exordio exponitur breviter cauſæ gravitas & difficultas, & tamen animi fiducia propter veritatem.

Narratio.

Narrantur 1°. ſua peregrinatio; 2°. patris calamitas; 3°. petitum ex Paſione & datum conſilium; 4°. ejuſdem perfidia, & difficultates in quibus verſatur ipſe qui cauſam dicit; 5°. Sopæo apud Satyrum reſtituta gratia, ſubdola & infida Paſionis ratio: facta teſtibus confirmantur; 6°. tabulæ factæ, depoſitæ & corruptæ.

Confirmatio.

Perfidus & mendax eſſe Paſio arguitur, I. ex tabularum corruptione. Probatur eas fuiſſe corruptas 1°. ex iis quæ continent adulteratæ tabulæ; 2°. ex iis quæ agebat & poſtulabat Paſio antequam adulteratæ eſſent; 3°. ex multò gravioribus quæ jam antea admiſerunt Paſionis familiares ut ipſi gratificarentur.

II. Ex confutatione nonnullarum à Paſione allatarum ratio-

num. Contendebat adversarius Sopæi filium nullas habuisse pecunias, tùm quia à Stratocle trecentos stateres fuerat mutuatus, tùm quia negaverat apud Satyri procuratores se quidquam habere. Confutatur utraque ratio, 1°. prima, 2°. secunda.

III. Ex ipsius Pasionis facto.

IV. Ex temporibus quibus acta res fuit,

V. Ex ipsâ mendaciorum absurditate.

VI. Ex Citti Pasionis servi in Pontum navigatione, & ex Satyri litteris.

VII. Denique, ex eo quòd adversarius puerum depositi conscium tradere noluerit ad quæstionem. Hinc locus communis de quæstionibus.

Conclusio.

Sopæi filius petit à judicibus ut Pasionem condemnent, & paterna beneficia commemorat.

Hæc oratio scripta fuit Isocrate annis provectissimo; quippè tunc regnabat Satyrus, Heracleæ tyrannus. Qui quidem successit Clearcho fratri occiso antè Christum anno 353; ex iis autem factis quæ in oratione referuntur patet hanc scriptam fuisse aliquot annis postquam regnare incipit Satyrus: collocari igitur debet hujus orationis scriptio circà annum 350 antè Christum, Isocratis ætatis 86.

Ceterùm, ex historiâ cognoscitur Clearchum, postquàm multâ cum sævitiâ per annos duodecim regnaverit, occisum

fuiſſe; Satyrum autem ipſius fratrem per ſeptem annos ſummam potentiam exercuiſſe, quum pupilli eſſent fratris filii Timotheus & Dionyſius. Tria tamen de Satyro mihi negotium faceſſunt. 1°. Non facilè mihi perſuadeo Iſocratem ſcripſiſſe orationem forenſem ætatis ſuæ anno 86, quum ipſe affirmet in oratione de permutatione, antè hoc tempus ſcriptâ, ſe nunquam verſatum fuiſſe circà res forenſes. 2°. Hiſtoria refert Satyrum noluiſſe uxori liberos procreare, ne fratris filiis ſummæ potentiæ æmulos procrearet; oratio autem commemorat filio ſuo filiam Sopæi ducendam curaviſſe. 3°. In eâdem oratione legitur Lacedæmonios mari imperaviſſe, quum Sopæus cauſam diceret: porrò regnavit Satyrus multis annis poſt cladem Lacedæmoniorum ad Leuctra, quæ clades ipſorum opes penitùs afflixit. Ex his omnibus conjicio fuiſſe olim per Iſocratis adoleſcentiam Satyrum quemdam alium, urbis cujuſdam Ponticæ principem, de quo ſilet hiſtoria.

ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚῸΣ

ΛΌΓΟΣ.

Ὁ ΜῈΝ ἀγὼν μοι μέγας ἐστὶν, ὦ ἄνδρες δικασταί. Οὐ γὰρ μόνον περὶ πολλῶν χρημάτων κινδυνεύω, ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ μὴ δοκεῖν ἀδίκως τῶν ἀλλοτρίων ἐπιθυμεῖν· ὃ ἐγὼ περὶ πλείστου ποιοῦμαι. Οὐσία μὲν γὰρ ἱκανή μοι καταλειφθήσεται καὶ τούτων στερηθέντι· εἰ δὲ δόξω μηδὲν προσηκόντως τοσαῦτα χρήματα ἐγκαλεῖσθαι, διαβληθείην ἂν τὸν ἅπαντα χρόνον.

Ἔστι δ᾽, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, πάντων χαλεπώτατον τοιούτων ἀντιδίκων τυχεῖν. Τὰ μὲν γὰρ συμβόλαια πρὸς τοὺς ἐπὶ τῆς τραπέζαις ἄνευ μαρτύρων γίνεται· τοῖς ἀδικουμένοις δὲ πρὸς τοὺς τοιούτους ἀνάγκη κινδυνεύειν, οἳ καὶ φίλους πολλοὺς κέκτηνται, καὶ χρήματα πολλὰ διαχειρίζουσι, καὶ πιστοὶ διὰ τὴν τέχνην δοκοῦσιν εἶναι. Ὅμως δὲ καὶ τούτων ὑπαρχόντων, ἡγοῦμαι φανερὸν πᾶσι ποιήσειν ὅτι ἀποστεροῦμαι τοσούτων χρημάτων ὑπὸ Πασίωνος.

TRAPEZITICA ORATIO.

EXORDIUM.

Contentio hæc, judices, mihi maximi est momenti: nec enim tantùm de multis pecuniis in discrimen sum adductus; sed existimatio quoque mea, quam ego plurimi facio, periclitatur, ne aliena injustè concupiscere videar. Satis enim opum, etiam his fraudato, relinquetur. Sed si absque justâ causâ tantam pecuniam petere videbor, ea res perpetuæ mihi infamiæ fuerit.

Est etiam, Judices, incommodissimum, in tales incidere adversarios. Nam quidquid cum mensariis agitur, fit sine testibus: quòd si quis ab eis læsus fuerit, adversùs eos experiri cogitur qui & amicorum præsidia habent, & multas tractant pecunias, & propter artem suam fide digni existimantur. Quæ quamvis ità sint, tamen omnibus planum facturum confido, à Pasione me tantâ pecuniâ fraudari.

Ἐξ ἀρχῆς οὖν ὑμῖν ὡς ἂν δύνωμαι διηγήσομαι τὰ πεπραγμένα. Ἐμοὶ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, πατὴρ μέν ἐστι Σωπαῖος· ὃν οἱ πλέοντες εἰς τὸν Πόντον ἅπαντες ἴσασιν οὕτως οἰκείως πρὸς Σάτυρον διακείμενον, ὥστε πολλῆς μὲν χώρας ἄρχειν, ἀπάσης δὲ τῆς δυνάμεως ἐπιμελεῖσθαι τῆς ἐκείνου. Πυνθανόμενος δὲ καὶ περὶ τῆσδε τῆς πόλεως, καὶ περὶ τῆς ὅλης Ἑλλάδος, ἐπεθύμησα ἀποδημῆσαι. Γεμίσας δ' ὁ πατήρ μου δύο ναῦς σίτου, καὶ χρήματα δοὺς, ἐξέπεμψεν ἅμα κατ' ἐμπορίαν καὶ κατὰ θεωρίαν. Συστήσαντος δέ μοι Πυθοδώρου τοῦ Φοίνικος Πασίωνα, ἐχρώμην τῇ τούτου τραπέζῃ.

Χρόνῳ δ' ὕστερον, διαβολῆς πρὸς Σάτυρον γενομένης, ὡς ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς ἐπιβουλεύει τῇ ἀρχῇ, κἀγὼ τοῖς φυγάσι συγγινοίμην, τὸν μὲν πατέρα μου συλλαμβάνει, ἐπιστέλλει δὲ τοῖς ἐνθάδ' ἐπιδημοῦσιν ἐκ τοῦ Πόντου, τά τε χρήματα παρ' ἐμοῦ παραλαβεῖν, καὶ αὐτὸν εἰσπλεῖν κελεύειν· ἂν δὲ τούτων μηδὲν ποιῶ, παρ' ὑμῶν ἐξαιτεῖν.

Ἐν τοσούτοις δὲ κακοῖς ὤν, ὦ ἄνδρες δικασταί, λέγω πρὸς Πασίωνα τὰς ἐμαυτοῦ συμφοράς. Οὕτω γὰρ πρὸς αὐτὸν οἰκείως διεκείμην, ὥστε μὴ μόνον περὶ χρημάτων, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἄλλων τούτῳ

[lineâ 1.] Ἐξ ἀρχῆς οὖν, Dionysius Halicarnassæus

NARRATIO.

1°. Ab initio igitur, ut potero, vobis enarrabo omnia quæ facta sunt. Mihi, judices, pater Sopæus est: quem omnes qui in Pontum navigant, ità familiarem Satyro esse nôrunt, ut & amplæ regioni imperet, & omnibus copiis militum præsit. Ego verò, quum de hâc urbe, & de totâ Græciâ audivissem, peregrè abire desideravi. Pater igitur duabus navibus frumento repletis, pecuniâque datâ, me ablegavit, simul & mercandi & spectandi gratiâ. Quum autem Pasionem mihi commendasset Pythodorus Phœnix, ipsius mensâ usus sum.

2°. Aliquantò post, quum pater meus regni affectati apud Satyrum accusatus esset, egoque cum exulibus conspirasse dicerer, Satyrus patrem meum in vincula conjicit, & ad Ponticos negotiatores huc scribit, ut auferrent à me pecunias, & ipsum juberent redire domum; quòd si neutrum fecissem, ut me à vobis exposcerent.

3°. Tantis igitur malis, judices, circumventus, apud Pasionem fortunas meas deploro. Nam ità eum complectebar familiariter, ut non pecunias tantùm, sed alia quoque, ejus fidei crederem.

---

habet ἐξ ἀρχῆς δὴ. Consule vitam Isocratis, scriptam ab eodem autore, in quâ citat hujus orationis partem aliquam.

[l. 3.] Σωπαῖος; juxtà eumdem Dionysium Σινωπεύς.

[l. 20.] Ad ἐξαιτεῖν adde vel subaudi ἐμέ.

μάλιστα πιστεύειν. Ἡγούμην δ', εἰ μὲν προείμην ἅπαντα τὰ χρήματα, κινδυνεύσειν· εἴ τι πάθοι ἐκεῖνος, στερηθεὶς καὶ τῶν ἐνθάδε καὶ τῶν ἐκεῖ, πάντων ἐνδεὴς γενήσεσθαι· εἰ δ' ὁμολογῶν εἶναι, ἐπιστείλαντος Σατύρου, μὴ παραδοίην, εἰς τὰς μεγίστας διαβολὰς ἐμαυτὸν καὶ τὸν πατέρα καταστήσειν πρὸς Σάτυρον. Βουλευομένοις οὖν ἡμῖν ἐδόκει βέλτιον εἶναι προσομολογεῖν πάντα ποιεῖν ὅσα Σάτυρος προσέταττε, καὶ τὰ μὲν φανερὰ τῶν χρημάτων παραδοῦναι, περὶ δὲ τῶν παρὰ τούτῳ κειμένων, μὴ μόνον ἔξαρνον εἶναι, ἀλλὰ καὶ ὀφείλοντά με φαίνεσθαι καὶ τούτῳ καὶ ἑτέροις ἐπὶ τόκῳ, καὶ πάντα ποιεῖν ἐξ ὧν ἐκεῖνοι μάλιστ' ἔμελλον πιστεύσεσθαι μὴ εἶναί μοι χρήματα.

Τότε μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἐνόμιζόν μοι Πασίωνα δι' εὔνοιαν ἅπαντα ταῦτα συμβουλεύειν. Ἐπειδὴ δὲ πρὸς τοὺς παρὰ Σατύρου διεπραξάμην, ἔγνων αὐτὸν ἐπιβουλεύοντα τοῖς ἐμοῖς. Βουλομένου γὰρ ἐμοῦ κομίσασθαι τἀμαυτοῦ, καὶ πλεῖν εἰς Βυζάντιον, ἡγησάμενος ἐπὶ αὐτῷ κάλλιστον καιρὸν παραπεπτωκέναι· τὰ μὲν γὰρ χρήματα πολλὰ εἶναι τὰ παρ' αὐτῷ κείμενα, καὶ ἄξια ἀναισχυν-

[l. 4.] Γενήσεσθαι, hic infinitivus cohæret cum κινδυνεύσειν quod præcessit.

[Ibid.] Εἶναι, nempè, μοι τὰ χρήματα.

[l. 21.] Vulg. καὶ τὰ μὲν, legi cum Dionysio τὰ μὲν

Existimabam verò, si pecunias omnes relinquerem quas habebam, mihi fore periculum ne, si patri meo aliquid accidisset, opibus spoliatus quæ & hîc & illîc essent, ad summam inopiam redigerer. Sin confessus mihi esse pecunias, post Satyri epistolam eas postulantis, non tradidissem, id putabam apud Satyrum & patri & mihi gravissimas calumnias pariturum. Nobis igitur deliberantibus consultissimum videbatur ut concederem omnia me facturum quæ Satyrus imperasset, & eas opes traderem quæ in aperto essent, de iis verò quæ apud ipsum essent depositæ non solùm inficias irem, sed simularem etiam plures fœnore accepisse tùm ab isto tùm ab aliis, omnia denique facerem per quæ illis maximè persuaderetur mihi non esse pecunias.

4°. Ac tunc quidem, judices, arbitrabar Pasionem mihi cuncta hæc ex benevolentiâ suadere; re verò cum Satyri legatis transactâ, eum fortunis meis tetendisse insidias animadverti. Quum enim vellem res meas recipere, & Byzantium navigare, iste ratus pulcherrimam sibi occasionem esse datam; quippè pecuniam apud se repositam magnam esse,

---

γάρ. Hîc resumendum, ut promptum est, proximè præcedens ἡγησάμενος.

πίας, ἐμὲ δὲ πολλῶν ἀκουόντων ἔξαρνον γεγενῆσθαι μηδὲν κεκτῆσθαι, πᾶσι δ' εἶναι φανερὸν, ἀπαιτούμενον, καὶ ἑτέροις ὁμολογοῦντα ὀφείλειν· καὶ πρὸς τούτοις, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, νομίζων, εἰ μὲν αὐτοῦ μένειν ἐπιχειροίην, ἐκδοθήσεσθαί με ὑπὸ τῆς πόλεως Σατύρῳ, εἰ δ' ἄλλοσέ ποι τραποίμην, οὐδὲν αὐτῷ μελήσειν τῶν ἐμῶν λόγων, εἰ δ' εἰσπλευσαίμην, ἀποθανεῖσθαί με μετὰ τοῦ πατρός· ταῦτα λογιζόμενος διενοεῖτο ἀποστερεῖν τὰ χρήματα. Καὶ πρὸς μὲν ἐμὲ, προσεποιεῖτο ἐν τῷ παρόντι οὐκ ἂν ἔχειν ἀποδοῦναι· ἐπειδὴ δὲ, βουλόμενος εἰδέναι σαφῶς τὸ πρᾶγμα, προσπέμπω Φιλόμηλον αὐτῷ καὶ Μενέξενον ἀπαιτήσοντας, ἔξαρνος γίνεται πρὸς αὐτοὺς μηδὲν ἔχειν τῶν ἐμῶν. Πανταχόθεν δέ μοι τοσούτων κακῶν προσπεπτωκότων, τίν' οἴεσθέ με γνώμην ἔχειν; ᾧ γ' ὑπῆρχε σιγῶντι μὲν ὑπὸ τούτου ἀποστερεῖσθαι τὰ χρήματα, λέγοντι δὲ μηδὲν μᾶλλον κομίσασθαι, πρὸς Σάτυρον δ' εἰς τὴν μεγίστην διαβολὴν καταστῆσαι καὶ ἐμαυτὸν καὶ τὸν πατέρα. Κράτιστον οὖν ἡγησάμην ἡσυχίαν ἄγειν.

[l. 1.] Post ἔξαρνον delevi πληροφορηθεὶς quod habet vulgata, sed non habent neque Dionysius, neque edit. Bas., neque Battie. Si servaretur, deberet accipi sensu activo, quum compertum haberet.

[l. 4.] Vulg. ἐνόμιζεν, Dionysius νομίζων, quod accepi.

ac dignam quæ impudenter negaretur, & multis audientibus memet inficias iisse me quidquam habere, omnibusque esse manifestum, quum à me pecuniæ peterentur, me confessum esse me aliis etiam debere; ad hæc, judices, arbitratus, si hîc manere auderem, me à civitate Satyro deditum iri, sin aliò me contulissem, se nihil curaturum querelas meas, sin ad Pontum navigassem, me unà cum patre periturum: hæc cogitans, me fraudare pecuniis instituit. Ac coràm me quidem simulabat se in præsentiâ non habere quod redderet; sed quum, rem certò volens cognoscere, Philomelum & Menexenum ad ipsum misissem pecunias meas repetituros, coràm eis inficiatus est se meum quidquam habere. Tantis igitur malis in me undique incumbentibus, quem animum me habuisse censetis? cui periculum aderat, tacenti quidem, ne ab isto pecuniis fraudarer; dicenti verò, ne nihilo plus reciperem, & apud Satyrum in maximum crimen meipsum ac patrem conjicerem? Quapropter optimum esse duxi quiescere.

[l. 8.] Με deest in vulgatâ, addidi cum Dionysio.

[l. 9.] Λογιζόμενος, Dionysius διαλογιζόμενος.

[l. 13.] Addidi cum eodem Dionysio ἀπαιτήσοντας quod abest à vulg.

[l. 16 & 17.] Vulg. ᾧ ὑπῆρχε, Dionysius ᾧ γ᾽ ὑπῆρχε, quod admisi.

Μετὰ δὲ ταῦτ᾽, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀφικνοῦνταί μοι ἀπαγγέλλοντες, ὅτι ὁ πατὴρ ἀφεῖται, καὶ Σατύρῳ οὕτως ἁπάντων μεταμέλει τῶν πεπραγμένων, ὥστε πίστεις αὐτῷ τὰς μεγίστας δεδωκὼς εἴη, καὶ τὴν ἀρχὴν ἔτι μείζω πεποιηκὼς ἧς εἶχε πρότερον, καὶ τὴν ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν εἰληφὼς τῷ αὐτοῦ υἱῷ. Πυθόμενος δὲ ταῦτα Πασίων, καὶ εἰδὼς ὅτι φανερῶς πράξω περὶ τῶν ἐμαυτοῦ, ἀφανίζει Κίττον τὸν παῖδα, ὃς συνῄδει περὶ τῶν χρημάτων. Ἐπειδὴ δ᾽ ἐγὼ προσελθὼν ἐζήτουν αὐτὸν, ἡγούμενος ἔλεγχον σαφέστατον τοῦτον ἂν γενέσθαι περὶ ὧν ἐνεκάλουν, λέγει λόγον πάντων δεινότατον, ὡς ἐγὼ καὶ Μενέξενος διαφθείραντες καὶ πείσαντες τὸν ἐπὶ τῇ τραπέζῃ καθήμενον, ἓξ τάλαντα ἀργυρίου παρ᾽ αὐτοῦ λάβοιμεν. Ἵνα δὲ μηδεὶς ἔλεγχος, μηδὲ βάσανος, γένοιτο περὶ αὐτῶν, ἔφασκεν ἡμᾶς ἀφανίσαντας τὸν παῖδα ἀντεγκαλεῖν αὐτὸν, καὶ ἐξαιτεῖν τοῦτον ὃν αὐτοὶ ἠφανίσαμεν. Καὶ ταῦτα λέγων, καὶ ἀγανακτῶν, καὶ δακρύων, εἷλκέ με πρὸς τὸν πολέμαρχον, ἐγγυητὰς αἰτῶν· καὶ οὐ πρότερον ἀφῆκεν, ἕως αὐτῷ κατέστησα ἓξ ταλάντων ἐγγυητάς. Καί μοι κάλει τούτων μάρτυρας.

[l. 4.] Ὥστε πίστεις, Dionysius. ὡς πίστεις τε.
[l. 7.] Τῷ αὐτοῦ υἱῷ, Dionysius, τῷ ἑαυτοῦ υἱεῖ.

5°. Poſt hæc, judices, mihi nuntiatur patrem carcere liberatum eſſe, & Satyrum ità pœnitere omnium quæ feciſſet, ut maxima ipſi ſuæ benevolentiæ dederit teſtimonia, ſcilicet imperium ipſius amplificatum, & meam ſororem filio ſuo deſponſam. Hæc quum audiret Paſio, ſciretque me jus meum apertè perſecuturum, Cittum puerum occulit, qui de pecuniis quid actum eſſet conſcius erat. Poſtquam ergò acceſſi ſervum petiturus, ratus nimirùm hanc mihi actionis meæ evidentiſſimum eſſe probationem, ſermonem habet omnium audaciſſimum; nempè me & Menexenum corrupiſſe puerum qui ad menſam ſederet, & ſex ab eo talenta per fraudem abſtuliſſe. Ne verò id facinus argui, & per tormenta veritas exquiri poſſet, dicebat nos occultaſſe puerum, & nunc ad ſe accuſandum venire, eumque poſtulare quem ipſi occuluiſſemus. Hæc quem diceret, & indignaretur, & lacrymaretur, me ad polemarchum trahebat, ſponſores poſtulans; neque prius deſtitit, quàm ſex talentorum ſponſores ei dediſſem. Voca mihi harum rerum teſtes.

[l. 9.] Κίττον abeſt à Dionyſio.

[l. 13.] Vulg. αὐτὸν, dedi τὸν cum Dionyſio & Battie. Forſan legendum eſſet αὐτὸν τόν.

[l. 21 & 22.] Καί μοι .... Dionyſius, καί μοι ἀνάβηθι τούτων μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τῶν μὲν μαρτύρων ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες δικασταί· ἐγὼ δὲ τὰ μὲν ἀπολωλεκὼς ἤδη, περὶ δὲ τῶν αἰσχίστας αἰτίας ἔχων, αὐτὸς μὲν εἰς Πελοπόννησον ᾠχόμην ζητήσων, Μενέξενος δ' εὑρίσκει τὸν παῖδα ἐνθάδε, καὶ ἐπιλαβόμενος ἠξίου αὐτὸν βασανίζεσθαι καὶ περὶ τῆς παρακαταθήκης καὶ περὶ ὧν ἡμᾶς αὐτὸς ἠτιάσατο. Πασίων δ' εἰς τοῦτο τόλμης ἀφίκετο, ὥστ' ἀφῃρεῖτ' αὐτὸν ὡς ἐλεύθερον ὄντα· καὶ οὐκ ἠσχύνετο, οὐδ' ἐδεδοίκει, ὃν ὑφ' ἡμῶν ἔφασκεν ἠνδραποδίσθαι, καὶ παρ' οὗ τοσαῦτα χρήματα ἡμᾶς ἔχειν, τοῦτον ἐξαιρούμενος εἰς ἐλευθερίαν, καὶ κωλύων βασανίζεσθαι. Ὃ δὲ πάντων δεινότατον· διεγγυῶντος γὰρ Μενεξένου πρὸς τὸν πολέμαρχον τὸν παῖδα, Πασίων, ὡς ἐλευθέρου ὄντος αὐτοῦ, ἑπτὰ ταλάντων διεγγυήσατο. Καί μοι τούτων ἀνάβητε, μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τούτων τοίνυν οὕτω διαπεπραγμένων, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἡγούμενος περὶ μὲν τῶν παρεληλυθότων φανερῶς ἡμαρτηκέναι, οἰόμενος δ' ἐκ τῶν λοιπῶν ἐπανορθώσεσθαι, προσῆλθεν ἡμῖν, φάσκων ἕτοιμος εἶναι παραδοῦναι βασανίζειν τὸν παῖδα. Ἑλόμενοι δὲ βασανιστὰς, ἀπηντήσαμεν

TESTES.

Teſtes audiviſtis, judices. Ego verò, quum alias pecunias perdidiſſem, de aliis turpiſſimas criminationes ſuſtinerem, ipſe inquirendi causâ in Peloponneſum abii. Menexenus puerum hîc deprehendit, eumque arreptum poſtulat in quæſtionem, tùm ob pecunias depoſitas, tùm ob eas propter quas iſte nos in crimen vocârat. Paſio autem eò impudentiæ venit, ut eum aſſereret pro libero; nec erubeſceret aut metueret, quem à nobis plagio abductum, & à quo nos tantas pecunias abſtuliſſe dicebat, eumdem in libertatem aſſerere, ac prohibere ne torqueretur. Jam, quod omnium graviſſimum eſt, quum Menexenus puerum à polemarcho, ſponſoribus datis, poſtularet, Paſio ſeptem talenta pro eodem, tanquam libero, ipſe ſpopondit. Atque horum mihi prodite, teſtes.

TESTES.

His ità peractis, judices, quum iſte cenſeret ſe in præteritis quidem manifeſtè deliquiſſe, ſe verò putaret ea delicta deinceps correcturum, ad nos acceſſit, profeſſus ſe ad id paratum eſſe ut puerum quæſtioni traderet. Delectis autem quæſitoribus, ad Vulcani

---

[l. 22.] Ἐπανορθώσεσθαι, vulg. ἐπανορθώσασθαι.

εἰς τὸ Ἡφαιστεῖον. Καὶ ἐγὼ μὲν ἠξίουν αὐτοὺς μαστιγοῦν τὸν ἐκδοθέντα, καὶ στρεβλοῦν, ἕως ἂν τἀληθῆ δόξειεν αὐτοῖς λέγειν· οὗτος δ' οὐ δημοκοίνους ἔφασκεν ἑλέσθαι αὐτούς, ἀλλ' ἐκέλευε λόγῳ πυνθάνεσθαι παρὰ τοῦ παιδός, εἴ τι βούλοιντο. Διαφερομένων δ' ἡμῶν, οἱ βασανισταὶ, αὐτοὶ μὲν οὐκ ἂν ἔφασαν βασανίσαι, ἔγνωσαν δὲ Πασίωνα ἐμοὶ παραδοῦναι τὸν παῖδα. Οὕτω δ' οὗτος σφόδρα ἔφυγε τὴν βάσανον, ὥστε περὶ μὲν τῆς παραδόσεως οὐκ ἤθελεν αὐτοῖς πείθεσθαι, τὸ δ' ἀργύριον ἕτοιμος ἦν ἅπαν ἀποτίσειν, εἰ καταγνοῖεν αὐτοῦ. Καί μοι κάλει τούτων μάρτυρας.

ΜΆΡΤΥΡΕΣ.

Ἐπειδὴ τοίνυν ἐκ τῶν συνόδων, ὦ ἄνδρες δικασταί, πάντες αὐτοῦ κατεγίνωσκον ἀδικεῖν, καὶ δεινὰ ποιεῖν, ὅστις τὸν παῖδα ὃν ἔφασκον ἐγὼ συνειδέναι περὶ τῶν χρημάτων, πρῶτον μὲν αὐτὸς ἀφανίσας, ὑφ' ἡμῶν αὐτὸν ᾐτιᾶτο ἠφανίσθαι· ἔπειτα ληφθέντα, ὡς ἐλεύθερον διεκώλυσε βασανίζεσθαι· μετὰ δὲ ταῦθ' ὡς δοῦλον ἐκδούς, καὶ βασανιστὰς ἑλόμενος, λόγῳ μὲν ἐκέλευε βασανίζειν, ἔργῳ δ' οὐκ εἴα· διὰ ταῦθ' ἡγούμενος οὐδεμίαν αὐτῷ σωτηρίαν εἶναι, ἐάνπερ εἰς ὑμᾶς εἰσέλθῃ, προσπέμπων ἐδεῖτό μου εἰς ἱερὸν ἐλθόντα αὐτῷ συγγενέσθαι. Καὶ ἐπειδὴ ἤλθομεν εἰς

ædem convenimus. Ac ego eos rogabam ut deditum puerum flagellarent & torquerent, donec ipſis videretur vera dicere. Iſte verò eos non ut carnifices delectos eſſe dicebat, ſed jubebat ut verbis, ſi quid vellent, puerum percontarentur. Ortâ igitur inter nos controverſiâ, quæſitores dixerunt ſe puerum non eſſe torturos, at æquum eſſe pronuntiârunt ut Paſio mihi puerum traderet. Verùm is à quæſtione tantoperè abhorrebat, ut de tradendo puero iis parere nollet, ſed omnem pecuniam ſolvere eſſet paratus, ſi ipſum condemnaſſent. Harum rerum mihi teſtes voca.

TESTES.

6°. Quum autem poſt congreſſus, judices, omnes eum injurium & iniquiſſimum hominem judicarent, qui puerum, quem ego dixeram ſcire de pecuniis, primùm quidem, quum ipſe occultaſſet, à nobis diceret occultatum; deindè deprehenſum, ut liberum torqueri prohiberet; poſtea eumdem pro ſervo à ſe deditum, delectis à ſe tortoribus, verbo juberet torquere, re non permitteret. Propter hæc igitur, ſibi nullum patere effugium exiſtimans ſi iret ad judices, miſſo nuntio me rogavit ut in templo ſe convenirem. Ac quum in arcem conveni-

ἀκρόπολιν, ἐγκαλυψάμενος ἔκλαιε, καὶ ἔλεγεν ὡς ἠναγκάσθη μὲν δι' ἀπορίαν ἔξαρνος γενέσθαι, ὀλίγου δὲ χρόνου πειράσοιτο τὰ χρήματ' ἀποδοῦναι· ἐδεῖτο δέ μου συγγνώμην ἔχειν αὐτῷ, καὶ συγκρύψαι τὴν συμφοράν, ἵνα μὴ παρακαταθήκας δεχόμενος, φανερὸς γένηται τοιάδ' ἐξημαρτηκώς. Ἡγούμενος δ' αὐτῷ μεταμέλειν τῶν πεπραγμένων, συνεχώρουν, καὶ ἐκέλευον αὐτὸν ἐξευρεῖν ὅν τινα ἂν βούληται τρόπον, ὅπως τούτῳ τε καλῶς ἕξει, κἀγὼ τὰ ἐμαυτοῦ κομιοῦμαι. Τρίτῃ δ' ἡμέρᾳ συνελθόντες, πίστιν τ' ἔδομεν ἡμῖν αὐτοῖς, ἦ μὴν σιωπήσεσθαι τὰ πραχθέντα, ἣν αὐτὸς ἔλυσεν, ὡς ὑμεῖς αὐτοὶ προϊόντος τοῦ λόγου γνώσεσθε· καὶ ὡμολόγησεν εἰς τὸν Πόντον εἰσπλεύσεσθαι, κἀκεῖ ἀποδώσειν μοι τὸ χρυσίον· ἵν' ὡς πορρωτάτω ἀπὸ τῆσδε τῆς πόλεως διαλύσειε τὰ συμβόλαια, καὶ τῶν μὲν ἐνθάδε μηδεὶς εἰδείη τὸν τρόπον τῆς ἀπαλλαγῆς, ἐκπλεύσαντι δ' αὐτῷ ἐξείη λέγειν ὅ,τι βούλοιτο· εἰ δὲ μὴ ταῦτα ποιήσειε, δίαιταν ἐπὶ ῥητοῖς ἐπιτρέψειν Σατύρῳ, ἐφ' ᾧ τε καταγνώσειεν ἡμιόλια αὐτοῦ τὰ χρήματα. Ταῦτα δὲ συγγράψαντες, καὶ συναγαγόντες εἰς ἀκρόπολιν

[l. 9.] Καλῶς ἕξει, nempè, τὰ πράγματα.

[l. 11 & 14.] Ἡμῖν αὐτοῖς, i. e. ἀλλήλοις. Deindè interpretatus sum quasi legeretur, ἡμῖν αὐτοῖς· ἣν αὐτὸς ἔλυσεν, ὡς ὑμεῖς αὐτοὶ προϊόντος τοῦ λόγου γνώσεσθε· ἦ μὴν

mus, involuto capite plorabat, & paupertate ſe adactum dicebat ut negaret depoſitum, ſed brevi daturum operam ut pecunias redderet: me autem precabatur ut ſibi ignoſcerem, calamitatemque tegerem, ne ipſe qui ſoleret recipere depoſita, manifeſtò deprehenderetur talia deliquiſſe. Ego verò ratus eum facti pœnitere, concedebam, jubebamque rationem inire quâ & ipſi conſuleretur & mihi ſatisfieret. Triduò poſt congreſſi, fidem mutuò dedimus (quàm ipſe ſolvit ut progreſſu orationis vos ipſi audietis), à me tacitum iri quæ acta eſſent: ac ipſe pollicitus eſt ſe in Pontum navigaturum, & ibi aurum mihi redditurum, ut quàm longiſſimè ab hâc urbe rem concluderet, neque quiſquam Athenienſium noſſet modum concluſionis, & ipſe peregrè profectus poſſet dicere quidquid libuiſſet. Quæ nî feciſſet, arbitrium certis conditionibus ſe ad Satyrum delaturum, ut ſesqui-alteræ partis damnaretur. His igitur conſcriptis,

---

ὑπ' ἐμοῦ σιωπήσεσθαι τὰ πραχθέντα· καὶ αὐτὸς ὡμολόγησεν...

[l. 20.] Ἐπιτρέψειν refertur ad ὡμολόγησεν, quod præceſſit.

[l. 21.] Αὐτοῦ conſtruitur cum καταγινώσκειν. Ibidem ἡμιόλια. Hemiolius eſt numerus qui totum ejusque dimidium continet.

[l. 22.] Poſt ἀκρόπολιν legitur in vulgatâ παρά, quam vocem delevi ut ſenſum interturbantem. Ad verbum interpretare, & adducentes nobiſcum in arcem Satyrona....

Σατύρωνα Φεραῖον ἄνδρα, εἰθισμένον εἰσπλεῖν εἰς τὸν Πόντον, δίδομεν αὐτῷ φυλάττειν τὰς συνθήκας, συντάξαντες αὐτῷ, ἐὰν μὲν διαλλαγῶμεν πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς, κατακαῦσαι τὸ γραμματεῖον· εἰ δὲ μὴ, Σατύρῳ ἀποδοῦναι.

Τὰ μὲν οὖν ἡμέτερα, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, οὕτω διεπέπρακτο. Μενέξενος δ' ὀργιζόμενος ὑπὲρ τῆς αἰτίας ἧς κἀκεῖνον Πασίων ᾐτιάσατο, λαχὼν δίκην, ἐξῃτεῖτο τὸν Κίττον, ἀξιῶν τὴν αὐτὴν Πασίωνι ψευδομένῳ γενέσθαι ζημίαν, ἧσπερ ἂν αὐτὸς ἔτυχεν, εἴ τι τούτων ἐφαίνετο ποιήσας. Καὶ τοῦτο, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἐδεῖτό μου ἀπαλλάττειν Μενέξενον· λέγων, ὅτι οὐδὲν αὐτῷ πλέον ἔσται, εἰ τὰ μὲν χρήματα ἐκ τῶν συγγεγραμμένων, εἰς τὸν Πόντον εἰσπλεύσας, ἀποδώσει, αὐτὸς δ' ὁμοίως ἐνθάδε καταγέλαστος ἔσοιτο. Ὁ γὰρ παῖς, ἐὰν βασανίζηται, περὶ πάντων τἀληθῆ κατερεῖ. Ἐγὼ δ' ἠξίουν πρὸς Μενέξενον πράττειν ὅ,τι βούλοιτο, πρὸς δ' ἐμὲ ποιεῖν αὐτὸν τὰ συγκείμενα. Ἐν ἐκείνῳ μὲν οὖν τῷ χρόνῳ, ταπεινὸς ἦν, οὐκ ἔχων, ὅ,τι χρήσαιτο τοῖς αὐτοῦ κακοῖς. Καὶ γὰρ οὐ μόνον περὶ τῆς βασάνου, καὶ τῆς δίκης τῆς εἰληγμένης ἐδεδοίκει, ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ γραμματείου, ὅπως μὴ ὑπὸ τοῦ Μενεξένου συλληφθείη.

in

in arce congressi unà cum Satyrone Pheræo, in Pontum navigare solito, pacta ipsi custodienda damus, eâ conditione, ut, si convenisset inter nos, scriptum combureret; sin minùs, illud Satyro traderet.

Hæc, judices, inter nos acta sunt. Menexenus autem iratus ob crimen sibi etiam à Pasione objectum, quum litem huic intendisset, postulabat ut dederetur Cittus, ac Pasioni mentienti mulcta eadem irrogaretur quæ sibi criminis illius convicto luenda fuisset. Ac iste, judices, me rogabat ut Menexenum placarem: nihilo enim meliùs secum actum iri, si profectus in Pontum mihi pecuniam ex pacto redderet, & nihilominùs hîc foret deridendus: puerum quippè, si torqueretur, de omnibus vera dicturum. Ego verò petebam ut cum Menexeno quidquid vellet transigeret, sed præstaret mihi quod promiserat. Illo igitur tempore erat humilis, ignarus nimirùm quomodo se in præsentibus malis gereret. Non enim de quæstione solùm & lite intentatâ erat sollicitus, verùm etiam de scripto, ne id à Menexeno deprehenderetur.

[l. 12 & 13.] Ἐδεῖτό μου ἀπαλλάττειν Μενέξενον. Ad verbum, me rogabat ut à se dimitteret Menexenum, i. e. ut se à Menexeno liberarem.

[l. 23.] Vulg. εἰλεγμένης, dedi cum Battie εἰληχμένης à λαγχάνω.

Ἀπορῶν δὲ καὶ οὐδεμίαν ἄλλην εὑρίσκων ἀπαλλαγήν, πείσας τοὺς Σατύρου παῖδας, διαφθείρει τὸ γραμματεῖον, ὃ ἔδει Σάτυρον λαβεῖν, εἰ μή μ' ἀπαλλάξειεν αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἔφθη διαπραξάμενος ταῦτα, καὶ θρασύτατος ἀνθρώπων ἐγεγένητο· καὶ οὔτ' εἰς τὸν Πόντον ἔφη μοι συμπλεύσεσθαι, οὔτ' εἶναι αὐτῷ πρὸς ἐμὲ συμβόλαιον οὐδέν, ἀνοίγειν τ' ἐκέλευε τὸ γραμματεῖον ἐναντίον μαρτύρων. Τί ἂν οὖν ὑμῖν τὰ πολλὰ λέγοιμι, ὦ ἄνδρες δικασταί; εὑρέθη γὰρ ἐν τῷ γραμματείῳ γεγραμμένον, ἀφειμένος ἁπάντων τῶν συμβολαίων ὑπ' ἐμοῦ.

Τὰ μὲν οὖν γεγενημένα, ὡς ἀκριβέστατα οἷός τ' ἦν ἅπανθ' ὑμῖν εἴρηκα· ἡγοῦμαι δὲ Πασίωνα, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐκ τοῦ διεφθαρμένου γραμματείου τὴν ἀπολογίαν ποιήσεσθαι, καὶ τούτοις ἰσχυριεῖσθαι μάλιστα. Ὑμεῖς οὖν μοι τὸν νοῦν προσέχετε· οἶμαι γὰρ ἐξ αὐτῶν τούτων φανερὰν ὑμῖν ποιήσειν τὴν τούτου πονηρίαν.

Πρῶτον δ' ἐκ τούτου σκοπεῖτε. Ὅτε γὰρ ἐδίδομεν τὴν συνθήκην τῷ ξένῳ, καθ' ἣν οὗτος μὲν ἀφεῖσθαι φησὶ τῶν ἐγκλημάτων, ἐγὼ δὲ δεῖν με κομίσασθαι παρὰ τούτου τὸ χρυσίον, ἐκελεύομεν τὸν ξένον, ἐὰν μὲν διαλλαγῶμεν πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, κατακαῦσαι τὸ γραμματεῖον, εἰ δὲ μή, Σατύρῳ ἀποδοῦναι. Καὶ ταῦτα ῥηθῆναι ὑπ'

Quum igitur anxius esset, & nullum aliud reperiret effugium, persuasis Satyronis pueris, tabulas adulterat quæ Satyro reddendæ erant, nisi mihi iste satisfecisset. Quod statìm atque peregit, omnium hominum factus audacissimus, jam dicebat se neque in Pontum navigaturum, neque sibi mecum quidquam rei esse; jubebatque tabulas coràm testibus aperiri. Quid vobis multa dicam, judices? inventum est enim in tabulis scriptum, eum ab omnibus pactis à me esse liberatum.

CONFIRMATIO.

I. 1°. Ac ea quæ facta sunt, quàm diligentissimè poteram, vobis omnia recensui, judices. Arbitror verò Pasionem è corruptis tabulis sibi defensionem petiturum, atque in illis immoraturum maximè. Vos igitur mihi animum advertatis: spero enim per illas ipsas istius improbitatem vobis me declaraturum.

Illud primum cogitate, quum daremus peregrino pactionem, juxtà quam omnibus petitionibus se liberatum esse iste contendit, at aurum mihi ab isto recipiendum esse ego affirmo, jubebamus peregrinum, si inter nos convenisset, comburere tabulas; sin minùs, Satyro reddere. Et hæc esse dicta

ἀμφοτέρων ἡμῶν ὡμολόγητο. Καίτοι τί μαθόντες, ὦ ἄνδρες δικασταί, προσετάττομεν ἀποδοῦναι Σατύρῳ, ἐὰν μὴ διαλλαγῶμεν, εἴπερ ἀπηλλαγμένος ἤδη ἦν Πασίων τῶν ἐγκλημάτων, καὶ τέλος εἶχε τὸ πρᾶγμα; Ἀλλὰ δῆλον ὅτι ταύτας τὰς συνθήκας ἐποιησάμεθα, ὡς ὑπολοίπων ἡμῖν ἔτι τῶν πραγμάτων ὄντων, περὶ ὧν ἔδει τοῦτον πρὸς ἐμὲ καὶ τὸ γραμματεῖον διαλύεσθαι. Ἔπειτ' ἐγὼ μέν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἔχω τὴν αἰτίαν εἰπεῖν δι' ἣν οὗτος ὡμολόγησεν ἀποδώσειν τὸ χρυσίον. Ἐπειδὴ γὰρ ἡμεῖς τε τῶν πρὸς Σάτυρον διαβολῶν ἀπηλλάγημεν, καὶ τὸν Κίττον οὐχ οἷός τ' ἦν ἀφανίσαι τὸν συνειδότα περὶ τῆς παρακαταθήκης, ἡγησάμενος, εἰ μὲν ἐκδοίη τὸν παῖδα βασανίσαι, φανερὸς γενήσεσθαι πανουργῶν, εἰ δὲ μὴ ποιήσειε ταῦτα, ὀφλήσειν τὴν δίκην, ἐβουλήθη πρὸς αὐτὸν ἐμὲ τὴν ἀπαλλαγὴν ποιήσασθαι. Τοῦτον δὲ κελεύσατ' ὑμῖν ἀποδεῖξαι τί κερδαίνων, ἢ τίνα κίνδυνον φοβηθείς, ἀφῆκα τοῦτον τῶν ἐγκλημάτων. Ἐὰν δὲ μηδὲν ἔχῃ τούτων ὑμῖν ἀποφαίνειν, πῶς οὐ δικαίως ἂν ἐμοὶ μᾶλλον ἢ τούτῳ περὶ τοῦ γραμματείου πιστεύοιτε; Καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τόδε ῥᾴδιον πᾶσι γνῶναι, ὅτι ἐμοὶ μὲν ὧν ἐνεκάλουν, εἰ τοὺς ἐλέγχους ἐφοβούμην,

[l. 1 & 2.] Τί *μαθόντες*, quo cognito, i. e. quo ani-

uterque noſtrûm confitetur. Atenim quo animo, judices, illum juberemus tabulas reddere Satyro, niſi inter nos conveniſſet, ſi Paſio liberatus jam fuiſſet petitionibus, re ad exitum deductâ? Verùm evidens eſt nos eam pactionem ità feciſſe, quaſi res nondùm tranſacta eſſet, de quâ iſtum ex tabulis mihi ſatisfacere oportebat. Præterea cauſam ego poſſum dicere, judices, ob quam iſte promiſerit ſe aurum redditurum. Quum enim & nos criminibus apud Satyrum purgati eſſemus, nec iſte Cittum depoſiti conſcium poſſet occultare, exiſtimavit, ſi puerum in quæſtionem dediſſet, ſuas machinationes deprehenſum iri; ſin id non feciſſet, ſe eſſe condemnandum. Ideò voluit mecum tranſigere. Iſtum autem jubete indicare vobis cujus ego lucri ſpe, aut cujus periculi metu, ipſum petitionibus liberârim. Quòd ſi nihil horum oſtendere poterit, nonne æquius ſit mihi credi de tabulis quàm iſti. Ad hæc, judices, hoc facilè intelligitur, ſi veritus eſſem ne actio mea redargue-

---

mo, quâ mente. Edit. Baſ. & Battie habent τί παθόντες.

[l. 13.] Παρακαταθήκης, edit. Baſ. Aldus & codex X dant καταθήκης.

[l. 18.] Vulg. κερδαίνειν, dedi cum codd. H, I, M, & Med. κερδαίνων, pro quo tamen malim κέρδος ἐλπίζων vel ὁρῶν.

[l. 19.] Τοῦτον, malim αὐτόν.

[illegible]ΣΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

[illegible] πεπονημένῳ χαίρειν [illegible] τε τὴν βάσανον, [illegible] τε [illegible] εἰ μὴ [illegible] τὰ [illegible] οὐκ ἐμὲ δεῖ [illegible] τῆς ἀποδόσεως, [illegible] ἀλλὰ [illegible] δὲ [illegible] γραμματεῖον, [illegible] ὥστε μὴ μόνον [illegible] ἐγκλημάτων, ἀλλὰ [illegible] ἐπειδὴ δὲ τοιού- [illegible] Καίτοι τίς [illegible] ὑμᾶς [illegible] ὡς οὐκ [illegible] ἀλλ' [illegible] Μενέξε- [illegible] ἀγορᾷ, [illegible] Μενέξενον [illegible] τὰς [illegible] Καίτοι, ὦ ἄνδρες [illegible] ἀναιρεθῆναι [illegible] ἡμᾶς ἔμελλεν [illegible] ἐπειδὴ μετεγράφησαν, [illegible] ἀλλὰ δεῖ [illegible] εἰς [illegible] λόγους, [illegible]

retur, licuiſſe mihi, vel nullâ pactione factâ, causâ deſiſtere: iſtùm verò, tùm propter quæſtionem, tùm propter litem apud vos factam, non extrà periculum eſſe potuiſſe, niſi ego accuſator ipſi aſſentirer. Quare non me ut iſtum liberarem, ſed iſtum ut meum mihi redderet, pactionem facere oportuit. Denique id etiam monſtri ſimile eſt me, priusquàm tabulæ conficerentur, rei ſic diffiſum eſſe, ut Paſioni non tantùm cauſam omnem remiſerim, ſed & pactionem de eâ fecerim. Poſtquam verò ipſe contrà me ſcripſerim teſtimonium tàm evidens, tùm demùm apud vos judicio experiri voluiſſe. At quis eſt qui ſuis de rebus talia conſilia inire velit?

2°. Illud autem argumentum omnium maximum eſt, Paſionem in pactione non liberatum eſſe, ſed eſſe pollicitum ſe aurum redditurum. Nam quum ipſi Menexenus litem intendiſſet, tabulis nondùm adulteratis, miſſo Agyrrhio nobis utrisque familiari, petebat ut aut Menexenum placarem, aut pactionem ſecum initam abrogarem. Atqui, judices, num putatis eum fuiſſe poſtulaturum ut aboleretur ea pactio quâ nos, ſi mentiremur, convicturus erat? non ille quidem, mutatâ jam ſcripturâ, dicebat illa eadem, ſed ad hanc confugiebat in

ἐξῆν καὶ μηδεμίαν συνθήκην ποιησαμένῳ χαίρειν ἐᾶν τὸ πρᾶγμα· τούτῳ δὲ διά τε τὴν βάσανον, καὶ τοὺς ἀγῶνας τοὺς ἐν ὑμῖν, οὐχ οἷόν τε ἦν ὁπότε βούλοιτο ἀπηλλάχθαι τῶν κινδύνων, εἰ μὴ πείσειεν ἐμὲ τὸν ἐγκαλοῦντα. Ὥστ' οὐκ ἐμὲ περὶ τῆς ἀφέσεως, ἀλλὰ τοῦτον περὶ τῆς ἀποδόσεως, ἔδει τὴν συνθήκην ποιεῖσθαι. Ἔπειτα καὶ τοῦθ' ὑπερφυές, εἰ πρὶν μὲν συγγράψαι τὸ γραμματεῖον, οὕτω σφόδρ' ἠπίστησα τοῖς πράγμασιν, ὥστε μὴ μόνον ἀφεῖναι Πασίωνα τῶν ἐγκλημάτων, ἀλλὰ καὶ συνθήκας ποιήσασθαι περὶ αὐτῶν· ἐπειδὴ δὲ τοιοῦτον ἔλεγχον κατ' ἐμαυτοῦ συνεγραψάμην, τηνικαῦτα ἐπεθύμησα εἰς ὑμᾶς εἰσελθεῖν. Καίτοι τίς ἂν οὕτω περὶ τῶν αὑτοῦ πραγμάτων βουλεύσαιτο;

Ὃ δὲ πάντων μέγιστον τεκμήριον, ὡς οὐκ ἀφειμένος ἦν Πασίων ἐν ταῖς συνθήκαις, ἀλλ' ὡμολογηκὼς ἀποδώσειν τὸ χρυσίον· ὅτε γὰρ Μενέξενος ἔλαχεν αὐτῷ τὴν δίκην, οὔπω διεφθαρμένου τοῦ γραμματείου, προσπέμπων Ἀγύρριον, ὄνθ' ἡμῖν ἀμφοτέροις ἐπιτήδειον, ἠξίου Μενέξενον ἀπαλλάττειν, ἢ τὰς συνθήκας τὰς γεγενημένας πρὸς αὐτὸν ἀναιρεῖν. Καίτοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, οἴεσθ' ἂν αὐτὸν ἐπιθυμεῖν ἀναιρεθῆναι ταύτας τὰς συνθήκας ἐξ ὧν ψευδομένους ἡμᾶς ἔμελλεν ἐξελέγχειν; Οὐκουν, ἐπειδὴ μετεγράφησαν, τούτους ἔλεγε τοὺς λόγους, ἀλλὰ περὶ ἁπάντων εἰς

retur, licuisse mihi, vel nullâ pactione factâ, causâ desistere : istùm verò, tùm propter quæstionem, tùm propter litem apud vos factam, non extrà periculum esse potuisse, nisi ego accusator ipsi assentirer. Quare non me ut istum liberarem, sed istum ut meum mihi redderet, pactionem facere oportuit. Denique id etiam monstri simile est me, priusquam tabulæ conficerentur, rei sic diffisum esse, ut Pasioni non tantùm causam omnem remiserim, sed & pactionem de eâ fecerim. Postquam verò ipse contrà me scripserim testimonium tàm evidens, tùm demùm apud vos judicio experiri voluisse. At quis est qui suis de rebus talia consilia inire velit?

2°. Illud autem argumentum omnium maximum est, Pasionem in pactione non liberatum esse, sed esse pollicitum se aurum redditurum. Nam quum ipsi Menexenus litem intendisset, tabulis nondùm adulteratis, misso Agyrrhio nobis utrisque familiari, petebat ut aut Menexenum placarem, aut pactionem secum initam abrogarem. Atqui, judices, num putatis eum fuisse postulaturum ut aboleretur ea pactio quâ nos, si mentiremur, convictus erat? non ille quidem, mutatâ jam scripturâ, dicebat illa eadem, sed ad hanc confugiebat in

ἐκείνας κατέφυγε, καὶ ἀνοίγειν ἐκέλευε τὸ γραμματεῖον. Ὡς οὖν τὸ πρῶτον ἀναιρεῖν ἐζήτει τὰς συνθήκας, αὐτὸν Ἀγύῤῥιον μάρτυρα παρέξομαι. Καί μοι ἀνάβηθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ὅτι μὲν τοίνυν τὰς συνθήκας ἐποιησάμεθα, οὐχ ὡς Πασίων ἐπεχείρησε λέγειν, ἀλλ' ὡς ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς εἴρηκα, ἱκανῶς ἐπιδεδεῖχθαι νομίζω. Οὐκ ἄξιον δὲ θαυμάζειν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, εἰ τὸ γραμματεῖον διέφθειρεν, οὐ μόνον διὰ τοῦτο ὅτι πολλὰ τοιαῦτα ἤδη γέγονεν, ἀλλ' ὅτι καὶ τῶν χρωμένων τινὲς Πασίωνι πολὺ δεινότερα τούτων πεποιήκασι.

Πυθόδωρον γὰρ, τὸν Σκηνίτην καλούμενον, ὃς ὑπὲρ Πασίωνος ἅπαντα καὶ λέγει καὶ πράττει, τίς οὐκ οἶδεν ὑμῶν πέρυσιν ἀνοίξαντα τὰς ὑδρίας, καὶ τοὺς κριτὰς ἐξελόντα τοὺς ὑπὸ τῆς βουλῆς εἰσβληθέντας; Καίτοι ὅστις μικρῶν ἕνεκα, καὶ περὶ τοῦ σώματος κινδυνεύων, ταύτας ὑπανοίγειν ἐτόλμησεν, αἳ σεσημασμέναι μὲν ἦσαν ὑπὸ τῶν πρυτανέων, σεσημασμέναι δ' ὑπὸ τῶν χορηγῶν, ἐφυλάττοντο δ' ὑπὸ τῶν ταμιῶν, ἔκειντο δ' ἐν ἀκροπόλει, τί δεῖ θαυμάζειν, εἰ γραμματεῖον

[l. 23.] Τί δεῖ . . . . ut hoc alterum membrum phra-

omnibus, & tabulas jubebat resignari. Eum igitur pactionem primùm abolere voluisse uti constet, ipsum Agyrrhium testem producam. Ascende, Agyrrhie.

T E S T I M O N I U M.

30. Nos igitur pactionem fecisse, non ut Pasio dicere aggressus est, sed ut ego vobis exposui, satis esse demonstratum arbitror. Neque verò mirandum est eum tabulas adulterasse, non eò tantùm quòd multa jam talia facta sunt, sed etiam quòd quidam Pasionis familiares commiserunt his multò graviora.

Pythodorum enim, cognomento tabernarium, qui pro Pasione omnia & dicit & facit, quis vestrûm ignorat, anno superiore, urnis resignatis nomina judicum exemisse quæ à senatu injecta fuerant. Atenim si quis ob rem parvulam, & capitis periculo, urnas resignare ausus est, quæ à prytanibus & choregis consignatæ erant, & custodiebantur à quæstoribus, & in arce asservabantur; quid miri est si isti tabulas apud hominem peregrinum sitas,

---

seos cohæreret cum priori *καίτοι ὅστις*, hîc deberet legi *τί δεῖ θαυμάζειν, εἰ οὗτος γραμματεῖον ..... τοσαῦτα μέλλων χρήματα*, & sic de reliquis, mutando pluralem numerum in singularem.

παρ' ἀνθρώπῳ ξένῳ, τοσαῦτα μέλλοντες χρήματα κερδαίνειν, ἢ τοὺς παῖδας αὐτοῦ πείσαντες, ἢ ἄλλῳ τρόπῳ ᾧ ἐδύναντο μηχανησάμενοι, μετέγραψαν; Περὶ μὲν οὖν τούτων οὐκ οἶδ' ὅτι πλείω δεῖ λέγειν.

Ἤδη δέ τινας Πασίων ἐπεχείρησε πείθειν ὡς τὸ παράπαν οὐδ' ἦν μοι ἐνθάδε χρήματα· λέγων, ὡς παρὰ Στρατοκλέους ἐδανεισάμην τριακοσίους στατῆρας. Ἄξιον οὖν καὶ περὶ τούτων ἀκοῦσαι, ἵν' ἐπίστησθε οἵοις τεκμηρίοις ἐπαρθεὶς, ἀποστερεῖ με τὰ χρήματα.

Ἐγὼ γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, μέλλοντος Στρατοκλέους εἰσπλεῖν εἰς τὸν Πόντον, βουλόμενος ἐκεῖθεν ὡς πλεῖστα ἐκκομίσασθαι τῶν χρημάτων, ἐδεήθην Στρατοκλέους, τὸ μὲν αὐτοῦ χρυσίον ἐμοὶ καταλιπεῖν, ἐν δὲ τῷ Πόντῳ παρὰ τοῦ πατρὸς τοὐμοῦ κομίσασθαι· νομίζων μεγάλα κερδαίνειν, εἰ κατὰ πλοῦν μὴ κινδυνεύοι τὰ χρήματα, ἄλλως τε καὶ Λακεδαιμονίων ὑπαρχόντων κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον κυρίων τῆς θαλάττης. Τούτῳ μὲν οὖν οὐδὲν ἡγοῦμαι τοῦτ' εἶναι σημεῖον, ὡς οὐκ ἦν ἐνθάδε μοι τὰ χρήματα· ἐμοὶ δὲ μέγιστα ἔσεσθαι σημεῖα, τὰ πρὸς Στρατοκλέα πραχθέντα, ὡς ἦν μοι παρὰ τούτῳ χρυσίον. Ἐρωτῶντος γὰρ Στρατοκλέους ὅστις αὐτῷ ἀποδώσει τὰ χρήματα, ἐὰν ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς μὴ

tantam pecuniæ vim lucraturi, ſeu pueris ejus perſuaſis, ſeu alio quopiam modo machinati rem, adulterârunt? De his igitur haud ſcio plura dicere quorsùm attineat.

II. 1°. Jam autem Paſio quibuſdam perſuadere conatus eſt mihi prorsùs nullas pecunias hîc fuiſſe, quòd à Stratocle trecentos ſtateres ſim mutuatus. Quare operæ pretium eſt de his etiam audire, ut ſciatis quibus argumentis fretus, me pecuniis fraudet.

Ego, judices, Stratocle in Pontum navigaturo, quum indè plurimas pecunias exportare vellem, Stratoclem rogabam ut ſuum aurum mihi relinqueret, idque in Ponto à patre meo reciperet, magnum lucrum id eſſe ratus ſi mea pecunia in navigatione non periclitaretur, præſertìm quum eo tempore Lacedæmonii maris imperium tenerent. Hoc igitur iſti non argumentum eſſe reor, me pecuniam hîc non habuiſſe; mihi autem maxima argumenta fore puto ea quæ cum Stratocle egi, apud iſtum aurum fuiſſe à me depoſitum. Stratocle enim interrogante quiſnam ſibi pecuniam redditurus eſſet, ſi pater ea quæ litteris mandata eſſent non

[l. 1.] Poſt ξένῳ cod. X & Med. habent κείμενον quod non improbo.

ποιήσῃ τὰ ἐπεσταλμένα, ἢ αὐτὸς ἐκπλεύσας ἐμὲ ἐνθάδε μὴ καταλάβῃ, Πασίωνα αὐτῷ συνέστησα· καὶ ὡμολόγησεν οὗτος αὐτῷ καὶ τὸ ἀρχαῖον καὶ τοὺς τόκους τοὺς γιγνομένους ἀποδώσειν. Καίτοι εἰ μηδὲν ἔκειτο παρ' αὐτῷ τῶν ἐμῶν, οἴεσθ' ἂν αὐτὸν οὕτω ῥᾳδίως τοσούτων χρημάτων ἐγγυητὴν γενέσθαι; καί μοι ἀνάβητε, μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἴσως τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τούτων ὑμῖν μάρτυρας παρέξεται, ὡς ἔξαρνος ἐγιγνόμην πρὸς τοὺς ὑπὲρ Σατύρου πράττοντας, μηδὲν κεκτῆσθαι, πλὴν ὧν ἐκείνοις παρεδίδουν· καὶ ὡς αὐτὸς ἐπελαμβάνετο τῶν χρημάτων τῶν ἐμῶν, ὁμολογοῦντος ἐμοῦ ὀφείλειν τριακοσίας δραχμάς· καὶ ὅτι Ἱππολαΐδαν, ξένον ὄντα ἐμαυτοῦ καὶ ἐπιτήδειον, περιεώρων παρὰ τούτου δανειζόμενον.

Ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, καταστὰς εἰς συμφορὰς οἵας ὑμῖν διηγησάμην, καὶ τῶν μὲν οἴκοι πάντων ἀπεστερημένος, τὰ δ' ἐνθάδε ἀναγκαζόμενος παραδιδόναι τοῖς ἥκουσιν, ὑπολοίπου δ' οὐδενὸς ὄντος μοι πλὴν εἰ οἷός τ' ἦν λαθεῖν, περιποιησάμενος τὸ χρυσίον τὸ παρὰ τούτῳ κείμενον, ὁμολογῶ τούτῳ προσομολογῆσαι τὰς τριακοσίας δραχμάς, καὶ περὶ τῶν ἄλλων τοιαῦτα πράττειν καὶ λέγειν ἐξ ὧν ἐκείνους μάλιστα πείθειν

fecisset, aut ipse reversus hîc me non reperiret, ad Pasionem eum adduxi, qui se & sortem & usuras ei redditurum promisit. Atqui, si nihil apud eum depositum habuissem, putatis ne ipsum tàm facilè tantæ pecuniæ sponsorem futurum? Et mihi prodite, testes.

TESTES.

20. Fortassis autem, judices, de his etiam testes ad vos producet, me apud Satyri procuratores negasse, me quidquam habere præter hæc quæ ipsis tradidissem; itemque ipsum meas opes invasisse; me confitente trecentas ei drachmas me debere; meque permisisse Hippolaïdam, hospitem & familiarem meum, à se mutuum sumere.

Ego verò, judices, iis malis circumventus qualia vobis exposui, omnibus quæ domi habueram spoliatus, & quæ hîc erant legatis coactus dare; quum nihil mihi reliquum esset nisi quid celare possem, retento auro quod apud istum depositum erat, fateor me & trecentas drachmas isti debere esse confessum, & ceteris in rebus ea dixisse & egisse, per quæ illis facillimè persuasurum opinabar, nihil

---

[l. 19.] Edit. Bas. & Battie non habent πάντων.
[l. 23.] Τούτῳ subaudi ὀφείλειν.

ᾠόμην μηδὲν εἶναί μοι. Καὶ ταῦτα ὡς οὐ δι' ἀπορίαν ἐγίνετό μοι, ἀλλ' ἵνα πιστευθείην ὑπ' ἐκείνων, ῥᾳδίως γνώσεσθε ἄν. Πρῶτον μὲν οὖν ὑμῖν μάρτυρας παρέξομαι, τοὺς εἰδότας πολλά μοι χρήματα ἐκ τοῦ Πόντου κομισθέντα, ἔπειτα δὲ τοὺς ὁρῶντάς με τῇ τούτου τραπέζῃ χρώμενον, ἔτι δὲ παρ' ὧν ἐχρυσώνησα ὑπ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον πλείους ἢ χιλίους στατῆρας. Πρὸς δὲ τούτοις, εἰσφορᾶς ἡμῖν προσταχθείσης, καὶ ἑτέρων ἐπιγραφέων γινομένων, ἐγὼ πλεῖστον εἰσήνεγκα τῶν ξένων, αὐτός τε καὶ οἱ ἐμοί. Καὶ ἐμαυτοῦ μὲν ἐπεγραψάμην εἰσφορὰν μεγίστην, ὑπὲρ δὲ Πασίωνος ἐδεόμην τῶν συνεπιγραφέων, λέγων ὅτι τοῖς ἐμοῖς τυγχάνει χρήμασι χρώμενος. Καί μοι ἀνάβητε, μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Αὐτὸν τοίνυν Πασίωνα ἔργῳ παρέξομαι ταῦτα συμμαρτυροῦντα. Ὁλκάδα γὰρ ἐφ' ᾗ πολλὰ χρήματα ἦν ἐγὼ δεδανεικώς, ἐφήνέ τις ὡς οὖσαν ἀνδρὸς Δηλίου. Ἀμφισβητοῦντος δέ μου, καὶ καθέλκειν ἀξιοῦντος, οὕτω τὴν βουλὴν διέθεσαν οἱ βουλόμενοι συκοφαντεῖν, ὥστε παρὰ μικρὸν ἐδέησα ἀποθανεῖν ἄκριτος. Τελευτῶντες δ' ἐπείσθησαν ἐγγυητὰς παρ' ἐμοῦ δέξασθαι. Καὶ Φίλιππος μὲν ξένος ὢν πατρικὸς κληθεὶς, καὶ ὑπακούσας, δείσας τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου, ἀπιὼν ᾤχετο. Πα-

mihi esse. Quæ non ex inopiâ me fecisse, sed ut apud eos fidem adipiscerer, facilè intelligetis. Primùm igitur vobis testes producam qui me sciunt magnas opes è Ponto attulisse: deindè eos qui viderunt me istius mensâ uti, quin illos etiam à quibus eo tempore ampliùs mille stateres aureos aliâ pecuniâ commutavi. Præterea, tributo nobis imperato, atque aliis censibus habitis, ego contuli plurimùm inter omnes hospites, tùm ipse, tùm mei: ac mihi quidem tributum inscripsi maximum, pro Pasione autem deprecatus sum quæstores, quòd is meis pecuniis uteretur. Et mihi prodite, testes.

TESTES.

III. Ipsum etiam Pasionem producam, non quidem verbis, sed facto ipso, mihi testificantem. Navem enim onerariam, cui multas merces imposueram, quidam detulit, quasi Delii cujusdam esset. Me eam vindicante, & volente arripere velut meam, nonnulli calumniandi artem professi, ità senatum dispofuerant, ut propemodùm indictâ causâ periissem. Tandem verò judices persuaderi sibi passi sunt ut sponsores à me acciperent. Ac Philippus, paternus hospes, accersitus, venit ille quidem, sed periculi magnitudine perterritus,

---

[l. 17 & 18.] Conjunge ἔργῳ cum συμμαρτυροῦντα.

[illegible] τον ὑπὸ τῆς ζημίας ζημίας, [illegible] Καίτοι εἰ μι-[illegible] ᾔδει με ἐνθάδε [illegible] μοι χρήμα-[illegible] ἄλλον ὅτι τὰς μετὰ [illegible] ἐμοὶ χαριζόμε-[illegible] ἐγγυητὴς μοι ἐγένετο, [illegible] παρ' ἐμοῦ τὸ χρυ-[illegible]. Ὡς μὲν τοίνυν ἦν ἐμοὶ [illegible] ἐπὶ τῇ τούτου [illegible] ἔργων τῶν Πασίωνος [illegible] τῶν εἰδότων ἀκηκόατε. [illegible] χρήματα διαρπασθέν-[illegible] τὰ πράγματα τοῖς [illegible] καὶ Φιλόμηλον προ-[illegible] ἐπιβουλευθέντα, καὶ [illegible] ἔξαρνος γενέσθαι. [illegible] μου ἀπηλλαγμένον, ἐμοὶ δ' οὐχ [illegible] ἐστερημένον, ἐμοὶ δ' οὐχ [illegible] τὰς παρούσας τύχας, οὔτ' αὐτοῦ [illegible] τὸν Πόντον εἰσπλεῖν. Καίτοι πο-[illegible] Σατύρῳ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀδίκως [illegible] Τραπεζίτας, καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῶν [illegible]

[illegible] interpretatus sum quasi legeretur: discessit.

ſit. At Paſio Archeſtratum menſæ præfectum exhibuit, ſeptem talentûm ſponſorem. At- licet modicum duntaxat adiiſſet periculum, e nihil hîc habere ſciviſſet, nequaquam pro antam ſpopondiſſet pecuniam. Sed evidens eſt mihi gratificantem, trecentas à me drachmas llaſſe; & ſeptem talentûm ſponſorem eſſe fac-, quum exiſtimaret ſatis firmum pignus à me ere, aurum ſcilicet meum apud ſe depoſitum. igitur multas pecunias habuiſſe, eaſque in is menſâ depoſitas, tùm factis Paſionis vobis bavi, tùm è rei gnaris audiviſtis.

IV. Mihi autem videtur, judices, vos optimè rcepturos omnem controverſiam, ſi ea tempora ecordemini, & quo loco res noſtræ fuerint ſpecte-s, quum ego Menexenum & Philomelum miſi qui depoſitum repoſcerent, ac Paſio primùm ab-egare auſus fuit. Patrem enim meum reperietis comprehenſum fuiſſe & opibus univerſis ſpolia-tum; mihi verò non licuiſſe per præſentes fortunas, neque hîc manere, neque navigare in Pontum. Atqui utrùm veriſimilius eſt me tantis afflictum calamitatibus Paſionem injuſtè accuſaſſe; an

καίτοι κἂν μικρὸν ἐκινδύνευε, εἰ μηδὲν .... nam textus ut ſe habet, mihi videtur nullum ſenſum exhibere.

[l. 19.] Vulg. ἀπαιτήσοντα, dedi ἀπαιτήσοντας, ut ſuprà p. 182, l. 13.

σίων δὲ Ἀρχέστρατόν μοι τὸν ἀπὸ τῆς τραπέζης ἑπτὰ ταλάντων ἐγγυητὴν παρέχει. Καίτοι εἰ μικρὸν ἀπεστερεῖτο, καὶ μηδὲν ᾔδει με ἐνθάδε κεκτημένον, οὐκ ἂν δήπου τοσούτων μοι χρημάτων ἐγγυητὴς κατέστη. Ἀλλὰ δῆλον ὅτι τὰς μὲν τριακοσίας δραχμὰς ἐνεκάλεσεν ἐμοὶ χαριζόμενος, τῶν δ' ἑπτὰ ταλάντων ἐγγυητής μου ἐγένετο, ἡγούμενος ἱκανὴν πίστιν ἔχειν παρ' ἐμοῦ τὸ χρυσίον τὸ παρ' ἑαυτῷ κείμενον. Ὡς μὲν τοίνυν ἦν ἐμοὶ πολλὰ χρήματα ἐνθάδε, καὶ ταῦτ' ἐπὶ τῇ τούτου τραπέζῃ ἔκειτό μοι, καὶ ἐκ τῶν ἔργων τῶν Πασίωνος ὑμῖν δεδήλωκα, καὶ παρὰ τῶν εἰδότων ἀκηκόατε.

Δοκεῖτε δέ μοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ῥᾷστ' ἂν γνῶναι περὶ ὧν ἀμφισβητοῦμεν, ἀναμνησθέντες ἐκείνων τῶν χρόνων, καὶ τὰ πράγματα πῶς εἶχεν ἡμῖν, ὅτ' ἐγὼ Μενέξενον καὶ Φιλόμηλον προσέπεμψα ἀπαιτήσοντας τὴν παρακαταθήκην, καὶ Πασίων ἐτόλμησε τὸ πρῶτον ἔξαρνος γενέσθαι. Εὑρήσετε γὰρ τὸν μὲν πατέρα μου συνειλημμένον, καὶ τὴν οὐσίαν ἅπασαν ἀφῃρημένον, ἐμοὶ δ' οὐχ οἷόν τε ὂν διὰ τὰς παρούσας τύχας, οὔτ' αὐτοῦ μένειν, οὔτ' εἰς τὸν Πόντον εἰσπλεῖν. Καίτοι πότερον εἰκὸς ἐμὲ ἐν τοσούτοις ὄντα κακοῖς ἀδίκως ἐγκαλεῖν, ἢ Πασίωνα, καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῶν

[l. 3 & 4.] Hîc ità interpretatus ſum quaſi legeretur: diſceſſit.

discessit. At Pasio Archestratum mensæ præfectum mihi exhibuit, septem talentûm sponsorem. Atqui, licet modicum duntaxat adiisset periculum, si me nihil hîc habere scivisset, nequaquam pro me tantam spopondisset pecuniam. Sed evidens est eum mihi gratificantem, trecentas à me drachmas postulasse; & septem talentûm sponsorem esse factum, quum existimaret satis firmum pignus à me habere, aurum scilicet meum apud se depositum. Me igitur multas pecunias habuisse, easque in hujus mensâ depositas, tùm factis Pasionis vobis probavi, tùm è rei gnaris audivistis.

IV. Mihi autem videtur, judices, vos optimè percepturos omnem controversiam, si ea tempora recordemini, & quo loco res nostræ fuerint spectetis, quum ego Menexenum & Philomelum misi qui depositum reposcerent, ac Pasio primùm abnegare ausus fuit. Patrem enim meum reperietis comprehensum fuisse & opibus universis spoliatum; mihi verò non licuisse per præsentes fortunas, neque hîc manere, neque navigare in Pontum. Atqui utrùm verisimilius est me tantis afflictum calamitatibus Pasionem injustè accusasse; an

---

καίτοι κᾂν μικρὸν ἐκινδύνευε, εἰ μηδὲν .... nam textus ut se habet, mihi videtur nullum sensum exhibere.

[l. 19.] Vulg. ἀπαιτήσοντα, dedi ἀπαιτήσοντας, ut suprà p. 182, l. 13.

ἡμετέρων συμφορῶν, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν χρημάτων, ἐπαρθῆναι, καὶ τὴν ἀποστέρησιν ποιήσασθαι; τίς δὲ πώποτε εἰς τοσοῦτον συκοφαντίας ἀφίκετο, ὥστ' αὐτὸς περὶ τοῦ σώματος κινδυνεύων, τοῖς ἀλλοτρίοις ἐπιβουλεύειν; μετὰ ποίας δ' ἂν ἐλπίδος, ἢ τί διανοηθεὶς, ἀδίκως ἦλθον ἐπὶ τοῦτον; πότερον, ὡς δείσας τὴν δύναμιν τὴν ἐμὴν, ἔμελλεν εὐθύς μοι δώσειν ἀργύριον; ἀλλ' οὐχ οὕτως ἡμῶν ἑκάτερος ἔπραττεν. Ἀλλ' εἰς ἀγῶνα καταστὰς ᾤμην καὶ παρὰ τὸ δίκαιον πλέον ἕξειν Πασίωνος παρ' ὑμῖν; ὃς οὐδ' ἐνθάδε μένειν παρεσκευαζόμην, δεδιὼς μή με ἐξαιτοίη Σάτυρος παρ' ὑμῶν. Ἀλλ' ἵνα μηδὲν διαπραττόμενος, ἐχθρὸς τούτῳ καταστῶ; ᾧ μάλιστα ἐτύγχανον πάντων τῶν ἐν τῇ πόλει χρώμενος. Καὶ τίς ἂν ὑμῶν ἀξιώσειε καταγνῶναι μου τοσαύτην μανίαν καὶ ἀμαθίαν;

Ἐνθυμηθῆναι δ' ἄξιόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὴν ἀτοπίαν καὶ ἀπιστίαν ὧν ἑκάστοτε Πασίων ἐπιχειρεῖ λέγειν. Ὅτε μὲν γὰρ οὕτως ἔπραττον, ὥστ' οὐδ' ἂν εἰ προσωμολόγει με ἀποστερεῖν τὰ χρήματα, οἷός τ' ἂν ἦν παρ' αὐτοῦ δίκην λαβεῖν, τότε μὲν αἰτιᾶταί με ἀδίκως ἐγκαλεῖν ἐπιχειρῆσαι. Ἐπειδὴ δ' ἐγώ τε τῶν πρὸς Σάτυρον διαβολῶν ἀπηλλάγην, καὶ τοῦτον ᾤοντο ἅπαντες ὀφλήσειν τὴν δίκην, τηνικαῦτά με φησὶν ἀφεῖναι πάντων τῶν ἐγκλη-

hunc, cùm nostris ingentibus malis, tùm magnâ pecuniâ impulsum, fraudare nos voluisse? Quis autem unquam adeò calumniatum cupidus extitit, ut ipse in vitæ periculo constitutus, alienis opibus insidiaretur? quâ spe, quo consilio, contrà istum injustè venissem? an ut potentiam meam reformidans, nummos mihi confestìm daret? at non ità cum utroque nostrûm agebatur. An verò in judicium re adductâ, etiam præter jus arbitrabar meliore conditione me futurum apud vos quàm Pasionem? qui ne hîc quidem parabam manere, veritus ne me à vobis Satyrus deposceret. An ut nullo meo commodo istum inimicum haberem? at nullus in totâ urbe fuit quo familiariùs uterer. Et quis vestrûm est qui me tantæ insaniæ & inscitiæ condemnaret?

V. Est autem, Judices, operæ pretium considerare quàm absurda & minimè credenda Pasio ubique dicere instituat. Quum enim ità mecum ageretur, ut etiamsi fateretur me pecuniis à se fraudari, persequi tamen injuriam non potuissem, tùm criminatur me injustè litem inferre conatum esse. Postquam autem & ego purgatus essem crimine apud Satyrum, & istum omnes judicio convictum iri crederent, tùm demùm ait se à me

μάτων αὐτόν. Καίτοι πῶς ἂν τούτων ἀλογώτερα γένοιτο;

Ἀλλὰ γὰρ οὐ περὶ τούτων μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἄλλων, ἐναντία αὐτὸς αὑτῷ καὶ λέγων καὶ πράττων φανερός ἐστιν. Ὃς τὸν μὲν παῖδα, ὃν αὐτὸς ἠφάνισεν, ὑφ' ἡμῶν ἔφασκεν ἀνδραποδισθῆναι· τὸν αὐτὸν δὲ τοῦτον ἀπεγράψατο μὲν ἐν τοῖς τιμήμασιν ὡς δοῦλον μετὰ τῶν οἰκετῶν τῶν ἄλλων· ἐπεὶ δ' αὐτὸν ἠξίου Μενέξενος βασανίζειν, ἀφείλετο ὡς ἐλεύθερον ὄντα. Πρὸς δὲ τούτοις ἀποστερῶν αὐτὸς τὴν παρακαταθήκην, ἐτόλμησεν ἐγκαλεῖν ὡς ἔχοιμεν ἓξ τάλαντα ἀπὸ τῆς τούτου τραπέζης. Καίτοι ὅστις περὶ πραγμάτων οὕτω φανερῶν ἐπιχειρεῖ ψεύδεσθαι, πῶς χρὴ πιστεύειν αὐτῷ περὶ ὧν μόνος πρὸς μόνον ἔπραξε;

Τὸ τελευταῖον τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὁμολογήσας ὡς Σάτυρον εἰσπλεύσειν, καὶ ποιήσειν ἅττ' ἂν ἐκεῖνος γνῷ, καὶ ταῦτ' ἐξηπάτησε. Καὶ αὐτὸς μὲν οὐκ ἤθελεν εἰσπλεῦσαι, πολλάκις μου προκαλεσαμένου, ἐξέπεμψε δὲ τὸν Κίττον· ὃς ἐκεῖσε μὲν ἐλθὼν, ἔλεγεν ὅτι ἐλεύθερός ἐστι, καὶ τὸ γένος εἴη Μιλήσιος, πέμψειε δ' αὐτὸν Πασίων διδάξοντα περὶ τῶν χρημάτων. Ἀκούσας δὲ ὁ Σάτυρος ἀμφοτέρων ἡμῶν, δικάζειν μὲν οὐκ ἠξίου περὶ τῶν ἐνθάδε γενομένων συμβολαίων, ἄλλως τε καὶ μὴ παρόντος τούτου, μηδὲ μέλλον-

omnibus liberatum esse petitionibus. Quo quid absurdum magis potest excogitari?

Verùm non de his tantùm, sed de ceteris etiam ipse sibi contraria tùm dicere tùm agere, palàm deprehenditur. Qui quidem puerum, quem ipse occultârat, plagio à nobis abductum conquestus est: & quem, dùm bona censerentur, pro servo inscripsit cum ceteris famulis; eum ipsum, ubi Menexenus postulavit in quæstionem, pro libero asseruit. Præterea, quum ipse deposito nos fraudaret, criminari ausus est, nos à suâ mensâ sex talenta accepisse. Atenim quum in rebus ità manifestis mentiri non dubitet, quid ei habendum fidei est de iis quæ solus cum solo egit?

VI. Postremò, judices, pollicitus se ad Satyrum navigaturum, facturumque quidquid ille pronuntiasset, etiam in eo me decepit. Ac ipse quidem navigare noluit, sæpè me postulante, sed Cittum misit. Qui quum eò venisset, se dixit hominem esse ingenuum, Milesium genere, atque à Pasione missum, ut exponeret quid actum esset de pecuniis. Satyrus autem, utroque nostrum audito, jus quidem sibi dicendum non censuit de hîc factis contractibus; quum præsertìm iste nec adesset,

---

[l. 12.] Pro τȣ́τȣ velim ἀυτȣ̃.
[l. 13.] Φανερῶν, vulg. φανερῶς.

τος ποιήσειν ἃ ἐκεῖνος δικάσειεν. Οὕτω δέ με σφόδρα ἐνόμιζεν ἀδικεῖσθαι, ὥστε συγκαλέσας τοὺς ναυκλήρους, ἐδεῖτο βοηθεῖν ἐμοὶ, καὶ μὴ περιορᾶν ἀδικούμενον. Καὶ πρὸς τὴν πόλιν ἐγγράψας ἐπιστολὴν, ἔδωκε φέρειν Ξενοτίμῳ τῷ Καρκίνου. Καί μοι ἀνάγνωθι.

ἘΠΙΣΤΟΛΗ.

Οὕτω τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, πολλῶν μοι τῶν δικαίων ὑπαρχόντων, ἐκεῖνο ἡγοῦμαι μέγιστον εἶναι τεκμήριον ὡς ἀποστερεῖ με Πασίων τὰ χρήματα, ὅτι τὸν παῖδα οὐκ ἠθέλησεν ἐκδοῦναι τὸν συνειδότα περὶ τῆς παρακαταθήκης. Καίτοι περὶ τῶν πρὸς τοὺς ἐπὶ τραπέζαις συμβολαίων, τίς ἂν ἔλεγχος ἰσχυρότερος γένοιτο; οὐ γὰρ δὴ μάρτυράς γε αὐτῶν ποιούμεθα. Ὁρῶ δὲ καὶ ὑμᾶς, καὶ περὶ τῶν ἰδίων, καὶ περὶ τῶν δημοσίων, οὐδὲν πιστότερον οὐδ᾽ ἀληθέστερον βασάνου νομίζοντας· καὶ μάρτυρας μὲν γεγενημένους οἷόν τ᾽ εἶναι καὶ τῶν μὴ γεγενημένων παρασκευάσασθαι, τὰς δὲ βασάνους φανερῶς ἐπιδεικνύναι ὁπότεροι τἀληθῆ λέγουσιν. Ἃ οὗτος εἰδὼς, ἠβουλήθη εἰκάζειν ὑμᾶς περὶ τοῦ πράγματος μᾶλλον ἢ φανερῶς εἰδέναι. Οὐ γὰρ

[l. 5 & 6.] Καρκίνου, Harpocration hunc arbitratur

nec facturus esset quod illîc decerneretur: sed tàm insignem injuriam mihi fieri judicavit, ut naviculario convocatos rogârit ut mihi opem ferrent, & scriptas ad civitatem vestram litteras Xenotimo Carcini filio perferendas dederit. Et tu has recita.

LITTERÆ.

VII. Quum autem, judices, tanta meæ causæ sit æquitas, illud maximum testimonium esse arbitror, Pasionem me pecuniis fraudare, quòd puerum depositi conscium in quæstionem tradere noluit. Atqui de negotiis quæ cum mensariis habemus, quodnam argumentum tormento validius esse possit? non enim eorum negotiorum testes adhibemus. Video autem & vos tùm de privatis rebus tùm de publicis nihil fide dignius aut verius tormentis existimare; ac fieri quidem posse ut aliqui subornentur qui testes sint rerum non factarum, tormenta verò evidenter ostendere utri vera dicant. Quæ iste quum sciret, vos conjecturâ uti maluit quàm rem certò cognoscere. Neque enim hoc

---

fuisse ducem qui Peloponnesum classe infestârit. Quem vide ad hanc ipsam vocem.

[l. 18.] Malim abesse γεγενημένους, quod potuit in textum irrepere ob γεγενημένων subsequens.

δὴ τοῦτό γ᾽ ἂν εἰπεῖν ἔχοι, ὡς ἔλαττον ἔμελλεν ἕξειν ἐν τῇ βασάνῳ, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ εἰκὸς αὐτὸν ἐκδοῦναι. Πάντες γὰρ ἐπίστασθε ὅτι κατειπὼν μὲν, ἔμελλε τὸν ἐπίλοιπον χρόνον ὑπὸ τούτου κάκιστ᾽ ἀνθρώπων ἀπολεῖσθαι· διακαρτερήσας δὲ, καὶ ἐλεύθερος ἔσεσθαι, καὶ μεθέξειν ὧν οὗτος ἀπεστέρησεν. Ἀλλ᾽ ὅμως τοσούτῳ μέλλων πλέον ἕξειν, συνειδὼς αὐτῷ τὰ πεπραγμένα, ὑπέμεινε καὶ δίκας φεύγειν, καὶ τὰς ἄλλας αἰτίας ἔχειν, ὥστε μηδεμίαν βάσανον περὶ τοῦ πράγματος τούτου γενέσθαι.

Ἐγὼ οὖν ὑμῶν δέομαι, μεμνημένους τούτων, καταψηφίσασθαι Πασίωνος, καὶ μὴ τοσαύτην μου πονηρίαν καταγνῶναι, ὡς οἰκῶν ἐν τῷ Πόντῳ, καὶ τοσαύτην οὐσίαν κεκτημένος ὥστε καὶ ἑτέρους εὖ ποιεῖν δύνασθαι, Πασίωνα ἦλθον συκοφαντήσων, καὶ ψευδεῖς αὐτῷ παρακαταθήκας ἐγκαλῶν.

Ἄξιον δὲ Σατύρου καὶ τοῦ πατρὸς ἐνθυμηθῆναι, οἱ πάντα τὸν χρόνον περὶ πλείστου τῶν Ἑλλήνων ὑμᾶς ποιοῦνται, καὶ πολλάκις ἤδη διὰ σπάνιν σίτου τὰς τῶν ἄλλων ἐμπόρων ναῦς κενὰς ἐκπέμποντες, ὑμῖν ἐξαγωγὴν ἔδοσαν. Καὶ ἐν τοῖς ἰδίοις συμ-

---

[l. 2.] Αὐτὸν, nempè, τὸν δοῦλον.
[l. 4.] Ὑπὸ, Ald. edit. Bas. & Cod. X habent ἐπί.

dicere possit, si quæstio adhiberetur, secum deteriùs actum iri, ideóque puerum dedere non debuisse. Omnes enim scitis illi, si contrà istum dixisset, per omne reliquum vitæ tempus, summam istius crudelitatem fuisse perferendam; sin tormentorum acerbitatem constanti animo superasset, tùm liberum fore & fraudatæ pecuniæ participem. Attamen etsi tanto meliore conditione futurus erat, suorum delictorum conscius, sustinuit & judicium detrectare, & alias criminationes subire, ut ne per tormenta de hoc negotio quæreretur.

CONCLUSIO.

Itaque vos rogo ut, horum memores, Pasionem condemnetis, neque putetis me ità esse improbum, ut, qui in Ponto habitem, & tantas opes habeam ut aliis etiam benefacere possim, Pasionem calumniaturus advenerim, & de falsis depositis accusaturus.

Est etiam Satyri & patris mei habenda ratio qui omni tempore vos inter omnes Græcos maximi faciunt; quique, quum sæpiùs ob frumenti penuriam aliorum mercatorum naves vacuas dimiserint, vobis exportandi facultatem dederunt. In privatis etiam

---

[l. 9.] Pro ἄλλας forsan leg. αἰσχρὰς, vel aliud quid.

[l. 17 & 18.] Pro ἐγκαλῶν velim legi ἐγκαλέσων.

βολαίοις, ὧν ἐκεῖνοι κριταὶ γίνονται, οὐ μόνον ἴσον, ἀλλὰ καὶ πλέον ἔχοντες, ἀπέρχεσθε. Ὥστ' οὐκ ἂν εἰκότως περὶ ὀλίγου ποιήσαισθε τὰς ἐκείνων ἐπιστολάς. Δέομαι οὖν ὑμῶν καὶ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ, καὶ ὑπὲρ ἐκείνων, τὰ δίκαια ψηφίσασθαι, καὶ μὴ τοὺς Πασίωνος λόγους ψευδεῖς ὄντας, πιστοτέρους ἡγεῖσθαι τῶν ἐμῶν.

[l. 3.] Περὶ ὀλίγου ποιήσαισθε, Aldus, editio Basi-

negotiis quorum illi ſunt judices, nōn tantùm pari, ſed etiam liberaliori jure, diſceditis. Quamobrem vos eorum litteras parvi facere non decet. Vos igitur oro ut, & propter me & propter illos, ea quæ juſta ſunt decernatis, neque Paſionis orationem quæ falſa ſit, meâ veriorem eſſe arbitremini.

---

leenſis & codex X, habent περὶ ὀλίγυ ποιήσεσθε.

ANALYSIS EXCEPTIONIS ADVERSUS CALLIMACHUM.

PROPOSITUM.

LACEDÆMONII victores Athenis constituerant triginta viros, vel potiùs triginta tyrannos, qui illam civitatem ipsorum nomine regerent. Thrasybulus, exulum dux, tyrannis ipsorumque asseclis triumphatis, victor Athenas ingressus est; sed ea fuit singularis Atheniensium sapientia, ut victores victique reconciliati, dato invicem juramento, pacti fuerint ut, pœnâ sumptâ de nocentissimis, res præteritæ oblivioni prorsùs darentur, neque finerent ut cives se mutuò accusarent de illis quæ vigente oligarchiâ facta fuerant. Callimachus quidam, civis Atheniensis, quum à cive quodam Atheniensi se injuriâ læsum esse contenderet, hunc vocat in jus, & ereptas sibi in oligarchiâ pecunias repetit. Is se defendit & rectâ defensione usus & per exceptionem.

Exordium.

Brevi exordio præfatus de lege exceptionis, rem ipſam aggreditur.

Confirmatio.

Contendit ſe injuſtè peti ab accuſatore, quia ipſum læſit injuriâ, quia res arbitrio tranſacta eſt, quia fœdera non ſinunt ſe accuſari.

I. Nullâ accuſatorem læſit injuriâ, quod probatur ipsâ rei expoſitione, quâ conſtat Callimachum habuiſſe rem cum Patrocle, non cum ſe reo.

II. Res arbitrio tranſacta eſt, quod evincitur 1°. teſtibus, 2°. refutatione negantis adverſarii.

Antequam ad fœdera tranſeat, arguit ex probabilibus ſe non læſiſſe Callimachum.

III. Fœdera non ſinunt ſe accuſari. Commendat fœdera, 1°. quia ſervata conſtanter bono fuerunt civitati; 2°. per ſe ipſa, hinc locus communis de fœderum utilitate; 3°. Athenienſium præſertìm intereſt fœdera ſervare; 4°. periculum privatum reus cum publico conjungit, dùm hîc agi oſtendit de juramento communi ſervando vel violando.

Refutatio.

Occurrit Callimachi 1°. lamentationibus de privatâ calamitate; 2°. querelis de rebus actis in oligarchiâ.

Redit ad fœdera, ex quibus neglectis maxima mala eſſent oritura, ex quibus factis maxima bona & laus facientibus orta ſunt. Adverſarium inſectatur, cujus 1°. rationem improbat dùm turbis agitaretur civitas, cujus 2°. facinus fœdum commemorat cum vehementi exaggeratione.

De ſeipſo loquitur, & ſua in civitatem narrat merita.

Perorat ſe commendando, adverſarium criminando, ac de fœderibus commonefaciendo.

Hæc oratio videtur ſcripta ſuiſſe circà annum 402 antè Chriſtum, Iſocratis ætatis 32. Dicitur παραγραφικὸς, quia reus ſe defendit *διὰ παραγραφὴν, per exceptionem.*

Hîc breviter exponam conjecturas meas de judiciis in civitate Athenienſi latis poſt expulſos triginta tyrannos & reſtitutam democratiam. Quum civis aliquis civem aliquem accuſaret de rebus geſtis in oligarchiâ, licebat reo fœdera opponere, & tunc ipſe prior dicebat. Quòd ſi fortè nocens deprehenderetur, mulctam tantummodò legibus præſcriptam ſolvere tenebatur, dictam ἐπωβελίαν, i. e. ſextam partem illius pecuniæ quam repetebat accuſator. Hic ſi condemnaretur ob litem injuſtè illatam, eamdem mulctam ſolvebat, i. e. ſextam partem pecuniæ repetitæ. Itaque reus prior dicebat præter uſum, & pericula inter ambas partes erant æqualia. Privato cuidam litem intenderat Callimachus, & ſum-

mam pecuniæ petebat non mediocrem. Ad id primò ſe parabat reus ut exceptionem opponeret, quia adverſarius rem tranſegerat coràm arbitro. Si admiſſa eſſet exceptio, accuſator mulctari potuiſſet mulctâ quam vocant ἐπωβελία; ſed à magiſtratu obtinuit ut exceptionis nulla ratio haberetur, tuncque de pecuniâ ſolùm dimicabat à duobus litigantibus depoſitâ, quàm vocant πρυτανεία. Quapropter reus decrevit ſe defendere fœdera opponendo, ſicque commodis ſuprà dictis potiebatur.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΙΚῸΣ,

ΠΡῸΣ

ΚΑΛΛΊΜΑΧΟΝ.

Εἰ μὲν ἄλλοι τινὲς ἦσαν ἠγωνισμένοι τοιαύτην παραγραφὴν, ἀπ᾽ αὐτοῦ τοῦ πράγματος ἠρχόμην ἂν τοὺς λόγους ποιεῖσθαι· νῦν δ᾽ ἀνάγκη περὶ τοῦ νόμου πρῶτον εἰπεῖν, καθ᾽ ὃν εἰσεληλύθαμεν, ἵν᾽ ἐπιστάμενοι περὶ ὧν ἀμφισβητοῦμεν, τὴν ψῆφον φέρητε. Καὶ μηδεὶς ὑμῶν θαυμάσῃ διότι φεύγων τὴν δίκην, πρότερος λέγω τοῦ διώκοντος. Ἐπειδὴ γὰρ ἐκ Πειραιέως κατελθόντες, ἐνίους ἑωρᾶτε τῶν πολιτῶν συκοφαντεῖν ὡρμημένους, καὶ τὰς συνθήκας λύειν ἐπιχειροῦντας, βουλόμενοι τούτους τε παῦσαι, καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπιδεῖξαι ὅτι οὐκ ἀναγκασθέντες ἐποιήσασθε αὐτὰς, ἀλλ᾽ ἡγούμενοι τῇ πόλει συμφέρειν, εἰπόντος Ἀρχίνου, νόμον ἔθεσθε, ἄν τις δικάζηται παρὰ τοὺς ὅρκους, ἐξεῖναι τῷ φεύγοντι παραγράψασθαι, τοὺς δ᾽ ἄρχοντας περὶ τούτου πρῶτον εἰσάγειν, λέγειν δὲ πρότερον τὸν

[l. 1.] Vulg. *εἰ μὲν καὶ*, delevi *καὶ* ut sensum impediens.

EXCEPTIO

EXCEPTIO
ADVERSUS
CALLIMACHUM.

EXORDIUM.

Si qui alii talem exceptionem ad judices attulissent, ab ipsâ re exorsus essem: nunc de lege primùm dicere necesse est quâ in judicium venimus; ut, controversiâ quæ inter nos est cognitâ, pronuntietis. Ac nullus vestrûm miretur quare ego, qui reus sim, priùs dico quàm ipse accusator. Postquam enim è Piræo in urbem reversi, quosdam è civibus ad calumniandum vidistis incitatos, & pacta solvere aggredientes; quum velletis & istos compescere, & aliis ostendere vos non coactos hæc fecisse, sed utilitate reipublicæ adductos; Archino rogante, legem scivistis, « Si quis « præter jusjurandum moveret litem, ut reo lice- « ret præscriptione uti, utque archontes eâ de re « primùm referrent, & is priore loco diceret qui

[l. 15 & 16.] Περὶ τούτου, nempè πράγματος, de hâc re.

παραγραψάμενον, ὁπότερος δ' ἂν ἡττηθῇ, τὴν ἐπωβελείαν ὀφείλειν· ἵν' οἱ τολμῶντες μνησικακεῖν, μὴ μόνον ἐπιορκοῦντες ἐξελέγχοιντο, μηδὲ τὴν παρὰ τῶν θεῶν τιμωρείαν ὑπομένοιεν, ἀλλὰ καὶ παραχρῆμα ζημιοῖντο. Δεινὸν οὖν ἡγησάμην εἰ, τῶν νόμων οὕτως ἐχόντων, ἐγὼ περιόψομαι τὸν μὲν συκοφάντην ἐν τριάκοντα δραχμαῖς κινδυνεύοντα, ἐμαυτὸν δὲ περὶ τῆς οὐσίας ἁπάσης ἀγωνιζόμενον.

Ἀποδείξω δὲ Καλλίμαχον, οὐ μόνον παρὰ τὰς συνθήκας δικαζόμενον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἐγκλημάτων ψευδόμενον, καὶ προσέτι δίαιταν ἡμῖν γεγενημένην περὶ αὐτῶν. Βούλομαι δὲ ἐξ ἀρχῆς ὑμῖν διηγήσασθαι τὰ πραχθέντα. Ἐὰν γὰρ τοῦτο μάθητε, ὡς οὐδὲν ὑπ' ἐμοῦ κακὸν πεπόνθεν, ἡγοῦμαι ταῖς τε συνθήκαις ὑμᾶς ἥδιον βοηθήσειν, καὶ τούτῳ μᾶλλον ὀργιεῖσθαι.

Ἦρχον μὲν γὰρ οἱ Δέκα, οἱ μετὰ τοὺς τριάκοντα καταστάντες. Ὄντος δέ μοι Πατροκλέους ἐπιτηδείου, οὗ τότε βασιλεύοντος, ἔτυχον μετ' αὐτοῦ βαδίζων. Ἐκεῖνος δὲ, ἐχθρὸς ὢν Καλλιμάχῳ τῷ νῦν ἐμὲ διώκοντι τὴν δίκην, ἀπήντησεν ἀργύριον φέροντι.

[l. 2.] Vulg. ἐπωβελίαν, dedi ἐπωβελείαν cum Battie, edit. Bas. & Med.

[l. 20.] Βασιλεύοντος, i. e. βασιλέως ὄντος. Voca-

« præscriptione uteretur, uter verò succubuisset is « mulctam solveret » : ut qui veteres offensas in memoriam revocare auderent, non perjurii tantùm convincerentur, neque divinam duntaxat ultionem expectarent, sed confestìm etiam darent pœnas. Iniquum igitur esse duxi, si, quum hæc legibus constituta essent, ego sinerem calumniatorem certare tantùm triginta drachmarum periculo, me verò de re meâ totâ familiari contendere.

CONFIRMATIO.

I. Ostendam autem Callimachum, non tantùm contrà fœdera litem intendere, sed falsa etiam crimina comminisci, quin & arbitri sententiam de his intercessisse. Ac rem vobis omnem, ut ab initio gesta est, exponam : hoc enim ubi cognoveritis, nullam ei à me ortam esse injuriam, vos arbitror & fœdera libentiùs defensuros, & isti fore iratiores.

Decemviris, qui post triginta tyrannos constituti fuerant, imperantibus, accidit ut ego cum Patrocle, qui tunc regem agebat, familiari meo, ambularem. Is inimicus Callimacho, qui me nunc accusat, ipsi obviam factus est pecuniam ferenti.

---

barur βασιλεὺς unus ex novem archontibus, qui ea sacra faciebat quæ faciebant olim reges quorum autoritas abolita erat.

Βουλόμενος δὲ αὐτοῦ ἀφελέσθαι αὐτὸ, οὐκ ἂν φίλον τοῦτο ἔφασκεν αὐτῷ καταλιπεῖν, ὅ, τι δεῖ δημόσιον γίγνεσθαι· ἐκεῖνον γὰρ εἶναι τῶν ἐν Πειραιεῖ. Ἀμφισβητοῦντες δὲ περὶ τούτου, καὶ λοιδορίας αὐτοῖς γιγνομένης, ἄλλοι μὲν πολλοὶ συνέδραμον, καὶ κατὰ τύχην Οἴνων εἷς τῶν Δέκα γιγνόμενος προσῆλθεν. Εὐθὺς οὖν πρὸς αὐτὸν τὴν φάσιν τῶν χρημάτων ὁ Πατροκλῆς ἐποιεῖτο· ὁ δὲ ὡς τοὺς συνάρχοντας ἦγεν ἀμφοτέρους. Ἐκεῖνοι δὲ εἰς τὴν βουλὴν περὶ αὐτῶν ἀπέδοσαν· κρίσεως δὲ γιγνομένης ἔδοξε τὰ χρήματα δημόσια εἶναι. Μετὰ δὲ ταῦτα, ἐπειδὴ κατῆλθον οἱ φεύγοντες ἐκ Πειραιέως, ἐνεκάλει τῷ Πατροκλεῖ, καὶ δίκας ἐλάγχανεν, ὡς αἰτίῳ τῆς συμφορᾶς γεγενημένῳ. Διαλλαγεὶς δὲ πρὸς ἐκεῖνον, καὶ πραξάμενος αὐτὸν δέκα μνᾶς ἀργυρίου, Λυσίμαχον ἐσυκοφάντει. Λαβὼν δὲ καὶ παρὰ τούτου διακοσίας δραχμὰς, ἐμοὶ πράγματα παρεῖχε. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐνεκάλει, φάσκων με συμπράττειν ἐκείνοις, τελευτῶν δὲ εἰς τοῦτο ἀναιδείας ἦλθεν, ὥστ᾽ ἁπάντων με τῶν γεγενημένων ᾐτιᾶτο· ἀτὰρ ἴσως καὶ νῦν τολμήσει

[l. 1.] Οὐκ ἂν φίλον . . . . hîc emendavi textum pauca addendo & detrahendo; ità enim se habebat vulgata, αὐτὸ, ἂν φίλον τοῦτο ἔφασκεν αὐτῷ καταλιπεῖν, ὥστε δεῖ δημόσιον γίγνεσθαι αὐτό. Ἐκεῖνον. . . . Ad φίλον subaudio

Quum vellet autem eam ipsi eripere, dicebat se, ne quidem si amicus esset, eam ipsi relicturum quæ deberet publicari, quòd unus esset ex iis qui in Piræum confugissent. Quâ de re contentione ortâ, factisque mutuis conviciis, cùm alii multi concurrerunt, tùm fortè fortunâ Œno etiam, unus è decemviris, accessit. Statìm igitur Patrocles ad eum de pecuniis refert: is utrumque ducit ad collegas suos. Qui quum senatûs autoritati rem permisissent, facto judicio decretum est pecuniam illam esse publicam. Post hæc, quum exules è Piræo rediissent, Callimachus Patroclem criminatus est, & litem ei intendit, tanquam qui calamitatis autor fuisset. Re cum illo transactâ, & decem minis extortis, Lysimachum criminabatur, acceptisque ab eo etiam ducentis drachmis, mihi negotium facessebat. Ac primùm quidem querebatur me adjutorem illis fuisse; sed eò tandem impudentiæ venit, ut in me unum omnia quæ facta fuerant conferret: quod fortassis etiam nunc contendere

---

ὄντα, & τε in ὅ,τε meram accipio expletivam.

[l. 6.] Pro Οἴνων, videtur leg. Ῥίνων. Sic enim Harpocratio: Ῥίνων, Ἰσοκράτης ἐν τῇ πρὸς Καλλίμαχον παραγραφῇ, ὄνομα κύριον. Facilè potuit Ῥίνων mutari in Οἴνων à scribentibus, ut legenti cuivis apparet.

[l. 13.] Ἐνεκάλει, nempè, Callimachus.

κατηγορεῖν. Ἐγὼ δ' ὑμῖν παρέξομαι μάρτυρας, πρῶτον μὲν τοὺς ἐξ ἀρχῆς παραγενομένους, ὡς οὔτ' ἐπελαβόμην, οὔτ' ἐψηφισάμην τῶν χρημάτων· ἔπειτα καὶ τοὺς συνάρχοντας, ὡς οὐκ ἐγὼ τὴν φάσιν, ἀλλὰ Πατροκλῆς ἐποιήσατο πρὸς αὐτούς· ἔτι δὲ τοὺς βουλευτὰς, ὡς ἐκεῖνος ἦν ὁ κατηγορῶν. Καί μοι κάλει τούτων μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Οὕτω τοίνυν πολλῶν παραγενομένων τοῖς πραχθεῖσιν, ὥσπερ οὐδενὸς συνειδότος, αὐτὸς μὲν τοῦτο ἐφιστάμενος εἰς τοὺς ὄχλους, καὶ καθίζων ἐπὶ τοῖς ἐργαστηρίοις, λόγους ἐποιεῖτο, ὡς δεινὰ πεπονθὼς ὑπ' ἐμοῦ, καὶ τῶν χρημάτων ἀπεστερημένος. Τῶν δὲ χρωμένων τινὲς τούτῳ προσιόντες μοι συνεβούλευον ἀπαλλάττεσθαι τῆς πρὸς τοῦτον διαφορᾶς, καὶ μὴ βούλεσθαι κακῶς ἀκούειν, μηδὲ κινδυνεύειν περὶ πολλῶν χρημάτων, μηδ' εἰ σφόδρα πιστεύω τῷ πράγματι· λέγοντες, ὡς πολλὰ παρὰ γνώμην ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἀποβαίνει, καὶ ὅτι τύχῃ μᾶλλον ἢ τῷ δικαίῳ κρίνεται τὰ παρ' ὑμῖν· ὥστε λυσιτελεῖν μοι μικρὰ ἀναλώσαντι, μεγάλων ἐγκλημάτων ἀπαλλαγῆναι μᾶλλον, ἢ μηδὲν ἀποτίσαντι κινδυνεύειν περὶ τηλικούτων. Τί δ' ἂν ὑμῖν καθ' ἕκαστον διηγοίμην ἃ πολλὰ παρέλιπον τῶν εἰθισμένων περὶ τῶν τοιούτων λέ-

audebit. Ego verò testes ad vos producam, eos primùm qui ab initio interfuerunt, ut constet me nec ipsum apprehendisse, nec ipsius pecuniam attigisse; deindè collegas etiam Œnonis qui sciunt Patroclem, non me, rem ad ipsos retulisse; denique etiam senatores, è quorum testimoniis cognoscetis illum fuisse accusatorem. Et mihi harum rerum voca testes.

TESTES.

II. Quum igitur tàm multi factis illis interfuerint, perindè quasi nemo illa cognosceret, hic quidem ipse in turbas hominum se ingerens, & sedens in officinis, verba faciebat, ut qui pessimè à me tractatus, pecuniisque spoliatus esset. Ejus autem familiares nonnulli me convenientes, suadebant ut cum eo controversiam illam transigerem, neque vellem malè audire, nec de pecuniis multis subire periculum, etiamsi causæ meæ admodùm confiderem: multa enim in judiciis præter opinionem contingere, & apud vos, in ferendis suffragiis, casum potiùs quàm æquitatem dominari: quapropter mihi esse conducibilius, magnis criminibus liberari parvo sumptu, quàm nullâ pecuniâ numeratâ, de rebus tantis in discrimen venire. At quid vobis ea singulatìm commemorem quæ à me pleraque prætermissa, de hu-

γιαδῷ; Τελευτῶν δ' οὖν ἐπείσθην (ἅπαντα γὰρ εἰρήσεται τἀληθῆ πρὸς ὑμᾶς) δοῦναι τούτῳ διακοσίας δραχμάς. Ἵνα δὲ μὴ πάλιν ἐξείη συκοφαντεῖν αὐτῷ, δίαιταν ἐπὶ ῥητοῖς ἐπιτρέψαμεν Νικομάχῳ Βατῆθεν.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τὸ μὲν τοίνυν πρῶτον ἐνέμεινε τοῖς ὡμολογημένοις· ὕστερον δ' ἐπιβουλεύσας μετὰ Ξενοτίμου τοῦ τοὺς νόμους διαφθείροντος, καὶ τὰ δικαστήρια δεκάζοντος, καὶ τὰς ἀρχὰς λυμαινομένου, καὶ πάντων κακῶν αἰτίου, λαγχάνει μοι δίκην μυρίων δραχμῶν. Προβαλλομένου δ' ἐμοῦ μάρτυρας, ὡς οὐκ εἰσαγώγιμος ἦν ἡ δίκη, διαίτης γεγενημένης, ἐκείνην μὲν οὐκ ἐπεξῆλθεν, εἰδὼς ὅτι εἰ μὴ μεταλάβοι τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων, τὴν ἐπωβελίαν ὀφλήσει. Πείσας δὲ τὴν ἀρχὴν, πάλιν τὴν αὐτὴν δίκην ἐγράψατο, ὡς ἐν τοῖς πρυτανείοις μόνον κινδυνεύσων. Ἀπορῶν δ' ὅ,τι χρησαίμην τοῖς κακοῖς, ἡγησάμην εἶναι κράτιστον ἐξίσου κα-

---

[l. 4.] Ἐπὶ ῥητοῖς, certis conditionibus, i. e. re jam deliberatâ, & eo adductâ ut autoritas publica adhiberetur, non ad statuendam rem, sed ad confirmandam.

[l. 5.] Βατῆθεν, è Bato, uno ex demis Atheniensibus. Post Βατῆθεν deesse videtur, *καί μοι ἀνάβητε μάρτυρες*, vel aliud quid.

jusmodi negotiis dici solent? Tandem igitur persuasus sum (nam omnèm veritatem vobis dicam) ut isti darem drachmas ducentas. Ne verò ipsi iterùm calumniari liceret, arbitrum certis conditionibus Nicomachum Batensem sumpsimus.

T E S T E S.

Ac primùm pacta iste servabat: deindè consilium machinatus cum Xenotimo, legum adulteratore, judiciorum corruptore, magistratuum vexatore, malorum denique omnium autore, actionem in me decem mille drachmarum movet. Quum autem ego, testibus productis, actionem dari posse negarem, quòd arbitrium intercessisset, litem non persecutus est; haud ignarus, nisi quintam suffragiorum partem tulisset, sibi mulctam fore solvendam. Sed quum magistratum verbis persuasisset, rursùs eamdem mihi actionem intendit, quasi sportularum duntaxat periculo certaturus. Ego verò animi dubius quò in his malis me verterem, consultissimum esse duxi, æquato

---

[l. 9.] Vulg. διαφθείραντος, dedi cum Battie διαφθείροντος.

[l. 14.] Ἐκείνῃ, nempè τῇ δίκῃ.

[l. 17.] Πρυτανεῖα, latinè, sportulæ, erat pecunia quam deponebat uterque litigantium, tàm actor quàm reus. Vide Harpocrationem in hâc voce.

ταστήσαντα ἀμφοτέροις τὸν κίνδυνον, εἰσελθεῖν εἰς ὑμᾶς. Καὶ τὰ μὲν γενόμενα, ταῦτ' ἐστί.

Πυνθάνομαι δὲ Καλλίμαχον οὐ μόνον περὶ τῶν ἐγκλημάτων διανοεῖσθαι ψευδῆ λέγειν· ἀλλὰ καὶ τὴν δίαιταν μέλλειν ἔξαρνον εἶναι, καὶ παρεσκευάσθαι λέγειν τοιούτους λόγους· ὡς οὐκ ἄν ποτε ἐπέτρεψε Νικομάχῳ διαιτᾶν ὃν ἠπίστατο πάλαι χρώμενον ἡμῖν, καὶ ὡς οὐκ εἰκὸς ἦν αὐτὸν ἀντὶ μυρίων δραχμῶν διακοσίας ἐθελῆσαι λαβεῖν.

Ὑμεῖς δὲ ἐνθυμεῖσθε, πρῶτον μὲν, ὅτι τὴν δίαιταν οὐκ ἀμφισβητοῦντες, ἀλλ' ἐπὶ ῥητοῖς, ἐπετρέψαμεν· ὥστε οὐδὲν ἄτοπον ἐποίησεν, εἰ Νικόμαχον εἵλετο διαιτητὴν, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον, εἰ περὶ τῶν πραγμάτων ὡμολογηκὼς, περὶ τοῦ διαιτητοῦ διεφέρετο. Ἔπειτα, ὀφειλομένων μὲν αὐτῷ μυρίων δραχμῶν, οὐκ εἰκὸς ἦν αὐτὸν ἐπὶ δυοῖν μναῖν ποιήσασθαι τὴν διαλλαγήν. Ἀδίκως δὲ αἰτιώμενον καὶ συκοφαντοῦντα, οὐδὲν θαυμαστὸν τοσοῦτον ἐθελῆσαι λαβεῖν. Ἔτι δὲ εἰ μεγάλα ἐγκαλῶν, ὀλίγα ἐπράξατο, οὐ τούτῳ τοῦτο τεκμήριόν ἐστιν, ὡς ἡ δίαιτα οὐ γέγονεν· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἡμῖν, ὡς καὶ τὴν ἀρχὴν οὐ δικαίως ἐνεκάλεσε. Θαυμάζω δὲ εἰ αὐτὸν μὲν ἱκανὸν γνῶναι νομίζει, ὅτι οὐκ εἰκὸς ἀντὶ μυρίων δραχμῶν διακοσίας ἐθελῆσαι λαβεῖν· ἐμὲ δὲ οὐκ ἂν οἴεται

utrimque discrimine, venire in judicium. Ac res quidem ità gestæ sunt.

Audio autem Callimachum non solùm habere in animo de ipsis criminibus falsa dicere, sed arbitrium etiam negaturum, & meditatum esse hujusmodi orationem; se nempe arbitrum nunquam sumpturum fuisse Nicomachum, quem olim nobis familiarem esse sciret, nec esse consentaneum ducentas pro decies mille drachmis ipsum accipere voluisse.

Vos autem consideretis velim, primùm, nos ad arbitrum, non re controversâ, sed certis conditionibus venisse. Quare nihil absurdi fecit Callimachus, si Nicomachum arbitrum elegerit; sed multò potiùs fecisset absurdum, si, quum rem ipsam transegisset, de arbitro rixaretur. Deindè, si ipsi decies mille drachmæ deberentur, non esset verisimile ipsum duabus minis contentum decidisse rem. Sed quum injustè criminaretur & per calumniam, nihil miri est ipsum tantillum accipere voluisse. Præterea, si multa postulavit, pauca exegit, non isti exindè argumentum oritur, arbitrium non intercessisse, sed multò potiùs nobis, istum nos ab initio per injuriam accusasse. Miror autem eum qui se posse intelligere putet, non esse verisimile se pro decies mille drachmis ducentas accipere voluisse, credere me non potuisse excogitare, si men-

τοῦτ' ἐξαρνεῖν, εἴπερ ἐβουλόμην ψευδῆ λέγειν, ὅτι πλέον ἔδει φάσκειν τούτων δεδωκέναι; Ἀξιῶ δ' ὅσονπερ ἂν τούτῳ σημεῖον ἦν, ὡς ἡ δίαιτα οὐ γέγονεν, οὐχ ἑλόντι τὰ διαμεμαρτυρηθέντα· τοσοῦτον ἐμοὶ γενέσθαι τεκμήριον, ὡς ἀληθῆ λέγω περὶ αὐτῆς, ἐπειδὴ τῷ μάρτυρι φανερός ἐστιν οὐδ' ἐπεξελθεῖν ἀξιώσας.

Ἡγοῦμαι δὲ, εἰ μήτε ἡ δίαιτα ἐγεγόνει, μήτε τῶν πεπραγμένων ἦσαν οἱ μάρτυρες, ἔδει δ' ἐκ τῶν εἰκότων σκοπεῖν, οὐδ' οὕτω χαλεπῶς ἂν ὑμᾶς γνῶναι τὰ δίκαια. Εἰ μὲν γὰρ καὶ τῶν ἄλλους ἀδικεῖν ἐτόλμων, εἰκότως ἄν μου κατεγινώσκετε καὶ περὶ τοῦτον ἐξαμαρτάνειν. Νῦν δὲ οὐδένα φανήσομαι τῶν πολιτῶν, οὔτε χρήμασι ζημιώσας, οὔτε περὶ τοῦ σώματος εἰς κίνδυνον καταστήσας, οὔτ' ἐκ μὲν τῶν μετεχόντων τῆς πολιτείας ἐξαλείψας, εἰς δὲ τὸν μετὰ Πεισάνδρου κατάλογον ἐγγράψας. Καίτοι πολλοὺς ἐπῆρεν ἡ τῶν τριάκοντα πονηρία τοιαῦτα ποιεῖν. Οὐ γὰρ ὅτι τοὺς ἀδικοῦντας ἐκόλαζον, ἀλλ' ἐνίοις καὶ προσέταττον ἐξαμαρτάνειν. Ἐγὼ μὲν τοίνυν, οὐδ' ἐπὶ τῆς ἐκείνων ἀρχῆς, οὐδὲν εὑρεθήσομαι

[l. 4.] Non liquet quid intelligat orator per τὰ διαμαρτυρηθέντα, num petita per actionem vocatam διαμαρτυρία? sed quid hîc διαμαρτυρία? ego interpretatus sum simpliciter, petita in judicio.

[l. 6.] Pro τῷ μάρτυρι velim legi τοῖς μάρτυσι,

tiri voluiſſem, mihi dicendum fuiſſe me plus ducentis numeraſſe? Peto autem quantum iſti argumentum eſt arbitrii non interpoſiti, quòd petita in judicio non acceperit, ut tantum mihi quoque illud teſtimonium ſit me de arbitrio vera dicere, quòd iſtum conſtet teſtes meos reos peragere ne voluiſſe quidem.

Antequam ad fœdera tranſeat, arguit ex probabilibus ſe non læſiſſe Callimachum.

Ceterùm exiſtimo, ſi nec arbitrium factum eſſet, nec ulli rerum geſtarum teſtes adeſſent, ſed eas oporteret ex conjecturis divinari, ne ſic quidem vos non facilè quod juſtum eſſet cognituros. Nam ſi alios etiam lædere auſus eſſem, non immeritò ſtatueretis me ergà iſtum etiam deliquiſſe. Nunc autem reperiar neminem è civibus aut pecuniis mulctaſſe, aut in capitis periculum adduxiſſe, aut è ſocietate reipublicæ deletum in Piſandri catalogum inſcripſiſſe. Atqui triginta tyrannorum improbitas multos impulit ad talia facienda. Facinoroſos enim adeò non puniebant, ut & quibuſdam ſcelera imperarent. Nemo autem me, vel ſub illorum im-

---

nempè, ut ſupra dictum eſt, *ὑπ' ἐμοῦ προβαλλομένοις ὡς οὐκ εἰσαγώγιμος ἦν ἡ δίκη.*

[l. 16 & 17.] Τὸν *μετὰ Πεισάνδρου κατάλογον*, intellige catalogum à Piſandro factum. Malim abeſſe *μετά.*

τοιοῦτον ἐργασάμενος. Οὗτος δὲ ἀδικηθῆναί φησιν, ὅτε ἐξεβέβλητο μὲν οἱ τριάκοντα, ὁ δὲ Πειραιεὺς ἦν κατειλημμένος, ἐκράτει δ' ὁ δῆμος, περὶ διαλλαγῶν δ' ἦσαν οἱ λόγοι. Καίτοι δοκεῖ ἂν ὑμῖν, ὅστις ἐπὶ τῶν τριάκοντα κόσμιον ἑαυτὸν παρέχειν, εἰς τοῦτον ἀποθέσθαι τὸν χρόνον ἀδικεῖν, ἐν ᾧ καὶ τοῖς πρότερον ἡμαρτηκόσι μετέμελεν; Ὃ δὲ πάντων δεινότατον, εἰ τῶν ὑπαρχόντων ἐχθρῶν μηδ' ἀμύνεσθαι μηδένα ἠξίωσα, τοῦτον δὲ κακῶς ποιεῖν ἐπεχείρησα, πρὸς ὃν οὐδὲ πώποτέ μοι συμβόλαιον ἐγένετο.

Ὡς μὲν οὖν οὐκ αἴτιός εἰμι Καλλιμάχῳ τῆς τῶν χρημάτων δημεύσεως, ἱκανῶς ἀποδεδεῖχθαί μοι νομίζω. Ὡς δ' οὐκ ἐξῆν αὐτῷ δικάζεσθαι περὶ τῶν τότε γεγενημένων, οὐδ' εἰ πάντα ταῦτ' ἦν πεποιηκὼς ἅ φησιν αὐτός, ἐκ τῶν συνθηκῶν γνώσεσθε. Καί μοι λάβε τὸ βιβλίον.

ΣΥΝΘΗΚΑΙ.

Ἆρα μικρῶν τῶν δικαίων τυχὼν τὴν παραγραφὴν ἐποιησάμην; ἀλλ' οὐ τῶν μὲν συνθηκῶν διαρρήδην ἀφιέντων τοὺς ἐνδείξαντας, ἢ φήναντας, ἢ τῶν ἄλλων τι τῶν τοιούτων πράξαντας· ἐμαυτὸν δὲ ἔχων ἀποφαίνειν, ὡς οὔτε ταῦτα πεποίηκα, οὔτε ἄλλο οὐδὲν ἐξήμαρτον; Ἀνάγνωθι δή μοι καὶ τοὺς ὅρκους.

petio, tale quidquam admiſiſſe inveniet. Iſte verò ſibi factam injuriam conqueritur, ejectis jam triginta tyrannis, & Piræo occupato, & populo victore, quum jam de pacificatione verba fierent. Atenim vobisne credibile videtur, eum qui ſub triginta tyrannis modeſtè ſe geſſerit, injurias in id tempus faciendas reſervaſſe, quo ceteros ſuorum facinorum pœnitebat? Quid autem dici poteſt à veritate abhorrentius, quàm me, qui inimicorum ulciſci neminem voluerim, iſtum lædere inſtituiſſe cum quo nihil unquam rei mihi fuerat?

III. Ac me quidem in causâ non fuiſſe ut Callimachi pecunia publicaretur, ſatis demonſtratum eſſe arbitror. Iſti autem non licuiſſe de rebus anteactis litem movere, ne tùm quidem ſi feciſſem omnia quæ ipſe arguit, è fœderibus cognoſcetis. Et mihi cape libellum.

FŒDERA.

Num igitur modico jure fretus exceptionem hanc inſtitui; quum apertè fœdera incolumes dimittant eos qui aliquem accusârunt aut detulerunt, aut ſimile quippiam deſignârunt, & ego poſſim oſtendere, me neque hæc egiſſe, neque aliud quidquam deliquiſſe? Recita etiam jusjurandum.

ὍΡΚΟΙ.

Οὐκοῦν δεινὸν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, οὕτω μὲν τῶν συνθηκῶν ἐχουσῶν, τοιούτων δὲ τῶν ὅρκων γινομένων, τοσοῦτον φρονεῖν Καλλίμαχον ἐπὶ τοῖς λόγοις τοῖς ἑαυτοῦ, ὥσθ' ἡγεῖσθαι πείσειν ὑμᾶς ἐναντία τούτοις ψηφίσασθαι; Καὶ εἰ μὲν ἑώρα μεταμέλον τῇ πόλει τῶν πεπραγμένων, οὐκ ἄξιον ἦν θαυμάζειν αὐτοῦ· νῦν δὲ οὐ μόνον ἐν τῇ θέσει τῶν νόμων ἐπεδείξασθε περὶ πολλοῦ ποιούμενοι τὰς συνθήκας, ἀλλὰ καὶ Φίλωνα, τὸν ἐκ Κοίλης, ἐνδειχθέντα παραπρεσβεύσασθαι, καὶ περὶ μὲν τοῦ πράγματος οὐδὲν ἔχοντα ἀπολογήσασθαι, τὰς δὲ συνθήκας παρεχόμενον, ἔδοξεν ὑμῖν ἀφεῖναι, καὶ μηδὲ κρίσιν περὶ αὐτοῦ ποιήσασθαι. Καὶ ἡ μὲν πόλις οὐδὲ παρὰ τῶν ὁμολογούντων ἐξαμαρτάνειν, ἀξιοῖ δίκην λαβεῖν· οὗτος δὲ καὶ τοὺς οὐδὲν ἠδικηκότας τολμᾷ συκοφαντεῖν. Καὶ μὴν οὐδὲ τάδε αὐτὸν λέληθεν, ὅτι Θρασύβουλος καὶ Ἄνυτος, μέγιστον μὲν δυνάμενοι τῶν ἐν τῇ πόλει, πολλῶν δὲ ἀπεστερημένοι χρημάτων, εἰδότες δὲ τοὺς ἀπογράψαντας, ὅμως οὐ τολμῶσιν αὐτοῖς δίκας λαγχάνειν, οὐδὲ μνησικακεῖν· ἀλλ' εἰ καὶ περὶ τῶν ἄλλων μᾶλλον ἑτέρων δύνανται διαπράττεσθαι, ἀλλ' οὖν περί γε τῶν ἐν ταῖς συνθήκαις, ἴσον ἔχειν τοῖς ἄλλοις ἀξιοῦσι. Καὶ οὐχ οὗτοι

JUSJURANDUM.

1°. Ferendumne igitur, judices, quum talia fœdera sint, & tali jurejurando firmata, ut Callimachus, eloquentiâ suâ fretus, se vobis persuasurum esse ducat ut his contraria decernatis? Quòd si actorum civitatem videret pœnitere, minùs esset mirandum quod iste agit. Nunc non ferendis tantùm legibus ostendistis vos fœdera magni facere; sed etiam Philonem Cœlæum, delatum malè gestæ legationis, quum rem ipsam tueri nullo modo posset, ob hoc unum quòd fœderibus niteretur, dimittere, & neque judicium de eo facere, vobis visum fuit? Ac civitas quidem, illis etiam parcendum esse putat qui se peccasse fatentur; iste autem eos qui nihil mali egerunt, calumniari non dubitat. Jam verò hoc neque istum præterit, Thrasybulum & Anytum, tùm in urbe potentissimos, tùm pecuniis multis spoliatos, quamvis eos nôrint qui se denuntiârunt, illis tamen intendere lites non audere, neque injuriarum meminisse: verùm etsi reliquis in rebus plus aliis possunt, at saltem quòd ad fœdera attinet, sibi censent par cum ceteris jus habendum. Neque hi soli hæc censuerunt, sed nec

[l. 10 & 11.] Ἐκ Κοίλης. Haud immeritò arbitratur Volsius Κοίλη fuisse unum ex demis Atheniensibus.

μόνοι ταῦτα ἠξιώκασιν, ἀλλ' οὐδ' ὑμῶν οὐδεὶς τοιαύτην δίκην εἰσελθεῖν τετόλμηκε. Καίτοι δεινὸν εἰ ἐπὶ μὲν τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν πράγμασιν ἐμμενεῖτε τοῖς ὅρκοις, ἐπὶ δὲ τῇ τούτου συκοφαντίᾳ παραβαίνειν ἐπιχειρήσετε· καὶ τὰς μὲν ἰδίας ὁμολογίας δημοσίᾳ κυρίας ἀναγκάζετε εἶναι, τὰς δὲ τῆς πόλεως συνθήκας ἰδίᾳ τὸν βουλόμενον λύειν ἐάσετε. Ὃ δὲ πάντων ἄν τις μάλιστα θαυμάσειεν, εἰ ὅτε μὲν ἄδηλον ἦν εἰ συνοίσουσιν αἱ διαλλαγαὶ τῇ πόλει, τοιούτους ὅρκους ἐποιήσασθε περὶ αὐτῶν, ὥστ' εἰ καὶ μὴ συνέφερεν, ἀναγκαῖον εἶναι τοῖς ὡμολογημένοις ἐμμένειν· ἐπειδὴ δὲ οὕτω καλῶς ὑμῖν συμβέβηκεν, ὥστε, καὶ μηδεμιᾶς πίστεως γεγενημένης, ἄξιον εἶναι τὴν παροῦσαν πολιτείαν διαφυλάττειν, τηνικαῦτα τοὺς ὅρκους παραβήσεσθε· καὶ τοῖς μὲν εἰρηκόσιν ὡς χρὴ τὰς συνθήκας ἐξαλείφειν, ὀργίζεσθε, τοῦτον δ' ὃς γεγραμμένας αὐτὰς τολμᾷ παραβαίνειν, ἀζήμιον ἀφήσετε. Ἀλλ' οὔτ' ἂν δίκαια, οὔτ' ἄξια ὑμῶν αὐτῶν, οὔτ' ἂν πρέποντα τοῖς πρότερον ἐγνωσμένοις, ποιήσητε.

Ἐνθυμεῖσθε δὲ ὅτι περὶ τῶν μεγίστων ἥκετε δικάσοντες. Περὶ γὰρ συνθηκῶν τὴν ψῆφον οἴσετε, ἃς οὐδὲ πώποτε οὔτ' ὑμῖν πρὸς ἑτέρους, οὔτ' ἄλλοις πρὸς ὑμᾶς ἐλυσιτέλησε παραβῆναι· τοσαύτην δ' ἔχουσι δύναμιν, ὥστε τὰ πλεῖστα τοῦ βίου,

veſtrûm quiſquam talem actionem inſtituere auſus eſt. Atqui nimis inconveniens eſſet, vos jusjurandum, quod in veſtris negotiis ſervatis, propter iſtius calumniam negligere; &, quum privatas transactiones autoritate publicâ ſanciri jubeatis, civitatis conventiones privatìm à quolibet everti patiamini. Illud autem maximè omnium quis miretur, ſi, dùm incertum eſſet adhuc utrùm reconciliatio è republicâ futura eſſet necne, eo illam jurejurando firmaſſe, ut, etiamſi non expediret, tamen neceſſe eſſet conventis ſtare; poſtquam verò eventus tàm felix fuit, ut, etiamſi nulla data eſſet fides, hanc reipublicæ formam ſervari oporteret, à jurejurando recedetis: ad hæc, ſi, quum iis qui fœdera delenda eſſe dicunt, iraſcamini, iſtum qui eadèm rata & ſcripta tranſgredi audet, impunitùm dimittetis. Sed neque juſta, neque vobis digna, neque prioribus veſtris decretis conſentanea, faceretis.

2°. Cogitate autem vos maximis de rebus judicaturos conveniſſe. De fœderibus enim ſuffragia laturi eſtis, quæ nunquam aut vobis ergà alios, aut aliis ergà vos, neglexiſſe profuit. In quibus tanta vis eſt, ut pleræque res in vitâ tùm apud Græ-

---

[l. 4.] Hîc ἐπὶ idem hac valet ac διὰ, & intellige phraſim quaſi legeretur διὰ τὴν τȣ́τȣ συκοφαντίαν.

καὶ τοῖς Ἕλλησι καὶ τοῖς Βαρβάροις διὰ συνθηκῶν ἐστί. Ταύτης γὰρ πιστεύοντες, ὡς ἀλλήλους ἀφικνούμεθα, καὶ ποριζόμεθα ὧν ἕκαστοι τυγχάνομεν δεόμενοι. Μετὰ τούτων καὶ τὰ συμβόλαια τὰ πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ποιούμεθα, καὶ τὰς ἰδίας ἔχθρας, καὶ τοὺς κοινοὺς πολέμους, διαλυόμεθα. Τούτῳ μόνῳ κοινῷ πάντες ἄνθρωποι διατελοῦμεν χρώμενοι. Ὥστε ἅπασι μὲν προσήκει βοηθεῖν αὐταῖς, μάλιστα δ' ἡμῖν.

Ὑπόγυιον γάρ ἐστιν ἐξ οὗ, καταπολεμηθέντες ἐπὶ τοῖς ἐχθροῖς γενόμενοι, πολλῶν ἐπιθυμησάντων διαφθεῖραι τὴν πόλιν, εἰς ὅρκους καὶ συνθήκας κατεφύγομεν. Ἃς εἰ οἱ Λακεδαιμόνιοι τολμῷεν παραβαίνειν, σφόδρα ἕκαστος ὑμῶν ἀγανακτήσειε. Καίτοι πῶς οἷόν τ' ἐστὶν ἑτέρων κατηγορεῖν, οἷς αὐτός τις ἔνοχός ἐστι; τῷ δ' ἂν δόξαιμεν ἀδικεῖσθαι, παρὰ τὰς συνθήκας κακῶς πάσχοντες, εἰ μηδ' αὐτοὶ φανοίμεθ' αὐτὰς περὶ πολλοῦ ποιούμενοι; τίνας δὲ πίστεις πρὸς τοὺς ἄλλους εὑρήσομεν, εἰ τὰς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς γεγενημένας οὕτως εἰκῇ λύσομεν; ἄξιον δὲ καὶ τῶνδε μνησθῆναι, διότι, πολλῶν καὶ καλῶν τοῖς προγόνοις ἐν τῷ πολέμῳ πεπραγμένων, οὐχ ἥκιστα ἡ πόλις ἐκ τούτων τῶν διαλλαγῶν εὐδοκίμησε. Πρὸς μὲν γὰρ τὸν πόλεμον, πολλαὶ πόλεις ἂν εὑρεθεῖεν καλῶς ἠγωνισμέναι· περὶ δὲ συστάσεως,

cos tùm apud Barbaros, per fœdera transfigantur. His enim freti alii ad alios venimus, & nobis ea suppeditamus invicem quorum indigemus. Per hæc inter nos negotia conficimus: per hæc & privatas inimicitias, & communia bella, componimus. Hoc uno tanquam communi bono, omnes homines perpetuò utimur. Quare cùm omnium officium est fœdera tueri, tùm nostrûm imprimis.

3°. Nec enim diu est, quum nos bello subacti, & in hostium potestatem redacti, multis nostram urbem evertere cupientibus, ad jusjurandum & fœdera confugimus. Quæ si Lacedæmonii violare auderent, unusquisque vestrûm magnoperè indignaretur. At quomodo fieri potest ut alios quis accuset ob ea ipsa quibus ipse sit obnoxius? cuinam videremur injuriâ affici, si malè tractaremur contrà fœdera quæ nec ipsi magni facere deprehenderemur? an verò nobis alii fidem habituri sunt, si eam fidem quam nobis ipsi mutuò dedimus, adeò temerè solvemus? Operæ pretium porrò est illud etiam meminisse, nostram civitatem, quum majores nostri multa præclarè bello gesserint, ob hanc reconciliationem vel maximè celebrari. Nam in præliis multæ civitates ostendi queant quæ strenuè dimicârint; de concordiâ verò nemo ullam

[l. 9.] Vulg. ὑμῖν, dedi ἡμῖν cum Battie.

οὐκ ἔστιν ἣν ἄν τις ἐπιδείξειεν ἄμεινον τῆς ἡμετέρας βεβουλευμένην. Ἔτι δὲ τῶν μὲν τοιούτων ἔργων ὅσα μετὰ κινδύνων πέπρακται, τὸ πλεῖστον ἄν τις μέρος τῇ τύχῃ μεταδοίη· τῆς δ᾽ εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς μετριότητος, οὐδεὶς ἂν ἄλλ᾽ ἢ τὴν ἡμετέραν γνώμην αἰτιάσαιτο. Ὥστ᾽ οὐκ ἄξιον προδότας ταύτης τῆς δόξης γενέσθαι.

Καὶ μηδεὶς ἡγείσθω με ὑπερβάλλειν, μηδὲ μείζω λέγειν, ὅτι δίκην ἰδίαν φεύγων, τούτους εἴρηκα τοὺς λόγους. Οὐ γὰρ μόνον περὶ τῶν ἐπιγεγραμμένων χρημάτων ἐστὶν οὗτος ὁ ἀγὼν, ἀλλ᾽ ἐμοὶ μὲν περὶ τούτων, ὑμῖν δὲ περὶ τῶν ὀλίγῳ πρότερον εἰρημένων· ὑπὲρ ὧν οὐδεὶς οὔτ᾽ ἂν εἰπεῖν ἀξίως δύναιτο, οὔτ᾽ ἂν τίμημα ἱκανὸν ἐπιγράψαιτο. Τοσοῦτον γὰρ αὕτη διαφέρει τῶν ἄλλων δικῶν, ὥστε τῶν μὲν τοῖς ἀγωνιζομένοις μόνον προσήκει, ταύτῃ δὲ τὸ κοινὸν τῆς πόλεως συγκινδυνεύει. Περὶ ταύτης δύο ὅρκους ὀμόσαντες, δικάζετε, τὸν μὲν ὅνπερ ἐπὶ ταῖς ἄλλαις εἰώθατε, τὸν δὲ ὃν ἐπὶ ταῖς συνθήκαις ἐποιήσασθε. Ταύτην ἀδίκως γνόντες, οὐ τοὺς τῆς πόλεως μόνον νόμους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἁπάντων κοινοὺς παραβήσεσθε. Ὥστε οὐκ ἄξιον οὔτε κατὰ χάριν, οὔτε κατ᾽ ἐπιείκειαν, οὔτε κατ᾽ ἄλλο οὐδὲν, ἢ κατὰ τοὺς ὅρκους, περὶ αὐτῶν ψηφίσασθαι.

Ὡς μὲν οὖν χρὴ καὶ συμφέρει καὶ δίκαιον ὑμᾶς

proferet quæ prudentiùs noſtrâ deliberârit. Jam earum rerum quæ in acie geruntur, maximam partem quis fortunæ adſcribat: hæc autem mutua in nos moderatio noſtræ eſt duntaxat prudentiæ tribuenda. Videamus itaque ne gloriam hanc noſtram nosmetipſi prodamus.

4°. Neque verò me quiſquam putet excedere modum, aut rem nimis exaggerare, propterea quòd in causâ privatâ reus hæc verba feci. Nec enim in hoc certamine de poſtulatis tantùm pecuniis contenditur; ſed ut ego de his periclitor, ſic vos de iis quæ paulò antè dicta ſunt: de quibus neque pro dignitate quiſquam poſſit dicere, nec pœnam ſatis grandem conſtituere. Tantùm enim inter hoc judicium & alia intereſt, ut cetera quidem ad reos ſolos attineant: in hoc verò periculum commune civitatis agitur. De hoc duobus ſacramentis obſtricti ſententiam dicitis: uno quod in aliis cauſis ſoletis præſtare; altero quod in ſanciendo fœdere præſtaviſtis. In hoc judicio ſi contrà jus decreveritis, non civitatis noſtræ tantùm, ſed & communes omnium leges, violabitis. Quare minimè vos decet, vel gratiæ, vel lenitatis, vel ulliùs rei alterius in dicendâ ſententiâ, niſi jurisjurandi, rationem habere.

REFUTATIO.

Ac decere quidem & expedire & juſtum eſſe

ἐστιν οὕτω περὶ τῶν συνθηκῶν γιγνώσκειν, οὐδ' αὐτὸν ἡγοῦμαι Καλλίμαχον ἀντερεῖν. Οἶμαι δ' αὐτὸν ὀδύρεσθαι τήν τε παροῦσαν πενίαν, καὶ τὴν γεγενημένην αὐτῷ συμφοράν, καὶ λέγειν ὡς δεινὰ καὶ σχέτλια πείσεται, εἰ τῶν χρημάτων ὧν ἐπὶ τῆς ὀλιγαρχίας ἀφῃρέθη, τούτων ἐν δημοκρατίᾳ τὴν ἐπωβελίαν ὀφλήσει· καὶ εἰ τότε μὲν διὰ τὴν οὐσίαν τὴν αὑτοῦ φυγεῖν ἠναγκάσθη, νυνὶ δ' ἐν ᾧ χρόνῳ προσῆκεν αὐτὸν δίκην λαβεῖν, ἄτιμος γενήσεται. Κατηγορήσει δὲ καὶ τῶν ἐν τῇ μεταστάσει γενομένων, ὡς ἐκ τούτων μάλισθ' ὑμᾶς εἰς ὀργὴν καταστήσων. Ἴσως γάρ τινος ἀκήκοεν ὡς ὑμεῖς, ὅταν μὴ τοὺς ἀδικοῦντας λάβητε, τοὺς ἐντυγχάνοντας κολάζετε. Ἐγὼ δὲ οὔθ' ὑμᾶς ταύτην ἔχειν τὴν γνώμην ἡγοῦμαι, πρός τε τοὺς ὑπειρημένους λόγους ῥᾴδιον ἀντειπεῖν νομίζω.

Πρὸς μὲν οὖν τοὺς ὀδυρμούς, ὅτι προσήκει βοηθεῖν ὑμᾶς, οὐχ οἵ τινες ἂν δυστυχεστάτους σφᾶς αὐτοὺς ἀποδείξωσιν, ἀλλ' οἵ τινες ἂν, περὶ ὧν ἀντωμόσαντο, δικαιότερα λέγοντες φαίνωνται. Περὶ δὲ τῆς ἐπωβελίας, εἰ μὲν ἐγὼ τούτων τῶν πραγμάτων αἴτιος ἦν, εἰκότως ἂν αὐτῷ μέλλοντι ζημιώσεσθαι συνήχθεσθε. Νῦν δ' οὗτός ἐστιν ὁ συκοφαντῶν, ὥστ' οὐδὲν ἂν δικαίως αὐτῷ λέ-

[l. 5.] Τῶν χρημάτων sub. ἕνεκα.

ut sic de fœdere sentiatis, nec ipsum Callimachum negaturum arbitror. Suam autem inopiam fortassè deplorabit, & acceptam calamitatem; & nihil posse fieri iniquius aut crudelius quiritabitur, quàm si pro iis pecuniis quibus in oligarchiâ spoliatus est, pro iis ipsis in democratiâ mulctam solverit; ac si tunc quidem propter opes suas exulare sit coactus, nunc autem, quo tempore ulciscenda sibi esset injuria, ignominiâ sit notandus. In ea etiam invehetur quæ mutatâ republicâ acciderunt, tanquam eâ re vestram indignationem maximè concitaturus. Fortassis enim audivit ex aliquo, vos, quum sontes non deprehenderitis, obvios quoslibet punire. Ego verò neque vos eo esse animo reor, & ad istiusmodi rationes facilè posse responderi censeo.

1°. Ac quòd ad lamentationes pertinet, vobis juvandos esse dico, non eos qui se calamitosos esse declarârint, sed eos qui causam de quâ litem contestati sunt æquiorem esse demonstrârint. De mulctâ verò, si istorum negotiorum ipse autor essem, haud injuriâ, si illi pœna luenda esset, illius vicem doleretis: nunc ipse is est qui calumnietur. Quare meritò nullum ejus dictum proba-

---

[l. 7.] Hîc rursùs dedi ἐπωβελείαν pro ἐπωβελίαν in vulgatâ, sicut & l. 21, ἐπωβελείας pro ἐπωβελίας.

[l. 17.] Ad ὅτι subaudi ἀντείπω.

γονότος ἀποδέχοισθε. Ἔπειτα κἀκεῖνο χρὴ σκοπεῖν, ὅτι πάντες οἱ κατελθόντες ἐκ Πειραιέως, ἔχοιεν ἂν τοὺς αὐτοὺς λόγους εἰπεῖν, ὥσπερ οὗτος. Ὧν οὐδεὶς ἄλλος τετόλμηκε τοιαύτην δίκην εἰσελθεῖν. Καίτοι χρὴ μισεῖν ὑμᾶς τοὺς τοιούτους, καὶ κακοὺς πολίτας νομίζειν, οἵτινες ταῖς μὲν συμφοραῖς ὁμοίαις τῷ πλήθει κέχρηνται, τὰς δὲ τιμωρίας διαφόρους τῶν ἄλλων ἀξιοῦσι ποιεῖσθαι. Πρὸς δὲ τούτοις, ἔτι καὶ νῦν ἔξεστιν αὐτῷ πρὶν ἀποπειραθῆναι τῆς ὑμετέρας γνώμης, ἀφέντι τὴν δίκην, ἀπηλλάχθαι πάντων τῶν πραγμάτων. Καίτοι πῶς οὐκ ἄλογόν ἐστιν, ἐν τούτῳ τῷ κινδύνῳ ζητεῖν αὐτὸν ἐλέους παρ' ὑμῶν τυγχάνειν, οὗ κύριός ἐστιν αὐτὸς, καὶ εἰς ὃν αὐτὸς αὑτὸν καθίστησι, καὶ ὃν ἔτι καὶ νῦν ἔξεστιν αὐτῷ μὴ κινδυνεύειν;

Ἐὰν δ' ἄρα μεμνῆται τῶν ἐπὶ τῆς ὀλιγαρχίας γεγενημένων, ἀξιοῦτε αὐτὸν, μὴ ἐκείνων κατηγορεῖν ὑπὲρ ὧν οὐδεὶς ἀπολογήσεται, ἀλλ' ὡς ἐγὼ τὰ χρήματα εἴληφα διδάσκειν, περὶ οὗπερ ὑμᾶς δεῖ ψηφίζεσθαι· μηδ' ὡς αὐτὸς δεινὰ πέπονθεν ἀποφαίνειν, ἀλλ' ὡς ἐγὼ πεποίηκα ἐξελέγχειν, παρ' οὗπερ ἀξιοῖ τὰ ἀπολωλότα κομίζεσθαι. Ἐπεὶ κακῶς γε αὐτὸν πράττοντα ἐπιδεῖξαι, καὶ πρὸς ἄλλον ὁντινοῦν ἀγωνιζόμενος τῶν πολιτῶν δύναται. Καίτοι χρὴ μέγα παρ' ὑμῖν

bitis. Deindè & illud considerare oportet, omnes eos qui è Piræo in urbem sunt reversi, eadem quæ istum posse dicere; quorum nemo alius litem movere ausus est. Atqui odio persequendi sunt & mali cives habendi, istiusmodi homines qui, in iisdem malis versati cum ceteris, alias quàm ceteri pœnas volunt sumere. Præterea, etiamnum ei licet, priusquam vestræ sententiæ periculum faciat, actione omissâ, toto negotio liberari. Nonne autem absurdum est istum à vobis petere misericordiam in eo periculo quod penes ipsum est, in quod se ipse conjecit, & quod etiam nunc non subire ipsi licet?

2°. Si verò earum rerum quæ in oligarchiâ gestæ sunt meminerit, ab eo postulate ne ea accuset de quibus nemo responsurus est; sed ut doceat me pecunias abstulisse, quâ de re vobis pronunciandum est; neque ostendat se indigna passum esse, sed ista probet fecisse me, à quo illa quæ amisit recuperare aggreditur. Nam se quidem esse calamitosum, etiam cum alio quovis civium litigando, ostendere potest. Oportet autem apud vos

---

[l. 17.] Vulg. μέμνηθι, dedi μεμνῆται quob habet etiam Cod. N & Med.

δύνασθαι τῶν κατηγοριῶν οὐχ αἷς ἕξει χρῆσθαι καὶ πρὸς τοὺς μηδὲν ἡμαρτηκότας, ἀλλ' ἃς οὐχ οἷόν τ' εἰπεῖν ἀλλ' ἢ κατὰ τῶν ἠδικηκότων. Πρὸς μὲν οὖν τούτους τοὺς λόγους, καὶ ταῦτ' ἴσως ἀρκέσει, καὶ πλείω τάχα ἀντειπεῖν ἐξέσται.

Ἐνθυμεῖσθε δὲ (εἰ καί τῳ δόξω δὶς περὶ τῶν αὐτῶν λέγειν) ὅτι πολλοὶ προσέχουσι ταύτῃ τῇ δίκῃ τὸν νοῦν, οὐ τῶν ἡμετέρων πραγμάτων φροντίζοντες, ἀλλ' ἡγούμενοι περὶ τῶν συνθηκῶν εἶναι τὴν κρίσιν. Οὓς ὑμεῖς, τὰ δίκαια γνόντες, ἀδεῶς οἰκεῖν ἐν τῇ πόλει ποιήσετε· εἰ δὲ μή, πῶς οἴεσθε διακείσεσθαι τοὺς ἐν ἄστει μείναντας, ἣν ὁμοίως ἅπασιν ὀργιζόμενοι φανήσεσθε τοῖς μετασχοῦσι τῆς πολιτείας; τίνα δὲ γνώμην ἕξειν τοὺς οὐ μικρὸν ἁμάρτημα σφίσιν αὐτοῖς συνειδότας, ὅταν εἰδῶσι μηδὲ τοὺς κοσμίως πεπολιτευμένους τῶν δικαίων τυγχάνοντας; πόσην δὲ χρὴ προσδοκᾶν ἔσεσθαι ταραχήν, ὅταν οἱ μὲν ἐπαρθῶσι συκοφαντεῖν, ὡς ὑμῶν αὐτοῖς ἤδη ταῦτ' ἐγνωκότων· οἱ δὲ δεδίωσι τὴν παροῦσαν πολιτείαν, ὡς οὐδεμιᾶς αὐτοῖς ἔτι καταφυγῆς ὑπαρχούσης; ἆρ' οὐκ ἄξιον φοβεῖσθαι μή, συγχυθέντων τῶν ὅρκων, πάλιν εἰς ταῦτα καταστῶμεν ἐξ ὧνπερ ἠναγκά-

[l. 1.] Τῶν κατηγοριῶν οὐχ αἷς, i. e. οὐ τὰς κατηγορίας αἷς....

multùm valere, non eas accusationes quibus etiam contrà insontes uti liceat, sed eas quæ non nisi in autores injuriarum cadere possunt. Ad istos igitur sermones refutandos, & hæc fortasse sufficiunt, & plura forsan erit respondendi locus.

Reditus ad fœdera, ex quibus neglectis maxima mala essent oritura, ex quibus factis maxima bona & laus facientibus orta sunt.

Cogitate porrò (etiamsi alicui visus fuerim eadem bis inculcare) multos huic judicio intendere animum, non nostra negotia curantes, sed autumantes de fœdere judicium fieri. Qui ut in urbe securi habitent, si decernitis quod justum est, facietis: sin minùs, quali animo fore censetis eos qui Athenis remanserunt, si omnibus qui illius administrationis fuerunt participes, pariter irasci videamini? quam mentem habebunt ii qui vel parvi delicti sibi conscii fuerint, quum viderint ne eos quidem jus suum adipisci qui se modestè gesserint in republicâ? quantos fore tumultus expectandum est, quum aliis additus animus fuerit ad calumniandum, quasi vobis jam cum ipsis consentientibus, alii hunc civitatis statum pertimescent, tanquam nullo ampliùs relicto sibi confugio? nonne metuendum est ne, quum abolitum fuerit jusjurandum, denuò in illa mala incidamus quæ

προθημένην τὰς συνθήκας ποιήσασθαι; Καὶ μὴν, οὐ δεῖ γ' ὑμᾶς παρ' ἑτέρων μαθεῖν, ὅσον ἐστὶν ὁμόνοια ἀγαθὸν, ἢ στάσις κακόν. Οὕτω γὰρ ἀμφοτέρων σφόδρα πεπείρασθε, ὥστε καὶ τοὺς ἄλλους ὑμεῖς ἄριστ' ἂν διδάξητε περὶ αὐτῶν.

Ἵνα δὲ μὴ δοκῶ διὰ τοῦτο πολὺν χρόνον περὶ τὰς συνθήκας διατρίβειν, ὅτι ῥᾴδιόν ἐστι περὶ τῶν αὐτῶν πολλὰ καὶ δίκαια εἰπεῖν, τοσοῦτον ὑμῖν ἔτι διακελεύομαι μνημονεύειν ὅταν φέρητε τὴν ψῆφον, ὅτι πρὶν μὲν ποιήσασθαι ταύτας, ἐπολεμοῦμεν, οἱ μὲν τὸν κύκλον ἔχοντες, οἱ δὲ τὸν Πειραιᾶ κατειληφότες, μᾶλλον ἀλλήλους μισοῦντες ἢ τοὺς ὑπὸ τῶν προγόνων πολεμίους ἡμῖν καταλειφθέντας. Ἐπειδὴ δὲ τὰς πίστεις ἀλλήλοις ἔδομεν, εἰς ταυτὸν συνελθόντες, οὕτω καλῶς καὶ κοινῶς πολιτευόμεθα, ὥσπερ οὐδεμιᾶς ἡμῖν συμφορᾶς γεγενημένης. Καὶ τότε μὲν ἀμαθεστάτους καὶ δυστυχεστάτους πάντες ἡμᾶς ἐνόμιζον· νῦν δὲ εὐδαιμονέστατοι καὶ σωφρονέστατοι τῶν Ἑλλήνων δοκοῦμεν εἶναι. Ὥστ' ἄξιον οὐ μόνον τηλικαύταις ζημίαις κολάζειν τοὺς παραβαίνειν τολμῶντας τὰς συνθήκας, ἀλλὰ ταῖς ἐσχάταις, ὡς τῶν μεγίστων

[l. 11.] Τὸν κύκλον ἔχοντες, circuitum habentes, nempè, mœnium, i. e. mœnibus conclusi, manentes in urbe.

nos hæc fœdera ſancire coegerunt? Attamen vos ab aliis diſcere nihil neceſſe eſt quantum bonum ſit concordia, & quantum malum diſcordia. Nam ità vehementer utramque eſtis experti, ut his de rebus alios etiam optimè doceretis.

Ne autem videar in fœderibus ideò immorari quòd facilè ſit multa & æqua de iiſdem dicere, hoc tantùm in pronuntiando vos meminiſſe velim nos, antequam illa facta eſſent, bellum geſſiſſe, alios mœnibus incluſos, alios Piræo occupato, infeſtioribus ergà nos invicem animis, quàm in eos quos majores noſtri nobis hoſtes reliquerunt. Poſtquam verò in unum convenimus, fide datâ & acceptâ, ità honeſtè & comiter in urbe vivimus, quaſi nulla unquam inter nos diſſenſio extitiſſet. Ac tùm quidem ſtultiſſimi & infeliciſſimi habebamur apud omnes; nunc autem feliciſſimi & prudentiſſimi Græcorum judicamur. Quare qui fœdera violare audent, non modò magnis, ſed extremis ſupplicis, ut maximorum malorum autores, affici-

---

[l. 16 & 17.] Battie dat διαφορᾶς quod approbo, ſed poteſt ſervari συμφορᾶς quod hìc eamdem vim habet ac διαφορᾶς, nam διαφορὰ eſt τὶς συμφορά.

[l. 20.] Τηλικαύταις, tantis, nempè, tantis quantas lex jubet.

κακῶν αἰτίους ὄντας· ἄλλως τε καὶ τοὺς ὥσπερ Καλλίμαχος βεβιωκότας.

Ὃς, δέκα μὲν ἔτη συνεχῶς ὑμῖν Λακεδαιμονίων πολεμησάντων, οὐδεμίαν παρέσχεν αὐτὸν ἡμέραν τάξαι τοῖς στρατηγοῖς· ἀλλ' ἐκεῖνον μὲν τὸν χρόνον διετέλεσεν ἀποδιδράσκων, καὶ τὴν οὐσίαν ἀποκρυπτόμενος. Ἐπειδὴ δὲ οἱ Τριάκοντα κατέστησαν, τηνικαῦτα κατέπλευσεν εἰς τὴν πόλιν· καὶ φησὶν εἶναι δημοτικός! Τοσούτῳ δὲ μᾶλλον τῶν ἄλλων ἐπεθύμει μετασχεῖν ἐκείνων τῆς πολιτείας, ὥστ' οὐδ' εἰ κακῶς ἔπαθεν ἠξίωσεν ἀπελθεῖν, ἀλλ' ᾑρεῖτο μετὰ τῶν ἡμαρτηκότων εἰς αὐτὸν πολιορκεῖσθαι μᾶλλον, ἢ μεθ' ὑμῶν τῶν συνηδικημένων πολιτεύεσθαι. Καὶ μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης παρέμεινε μετέχων τῆς πολιτείας, ἐν ᾗ προσβαλεῖν ἐμέλλετε πρὸς τὸ τεῖχος. Τότε δ' ἐξῆλθεν, οὐ τὰ παρόντα μισήσας, ἀλλὰ δείσας τὸν ἐπιόντα κίνδυνον, ὡς ὕστερον ἐδήλωσεν. Ἐπειδὴ γὰρ, Λακεδαιμονίων ἐλθόντων, ὁ δῆμος ἐν τῷ Πειραιεῖ κατεκλείσθη, πάλιν ἐκεῖθεν διαδρὰς, ἐν Βοιωτοῖς διῃτᾶτο· ὥστ' αὐτῷ προσήκει μετὰ τῶν αὐτομόλων ἀναγεγράφθαι πολὺ μᾶλλον, ἢ τῶν φευγόντων ὀνομάζεσθαι. Καὶ τοιοῦτος γεγενημένος, καὶ περὶ τοὺς ἐν Πειραιέως, καὶ περὶ τοὺς ἐν

[l. 10.] Ἐκείνων, nempe τῶν Τριάκοντα.

endi

ciendi sunt : illi præsertìm qui sic vixerunt ùt Callimachus.

Adversarii insectatio.

1°. Qui, quum Lacedæmonii per decem perpetuos annos bella vobiscum gererent, nullum unquam diem ducibus præstò fuit, ut in acie collocaretur; sed eo omni tempore non destitit aufugere, & opes suas occultare. Postquam verò triginta tyranni constituti sunt, tùm demùm in urbem reversus est; & se dicit esse popularem! Tantò autem aliis cupidior fuit illorum administrationis particeps esse, ut ne ab eis quidem malè tractatus, discedere voluerit; sed cum autoribus injuriarum maluerit obsideri, quàm vobiscum degere qui etiam læsi eratis, & tyrannicæ administrationis particeps ad eum usque diem manserit quo murum eratis oppugnaturi. Tùm verò demùm exiit, non statûs præsentis odio, sed imminentis periculi metu, ut postea declaravit. Quum enim Lacedæmoniis invadentibus populus in Piræo inclusus esset, rursùs indè aufugit, ac in Bœotiâ commoratus est. Quare inter transfugas potiùs ascribendus est, quàm inter exules numerandus. Et talis quum fuerit tùm ergà eos qui è Piræo reversi sunt,

[l. 22 & 23.] Τῶν φευγόντων, sub. ἕνα.

ἄστει μείναντας, καὶ περὶ πᾶσαν τὴν πόλιν, οὐκ ἀγαπᾷ τῶν ἴσων τυγχάνει τοῖς ἄλλοις· ἀλλὰ ζητεῖ πλέον ἔχειν ὑμῶν, ὥσπερ ἢ μόνος ἀδικηθεὶς, ἢ βέλτιστος ὢν τῶν πολιτῶν, ἢ μεγίσταις συμφοραῖς δι' ὑμᾶς κεχρημένος, ἢ πλείστων ἀγαθῶν αἴτιος τῇ πόλει γεγενημένος. Ἐβουλόμην δ' ἂν ὑμᾶς ὁμοίως ἐμοὶ γιγνώσκειν αὐτὸν, ἵν' αὐτῷ μὴ τῶν ἀπολωλότων συνήχθεσθε, ἀλλὰ τῶν ὑπολοίπων ἐφθονεῖτε. Νῦν δὲ περὶ μὲν τῶν ἄλλων ὅσοις ἐπιβεβούλευκε, καὶ δίκας οἵας δεδίκασται, καὶ γραφὰς εἰσελήλυθε, καὶ μεθ' ὧν συνέστηκε, καὶ καθ' ὧν τὰ ψευδῆ μεμαρτύρηκεν, οὐδ' ἂν δὶς τοσοῦτον ὕδωρ ἱκανὸν διηγήσασθαι γένοιτο. Ἓν δὲ μόνον ἀκούσαντες τῶν τούτῳ πεπραγμένων, ῥᾳδίως καὶ τὴν ἄλλην αὐτοῦ πονηρίαν γνώσεσθε.

Κρατῖνος γὰρ ἠμφισβήτησε χωρίου τῷ τούτου κηδεστῇ· μάχης δ' αὐτοῖς γενομένης, ὑποκρύψαντες θεράπαιναν, ᾐτιῶντο Κρατῖνον συντρῖψαι κατὰ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς. Ἐκ δὲ τοῦ τραύματος φάσκοντες ἀποθανεῖν τὴν ἄνθρωπον, λαγχάνουσιν αὐτῷ φόνου δίκην ἐπὶ Παλλαδίῳ. Πυθόμενος δ' ὁ Κρατῖνος τὰς τούτων ἐπιβουλὰς, τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἡσυχίαν ἦγεν, ἵνα μὴ μεταθεῖντο τὸ πρᾶγμα,

[l. 8.] Τῶν ἀπολωλότων, ſub. ἕνεκα.

tùm ergà eos qui in urbe manserant, tùm ergà totam civitatem, non contentus est si pari cum ceteris jure potiatur, sed meliore conditione esse vult quàm vos estis; perindè ac si aut solus læsus esset, aut civium optimus, aut maximis calamitatibus propter vos affectus, aut plurima in rempublicam beneficia contulisset. Vellem equidem eum ità notum esse vobis sicuti mihi est, ut ne ob amissa vicem ejus doleretis, at relicta illi invideretis. Nunc quibus aliis insidiatus sit, & quas lites tùm de publicis tùm de privatis criminibus intenderit, & quibuscum conspiraverit, & contrà quos falsa testimonia dixerit, etiamsi duplo majus mihi tempus daretur, non mihi ad enarrandum sufficeret. Unum autem duntaxat facinus quum audiveritis, facilè omnem ejus improbitatem cognoscetis.

2°. Cratinus enim cum istius affine de fundo litigabat. Pugnâ autem inter eos ortâ, occultatâ ancillâ, criminabantur Cratinum caput illi contrivisse; quumque assererent ex eo vulnere mortuam esse mulierem, in tribunali propè Palladium ipsi de cæde actionem ei intendunt. Cratinus, istorum insidiis auditis, per reliquum quidem tempus quievit, ne, mutato consilio, alias fraudes comminis-

---

[l. 19.] Κατὰ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς, i. e. τὴν κεφαλὴν αὐτῆς.

μηδὲ ἑτέρους λόγους ἐξευρίσκοιεν, ἀλλ' ἐπ' αὐτοφώρῳ ληφθεῖεν κακουργοῦντες. Ἐπειδὴ γὰρ ὁ κηδεστὴς μὲν ἦν ὁ τούτου κατηγορηκὼς, οὗτος δ' ὁ μεμαρτυρηκὼς ὑμῖν τεθνάναι τὴν ἄνθρωπον, ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, ἵνα ἦν κεκρυμμένη, βίᾳ λαβόντες αὐτὴν, καὶ ἀγαγόντες ἐπὶ τὸ δικαστήριον, ζῶσαν ἅπασι τοῖς παροῦσιν ἐπέδειξαν. Ὥστε ἑπτακοσίων μὲν δικαζόντων, τεττάρων δὲ καὶ δέκα μαρτυρησάντων, οὗτος οὐδεμίαν ψῆφον μετέλαβε. Καί μοι κάλει τούτων μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τίς ἂν οὖν ἀξίως δύναιτο κατηγορῆσαι τῶν τούτῳ πεπραγμένων; ἢ τίς ἂν εὑρεῖν ἔχοι παράδειγμα μεῖζον ἀδικίας καὶ συκοφαντίας καὶ πονηρίας; Ἔνια μὲν γὰρ τῶν ἀδικημάτων, οὐκ ἂν ὅλον τὸν τρόπον δηλώσειε τῶν ἀδικησάντων, ἐκ δὲ τῶν τοιούτων ἔργων ἅπαντα τὸν βίον τῶν ἐξαμαρτανόντων ῥᾴδιον κατιδεῖν ἐστιν. Ὅστις γὰρ τοὺς ζῶντας τεθνάναι μαρτυρεῖ, τίνος ἂν ὑμῖν ἀποσχέσθαι δοκεῖ; ἢ ὅστις ἐπὶ τοῖς ἀλλοτρίοις πράγμασιν οὕτω πονηρός ἐστι, τί οὐκ ἂν ἐπὶ τοῖς αὑτοῦ τολμήσειε; πῶς δὲ χρὴ τούτῳ πιστεύειν ὑπὲρ αὑτοῦ λέγοντι, ὃς ὑπὲρ ἑτέρων ἐπιορκῶν ἐξελέγχεται; τίς δὲ πώποτε φανερώτερον ἀπεδείχθη τὰ ψευδῆ μαρτυρῶν; τοὺς μὲν γὰρ ἄλλους ἐκ

cerentur, utque in manifesto scelere deprehenderentur. Quum autem accusaret istius affinis, & iste pro testimonio coràm vobis affirmasset mulierem esse mortuam, Cratinus & ipsius amici ingressi domum in quâ illa occultabatur, vi abreptam & in judicium adductam, viventem omnibus qui aderant ostenderunt. Ità ut, quum septingenti judices sederent, & quatuordecim dixissent testimonium, accusator ne unum quidem suffragium tulerit. Et horum mihi voca testes.

TESTES.

Quis igitur facinora istius satis acriter accuset? aut quis invenire possit exemplum majus injustitiæ, calumniæ, improbitatis? Sunt enim quædam injuriæ quæ non omnem indolem eorum qui eas intulerunt aperiant; è talibus autem facinoribus tota vita delinquentium facilè perspicitur. Nam qui viventes testatur esse mortuos, à quo is flagitio abstinebit? qui alienis in rebus ità improbus est, quid in suis non auderet? an verò isti credendum est pro se ipso dicenti, quem in aliorum gratiam pejerasse constat? quis unquam falsi testimonii evidentiùs est convictus? nam alios quidem ex iis quæ

[l. 5.] Hîc aliqui vellent legendum, nec profectò malè, οἱ περὶ Κρατῖνον ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν.

τῶν λεγομένων κρίνετε, τὴν δὲ τούτου μαρτυρίαν, ὅτι ψευδὴς ἦν, εἶδον οἱ δικάζοντες. Καὶ τοιαῦθ' ἡμαρτηκὼς, ἐπιχειρήσει λέγειν ὡς ἡμεῖς ψευδόμεθα· ὅμοιον ἐργαζόμενος, ὥσπερ ἂν εἰ τῷ Φρυνώνδας πανουργίαν ὀνειδίσειεν, ἢ Φιλεργὸς, ὁ τὸ Γοργόνειον ὑφελόμενος, τοὺς ἄλλους ἱεροσύλους ἔφασκεν εἶναι. Τίνα δὲ προσήκει τῶν μὴ γενομένων παρασχέσθαι μάρτυρα μᾶλλον, ἢ τοῦτον, ὃς αὐτὸς ἑτέροις τὰ ψευδῆ τολμᾷ μαρτυρεῖν;

Ἀλλὰ γὰρ Καλλιμάχου μὲν ἔξεστι πολλάκις κατηγορεῖν (οὕτω γὰρ παρεσκεύασμαι πολιτεύεσθαι)· περὶ δὲ ἐμαυτοῦ τὰς μὲν ἄλλας πάσας παραλείψω λειτουργίας· ἧς δὲ οὐ μόνον ἂν μοι δικαίως ἔχοιτε χάριν, ἀλλὰ καὶ τεκμηρίῳ χρήσαισθε περὶ τοῦ παντὸς πράγματος, ταύτης δὲ μνησθήσομαι πρὸς ὑμᾶς. Ὅτε γὰρ ἡ πόλις ἀπώλεσε τὰς ναῦς ἐν Ἑλλησπόντῳ, καὶ τῆς δυνάμεως ἐστερήθη, τῶν μὲν πλείστων τριηράρχων τοσοῦτον διήνεγκα, ὅτι μετ' ὀλίγων ἔσωσα τὴν ναῦν, αὐτῶν δὲ τούτων ὅτι καταπλεύσας εἰς τὸν Πειραιᾶ μόνος, οὐ κατέλυσα τὴν τριηραρχίαν· ἀλλὰ, τῶν ἄλλων ἀσμένως ἀπαλλαττομένων τῶν λειτουργιῶν, καὶ πρὸς τὰ

[l. 5.] Pro Φιλεργὸς legendum vid. Φιλέας juxtà Suidam. Quem vide ad hanc vocem.

[l. 6.] Τὸ Γοργόνειον sub. κάρη, caput Medusæ. Vul-

dicuntur judicatis; iſtius verò teſtimonii falſitatem judices viderunt. Et hæc quum peccaverit, dicere conàbitur nos mentiri: in quo perindè faciet ac ſi cui Phrynondas verſutiam & fraudes objiceret; aut Philergus, qui Meduſæ caput ſurripuit, aliis exprobraret ſacrilegium. Quem verò rerum non factarum teſtem ſubornare veriſimilius eſt, quàm illum qui ipſe pro aliis audet falſum dicere teſtimonium?

De ſeipſo loquitur reus, & ſua in civitatem narrat merita.

Sed Callimachum ſæpiùs licebit accuſare (ſic enim vitæ ſuæ rationem inſtituit): quòd ad me attinet, cetera quidem omnia munera miſſa faciam; ejus verò, de quo mihi non ſolùm jure gratiam habebitis, ſed quo etiam teſtimonii loco de totâ re poſſitis uti, faciam mentionem. Nam quum noſtra civitas, claſſe in Helleſponto amiſſâ, ſuâ potentiâ ſpoliata eſſet, ità præſtiti pleriſque trierarchis, ut meam navem cum paucis conſervârim; atque inter hos paucos hoc habui peculiare, quòd ego ſolus, perductâ nave in Piræum, non deſtiterim à trierarchiâ, ſed, quum alii publica munera cupidè excuterent, & de præſenti ſtatu

gata habet τὸ Γοργόνιον, cui prætuli Γοργόνειον quod habent cod. M & Suidas loco mox citato.

παρόντα ἀθύμως διακειμένων, καὶ τῶν μὲν ἀνηλωμένων αὐτοῖς μεταμέλον, τὰ δὲ λοιπὰ ἀποκρυπτομένων, καὶ νομιζόντων τὰ μὲν κοινὰ διεφθάρθαι, τὰ δ᾽ ἴδια σκοπουμένων, οὐ τὴν αὐτὴν ἐκείνοις γνώμην ἔχων, ἀλλὰ πείσας τὸν ἀδελφὸν συντριηραρχεῖν, παρ᾽ ἡμῶν αὐτῶν μισθὸν διδόντες τοῖς ναύταις, κακῶς ἐποιοῦμεν τοὺς πολεμίους. Τὸ δὲ τελευταῖον, προειπόντος Λυσάνδρου, εἴ τις εἰσάγοι σῖτον ὡς ὑμᾶς, θάνατον τὴν ζημίαν, οὕτω φιλοτίμως εἴχομεν πρὸς τὴν πόλιν, ὥστε, τῶν ἄλλων οὐδὲ τὸν σφέτερον αὐτῶν εἰσάγειν τολμώντων, ἡμεῖς τὸν ὡς ἐκείνους εἰσπλέοντα λαμβάνοντες, εἰς τὸν Πειραιᾶ κατήγομεν. Ἀνθ᾽ ὧν ὑμεῖς ἐψηφίσασθε ἡμᾶς στεφανῶσαι, καὶ πρόσθεν τῶν ἐπωνύμων ἀνειπεῖν, ὡς μεγάλων ἀγαθῶν αἰτίους ὄντας. Καίτοι χρὴ τούτους δημοτικοὺς νομίζειν, οὐχ ὅσοι, κρατοῦντος τοῦ δήμου, μετασχεῖν τῶν πραγμάτων ἐπεθύμησαν· ἀλλ᾽ οἳ, δυστυχησάσης τῆς πόλεως, προκινδυνεύειν ὑμῶν ἠθέλησαν· καὶ χάριν ἔχειν, οὐκ εἴ τις αὐτὸς κακῶς πέπονθεν, ἀλλ᾽ εἴ τις ὑμᾶς εὖ πεποίηκε· καὶ πένητας γενομένους ἐλεεῖν, οὐ τοὺς ἀπολωλεκότας τὴν οὐσίαν, ἀλλὰ τοὺς εἰς ὑμᾶς ἀνηλωκότας.

[l. 2.] Μεταμελόντος meliùs congrueret cum aliis

desperarent, factorumque sumptuum ipsos pœniteret; & bona sua deinceps occultarent, quum putarent actum esse de republicâ, & privatis rationibus consulerent; ego longè alium animum habui, &, quum fratri meo persuasissem ut unà mecum munus trierarchiæ obiret, mercede de nostro nautis numeratâ, hostes infestavimus. Denique, quum Lysander pœnâ capitis sanxisset ne quis ad vos adveheret frumentum, tanto fuimus in rempublicam studio, ut, quum alii ne suum quidem frumentum importare auderent, nos intercipientes quod ad illos vehebatur, in Piræum perduceremus. Pro quibus beneficiis vos publicè nobis coronas decrevistis, & ut antè statuas heroum ploclamaremur, tanquam optimè de republicâ meriti, censuistis. Atenim ii sunt existimandi populares, non qui, dùm populus erat superior, popularis statûs participes esse cupiverunt; sed qui, afflictâ republicâ, pro vobis vitæ discrimen adire voluerunt: & gratia habenda est, non si quis privatìm gravia passus sit, sed si quis vobis benefecerit: & pauperibus factis tribuenda est misericordia, non qui suas opes perdiderunt, sed qui eas vestrâ causâ impenderunt.

---

genitivis, sed potest retineri μεῖαμέλον in accusativo absoluto.

Ὧν εἷς ἐγὼ φανήσομαι γεγενημένος. Ὃς πάντων ἂν εἴην δυστυχέστατος, εἰ πολλὰ τῶν ἐμαυτοῦ δεδαπανημένος εἰς τὴν πόλιν, εἶτα δόξαιμι τοῖς ἀλλοτρίοις ἐπιβουλεύειν, καὶ περὶ μηδενὸς ποιεῖσθαι τὰς παρ' ὑμῖν διαβολάς, ὃς οὐ μόνον τὴν οὐσίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχὴν τὴν ἐμαυτοῦ περὶ ἐλάττονος φαίνομαι ποιούμενος τοῦ παρ' ὑμῖν εὐδοκιμεῖν. Τῷ δ' οὐκ ἂν ὑμῶν μεταμελήσειεν, εἰ καὶ μὴ παραχρῆμα, ἀλλ' ὀλίγον ὕστερον, εἰ τὸν μὲν συκοφάντην ἴδοιτε πλούσιον γεγενημένον, ἐμὲ δ' ἐξ ὧν ὑπέλιπον λειτουργιῶν, καὶ τούτων ἐκπεπτωκότα; καὶ τὸν μὲν μηδεπώποτε ὑπὲρ ὑμῶν κινδυνεύσαντα, μεῖζον καὶ τῶν νόμων καὶ τῶν συνθηκῶν δυνάμενον· ἐμὲ δὲ τὸν αὐτοῦ πρόθυμον περὶ τὴν πόλιν γεγενημένον, μηδὲ τῶν δικαίων ἀξιούμενον τυγχάνειν; τίς δ' οὐκ ἂν ὑμῖν ἐπιτιμήσειεν, εἰ πεισθέντες ὑπὸ τῶν Καλλιμάχου λόγων, τοσαύτην πονηρίαν ἡμῶν καταγνοίητε, οὓς ἐκ τῶν ἔργων κρίναντες, δι' ἀνδραγαθίαν ἐστεφανώσατε, ὅτε μηδ' οὕτω ῥᾴδιον ἦν ὥσπερ νῦν τυχεῖν ταύτης τῆς τιμῆς; Τοὐναντίον δ' ἡμῖν συμβέβηκεν ἢ τοῖς ἄλλοις· οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι τοὺς εἰληφότας τὰς δωρεὰς ὑπομιμνήσκουσιν, ἡμεῖς δ' ὑμᾶς τοὺς δεδωκότας ἀξιοῦμεν μνημονεύειν, ἵν' ὑμῖν τεκμήριον

[l. 11.] Ἐξ ὧν ὑπέλιπον, ex his quæ reliqua feci.

Perorat se commendando, adversarium criminando, ac de fœderibus commonefaciendo.

E quorum numero me fuisse constabit. Qui quidem omnium essem infelicissimus, si, quum de meo multa in rempublicam insumpserim, jam viderer alienis insidiari; & infamiam apud vos subeundam nihili facere, qui non rem tantùm familiarem, sed vitam etiam, minoris fecisse repetior quàm bonam apud vos existimationem. Quem verò vestrûm non pœniteret, si non statìm, at paulò post, si calumniatorem divitiis auctum videretis, me autem & iis spoliatum quæ post obita publica munera reliqua mihi feci: & eum qui pro vobis nulla unquam pericula adiit, plus posse quàm leges & fœdera; me autem, cujus tantum studium in rempublicam extitit, ità contemni ut ne jus quidem meum obtineam? Jam quis vos non reprehenderet, si Callimachi verbis adducti, tantæ nos improbitatis condemnaretis, quos judicio è re ipsâ facto propter fortitudinem coronastis, quum non ità facile erat ut nunc est hunc honorem consequi? Contigit autem nobis diversum quiddam ab aliis. Ceteri enim sua beneficia eis in memoriam revocant qui illa acceperunt; nos verò postulamus ut eorum præmiorum recordemini quæ in nos contu-

τῶν εἰρημένων ἁπάντων, καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων τῶν ἡμετέρων, γένηται. Δῆλον δ' ὅτι ταύτης τῆς τιμῆς ἀξίους ἡμᾶς αὐτοὺς παρείχομεν, οὐχ ἵνα, ὀλιγαρχίας γενομένης, τἀλλότρια διαρπάζοιμεν, ἀλλ' ἵνα, σωθείσης τῆς πόλεως, οἵ τε ἄλλοι τὰ σφέτερ' αὐτῶν ἔχοιεν, ἡμῖν τε παρὰ τῷ πλήθει τῶν πολιτῶν χάρις ὀφείλοιτο. Ἣν ἡμεῖς νῦν ἀπαιτοῦμεν, οὐ πλέον ἔχειν τοῦ δικαίου ζητοῦντες, ἀλλ' ἀποφαίνοντες μὲν ὡς οὐδὲν ἀδικοῦμεν τοῖς ὅρκοις καὶ ταῖς συνθήκαις ἐμμένοντες. Καὶ γὰρ ἂν εἴη δεινὸν, εἰ τοὺς μὲν ἠδικηκότας τιμωρείας ἀφεῖναι κύριοι γένοιντο, ἐφ' ἡμῖν δὲ τοῖς εὖ πεποιηκόσιν ἄκυροι κατασταθεῖν. Ἄξιον δὲ τὴν παροῦσαν τύχην διαφυλάττειν, ἐνθυμουμένους ὅτι ἑτέρας μὲν πόλεις ἐποίησαν αἱ συνθῆκαι στασιάσαι, τὴν δ' ἡμετέραν μᾶλλον ὁμονοεῖν. Ὧν χρὴ μεμνημένους ἅμα τά τε δίκαια καὶ τὰ συμφέροντα ψηφίσασθαι.

liſtis, ut ea teſtimonio ſint noſtræ orationi vitæque noſtræ univerſæ. Neque porrò obſcurum eſt non ideò nos hunc honorem adipiſci ſtuduiſſe, ut in oligarchiâ opes aliorum direperemus; ſed ut, urbe conſervatâ, & alii ſua ipſorum tenerent, & nobis à civium multitudine gratia deberetur. Quam nos repoſcimus nunc, non id quærentes ut æquo plus habeamus; at declarantes nihil nos iniqui agere, dùm jusjurandum & fœdera defendimus. Perabſurdum enim eſſet ea rata haberi ad abſolvendos eos qui contrà rempublicam fecerunt, atque in nobis irrita fieri qui de ipsâ benè meriti ſumus. Decet autem vos hunc rerum ſtatum tueri, id cogitantes alias civitates fœdera in ſeditiones conjeciſſe, noſtræ ad concordiam augendam profuiſſe. Quæ recordatos oportet vos ſimul & juſta & utilia decernere.

ANALYSIS ORATIONIS ÆGINETICÆ.

PROPOSITUM.

ÆGINETICA inſcribitur hæc oratio ab inſulâ Æginâ, ubi controverſia hæc in judicium deducta fuit. Agitur autem de hæreditate cujuſdam Thraſylochi, qui quemdam amicum ſuum optimè de ſe meritum adoptavit, hæredem inſtituit, ſororem in matrimonium illi collocavit. Eamdem hæreditatem notha ſoror Thraſylochi ratione propinquitatis ſibi vindicat, & teſtamentum refutare conatur. Adoptivus illud ratum eſſe contendit, idque probat legibus; adverſariam, ut impiam in fratrem criminatur; meritaque ſua, & amicitiam quæ ſibi cum Thraſylocho & totâ ejus familiâ fuerit, commemorat.

Exordium.

Judicum benevolentiam captat is qui dicit ab ipsâ re & perſonâ ſuâ, ab adverſariæ & patronorum ejus criminatione.

Narratio.

Narrat quomodo Thrafylochus, ejus qui teftamentum reliquit pater, dives fuerit factus; quomodo, poft multos errores reverfus in patriam, affinitatem cum ipfius familiâ bis contraxerit; quomodo Thrafylochus filius conjunctiffimâ familiaritate, multifque & ingentibus à fe meritis, ad id impulfus fuerit ut fe adoptaret, fibique univerfa bona relinqueret.

Confirmatio.

In duas partes dividitur confirmatio: probat is qui dicit primùm quidem teftamentum legibus effe confentaneum; deindè fe dignum effe hæreditate propter ingentia in defunctum merita.

I. Teftamentum factum fuit juxtà leges, & Æginæ ubi res judicatur, & Siphnii undè teftamenti autor oriundus fuit, ac poftremò ejus civitatis ex quâ funt adverfarii.

II. Paulò fufiùs arguit adoptivus fe dignum effe hæreditate Thrafylochi. 1°. Singulari ftudio ea ipfa bona fervavit de quibus hîc agitur; 2°. Thrafylochum defunctum multo cum obfequio in variis erroribus comitatus eft; 3°. eumdem longo & mifero morbo ægrotantem conftanter & diligentiffimè curavit; 4°. his fuis ftudii & amoris in Thrafylochum fignificationibus adverfariæ fuæ opponit rationem.

Refutatio.

1°. Teſtamentum verè quidem factum eſt, at non rectè & benè. Probatur illud benè & rectè factum eſſe.

2°. Forſan adoptatus non dignus erat ex genere qui adoptaretur à Thraſylocho & illius ſororem acciperet. At ipſius genus ejuſmodi erat, ut tali adoptione honorari ſe crederet Thraſylochi familia.

Digreſſio in Sopolidem, Thraſylochi fratrem, etiam defunctum: illius debita in adverſariam odia, ſuaque in illum merita, commemorantur.

3°. Thraſylochus pater, ſi quis ſenſus ſit defunctis eorum quæ hîc geruntur, ægrè ferre debet filiam ſuam hæreditate ſuâ privari, virumque alienigenam earum opum hæredem fieri quas ipſe comparavit. Reſpondetur primùm hîc non agi de Thraſylochi patris, ſed de Thraſylochi filii bonis. Deindè Thraſylochus pater ægrè ferret teſtamenta liberûm fieri irrita, ac libentiſſimè amplecteretur ſuæ familiæ adoptionem in aliam familiam cujus genus honeſtiſſimum eſt, & cujus neceſſitudinem ipſe vivens plurimi fecit.

Peroratio.

Admonentur judices ſe, ſi teſtamentum infirment, injuriam facturos Thraſylocho patri, Thraſylocho filio, Sopolidi

lidi hujus fratri, ac denique matri ipſorum. Commendatur lex de adoptationibus. Repetuntur præcipua orationis capita.

Ignoratur quo tempore hæc & ſequens oratio ſcriptæ fuerint.

ΑἸΓΙΝΗΤΙΚῸΣ

ΛΌΓΟΣ.

ἘΝΌΜΙΖΟΝ μὲν, ὦ ἄνδρες Αἰγινῆται, οὕτω καλῶς βεβουλεῦσθαι περὶ τῶν ἑαυτοῦ Θρασύλοχον, ὥστε μηδένα ἄν ποτ' ἐλθεῖν ἐναντία πράξοντα ταῖς διαθήκαις ἃς ἐκεῖνος κατέλιπεν. Ἐπειδὴ δὲ τοῖς ἀντιδίκοις τοιαύτη γνώμη καθέστηκεν, ὥστε καὶ πρὸς οὕτως ἐχούσας αὐτὰς ἀμφισβητεῖν, ἀναγκαίως ἔχει παρ' ὑμῶν τῶν δικαίων τυγχάνειν πειρᾶσθαι. Τοὐναντίον δὲ πέπονθα τοῖς πλείστοις τῶν ἀνθρώπων. Τοὺς μὲν γὰρ ἄλλους ὁρῶ χαλεπῶς φέροντας ὅταν ἀδίκως περί τινος κινδυνεύωσιν· ἐγὼ δ' ὀλίγου δέω χάριν ἔχειν τούτοις, ὅτι με εἰς τοῦτον τὸν ἀγῶνα κατέστησαν. Ἀκρίτου μὲν γὰρ ὄντος τοῦ πράγματος, οὐκ ἂν ἠπίστασθ' ὁποῖός τις γεγενημένος περὶ τὸν τετελευτηκότα, κληρονόμος εἰμὶ τῶν ἐκείνου. Πυθόμενοι δὲ τὰ πραχθέντα πάντα, εἴσεσθ' ὅτι δικαίως ἂν καὶ μείζονος ἢ τοσαύτης δωρεᾶς ἠξιώθην. Ἐχρῆν μέντοι καὶ τοὺς ἀμφισβητοῦντας τῶν χρημάτων, μὴ παρ' ὑμῶν πειρᾶσθαι λαμβάνειν τὴν οὐσίαν ἣν Θρασύλοχος κατέλιπεν, ἀλλὰ περὶ ἐκεῖνον χρηστὴν οὖσαν,

ÆGINETICA ORATIO.

EXORDIUM.

PUTABAM, viri Æginetæ, Thrasylochum suis rebus ità rectè consuluisse, ut nemo unquam esset proditurus, qui testamentum quod is reliquit oppugnaret. Quum autem adversariis hoc omninò deliberatum sit contrà illud contendere quantumvis probè confectum, necesse est ut aggrediar à vobis jus meum adipisci. Longè autem aliter affectus sum quàm plerique mortales. Nam alios graviter ferre video, si quâ de re per injuriam in periculum vocantur: ego verò parùm absum quin istis gratiam habeam, quòd me in hanc litem adduxerint. Nisi enim res in judicium venisset, non comperissetis propter quæ mea in defunctum merita ipsius bonorum hæres sim constitutus. Auditis autem omnibus quæ feci, intelligetis me etiam majore quàm tanto præmio dignum fuisse. Par autem esset & istam quæ de pecuniis hisce contendit, opes à Thrasylocho relictas obtinere apud vos non conari; sed ubi ostendisset ergà illum se benè

οὕτως ἀξιοῦν αὐτὴν ἐπιδικάζεσθαι. Νῦν δ᾽ αὐτῇ τοσούτου δεῖ μεταμέλειν ὧν εἰς ζῶντα ἐξήμαρτεν ὥστε καὶ τεθνεῶτος αὐτοῦ, πειρᾶται τήν τε διαθήκην ἄκυρον καὶ τὸν οἶκον ἔρημον ποιῆσαι. Θαυμάζω δὲ καὶ τῶν πραττόντων ὑπὲρ αὐτῆς, εἰ διὰ τοῦτο οἴονται καλὸν εἶναι τὸν κίνδυνον, ὅτι μὴ κατορθώσαντες, οὐδὲν μέλλουσιν ἀποτίσειν. Ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι μεγάλην εἶναι καὶ ταύτην ζημίαν, ἐὰν ἐξελεγχθέντες ὡς ἀδίκως ἀμφισβητοῦσι, δόξωσι χείρους εἶναι. Τὴν μὲν οὖν τούτων κακίαν ἐξ αὐτῶν τῶν ἔργων γνώσεσθε, ἐπειδὰν διὰ τέλους ἀκούσητε τῶν πεπραγμένων· ὅθεν δ᾽ οἶμαι τάχιστ᾽ ἂν ὑμᾶς μαθεῖν περὶ ὧν ἀμφισβητοῦμεν, ἐντεῦθεν ἄρξομαι διηγεῖσθαι.

Θρασύλοχος γὰρ ὁ πατὴρ οὗ καταλιπόντος τὴν διαθήκην ἐμοί, παρὰ μὲν τῶν προγόνων, οὐδεμίαν οὐσίαν κατέλιπε· ξένος δὲ Πολεμαινέτῳ μάντει γενόμενος, οὕτως οἰκείως διετέθη πρὸς αὐτὸν, ὥστ᾽ ἀποθνήσκων ἐκεῖνος, τάς τε βίβλους τὰς περὶ τῆς μαντικῆς αὐτῷ κατέλιπε, καὶ τῆς οὐσίας μέρος τι τῆς νῦν οὔσης ἔδωκε. Λαβὼν δὲ Θρασύλοχος ταύτας τὰς ἀφορμὰς, ἐχρῆτο ταύτῃ τῇ τέχνῃ· πλάνος δὲ γενόμενος, καὶ διαιτηθεὶς ἐν πολλαῖς πόλεσιν, ἄλλαις τε γυναιξὶ συνεγένετο, ὧν ἔνιαι καὶ παιδάρια ἀπέδειξαν, ἃ ἐκεῖνος οὐδὲ πώποτε γνήσια ἐνόμισε, καὶ δὴ καὶ τὴν

gessisse, tùm demùm petere à vobis hæreditatem. Nunc tantùm abest ut istam pœniteat ergà viventem deliquisse, ut eo etiam defuncto, & testamentum ejus irritum facere, & domum extinguere, aggrediatur. Miror etiam patronos mulieris, si propterea putant honestum esse certamen hoc, quòd etiam victi nihil persoluturi sint. Ego enim hanc magnam esse mulctam existimo, si, contentionis injustæ convicti, improbiores habeantur. Ac istorum quidem malitiam cognoscetis ex ipsis rebus, ubi facta omnia ab initio ad extremum audiveritis. Undè autem celerrimè vos cognituros arbitror de quibus contendimus, exindè narrare exordiar.

NARRATIO.

Thrasylochus, illius pater qui mihi testamentum reliquit, nullas opes habuit à majoribus; sed hospitii necessitudine cum harupisce Polemæneto contractâ; ità familiariter cum illo versatus est, ut ille moriens ei & libros divinationis reliquerit, & facultatum quæ adhuc supersunt partem dederit. Thrasylochus autem hasce nactus commoditates, eam artem exercuit. Qui quum multa loca circuiret, & in pluribus civitatibus commoraretur, & aliis cum mulieribus consuevit, quarum nonnullæ liberos etiam pepererunt; quos ille nunquam pro

ταύτης μητέρα ἐν τούτοις τοῖς χρόνοις ἔλαβεν. Ἐπειδὴ δ' οὐσίαν τε πολλὴν ἐκτήσατο, καὶ τὴν πατρίδα ἐπόθησεν, ἐκείνης μὲν καὶ τῶν λοιπῶν ἀπηλλάγη, καταπλεύσας δ' εἰς Σίφνον, ἔγημεν ἀδελφὴν τοῦ πατρὸς τοὐμοῦ, πλούτῳ μὲν αὐτὸς πρῶτος ὢν τῶν πολιτῶν, γένει δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀξιώμασιν εἰδὼς τὴν ἡμετέραν οἰκίαν προέχουσαν. Οὕτω δὲ σφόδρα ἠγάπησε τὴν τοῦ πατρὸς φιλίαν, ὥστ' ἀποθανούσης ἐκείνης ἄπαιδος, αὖθις ἠγάγετο τὴν ἀνεψιὰν τοῦ πατρὸς, οὐ βουλόμενος διαλύσασθαι τὴν πρὸς ἡμᾶς οἰκειότητα. Οὐ πολὺν δὲ χρόνον συνοικήσας, ταῖς αὐταῖς τύχαις ἐχρήσατο καὶ περὶ ταύτην αἷς καὶ περὶ τὴν προτέραν. Μετὰ δὲ ταύτην ἔγημεν ἐκ Σερίφου παρ' ἀνθρώπων πολὺ πλείονος ἀξίων ἢ κατὰ τὴν αὐτῶν πόλιν, ἐξ ἧς ἐγένετο Σώπολις, καὶ Θρασύλοχος, καὶ ἡ νῦν ἐμοὶ συνοικοῦσα. Θρασύλοχος μὲν οὖν, τούτους μόνους γνησίους παῖδας ποιησάμενος, καὶ κληρονόμους τῶν αὐτοῦ καταστήσας, τὸν βίον ἐτελεύτησεν. Ἐγὼ δὲ καὶ Θρασύλοχος, τοσαύτην φιλίαν παρὰ τῶν πατέρων παραλαβόντες, ὅσην ὀλίγῳ πρότερον διηγησάμην ἔτι μείζω τῆς ὑπαρχούσης αὐτὴν ἐποιήσαμεν. Ἕως μὲν γὰρ παῖδες ἦμεν, περὶ πλείονος ἐποιούμεθα ἡμᾶς αὐτοὺς ἢ τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ οὔτε θυσίαν, οὔτε θεωρίαν, οὔτ' ἄλλην ἑορτὴν οὐδεμίαν, χωρὶς ἀλλήλων ἤγομεν. Ἐπειδὴ

legitimis habuit; & adversariæ matrem illis temporibus accepit. Postquam verò opes magnas paraverat, & patriam desiderare incepit, illâ & ceteris dimissis, trajecit in Siphnum, uxoremque duxit patris mei sororem; quum ipse quidem divitiis primus inter cives esset, sciret autem nostram familiam & genere & aliis dignitatibus inter alias eminere. Tantoperè autem patris mei amicitiâ delectatus est, ut, quum uxor sine liberis decessisset, rursùs patris mei consobrinam duxerit, ne affinitas inter nos dissolveretur. Quam, quum non diù in matrimonio habuisset, eodem fato quo priorem amisit. Post hanc uxorem duxit è Seripho, ex familiâ longè præstantiore quàm pro existimatione illius civitatis. Ex eâ suscepit Sopolidem & Thrasylochum, & uxorem meam. Thrasylochus igitur hos solos liberos judicavit legitimos, relictâque illis re familiari, vitam finivit. Ego verò & Thrasylochus, tàm arctam amicitiam quàm paulò antè exposui, à patribus acceptam, arctiorem etiam effecimus. Nam & pueri adhuc pluris uterque alterum fecimus quàm fratres; neque sacrificium, neque spectaculum, nec ullum aliud festum, seorsìm celebravimus. Et

[l. 14 & 15.] Παρ' ἀνθρώπων πολὺ πλείονος ἀξίων ἢ κατὰ τὴν αὐτῶν πόλιν, ità dicitur quia Seriphus insula erat contempta apud Græcos.

δ᾽ ἄνδρες ἐγενόμεθα, οὐδὲν πώποτ᾽ ἐναντίον ἡμῖν αὐτοῖς ἐπράξαμεν· ἀλλὰ καὶ τῶν ἰδίων ἐκοινωνοῦμεν, καὶ πρὸς τὰ τῆς πόλεως ὁμοίως διεκείμεθα. Καὶ τί δεῖ λέγειν τὰς οἴκοι χρήσεις; ἀλλ᾽ οὐδὲ φεύγοντες, ἀπ᾽ ἀλλήλων ἠξιώσαμεν γενέσθαι. Τὸ δὴ τελευταῖον, φθόῃ ἰχόμενον αὐτὸν, καὶ πολὺν χρόνον ἀσθενήσαντα, καὶ τοῦ μὲν ἀδελφοῦ Σωπόλιδος αὐτοῦ πρότερον τετελευτηκότος, τῆς δὲ μητρὸς καὶ τῆς ἀδελφῆς οὔπω παρουσῶν, ἐπὶ τοσαύτης ἐρημίας γενόμενον, οὕτως ἐπιπόνως καὶ καλῶς αὐτὸν ἐθεράπευσα, ὥστ᾽ ἐκεῖνον μὴ νομίζειν ἂν ἀξίαν δύνασθαι χάριν ἀποδοῦναι τῶν πεπραγμένων· ὅμως δ᾽ οὐδὲν ἐνέλιπεν, ἀλλ᾽ ἐπειδὴ πονήρως διέκειτο, καὶ οὐδεμίαν ἐλπίδα εἶχε τοῦ βίου, παρακαλέσας μάρτυρας, υἱόν μ᾽ ἐποιήσατο, καὶ τὴν ἀδελφὴν τὴν αὐτοῦ καὶ τὴν οὐσίαν ἔδωκε. Καί μοι λάβε τὰς διαθήκας.

ΔΙΑΘΗ͂ΚΑΙ.

Ἀνάγνωθι δή μοι καὶ τὸν νόμον τῶν Αἰγινητῶν. Κατὰ γὰρ τοῦτον ἔδει ποιεῖσθαι τὰς διαθήκας· ἐνθάδε γὰρ μετῳκοῦμεν.

ΝΟ΄ΜΟΣ.

Κατὰ τοῦτον τὸν νόμον, ὦ ἄνδρες Αἰγινῆται,

viri jam facti, nihil unquam nobis mutuò contrarium fecimus; sed & communicavimus res privatas, & de rebus publicis eodem fuimus animo. Sed quid opus est de familiaritate domesticâ dicere, quum nec in exilio voluerimus ab invicem divelli? Tandem illum tabe correptum & diù ægrotantem, quum frater ejus Sopolis jam obiisset, mater verò & soror nondum advenissent, ità destitutum ab omnibus, tantâ industriâ & fide curavi, ut ipse mihi pro meritis nullo modo parem posse referri gratiam crederet. Nihil tamen prætermisit; sed ingravescente morbo, quum jam nullam vitæ spem haberet, testibus advocatis, me adoptavit, & suam ipsius sororem facultatesque suas mihi dedit. Cape testamentum.

CONFIRMATIO.

TESTAMENTUM.

I. Recita etiam Æginetarum legem. Nam juxtà hanc faciendum fuit testamentum, quum hîc inquilini essemus.

LEX.

Juxtà hanc legem, Æginetæ, Thrasylochus me

[l. 6.] Φθόην, inquit Harpocratio, Δημοσθένης ἐν τῇ περὶ τῶν Λυκούργου παίδων ἐπιστολῇ, καὶ Ἰσοκράτης Αἰγινητικῷ. Τὴν νῦν φθίσιν λεγομένην, φθόην ἔλεγον.

υἱὸν μὲν ἐποιήσατο Θρασύλοχος, πολίτην μὲν αὐτοῦ καὶ φίλον ὄντα, γεγονότα δ' οὐδενὸς χεῖρον Σιφνίων, πεπαιδευμένον δ' ὁμοίως αὐτῷ καὶ τεθραμμένον. Ὥστ' οὐκ οἶδ' ὅπως μᾶλλον ἂν κατὰ τὸν νόμον ἔπραξεν, ὃς κελεύει σφῶν ὁμοίους παῖδας εἰσποιεῖσθαι. Λάβε δὲ καὶ τὸν Σιφνίων νόμον, καθ' ὃν πάλαι ἐπολιτευόμεθα.

ΝΟΜΟΣ.

Εἰ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Αἰγινῆται, τούτοις μὲν τοῖς νόμοις ἠναντιοῦντο, τὸν δὲ παρ' αὐτοῖς κείμενον σύνδικον εἶχον, ἧττον ἄξιον ἦν θαυμάζειν αὐτῶν· νῦν δὲ κἀκεῖνος ὁμοίως τοῖς ἀνεγνωσμένοις κεῖται. Καὶ λάβε μοι τὸ βιβλίον.

ΝΟΜΟΣ.

Τί οὖν ὑπόλοιπον αὐτοῖς, ὅπου τὰς διαθήκας μὲν αὐτοὶ προσομολογοῦσι Θρασύλοχον καταλιπεῖν, τῶν δὲ νόμων ταύτῃ μὲν οὐδεὶς, ἐμοὶ δὲ πάντες βοηθοῦσι· πρῶτον μὲν ὁ παρ' ὑμῖν τοῖς μέλλουσιν ἀναγνώσεσθαι περὶ τοῦ πράγματος, ἔπειθ' ὁ Σιφνίων, ὅθεν ἦν ὁ τὴν διαθήκην καταλιπὼν, ἔτι δ' ὁ παρ' αὐτοῖς τοῖς ἀμφισβητοῦσι κείμενος; Καὶ τίνος ἂν ὑμῖν ἀποχρέως δοκοῦσιν, οἵτινες ζητοῦσι πείθειν ὑμᾶς ὡς χρὴ τὰς διαθήκας ἀκύρους ποιῆσαι, τῶν μὲν νόμων οὕτως

adoptavit, civem ſuum & amicum, & quantùm ad genus, Siphniorum nemine deteriorem, & eodem modo, quo ille, inſtitutum & educatum. Quare haud ſcio quomodo legem magis obſervare potuiſſet, quæ jubet ejuſdem conditionis homines adoptari. Cape etiam Siphniorum legem, juxtà quam olim in illâ civitate degebamus.

L e x.

Quòd ſi, Æginetæ, iſti has leges ità oppugnarent, ut legem apud ſeipſos receptam ſibi patrocinantem haberent, minùs eſſet mirandum: nunc illa etiam cum iis quæ jam recitatæ ſunt, convenit. Et mihi cape legum libellum.

L e x.

Quid iſtis igitur reliquum eſt, quum & ipſi teſtamentum hoc à Thraſylocho relictum eſſe fateantur, & leges mulieri nullæ, mihi omnes, patrocinentur? primùm lex quæ valet apud vos, qui de negotio judicaturi eſtis; deindè lex Siphniorum, undè autor teſtamenti oriundus fuit; poſtremò illa quæ apud eos recepta eſt qui nobis adverſantur. Et à quo tandem facinore ii abſtinebunt, qui vobis perſuadere conantur ut teſtamentum infirmetis, quum & leges ità ſe habeant, & vos

[l. 7.] Vulg. πάλιν, legi πάλαι cum edit. Baſ. & Battie.

ἐχόντων, ὑμῶν δὲ κατὰ τούτους ὁμωμοκότων ψηφιεῖσθαι;

Περὶ μὲν οὖν αὐτοῦ τοῦ πράγματος, ἱκανῶς ἀποδεδεῖχθαί μοι νομίζω· ἵνα δὲ μηδεὶς οἴηται, μήτ' ἐμὲ διὰ μικρὰς προφάσεις ἔχειν τὸν κλῆρον, μήτε ταύτην ἐπιδικῆ γεγενημένην πρὸς Θρασύλοχον ἀποστερεῖσθαι τῶν χρημάτων, βούλομαι καὶ περὶ τούτων εἰπεῖν. Αἰσχυνθείην γὰρ ἂν ὑπὲρ τοῦ τετελευτηκότος, εἰ μὴ πάντες πεισθήσεσθε μὴ μόνον ὡς κατὰ τοὺς νόμους, ἀλλ' ὡς καὶ δικαίως, ταῦτ' ἔπραξε. Ραδίας δ' ἡγοῦμαι τὰς ἀποδείξεις εἶναι. Τοσοῦτω γὰρ διενέγκαμεν, ὥστ' αὐτὴ μὲν ἡ κατὰ γένος ἀμφισβητοῦσα, πάντα τὸν χρόνον διετέλεσε, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐκεῖνον, καὶ πρὸς Σώπολιν, καὶ πρὸς τὴν μητέρα αὐτῶν, διαφερομένη καὶ δυσμενῶς ἔχουσα· ἐγὼ δ' οὐ μόνον περὶ Θρασύλοχον, καὶ τὸν ἀδελφὸν, ἀλλὰ καὶ περὶ αὐτὴν τὴν οὐσίαν ἧς ἀμφισβητοῦμεν, φανήσομαι πλείστου τῶν φίλων ἄξιος γεγενημένος.

Καὶ περὶ μὲν τῶν παλαιῶν, πολὺ ἂν ἔργον εἴη λέγειν· ὅτε δὲ Πάσινος Πάρον κατέλαβεν, ἔτυχεν αὐτοῖς ὑπεκκείμενα τὰ πλεῖστα τῆς οὐσίας παρὰ τοῖς ξένοις τοῖς ἐμοῖς. Ὠιόμεθα γὰρ ταύτην

[l. 20.] Vulg. ὅτε δὲ πᾶσιν, ὡς παρὼν κατέλαβεν, admisi optimam & luculentissimam abbatis Vatri emenda-

jurati ſitis juxtà has vos ſententiam laturos?

II. Ac de re quidem ipsâ ſatis à me quod oportuit demonſtratum eſſe arbitror. Ne quis verò me putet parvas ob cauſas hæreditatem adeptum, aut iſtam, quum ergà Thraſylochum ſe benè geſſerit, illâ fraudari; his etiam de rebus dicam. Nam defuncti me puderet, niſi vobis omnibus perſuaderetur, illum hæc non tantùm juxtà leges, ſed & jure egiſſe: idque me facilè demonſtraturum confido. Tantùm enim inter utrumque contendentem interfuit, ut iſta quæ ſecundùm generis proximitatem de relictis opibus contendit, perpetuò cum illo, & Sopolide, & horum matre, litigârit & inimicitias exercuerit: ego verò non tantùm ergà Thraſylochum & fratrem, verùm etiam ergà has facultates de quibus litigamus, reperiar inter omnes amicos excellenter me geſſiſſe.

1°. Ac de iis quidem quæ olim facta ſunt, dicere operoſum fuerit: quum autem Paſinus Parum inſulam occupavit, maximam bonorum partem illi clàm ad hoſpites meos exportârant, quòd hanc

---

tionem, ὅτε δὲ Πάσινος Παρὸν κατέλαβεν. Quæ emendatio eò verior eſt quòd apud Harpocrationem expreſſis verbis ſic legitur, Πασῖνος, Ἰσοκράτης Αἰγινητικῷ, ὄνομα κύριον, & quòd inſula Paros Syphno vicina ſit. Vide commentaria regiæ Inſcriptionum Academiæ, tom. XII, in-4°. p. 181.

μάλιστα τὴν νῆσον ἀσφαλῶς ἔχειν. Ἀπορούντων δ' ἐκείνων, καὶ νομιζόντων αὐτὰ ἀπολωλεκέναι, πλεύσας ἐγὼ τῆς νυκτὸς, ἐξεκόμισ' αὐτοῖς τὰ χρήματα, κινδυνεύσας περὶ τοῦ σώματος. Ἐφρουρεῖτο μὲν γὰρ ἡ χώρα, συγκατειληφότες δ' ἦσαν τινὲς τῶν ἡμετέρων φυγάδων τὴν πόλιν, οἳ μιᾶς ἡμέρας ἀπέκτειναν αὐτόχειρες γενόμενοι, τόν τε πατέρα τὸν ἐμὸν, καὶ τὸν θεῖον, καὶ τὸν κηδεστὴν, καὶ πρὸς τούτοις ἀνεψιοὺς τρεῖς. Ἀλλ' ὅμως οὐδέν με τούτων ἀπέτρεψεν, ἀλλ' ᾠχόμην πλέων, ἡγούμενος ὁμοίως με δεῖν ὑπὲρ ἐκείνων κινδυνεύειν, ὥσπερ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ.

Μετὰ δὲ ταῦτα φυγῆς ἡμῖν γενομένης ἐκ τῆς πόλεως, μετὰ τοσούτου θορύβου καὶ δέους, ὥστ' ἐνίους καὶ τῶν σφετέρων ἀμελεῖν αὐτῶν, οὐδ' ἐν τούτοις τοῖς κακοῖς ἠγάπησα εἰ σὺν τοῖς οἰκείοις τοῖς ἐμαυτοῦ διασῶσαι δυνηθείην· ἀλλ' εἰδὼς Σώπολιν μὲν ἀποδημοῦντα, αὐτὸν δ' ἐκεῖνον ἀρρώστως διακείμενον, συνεξεκόμισ' αὐτῷ, καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν ἀδελφὴν καὶ τὴν οὐσίαν ἅπασαν. Καίτοι, τίνα δικαιότερον αὐτὴν ἔχειν προσήκει, ἢ τὸν τότε μὲν συνδιασώσαντα, νυνὶ δὲ παρὰ τῶν κυρίων εἰληφότα;

Τὰ μὲν τοίνυν εἰρημένα, ταῦτ' ἐστὶν, ἐν οἷς ἐκινδύνευσα μὲν, φλαῦρον δ' οὐδὲν ἀπέλαυσα· ἔχω δὲ καὶ τοιαῦτ' εἰπεῖν, ἐξ ὧν ἐκείνῳ χαρι-

insulam omnium tutissimam esse putabamus. Illis anxiè se gerentibus, ac ne omnia periissent timentibus, ego noctu conscendi navigium, & illorum pecunias exportavi cum vitæ meæ periculo. In agris enim erant præsidia disposita, & urbem quidam nostrorum exulum occupârant; qui uno die & patrem meum, & patruum & affinem, per scelus interfecerunt. Me tamen nihil horum avertit, quum persuasum haberem mihi non minùs pro illis quàm pro meipso pericula esse subeunda.

Post hæc, fugâ nobis ex urbe factâ, tanto cum tumultu & trepidatione, ut nonnulli suos etiam negligerent, nec in his malis satis habui proximos meos conservasse; sed quia sciebam Sopolidem abesse, & ipsum Thrasylochum ægrotare, unà cum illo & matrem, & sororem, & opes universas, extuli. Quem igitur eas æquius est habere, quàm qui & tunc conservavit, & nunc ab iis quorum illæ fuerunt accepit?

2°. Et hæc de iis temporibus dicta sint, quibus pericula quidem adii, & nihil mali pertuli: sed & ea proferre possum per quæ, dùm illi obse-

ζόμενος, αὐτὸς ταῖς μεγίσταις συμφοραῖς περιέπεσον.

Ἐπειδὴ γὰρ ἤλθομεν εἰς Μῆλον, αἰσθανόμενος ὅτι μέλλοιμεν αὐτοῦ καταμένειν, ἐδεῖτο ἡμῶν συμπλεῖν εἰς Τροιζῆνα, καὶ μηδαμῶς αὐτὸν ἀπολιπεῖν· λέγων τὴν ἀῤῥωστίαν τοῦ σώματος, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐχθρῶν, καὶ ὅτι χωρὶς ἐμοῦ γενόμενος, οὐδὲν ἕξει χρῆσθαι τοῖς αὑτοῦ πράγμασι. Φοβουμένης δὲ τῆς μητρὸς, ὅτι τὸ χωρίον ἐπυνθάνετο νοσῶδες εἶναι, καὶ τῶν ξένων συμβουλευόντων αὐτοῦ μένειν, ὅμως ἔδοξεν ἡμῖν ἐκείνῳ χαριστέον εἶναι. Καὶ μετὰ ταῦτ' οὐκ ἔφθημεν εἰς Τροιζῆνα ἐλθόντες, καὶ τοιαύταις νόσοις ἐλήφθημεν, ἐξ ὧν αὐτὸς μὲν παρὰ μικρὸν ἦλθον ἀποθανεῖν, ἀδελφὴν δὲ κόρην τέτταρα καὶ δέκ' ἔτη γεγονυῖαν ἐντὸς τριάκονθ' ἡμερῶν κατέθαψα, τὴν δὲ μητέρα, οὐδὲ πένθ' ἡμέραις ὕστερον. Καίτοι τίνα οἴεσθέ με γνώμην ἔχειν, τοσαύτης μοι μεταβολῆς τοῦ βίου γεγενημένης; ὃς τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἀπαθὴς εἴην κακῶν, νεωστὶ δ' ἐπειρώμην φυγῆς, καὶ τοῦ παρ' ἑτέροις μετοικεῖν, στέρεσθαι δὲ τῶν ἐμαυτοῦ· πρὸς δὲ τούτοις, ὁρῶν τὴν μητέρα τὴν ἐμαυτοῦ καὶ τὴν ἀδελφὴν, ἐκ μὲν τῆς πατρίδος ἐκπεπτωκυίας, ἐπὶ δὲ ξένης καὶ παρ' ἀλλοτρίοις τὸν βίον τελευτώσας; ὥστ' οὐδεὶς ἄν μοι δικαίως φθονήσειεν, εἴ τι τῶν Θρασυλόχου πραγμάτων ἀγαθὸν ἀπολέλαυκα.

quor,

quor, ipse in calamitates incidi gravissimas.

Quum enim Melum venissemus, nosque ille sensisset ibi mansuros, rogavit ut secum navigaremus Trœzenem, & se nequaquam relinqueremus; tùm corporis infirmitate, tùm multitudine inimicorum commemoratâ; & quòd à me destitutus nihil de rebus suis statuere posset. Quamvis autem mater mea metueret, quia morbosam esse regionem audierat, & hospites suadebant ut ibi maneremus, tamen visum est nobis morem illi gerendum esse. Post hæc, statìm atque Trœzenem venimus, tales morbi nos invaserunt, quibus ipse propè perii, sororem certè meam, puellam annos quatuordecim natam, intrà dies triginta sepelii, & matrem non quinque diebus post. Quem verò animum me censetis habuisse, tantâ mihi vitæ mutatione factâ? qui superiori tempore expers malorum vixeram, ac nuper exilium expertus, inquilinum apud alios agere, & meis opibus carere didiceram, matrem denique meam & sororem videbam patriâ ejectas, & in peregrinâ terrâ atque apud alienos vitam finientes. Quare nemo mihi jure invidebit, si quid è Thrasylochi rebus commodi acceperim.

[l. 3.] Vulg. ἦλθον, dedi ἤλθομεν cum Battie & edit. Bas.

Καὶ γὰρ ἵνα χαρισαίμην ἐκείνῳ, μετοικησάμενος ἐν Τροιζῆνι, τοσαύταις ἐχρησάμην συμφοραῖς, ὧν οὐδέ ποτ' ἂν ἐπιλαθέσθαι δυνηθείην.

Καὶ μὴν οὐδὲ τοῦτό γ' ἕξουσιν εἰπεῖν, ὡς εὖ μὲν πράττοντος Θρασυλόχου, ταῦτα πάνθ' ὑπέμεινα, δυστυχήσαντα δ' αὐτὸν ἐπέλιπον. Ἐν αὐτοῖς γὰρ τούτοις ἔτι σαφέστερον καὶ μᾶλλον ἐπεδειξάμην τὴν εὔνοιαν ἣν εἶχον εἰς ἐκεῖνον. Ἐπειδὴ γὰρ εἰς Αἴγιναν κατοικησάμενος, ἠσθένησε ταύτην τὴν νόσον ἐξ ἧς ἀπέθανεν, οὕτως αὐτὸν ἐθεράπευσα, ὡς οὐκ οἶδ' εἴ τις ἄλλος πώποθ' ἕτερος ἕτερον, τὸ μὲν πλεῖστον τοῦ χρόνου πονηρῶς μὲν ἔχοντα, περιϊέναι δ' οὐ δυνάμενον, ἓξ δὲ μῆνας συνεχῶς ἐν τῇ κλίνῃ κείμενον. Καὶ τούτων τῶν ταλαιπωριῶν οὐδεὶς τῶν συγγενῶν μεταλαχεῖν ἠξίωσεν, ἀλλ' οὐδ' ἐπισκεψόμενος ἀφίκετο, πλὴν τῆς μητρὸς καὶ τῆς ἀδελφῆς, αἳ πλέον θάτερον ἐποίησαν. Ἀσθενοῦσαι γὰρ ἦλθον ἐκ Τροιζῆνος ὥστ' αὐταὶ θεραπείας ἐδέοντο. Ἀλλ' ὅμως ἐγώ, τοιούτων τῶν ἄλλων περὶ αὐτὸν γεγενημένων, οὐκ ἀπέστην, οὐδ' ἀπεῖπον, ἀλλ' ἐνοσήλευον αὐτὸν μετὰ παιδὸς ἑνός, οὐδὲ γὰρ τῶν οἰκετῶν οὐδεὶς ὑπέμεινε. Καὶ γὰρ φύσει χαλεπὸς ὤν, ἔτι δυσκολώτερον διὰ τὴν νόσον διέκειτο. Ὥστ'

[l. 17.] Θάτερον, alterum, nempè, malum : quæ majus fecerunt alterum è malis. Alterum è malis, cura-

Nam dùm illi obsequens Trœzene vivo peregrinus, iis calamitatibus afflictus sum quarum nunquam potero oblivisci.

3°. Jam ne illud quidem possint dicere, me in rebus secundis Thrasylochi hæc omnia subiisse, atque eumdem in adversis deseruisse. Nam in his ipsis evidentiùs etiam & certiùs declaravi quantâ eum benevolentiâ prosequerer. Quum enim Æginam se habitatum contulisset, ac in eum morbum incidisset quo periit, sic eum curavi, ut haud scio an quisquam alius alium unquam; maximam quidem temporis partem ità malè affectum ut prodire in publicum non valeret; sex autem menses perpetuos in lecto decumbentem. Et harum miseriarum quisquam cognatorum illius particeps esse adeò non voluit, ut nec ullus quidem inviserit, præter matrem ejus & sororem, quæ auxerunt etiam meas molestias. Nam ægrotæ Trœzene advenientes, & ipsæ curatione indigebant. Ego tamen, quum ceteri tales ergà illum essent, eum non deserui, nec defatigatus sum; sed cum unico puero curavi ægrotantem, quem nec famulorum quisquam tolerare poterat, cùm naturâ satis asperum, tùm ex morbo longè factum morosiorem. Quare non hoc mirum

tionem Thrasylochi; majus fecerunt, additâ suâ ipsarum curatione.

προσδιεφθάρησαν. Πρὸς οὓς ἐγὼ τοιαῦτ᾽ ἀπεκρινάμην, ὅτι πολὺ ἂν θᾶττον ἑλοίμην ἀποθανεῖν, ἢ κεῖνον περιιδεῖν δι᾽ ἔνδειαν τοῦ θεραπεύσοντος πρὸ μοίρας τελευτήσαντα.

Καὶ τοιούτῳ μοι γεγενημένῳ τετόλμηκεν ἀμφισβητεῖν τῶν χρημάτων ἣ μηδ᾽ ἐπισκέψασθαι πώποτ᾽ αὐτὸν ἀξιώσασα, τοσοῦτον μὲν χρόνον ἀσθενήσαντα, πυνθανομένη δὲ καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν ὡς διέκειτο, ῥᾳδίας δ᾽ οὔσης αὐτῇ τῆς πορείας; εἶτα νῦν ἀδελφίζειν αὐτὸν ἐπιχειρήσουσιν, ὡς οὐχ ὅσῳ ἂν οἰκειότερον προσείπωσι τὸν τεθνεῶτα, τοσούτῳ δόξουσιν εἰς αὐτὸν μείζω καὶ δεινότερα ἐξαμαρτάνειν; ἥ τις, ἐπειδὴ ἐτελεύτα τὸν βίον, ὁρῶσα τοὺς πολίτας τοὺς ἡμετέρους ὅσοιπερ ἦσαν ἐν Τροιζῆνι, διαπλέοντας εἰς Αἴγιναν, ἵν᾽ αὐτὸν συγκαταθάψειαν, οὐδ᾽ εἰς τοῦτον τὸν καιρὸν ἀπήντησεν· ἀλλ᾽ οὕτως ὠμῶς καὶ σχετλίως εἶχεν, ὥστ᾽ ἐπὶ μὲν τὸ κῆδος οὐκ ἠξίωσε παραγενέσθαι, τῶν δὲ καταλειφθέντων, οὐδὲ δέχ᾽ ἡμέρας διαλιποῦσα, ἦλθεν ἀμφισβητήσουσα· ὥσπερ τῶν χρημάτων, ἀλλ᾽ οὐκ ἐκείνου, συγγενὴς οὖσα. Καὶ εἰ μὲν ὁμολογήσει τοσαύτην ἔχθραν ὑπάρχειν αὐτῇ πρὸς ἐκεῖνον ὥστ᾽ εἰκότως ταῦτα ποιεῖν, οὐκ ἂν κακῶς εἴη βεβουλευμένος, καὶ τοῖς

[l. 10 & 11.] Ἐπιχειρήσουσιν hîc nota oratorem dare

inserviſſent, ipſos unà periiſſe. Quibus ego hæc reſpondebam, me longè malle emori, quàm committere ut ille curatore egens, antè diem moreretur.

4°. Ac mecum ſanè qui talis fui ergà Thraſylochum, de opibus contendere auſa eſt iſta, quæ in tàm diuturno morbo nunquam illum inviſere dignata eſt, quum audiret quotidie quomodo ille ſe haberet, & iter ipſi tàm eſſet expeditum. Nunc demùm illum fratris nomine compellare aggreditur; quaſi verò non, quantò familiariùs mortuum compellârit, tantò majora & acerbiora in illum deliquiſſe videbitur! Quæ, poſtquam ille vitam finivit, noſtros cives conſpicata, quotquot Trœzene erant, Æginam navigare, ut ejus funera concelebrarent, ne hoc quidem tempore advenit, ſed ità fuit crudelis & immanis, ut juſtis quidem perſolvendis non intereſſet; de bonis autem relictis, antequam decem dies exiiſſent, venerit motura controverſiam, quaſi pecuniæ, non homini, cognata extitiſſet. Quæ ſi fatebitur ſibi cum eo tantas inimicitias interceſſiſſe ut jure iſta fecerit, non malè

---

pluralem numerum maſculinum pro ſingulari feminino, & deindè l. 13 reſumere femininum ſingularem ἥ τις....

φίλοις ἠβουλήθη μᾶλλον ἢ ταύτῃ τὴν οὐσίαν καταλιπεῖν. Εἰ δὲ, μηδεμιᾶς διαφορᾶς οὔσης, οὕτως ἀμελὴς καὶ κακὴ περὶ αὐτὸν ἐγένετο, πολὺ ἂν δή που δικαιότερον στερηθείη τῶν αὐτῆς, ἢ τῶν ἐκείνου κληρονόμος γένοιτο. Ἐνθυμεῖσθε δ' ὅτι τὸ μὲν ταύτης μέρος, οὔτ' ἐν τῇ νόσῳ θεραπείας ἔτυχεν, οὔτ' ἀποθανὼν τῶν νομιζομένων ἠξιώθη· δι' ἐμὲ δ' ἀμφότερ' αὐτῷ ταῦτα γεγένηται. Καίτοι δίκαιον ὑμᾶς ἐστι τὴν ψῆφον φέρειν, οὐκ εἴ τινες γένει μὲν προσήκειν φασὶν, ἐν δὲ τοῖς ἔργοις ὅμοιοι τοῖς ἐχθροῖς γεγόνασιν· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον, ὅσοι μηδ' ὄνομα συγγενείας ἔχοντες, οἰκειοτέρους σφᾶς αὐτοὺς ἐν ταῖς συμφοραῖς τῶν ἀναγκαίων παρέχον.

Λέγουσι δὲ ὡς τὰς μὲν διαθήκας οὐκ ἀπιστοῦσι Θρασύλοχον καταλιπεῖν, οὐ μέντοι καλῶς οὐδ' ὀρθῶς αὐτὰς ἔχειν. Καίτοι, ὦ ἄνδρες Αἰγινῆται, πῶς ἄν τις ἄμεινον ἢ μᾶλλον συμφερόντως περὶ τῶν αὑτοῦ πραγμάτων ἐβουλεύσατο; ὃς οὔτ' ἔρημον τὸν οἶκον κατέλιπε, τοῖς τε φίλοις χάριν ἀπέδωκεν, ἔτι δὲ τὴν μητέρα καὶ τὴν ἀδελφὴν οὐ μόνον τῶν αὑτοῦ κυρίας, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐμῶν κατέστησε, τὴν μὲν ἐμοὶ συνοικίσας, τῆς δὲ υἱόν με εἰσποιήσας;

[l. 9.] Post ψῆφον φέρειν subaudi ὑπὲρ τούτων.

ſibi conſuluit, ſi ſuas opes amicis maluit quàm iſti relinquere. Sin, quum nihil diſſidii inter ipſos eſſet, ità negligens & improba in illum fuerit, multò certè æquiùs ſuis ipſa bonis ſpoliaretur, quàm bonorum illius hæres fieret. Vobiſcum porrò reputate illum, quantum in iſtâ fuit, neque ægrotantem curatum fuiſſe, neque mortuum juſta obtinuiſſe: quæ utraque per me ipſi contigerunt. Atqui æquum eſt vos in ſententiâ ferendâ ſpectare, non ſi qui ſe genere proximos eſſe dicunt, reipsâ ſe præbuerunt inimicos; ſed multò potiùs quicumque cognationis nomen non habentes, ſe amiciores in calamitatibus, quàm ipſi cognati, præſtiterunt.

REFUTATIO.

1°. Ac teſtamentum hoc non negant eſſe relictum à Thraſylocho, ſed benè & rectè factum eſſe negant. Verùm, Æginetæ, quî fieri poteſt ut quiſquam ſuis rebus meliùs aut utiliùs conſulat, quàm ille qui nec familiam ſuam extingui paſſus fuerit, nec amicis gratiam non retulerit; qui præterea matri ſororique ſuæ, non ſuam rem familiarem duntaxat, ſed etiam mea tradiderit, quum alteram uxorem mihi daret, alteri me adoptaret? An ille

[l. 23.] Vulg. συνοικήσας, legi συνοικίσας cum Battie & edit. Baſ.

Ἆρα γὰρ ἐκεῖνος ἄμεινον ἂν ἔπραξεν, εἰ μήτε τῆς μητρὸς τὸν ἐπιμελησόμενον κατέστησε, μήτ' ἐμοῦ μηδεμίαν μνείαν ἐποιήσατο, τήν τ' ἀδελφὴν ἐπὶ τῇ τύχῃ κατέλιπε, καὶ τὸν οἶκον τὸν αὑτοῦ ἀνώνυμον γενόμενον περιεῖδεν;

Ἀλλὰ γὰρ ἴσως ἀνάξιος ἦν υἱὸς εἰσποιηθῆναι Θρασυλόχῳ, καὶ λαβεῖν αὐτοῦ τὴν ἀδελφήν. Ἀλλὰ πάντες ἂν μαρτυρήσειαν Σίφνιοι, τοὺς προγόνους τοὺς ἐμοὺς, καὶ γένει, καὶ πλούτῳ, καὶ δόξῃ, καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι, πρώτους εἶναι τῶν πολιτῶν. Τίνες γὰρ ἢ μειζόνων ἀρχῶν ἠξιώθησαν, ἢ πλείω χρήματα εἰσήνεγκαν, ἢ κάλλιον ἐχορήγησαν, ἢ μεγαλοπρεπέστερον τὰς ἄλλας λειτουργίας ἐλειτούργησαν; ἐκ ποίας δὲ οἰκίας τῶν ἐν Σίφνῳ πλεῖστοι βασιλεῖς γεγόνασιν; ὥστε καὶ Θρασύλοχός τε, εἰ καὶ μηδεπώποτ' αὐτῷ διελέχθην, εἰκότως ἂν ἐβουλήθη μοι διὰ ταῦτα δοῦναι τὴν ἀδελφήν· ἐγώ τ', εἰ καὶ τούτων μηδὲν ὑπῆρχεν, ἀλλὰ καὶ φαυλότατος ἦν τῶν πολιτῶν, δικαίως ἂν παρ' αὐτοῦ διὰ τὰς εὐεργεσίας τὰς εἰς ἐκεῖνον, τῶν μεγίστων ἠξιώθην.

Οἶμαι τοίνυν αὐτὸν, καὶ Σωπόλιδι τῷ ἀδελφῷ μάλιστα κεχαρίσθαι, ταῦτα διαθέμενον. Καὶ

[l. 15.] Πλεῖστοι βασιλεῖς, plurimi reges, i. e. ut mihi quidem videtur, plurimi summi magistratus. Arbi-

rectiùs fecisset, si neqne matri constituisset curatorem, nec ullam meî fecisset mentionem, & sororem suam commisisset fortunæ arbitrio, nomenque gentilitium sivisset prorsùs aboleri?

2°. Ac fortasse indignus eram qui filius Thrasylocho adoptarer, & sororem ejus haberem. Verùm omnes Siphnii testabuntur majores meos & genere & opibus & gratiâ & ceteris omnibus principes esse civitatis. Quî enim vel ampliores magistratus obtinuerunt, vel plus pecuniæ contulerunt, vel choregias præclariùs gesserunt, vel reliqua munera magnificentiùs obierunt? è quâ Siphni familiâ plures extiterunt reges? Quare Thrasylochus, etiamsi nunquam cum eo collocutus fuissem, haud injuriâ propter hæc mihi sororem suam dare voluisset; & ego, tametsi nihil esset horum, atque civium essem vilissimus, jure tamen, propter collata in ipsum beneficia, maxima quæque ab eo essem consecutus.

Digressio in Sopolidem, Thrasylochi fratrem, etiam defunctum: illius debita in adversariam odia, suaque in illum merita commemorantur.

Arbitror autem eum, testamento hoc facto, etiam fratri Sopolidi rem fecisse gratissimam, qui

---

tror enim apud civitatem Siphniam summos magistratus βασιλεῖς vocari.

γὰρ ἐκεῖνος ταύτην μὲν ἐμίσει, καὶ κακόνουν τοῖς αὑτοῦ πράγμασιν ἐνόμιζεν, ἐμὲ δὲ περὶ πλείστου τῶν αὑτοῦ φίλων ἐποιεῖτο. Ἐδήλωσε δ' ἐν ἄλλοις τε πολλοῖς, καὶ ὅτ' ἔδοξε τοῖς συμφυγάσιν ἐπιχειρεῖν τῇ πόλει μετὰ τῶν ἐπικούρων. Αἱρεθεὶς γὰρ ἄρχων αὐτοκράτωρ, ἐμὲ καὶ γραμματέα προείλετο, καὶ τῶν χρημάτων ταμίαν κατέστησε· καὶ ὅτε ἐμέλλομεν κινδυνεύειν, αὐτὸς αὑτῷ με παρετάξατο. Καὶ σκέψασθ', ὡς σφόδρ' αὐτῷ συνήνεγκε. Δυστυχησάντων γὰρ ἡμῶν ἐν τῇ προσβολῇ τῇ πρὸς Σίφνον, καὶ τῆς ἀναχωρήσεως οὐχ οἵας ἠβουλόμεθα γιγνομένης, τετρωμένον αὐτὸν καὶ βαδίζειν οὐ δυνάμενον, ἀλλὰ λειποψυχοῦντα, ἀπεκόμισα ἐπὶ τὸ πλοῖον μετὰ τοῦ θεράποντος τοῦ ἐμοῦ, φέρων ἐπὶ τῶν ὤμων· ὥστ' ἐκεῖνον πολλάκις καὶ πρὸς πολλοὺς εἰπεῖν, ὅτι μόνος ἀνθρώπων αἴτιος εἴην αὐτῷ τῆς σωτηρίας. Καίτοι τίς ἂν ταύτης μείζων εὐεργεσία γένοιτο; Ἐπειδὴ τοίνυν εἰς Λυκίαν ἐκπλεύσας ἀπέθανεν, αὕτη μὲν οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὕστερον μετὰ τὴν ἀγγελίαν ἔθυε, καὶ ἑώρταζε, καὶ οὐδὲ τὸν ἀδελφὸν ᾐσχύνετο τὸν ἔτι ζῶντα, οὕτως ὀλίγον φροντίζουσα τοῦ τεθνεῶτος. Ἐγὼ δὲ ἐπένθουν αὐτὸν, ὥσπερ τοῖς οἰκείοις νόμος ἐστί. Καὶ ταῦτα πάντ' ἐποίουν διὰ τὸν τρόπον τὸν ἐμαυτοῦ, καὶ τὴν φιλίαν τὴν πρὸς ἐκείνους, ἀλλ' οὐ ταύτης τῆς δίκης ἕνεκα. Οὐ γὰρ ᾤμην αὐτοὺς οὕτω δυστυχή-

& ipse istam oderat, sibique malè velle existimabat, & me inter amicos omnes faciebat maximi. Quod cùm sæpè aliàs, tùm verò imprimis declaravit, quum exilii sociis visum est cum copiis auxiliaribus urbem invadere. Dux enim cum summâ potestate creatus, me & scribam delegit, & constituit quæstorem, & prælium commissurus juxtà se in acie collocavit. Ac quantùm hoc illi profuerit, considerate. Nam quum Siphni oppugnatio nobis non successisset, neque ità uti volebamus recederemus, eum tàm graviter vulneratum ut ambulare non posset, ac viribus deficientem, cum famulo meo humeris impositum, ad navem deportavi. Quare ille sæpiùs & coram multis dixit me solum ex omnibus illi salutis autorem fuisse. Atqui quodnam hoc majus beneficium esse potest? Deindè quum in Lyciam navi vectus mortuus esset, ista paucis diebus post acceptum de obitu ejus nuntium, sacrificabat, & festum diem celebrabat; nec eam fratris adhuc viventis puduit, quòd casum defuncti tàm leviter ferret. Ego verò sic eum lugebam, ut lugere cognatos moris est. Et hæc faciebam omnia ex ingenio meo, & propter illorum amicitiam, non hujus judicii causâ. Non enim putabam eos

---

[l. 9.] Ad συνήνεγκε subaudi τοῦτο, nisi mavis legere αὐτῷ & subaudire αὐτὸς, quantùm sibi ipse profuerit ità agendo.

σειν, ὥστ᾽ ἄπαιδας ἀμφοτέρους τελευτήσαντας εἰς ἔλεγχον καταστήσειν, ὁποῖός τις ἡμῶν ἕκαστος ἐγένετο περὶ αὐτούς.

Πρὸς μὲν οὖν Θρασύλοχόν τε καὶ Σωπόλιν, ὡς αὐτή τε κἀγὼ διεκείμεθα, σχεδὸν ἀκηκόατε. Τρέψονται δ᾽ ἴσως ἐπ᾽ ἐκεῖνον τὸν λόγον ὅσπερ αὐτοῖς λοιπός ἐστιν, ὡς Θρασύλοχος, ὁ πατὴρ ταύτης, ἡγοῖτ᾽ ἂν δεινὰ πάσχειν, εἴ τίς ἐστιν αἴσθησις τοῖς τεθνεῶσι περὶ τῶν ἐνθάδε γινομένων, ὁρῶν τὴν μὲν θυγατέρα ἀποστερουμένην τῶν χρημάτων, ἐμὲ δὲ κληρονόμον ὧν αὐτὸς ἐκτήσατο γινόμενον.

Ἐγὼ δ᾽ ἡγοῦμαι μὲν οὐ περὶ τῶν πάλαι τεθνεώτων, ἀλλὰ περὶ τῶν ἔγγιστα τὸν κλῆρον καταλιπόντων, προσήκειν ἡμῖν τοὺς λόγους ποιεῖσθαι. Θρασύλοχος μὲν γὰρ, οὕσπερ αὐτὸς ἐβούλετο, τούτους κυρίους τῶν αὐτοῦ κατέλιπε· δίκαιον δὲ καὶ Θρασυλόχῳ τὰ αὐτὰ ταῦτ᾽ ἀποδοθῆναι παρ᾽ ὑμῶν, καὶ γενέσθαι διαδόχους αὐτοῦ τῆς κληρονομίας, μὴ ταύτην, ἀλλ᾽ οἷς ἐκεῖνος διέθετο. Οὐ μέν τ᾽ ἄν μοι δοκῶ φυγεῖν οὐδὲ τὴν Θρασυλόχου γνώμην. Οἶμαι γὰρ αὐτὸν πάντων ἂν γενέσθαι ταύτῃ χαλεπώτατον δικαστὴν, εἴπερ αἴσθοιτο οἷα περὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ γεγένηται· καὶ πολλοῦ ἂν δεήσειεν ἀχθεσθῆναι κατὰ τοὺς νόμους ὑμῶν ψηφισα-

[l. 3.] Ἐγένετο deest in Aldo & cod. X.

ità infelices fore, ut ſine liberis uterque mortui, hoc probandum relicturi eſſent, qualis unuſquiſque noſtrûm ergà ipſos fuiſſet.

3°. Ac quemadmodum ergà Thraſylochum & Sopolidem illa & ego affecti fuerimus, ferè audiviſtis. Fortaſſis autem ad hanc orationem ſe convertent quæ eis reliqua eſt, Thraſylochum nempè iſtius mulieris patrem, ſi quis ſenſus ſit defunctis rerum quæ hîc gerantur, exiſtimaturum iniquiſſimè ſecum agi, ſi viderit filiam hæreditate ſuâ fraudatam, & me hæredem factum eſſe earum opum quas ipſe comparavit.

Ego verò cenſeo non de jam olim defunctis, ſed de iis qui hæreditatem proximè reliquerunt, verba nobis eſſe facienda. Thraſylochus enim pater, quos voluit ipſe, bonorum hæredes reliquit. Æquum autem eſt idèm jus à vobis Thraſylocho filio dari, & in hæreditate illi ſuccedere, non iſtam, ſed quos ipſe teſtamento ſucceſſores deſignavit. Neque tamen mihi videtur fugiendum eſſe etiam Thraſylochi patris judicium. Illum enim arbitror judicem contrà iſtam omnium acerrimum fore, ſi intelligeret qualis in liberos ipſius ea fuerit; atque adeò non indignaturum ſi vos ſecundùm leges ſenten-

---

[l. 15.] Θρασύλοχος, nempè, ὁ πάτηρ.

[l. 17.] Θρασυλόχῳ, nempè, τῷ ὑιῷ.

[l. 20 & 21.] Θρασυλόχου, ſcilicet τοῦ πατρός.

μένων, ἀλλὰ πολὺ ἂν μᾶλλον εἰ τὰς τῶν παίδων διαθήκας ἀκύρους ἑώρα γεγενημένας. Καὶ γὰρ εἰ μὲν εἰς τὸν οἶκον τὸν ἐμὸν δεδωκὼς ἦν Θρασύλοχος τὴν οὐσίαν, τοῦτ' ἂν ἐπιτιμᾶν εἶχον αὐτῷ· νῦν δ' εἰς τὸν αὑτοῦ εἰσεποιήσατο, ὥστ' οὐκ ἐλάττω τυγχάνουσιν εἰληφότες ὧν δεδώκασι. Χωρὶς δὲ τούτων, οὐδένα μᾶλλον εἰκός ἐστιν ἢ Θρασύλοχον εὔνουν εἶναι τοῖς κατὰ δόσιν ἀμφισβητοῦσι. Καὶ γὰρ αὐτὸς καὶ τὴν τέχνην ἔμαθε παρὰ Πολεμαινέτου τοῦ μάντεως, καὶ χρήματα ἔλαβεν, οὐ κατὰ γένος, ἀλλὰ δι' ἀρετήν. Ὥστ' οὐκ ἂν δή που φθονήσειεν, εἴ τις περὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ χρηστὸς γενόμενος, τῆς αὐτῆς δωρεᾶς τύχοι ἧσπερ ἐκεῖνος ἠξιώθη.

Μεμνῆσθαι δὲ χρὴ καὶ τῶν ἐν ἀρχῇ ῥηθέντων· ἐπέδειξα γὰρ ὑμῖν αὐτὸν οὕτω περὶ πολλοῦ τὴν ἡμετέραν οἰκειότητα ποιησάμενον, ὥστε γῆμαι καὶ τὴν ἀδελφὴν τοῦ πατρὸς καὶ τὴν ἀνεψιάν. Καίτοι, τίσιν ἂν θᾶττον τὴν αὑτοῦ θυγατέρα ἐξέδωκεν, ἢ τούτοις παρ' ὧνπερ αὐτὸς λαμβάνειν ἠξίωσεν; ἐκ ποίας δ' ἂν οἰκίας ἥδιον υἱὸν εἶδεν αὐτῷ κατὰ τοὺς νόμους εἰσποιηθέντα μᾶλλον, ἢ ταύτης ἐξ ἧσπερ φύσει παῖδας ἐζήτησεν αὑτῷ γενέσθαι;

[l. 5.] Ad εἰσεποιήσατο, sub. ἐμέ.

tiam

tiam tuleritis, ut id longè iniquiore animo ferret, ſi teſtamentum videret à filio ſuo factum irritum fieri. Nam ſi Thraſylochus facultates ſuas meæ familiæ tradidiſſet, in eo fortaſſis ipſum poſſent reprehendere. Nunc in ſuam ipſius familiam me adoptavit, ità ut non pauciora acceperint quàm dederunt. Jam, his omiſſis, neminem veriſimilius eſt quàm patrem Thraſylochum benevolum eſſe iis qui de donatione in judicio contendunt. Nam ipſe artem didicit ab haruſpice Polemenæto, & pecunias accepit non jure cognationis, ſed ratione virtutis. Quare nemini invidebit, qui, de ipſius liberis benè meritus, eodem beneficio quod ipſe adeptus fuit, afficiatur.

Reminiſci autem oportet & ea quæ in principio dicta ſunt. Illum enim oſtendi noſtram neceſſitudinem tanti feciſſe, ut patris mei & ſororem & conſobrinam duxerit. Quibus igitur filiam ſuam libentiùs deſpondiſſet, quàm iis à quibus ipſe potiſſimùm uxorem accipere voluit? è quâ porrò familiâ maluiſſet filium ſibi adoptatum juxtà leges, quàm ex quâ liberos ſibi naturâ dari expetivit?

[l. 21.] Admiſi ἥδιον quod obtulit D. Valkenaer pro ἴδιον quod habet vulg. nullo ſenſu. Nam quis unquam, ait ille, dixerit, ἴδιον υἱὸν εἰσποιηθέντα? Ceterùm comparativus cum μᾶλλον pleonaſmus eſt uſitatus & multis exemplis confirmatus.

Ὥστ' ἐὰν μὲν ἐμὸν ψηφίσησθε τὸν κλῆρον, καὶ πρὸς ἐκεῖνον ὑμῖν καλῶς ἕξει, καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπαντας, οἷς προσήκει τι τούτων τῶν πραγμάτων. Ἢν δ' ὑπὸ ταύτης πεισθέντες, ἐξαπατηθῆτε, οὐ μόνον ἐμὲ ἀδικήσετε, ἀλλὰ καὶ Θρασύλοχον τὸν τὴν διαθήκην καταλιπόντα, καὶ Σώπολιν, καὶ τὴν ἀδελφὴν τὴν ἐκείνου ἣ νῦν ἐμοὶ συνοικεῖ, καὶ τὴν μητέρα αὐτῶν, ἣ πασῶν ἂν εἴη δυστυχεστάτη γυναικῶν, εἰ μὴ μόνον ἐξαρκέσειεν αὐτῇ στέρεσθαι τῶν παίδων, ἀλλὰ καὶ τοῦτ' αὐτῇ προσγένοιτο, ὥστ' ἐπιδεῖν ἄκυρον μὲν τὴν ἐκείνων γνώμην οὖσαν, ἔρημον δὲ τὸν οἶκον γιγνόμενον, καὶ τὴν μὲν ἐπιχαίρουσαν τοῖς αὐτῆς κακοῖς, ἐπιδικαζομένην τῶν χρημάτων, ἐμὲ δὲ μὴ δυνάμενον μηδενὸς τῶν δικαίων τυχεῖν, ὃς τοιαῦτ' ἔπραξα περί τε ἐκεῖνον καὶ τὰ ἐκείνου σώσας, ὥστ' εἴ τις σκοποῖτο μὴ πρὸς ταύτην, ἀλλὰ πρὸς τοὺς πώποτε κατὰ δόσιν ἀμφισβητήσαντας, εὑρεθείην ἂν οὐδενὸς χείρων αὐτῶν περὶ τοὺς φίλους γεγενημένος. Καί τοι χρὴ τοὺς τοιούτους τιμᾶν, καὶ περὶ πλείστου ποιεῖσθαι πολὺ μᾶλλον, ἢ τὰς ὑφ' ἑτέρων δεδομένας δωρεὰς ἀφαιρεῖσθαι. Ἄξιον δ' ἐστὶ καὶ τῷ νόμῳ βοηθεῖν καθ' ὃν ἔξεστιν ἡμῖν καὶ παῖδας εἰσποιήσασθαι, καὶ βουλεύσασθαι περὶ τῶν ἡμετέ-

[l. 2.] Ὑμῖν καλῶς ἕξει, hoc vobis benè erit, i. e.

PERORATIO.

Itaque, ſi mihi adjudicaveritis hæreditatem, rem gratam facietis, & illi, & ceteris omnibus ad quos hæc negotia aliquâ ex parte attinent. Si verò iſtius oratione decepti fueritis, non mihi tantùm facietis injuriam, ſed & Thraſylocho qui teſtamentum reliquit, & Sopolidi, & ſorori illius quam nunc uxorem habeo; & eorum matri, quæ omnium mulierum infeliciſſima fuerit, ſi, præter orbitatem, in id quoque inciderit malum, ut liberûm ſuorum voluntatem infirmari, & familiam extingui videat, & iſtam quidem malis ipſius inſultantem pecunias judicio obtinere; me verò nihil æqui impetrare poſſe, qui ità me geſſi, ſervatis & Thraſylocho & ipſius bonis, ut, ſi quis me conferat non cum iſtâ, ſed cum iis qui unquam ex donatione hæreditatem petierunt, repertus fuerim nemine eorum ergà amicos deterior. Atqui tales honorare decet & magnifacere, multò magis quàm dona ab aliis data eripere. Convenit & vos eam legem defendere per quam nobis & liberos adoptare licet, & de noſtris fortunis noſtro arbitratu ſtatuere; id

benè facietis.

[l. 15 & 16.] Vulg. ἔπραξα περὶ τοὺς ἐκεῖνον σώσαντας, quod quum nullum ſenſum exhiberet, emendavi ex meo ut legitur.

ερον αὐτῶν· ἐνθυμηθέντας ὅτι τοῖς ἐρήμοις τῶν ἀνθρώπων ἀντὶ παίδων οὗτός ἐστιν ὁ νόμος. Διὰ γὰρ τοῦτον καὶ οἱ συγγενεῖς, καὶ οἱ μηδὲν προσήκοντες, μᾶλλον ἀλλήλων ἐπιμελοῦνται.

Ἵνα δὲ παύσωμαι λέγων, καὶ μηκέτι πλείονα χρόνον διατρίβω, σκέψασθ' ὡς μεγάλα καὶ δίκαια ἥκω πρὸς ὑμᾶς ἔχων· πρῶτον μὲν φιλίαν πρὸς τοὺς καταλιπόντας τὸν κλῆρον, παλαιὰν καὶ πατρικὴν, καὶ πάντα τὸν χρόνον διατελέσασαν· ἔπειτα εὐεργεσίας πολλὰς καὶ μεγάλας, καὶ περὶ δυστυχοῦντας ἐκείνους γεγενημένας· πρὸς δὲ τούτοις, διαθήκας παρ' αὐτῶν τῶν ἀντιδίκων ὁμολογουμένας· ἔτι δὲ νόμον ταύτης βοηθοῦντα, ὃς δοκεῖ τοῖς Ἕλλησι καλῶς κεῖσθαι. Τεκμήριον δὲ μέγιστον. Περὶ μὲν γὰρ ἄλλων διαφέρονται, περὶ δὲ τούτου πάντες ταυτὰ γινώσκουσι. Δέομαι οὖν ὑμῶν καὶ τούτων μεμνημένους, καὶ τῶν ἄλλων τῶν εἰρημένων, τὰ δίκαια ψηφίσασθαι, καὶ τοιούτους μοι γενέσθαι δικαστὰς οἵωνπερ ἂν αὐτοὶ τυχεῖν ἀξιώσητε.

cogitantes orbis hominibus hanc legem loco liberorum esse. Per hanc enim & cognati, & nullâ necessitudine inter se conjuncti, alii alios magis curant.

Ut autem loqui desinam, neque diutiùs his immorer, considerate quanta & quàm justa ad vos afferam : primùm quidem amicitiam ergà illos qui hæreditatem reliquerunt, veterem & à patribus acceptam, & sine ullâ intermissione ad finem perductam; deindè multa & magna beneficia, & in illos dùm calamitosi erant collata; testamentum præterea ab ipsis adversariis non negatum; legem denique huic testamento suffragantem, & Græcis omnibus probatam : cujus rei maximum illud argumentum est, quòd, quum aliis de rebus dissentiant, de hâc idem omnes statuunt. Vos igitur orò ut, & hæc, & cetera quæ dicta sunt, recordati, justa & æqua decernatis, & tales mihi sitis judices, quales vobis alios esse cuperetis.

ANALYSIS ORATIONIS CONTRA LOCHITEM.

ORATIO contrà Lochitem nihil aliud est quàm peroratio quædam orationis forensis in quâ vir plebeius id evincere debuit se à Lochite verberatum fuisse cum contumeliâ.

In hâc peroratione actor 1°. acriter contendit quanti intersit præsertìm in democratiis eos punire qui vim inferunt.

2°. Occurrit adversario rem extenuanti per vulneris levitatem, dicitque spectanda esse non ipsa verbera, sed verberantis animum, & contumeliam factam.

3°. Ostendit quàm fœdos miserosque exitus inter homines vis illata plerumque habeat, quò attentiùs & severiùs hæc præverti debet.

4°. Eò acerbiori supplicio vis coercenda est quòd ad omnes pertineat, & eam experiri possint ii ipsi qui nunc judicant.

5°. Ipsa actoris plebeia conditio adeò pœnam minuere

non debet, ut etiam augere debeat. Commendatur democratica æqualitas.

6°. Incitantur judices ad ſeverè animadvertendum in Lochitem, & advocatur quisquis volet injuriâ affecto patrocinari.

ΚΑΤᾺ ΤΟΥ͂

ΛΟΧΊΤΟΥ

ΛΌΓΟΣ.

Ὡς μὲν τοίνυν ἔτυπτέ με Λοχίτης, ἄρχων χειρῶν ἀδίκων, ἅπαντες ὑμῖν οἱ παρόντες μεμαρτυρήκασι.

Τὸ δ' ἁμάρτημα τοῦτο οὐχ ὅμοιον δεῖ νομίζειν τοῖς ἄλλοις, οὐδὲ τὰς τιμωρίας ἴσας ποιεῖσθαι περί τε τοῦ σώματος καὶ τῶν χρημάτων, ἐπισταμένους ὅτι τοῦτο πᾶσιν ἀνθρώποις οἰκειότατόν ἐστι, καὶ τούς τε νόμους ἐθέμεθα, καὶ περὶ τῆς ἐλευθερίας μαχόμεθα, καὶ τῆς δημοκρατίας ἐπιθυμοῦμεν, καὶ τἆλλα πάντα τὰ περὶ τὸν βίον ἕνεκεν τούτου πράττομεν. Ὥστ' εἰκός ἐστιν ὑμᾶς, τοὺς περὶ τοῦτ' ἐξαμαρτάνοντας ὃ περὶ πλείστου ποιεῖσθε, τῇ μεγίστῃ ζημίᾳ κολάζειν.

Εὑρήσετε δὲ καὶ τοὺς θέντας ἡμῖν τοὺς νόμους, ὑπὲρ τῶν σωμάτων μάλιστα σπουδάσαντας. Πρῶτον μὲν γὰρ περὶ μόνου τούτου τῶν ἀδικημάτων καὶ

[l. 1 & 2.] Ἄρχων χειρῶν ἀδίκων, incipiens injustis

CONTRA LOCHITEM ORATIO.

ME igitur à Lochite percussum fuisse, nullâ injuriâ lacessito, omnes qui adfuerunt rei vobis testificati sunt.

1°. Hoc verò delictum non aliis simile judicandum est, nec idem sumendum supplicium de læsione corporis, quod de fraudatione pecuniarum. Scitis enim corpus omnibus hominibus esse conjunctissimum, nosque ob hujus incolumitatem & leges sanxisse, & pro libertate pugnare, & popularem statum expetere, omnes denique vitæ actiones huc referri. Æquum igitur est eos qui id violant quod vos maximi facitis, gravissimo supplicio à vobis coerceri.

Eos autem reperietis qui leges nobis tulerunt, corporum imprimis rationem habuisse. Primùm enim de solâ hâc injuriâ, tùm privatas, tùm pu-

---

manibus, i. e. prior percutiens, nullâ injuriâ lacessitus verberans.

δίκας καὶ γραφὰς ἄνευ παρακαταβολῆς ἐποίησαν, ἵν' ὅπως ἂν ἡμῶν ἕκαστος τυγχάνῃ καὶ δυνάμενος καὶ βουλόμενος, οὕτως ἔχῃ τιμωρεῖσθαι τοὺς ἀδικοῦντας. Ἔπειτα περὶ τῶν μὲν ἄλλων ἐγκλημάτων αὐτῷ μόνῳ τῷ παθόντι κακῶς ὁ δράσας ὑπόδικός ἐστι· περὶ δὲ τῆς ὕβρεως, ὡς κοινοῦ τοῦ πράγματος ὄντος, ἔξεστι τῷ βουλομένῳ τῶν πολιτῶν γραψαμένῳ πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, εἰσελθεῖν εἰς ὑμᾶς.

Οὕτω δ' ἡγήσαντο δεινὸν εἶναι τὸ τύπτειν ἀλλήλους, ὥστε περὶ τῆς κακηγορίας νόμον ἔθεσαν, ὃς κελεύει τοὺς λέγοντάς τι τῶν ἀπορρήτων πεντακοσίας δραχμὰς ὀφείλειν. Καί τοι πηλίκας τινὰς χρὴ ποιεῖσθαι τὰς τιμωρίας ὑπὲρ τῶν ἔργῳ κακῶς πεπονθότων, ὅταν ὑπὲρ τῶν λόγῳ μόνον ἀκηκοότων, οὕτως ὀργιζόμενοι φαίνησθε;

Θαυμαστὸν δ' εἰ τοὺς μὲν ἐπὶ τῆς ὀλιγαρχίας ὑβρίσαντας, ἀξίους θανάτου νομιεῖτε· τοὺς δ' ἐν δημοκρατίᾳ τὰ αὐτὰ ἐκείνοις ἐπιτηδεύοντας, ἀζημίους ἀφήσετε. Καί τοι γε δικαίως ἂν μείζονος οὗτοι τιμωρίας τυγχάνοιεν· φανερώτερον γὰρ ἐπιδείκνυνται τὴν ἑαυτῶν πονηρίαν. Ὅστις γὰρ νῦν τολμᾷ παρανομεῖν εἰς τοὺς πολίτας, ὅτε οὐκ ἔξεστι, τί ποτ' ἂν ἐποίησεν, ὅθ' οἱ κρατοῦντες

[l. 4.] Post ἔπειτα addidi περὶ quod abest à vulg.

blicas actiones, sine sponsione statuerunt, ut unicuique nostrûm, quemadmodum & vellet & posset, ità ulcisci liceret eos à quibus esset injuriâ affectus. Deindè in aliis criminibus, ei soli qui offensus est, actio in eum qui offendit datur: de contumeliâ verò, tanquam crimine publico, cuivis civium licet, re apud thesmothetas delatâ, in judicium venire.

Sic autem grave existimârunt alios ab aliis verberari, ut de maledicto tulerint legem, quæ jubeat eos qui maledictum aliquod legibus interdictum proferunt, quingentis drachmis mulctari. Atenim quanta supplicia sumi oportet pro iis qui reipsâ injurias pertulerunt, quum pro iis qui verbo tantùm malè audierunt, ità succenseatis?

Mirum verò esset, si, quum eos qui in oligarchiâ contumeliosi fuerunt, morte dignos censeatis, istos qui in Democratiâ eâdem libidine grassantur, impunè dimiseritis. Atqui jure isti pœnas subeant tantò acriores, quantò suam improbitatem evidentiùs ostendunt. Nam qui nunc contrà leges peccare in cives non dubitat, quum non licet; quid is

---

[l. 12 & 13.] Τῶν ἀποῤῥήτων, hîc τὰ ἀποῤῥητα intellige, convicia legibus interdicta.

τῆς πόλεως χάριν εἶχον τοῖς τὰ τοιαῦτα ἐξαμαρτάνουσιν;

Ἴσως δὲ Λοχίτης ἐπιχειρήσει μικρὸν ποιεῖν τὸ πρᾶγμα, διασύρων τὴν κατηγορίαν, καὶ λέγων, ὡς οὐδὲν ἐκ τῶν πληγῶν κακὸν ἔπαθον, ἀλλὰ μείζους ποιοῦμαι τοὺς λόγους ἢ κατ᾽ ἀξίαν τῶν γεγενημένων.

Ἐγὼ δ᾽ εἰ μὲν μηδεμία προσῆν ὕβρις τοῖς πεπραγμένοις, οὐκ ἄν ποτ᾽ εἰσῆλθον εἰς ὑμᾶς. Νῦν δ᾽ οὐχ ὑπὲρ τῆς βλάβης τῆς ἐκ τῶν πληγῶν γενομένης, ἀλλ᾽ ὑπὲρ τῆς αἰκίας καὶ τῆς ἀτιμίας ἥκω παρ᾽ αὐτοῦ δίκην ληψόμενος, ὑπὲρ ὧν προσήκει τοῖς ἐλευθέροις μάλιστ᾽ ὀργίζεσθαι, καὶ μεγίστης τυγχάνειν τιμωρίας.

Ὁρῶ δ᾽ ὑμᾶς, ὅταν του καταγνῶτε ἱεροσυλίαν ἢ κλοπὴν, οὐ πρὸς τὸ μέγεθος ὧν ἂν λάβωσι τὴν τιμωρίαν ποιουμένους, ἀλλ᾽ ὁμοίως ἁπάντων θάνατον κατακρίνοντας, καὶ νομίζοντας δίκαιον εἶναι τοὺς τοῖς αὐτοῖς ἔργοις ἐπιχειροῦντας ταῖς αὐταῖς ζημίαις κολάζειν. Χρὴ τοίνυν καὶ περὶ τῶν ὑβριζόντων τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν, καὶ μὴ τοῦτο σκοπεῖν εἰ μὴ σφόδρα συνέκοψαν, ἀλλ᾽ εἰ τὸν νόμον παρέβησαν; μηδ᾽ ὑπὲρ τοῦ τυχόντος

[l. 3.] Pro ἴσως δὲ Ald. Med. & Cod. X habent ἴσως οὖν.

fecisset, quum tyranni, rerum potentes, gratiam haberent talia delinquentibus?

2°. Fortassis autem Lochites rem extenuare conabitur, &, accusationem cavillando, dicet verbera nihil mihi nocuisse, ac me suprà quàm deceat omnia verbis amplificare.

Ego verò si iis quæ facta sunt nulla adjuncta esset contumelia, nunquam apud vos queri voluissem: nunc non damni per verbera datï, sed ipsius pulsationis & ignominiæ pœnas eum mihi persolvere volo; propter quæ hominibus ingenuis vehementissimè irasci convenit, & maximam ultionem persequi.

Vos autem video, quum aliquem sacrilegii aut furti damnatis, non juxtà magnitudinem eorum quæ abstulerint, pœnam irrogare, sed sine discrimine omnes morte mulctare, & æquum arbitrari ut qui eadem facinora susceperunt, pœnas easdem luant. Oportet igitur de contumeliosis quoque eodem esse vos animo, neque hoc considerare an non multùm verberârint, sed an legem violârint;

[l. 11.] Αἰκίας, intellige, violentæ pulsationis. Battie legit ἀδικίας.

μόνον, ἀλλ' ὑπὲρ παντὸς τοῦ τρόπου δίκην παρ' αὐτοῦ λαμβάνειν· ἐνθυμουμένους ὅτι πολλάκις ἤδη μικραὶ προφάσεις μεγάλων κακῶν αἴτιαι γεγόνασιν, καὶ διότι πολλοὶ τῶν τε ξένων καὶ τῶν πολιτῶν, διὰ τοὺς τύπτειν τολμῶντας, εἰς τοῦτ' ὀργῆς προήχθησαν, ὥστ' εἰς τραύματα καὶ σφαγὰς καὶ θανάτους, καὶ τὰς μεγίστας συμφορὰς, ἐλθεῖν. Ὧν οὐδὲν διὰ τὸν φεύγοντα τὴν δίκην, ἀγέννητόν ἐστιν· ἀλλὰ κατὰ μὲν τὸ τούτου μέρος, ἅπαντα τὰ προειρημένα πέπρακται· διὰ δὲ τὴν τύχην, καὶ τὸν τρόπον τὸν ἐμὸν, οὐδὲν τῶν ἀνηκέστων συμβέβηκεν.

Ἡγοῦμαι δ' ὑμᾶς οὕτως ἂν ἀξίως ὀργισθῆναι περὶ τοῦ πράγματος, εἰ διεξέλθοιτε πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς ὅσῳ μεῖζόν ἐστι τοῦτο τῶν ἄλλων ἀδικημάτων. Εὑρήσετε γὰρ τὰς μὲν ἄλλας ἀδικίας μέρος τι τοῦ βίου βλαπτούσας, τὴν δ' ὕβριν ὅλοις τοῖς πράγμασι λυμαινομένην· καὶ πολλοὺς μὲν οἴκους διὰ ταύτην διαφθαρέντας, πολλὰς δὲ πόλεις ἀναστάτους γεγενημένας.

Καὶ τί δεῖ τὰς τῶν ἄλλων συμφορὰς λέγοντα διατρίβειν; αὐτοὶ γὰρ ἡμεῖς δὶς ἤδη τὴν δημοκρατίαν ἐπείδομεν καταλυθεῖσαν, καὶ δὶς τῆς ἐλευθερίας ἀπεστερήθημεν, οὐχ ὑπὸ τῶν ταῖς ἄλλαις πονηρίαις ἐνόχων ὄντων, ἀλλὰ διὰ τοὺς καταφρονοῦντας, καὶ βουλομένους τοῖς μὲν πολεμίοις

neque ob id quod contigit ſolummodò punire ſontes, ſed ob coercendam univerſam morum petulantiam: illud cogitantes ſcilicet, ſæpè jam parvas cauſas ingentia mala peperiſſe, ac multos & cives & peregrinos ab iis qui verberare audent, in tantam iracundiam adductos, ut ad vulnera, ad cædes, ad mortes, ad atrociſſimas clades, progrederentur. Quorum nihil per reum huncce infectum eſt, at, quantùm in ipſo fuit, hæc quæ diximus omnia perpetrata ſunt; per fortunam verò & moderationem meam nihil contigit malorum immedicabilium.

3°. Arbitror autem vos ità demùm ut res meretur indignaturos, ſi vobiſcum ipſi reputaveritis quantò major hæc ſit aliis injuriis. Comperietis enim alias injurias partem aliquam ſocietatis lædere, contumeliam verò univerſæ ſocietati nocere; & multas familias ob hanc extinctas eſſe, multasque urbes everſas.

Et quorsùm attinet aliorum cladibus commemorandis immorari? nos ipſi bis jam democratiam vidimus diſſolutam, & bis libertate ſpoliati ſumus, non per eos qui aliis improbitatibus obſtricti fuerunt, ſed per iſtos ceterorum contemptores, qui & hoſtibus ſervire & civibus inſultare voluerunt;

[l. 25 & 26.] Τὺς καἶαφρονῦντας, hîc abſolutè ſumitur, ſine caſu, οἱ καἶαφρονῦντες, ſuperbi, contemptores.

δουλεύειν, τοὺς δὲ πολίτας ὑβρίζειν. Ὧν εἷς ἐστιν οὗτος. Καὶ γὰρ εἰ τῶν τότε καταστάντων νεώτερός ἐστιν, ἀλλὰ τόν γε τρόπον ἔχει τὸν ἐξ ἐκείνης τῆς πολιτείας. Αὗται γάρ εἰσιν αἱ φύσεις, αἱ παραδοῦσαι μὲν τὴν δύναμιν τοῖς πολεμίοις, κατασκάψασαι δὲ τὰ τείχη τῆς πατρίδος, πεντακοσίους δὲ καὶ χιλίους ἀκρίτως ἀποκτείνασαι τῶν πολιτῶν.

Ὧν εἰκὸς ὑμᾶς μεμνημένους, τιμωρήσασθαι μὴ μόνον τοὺς τότε λυμηναμένους ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τοὺς νῦν βουλομένους ὑπὸ διαφθεῖναι τὴν πόλιν· καὶ τοσούτῳ μᾶλλον τοὺς ἐπιδόξους γενήσεσθαι πονηροὺς τῶν πρότερον ἡμαρτηκότων, ὅσωπερ κρεῖττόν ἐστι τῶν μελλόντων κακῶν ἀποτροπὴν εὑρεῖν, ἢ τῶν ἤδη γεγενημένων δίκην λαβεῖν· καὶ μὴ περιμένειν ἕως ἂν ἀθροισθέντες, καὶ καιρὸν λαβόντες, εἰς ὅλην τὴν πόλιν ἐξαμάρτωσιν, ἀλλ᾽ ἐφ᾽ ἧς ἂν προφάσεως ὑμῖν παραδοθῶσιν, ἐπὶ ταύτης αὐτοὺς τιμωρήσασθαι· νομίζοντας εὕρημα ἔχειν, ὅτ᾽ ἄν τινα λάβητε ἐν μικροῖς πράγμασιν ἐπιδεδειγμένον ἅπασαν τὴν αὑτοῦ πονηρίαν. Κράτιστον μὲν γὰρ ἂν ἦν εἴ τι προσῆν ἄλλο σημεῖον τοῖς πονηροῖς τῶν ἀνθρώπων, καὶ πρὶν ἀδικηθῆναί τινα τῶν πολιτῶν, πρότερον κολάζειν αὐτούς. Ἐπειδὴ δ᾽ οὐχ οἷόν τε αἰσθέσθαι πρὶν κακῶς τινὰ παθεῖν ὑπ᾽

quorum iste unus est. Nam etsi per ætatem illi rerum mutationi interesse non potuit, at indolem habet ex illo reipublicæ statu receptam. Istiusmodi enim ingenia sunt quæ hostibus nostras vires tradiderunt, quæ patriæ mœnia subruerunt, quæ cives mille quingentos indictâ causâ occiderunt.

Quorum vos memores, punire decet non eos modò qui tunc vobis nocuerunt, sed & istos qui rempublicam velint ad eumdem statum redigere; ac tantò magis hos quos verisimile est fore improbos quàm illos qui olim peccârunt, quantò præstabilius est futura mala prohibere quàm præterita ulcisci. Neque expectandum donec congregati ac occasionem nacti, in totam civitatem delinquant; sed quocumque in facinore vestræ potestati tradentur, in eo puniendi sunt; atque in lucro deputandum si quem deprehenderitis qui parvis in rebus omnem suam improbitatem ostenderit. Nam optimum quidem esset si quod aliud signum in improbis hominibus emineret, & eos, priusquam civis ullus ab eis læderetur, mulctari. Quoniam verò cognosci non possunt nisi post factas ab ipsis alicui

[l. 12.] Τὺς ἐπιδόξυς regitur à τιμωρήσασθαι.

[l. 15 & 16.] Μὴ περιμένειν refer ad κρεῖττόν ἐστι vel ad εἰκὸς, quæ præcesserunt.

[l. 22.] Εἴτι ἄλλο σημεῖον, si quod aliud signum, i. e. quàm improbitatis facinora.

αὐτῶν, ἀλλ' οὖν ἐπειδ' ἂν γνωσθῶσι, προσήκει πᾶσι μισεῖν τοὺς τοιούτους, καὶ κοινοὺς ἐχθροὺς νομίζειν.

Ἐνθυμεῖσθε δὲ ὅτι τῶν μὲν περὶ τῆς οὐσίας κινδύνων οὐ μέτεστι τοῖς πένησι, τῆς δ' εἰς τὰ σώματα αἰκίας ὁμοίως πάντες κοινωνοῦμεν. Ὥστ' ὅταν μὲν τοὺς ἀποστεροῦντας τιμωρῆσθε, τοὺς πλουσίους μόνον ὠφελεῖτε· ὅταν δὲ τοὺς ὑβρίζοντας κολάζητε, ὑμῖν αὐτοῖς βοηθεῖτε. Ὧν ἕνεκα δεῖ περὶ πλείστου ποιεῖσθαι ταύτας τῶν δικῶν· καὶ περὶ μὲν τῶν ἄλλων συμβολαίων, τοσούτου τιμᾶν ὅσον προσήκει τῷ διώκοντι κομίσασθαι, περὶ δὲ τῆς ὕβρεως, ὅσον ἀποτίσας ὁ φεύγων παύσασθαι μέλλει τῆς παρούσης ἀσελγείας. Ἢν οὖν προαιρῆσθε τὸ τὰς οὐσίας ἀφαιρεῖν τῶν νεανιευομένων εἰς τοὺς πολίτας, καὶ μηδεμίαν ἱκανὴν ἡγῆσθε εἶναι ζημίαν, εἴ τινες ἂν εἰς τὰ σώματα ἐξαμαρτάνοντες, τοῖς χρήμασι τὰς δίκας ὑπέχωσιν, ἅπανθ' ὅσα δεῖ τοὺς καλῶς δικάζοντας διαπράξεσθε. Καὶ γὰρ καὶ περὶ τοῦ παρόντος πράγματος ὀρθῶς γνώσεσθε, καὶ τοὺς ἄλλους πολίτας κοσμιωτέρους ποιήσετε, καὶ τὸν βίον τὸν ὑμέτερον αὐτῶν ἀσφαλέστερον καταστήσετε. Ἔστι δὲ δικαστῶν νοῦν ἐχόντων, περὶ τῶν ἀλλοτρίων τὰ δίκαια ψηφιζομένους, ἅμα καὶ τὰ σφέτερ' αὐτῶν εὖ τίθεσθαι.

injurias; at certè, ubi cogniti fuerint, omnium officium eſt eos odio proſequi, & pro communibus hoſtibus habere.

4°. Illud etiam cogitate diſcrimina de bonis ad pauperes nihil pertinere, corporum autem contumelias omnibus eſſe communes. Itaque quum fraudatores punitis, divitibus duntaxat conſulitis; quum verò coercetis protervos, vobismetipſis opitulamini. Quapropter vos hæc judicia maximi facere oportet; ac in aliis quidem negotiis tanti litem æſtimare, quantum accuſatorem conſequi æquum eſt, ſed de contumeliâ, eam mulctam irrogare quâ ſolutâ reus à petulantiâ præſenti ceſſabit. Quòd ſi morem iſtum tolletis, quo nunc pecuniâ tantùm mulctati eos qui vires ſuas civibus verberandis juveniliter oſtentant, & nullum unquam ſatis grave ſupplicium eſſe putabitis, ſi qui in aliena corpora peccantes, pecuniis mulctati fuerint, bonorum judicium officio functi eritis. Nam & de hoc ipſo negotio rectè ſtatuetis, & cives alios modeſtiores efficietis, & veſtram ipſorum vitam magis in tuto collocabitis. Decet autem prudentes judices, in alienis cauſis juſta decernendo, ſimul & ſuis ipſorum commodis proſpicere.

Καὶ μηδεὶς ὑμῶν εἰς τοῦτο ἀποβλέψας, ὅτι πένης εἰμὶ καὶ τοῦ πλήθους εἷς, ἀξιούτω τοῦ τιμήματος ἀφαιρεῖν. Οὐ γὰρ δίκαιόν ἐστιν ἐλάττους ποιεῖσθαι τὰς τιμωρίας ὑπὲρ τῶν ἀδόξων ἢ τῶν ὀνομασμένων, οὐδὲ χείρους ἡγεῖσθαι τοὺς πενομένους τῶν πολλὰ κεκτημένων. Ὑμᾶς γὰρ ἂν αὐτοὺς ἀτιμάζοιτε, εἰ τοιαῦτα γινώσκοιτε περὶ τῶν πολιτῶν. Ἔτι δὲ καὶ πάντων ἂν εἴη δεινότατον, εἰ δημοκρατίας οὔσης, μὴ τῶν αὐτῶν ἅπαντες τυγχάνοιμεν, ἀλλὰ τῶν μὲν ἀρχῶν μετέχειν ἀξιοῖμεν, τῶν δὲ ἐν τοῖς νόμοις δικαίων ἀποστεροῖμεν ἡμᾶς αὐτούς· καὶ μαχόμενοι μὲν ὁμοίως ἐθέλοιμεν ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τῆς πολιτείας, ἐν δὲ τῇ ψήφῳ πλέον νέμοιμεν τοῖς τὰς οὐσίας ἔχουσιν. Οὐκ, ἐάν γέ μοι πεισθῆτε, οὕτω διακείσεσθε πρὸς ὑμᾶς αὐτούς, οὐδὲ διδάξετε τοὺς νεωτέρους καταφρονεῖν τοῦ πλήθους τῶν πολιτῶν, οὐδὲ ἀλλοτρίους ἡγήσεσθε εἶναι τοὺς τοιούτους τῶν ἀγώνων, ἀλλ᾽ ὥσπερ ὑπὲρ αὑτοῦ δικάζων ἕκαστος ὑμῶν, οἴσει τὴν ψῆφον. Ἅπαντας γὰρ ὁμοίως ἀδικοῦσιν οἱ τολμῶντες τὸν νόμον παραβαίνειν, τὸν ὑπὲρ τῶν σωμάτων τῶν ὑμετέρων κείμενον.

Ὥστ᾽ ἂν σωφρονῆτε, παρακαλέσαντες ἀλλήλους, ἐνσημανεῖσθε Λοχίτῃ τὴν ὀργὴν τὴν ὑμετέραν αὐτῶν· εἰδότες ὅτι πάντες οἱ τοιοῦτοι τῶν μὲν

5°. Ac nemo veſtrûm, eò quòd pauper ſum & homo plebeius, propterea quidquam de litis æſtimatione detrahendum cenſeat. Nec enim æquum eſt minora ſupplicia conſtitui de injuriis hominum obſcurorum quàm nominatorum; neque deteriores judicandi ſunt pauperes quàm opibus affluentes. Nam vos ipſos ignominiâ notabitis, ſi ità ſtatuetis de civibus. Omnium præterea iniquiſſimum fuerit, vigente democratiâ, non omnes eadem conſequi; & ad magiſtratus quidem patere nobis aditum velle, jure autem legumque præſidiis, noſmetipſos ſpoliare; atque in præliis quidem æquè omnes ad tuendum civitatis ſtatum paratos eſſe mori, in ferendâ autem ſententiâ ditioribus plus tribuere. At non, ſi modò mihi pareatis, ſic ergà vos ipſos affecti eritis, neque docebitis adoleſcentes contemnere multitudinem civium, neque tales cauſas à vobis alienas eſſe ducetis; ſed ſic unuſquisque veſtrûm pronuntiabit, quaſi in ſuo ipſe negotio judex ſederet. Nam ii æquè omnes lædunt, qui legem pro corporis noſtri ſalute latam tranſgredi audent.

6°. Quare, ſi ſapitis, alii alios cohortati, Lochitæ veſtram iracundiam oſtendite; id nempè intelligentes omnes iſtiuſmodi viros leges quidem

νόμων τῶν κειμένων καταφρονοῦσι, τὰ δ᾽ ἐνταῦθα γιγνωσκόμενα νόμους εἶναι νομίζουσιν.

Ἐγὼ μὲν οὖν ὡς οἷός τ᾽ ἦν εἴρηκα περὶ τοῦ πράγματος· εἰ δέ τις ἔχει μοι τῶν παρόντων συνειπεῖν, ἀναβὰς εἰς ὑμᾶς λεγέτω.

receptas contemnere, ea verò quæ hîc decernuntur habere pro legibus.

Equidem dixi ut potui; si quis verò eorum qui adsunt habet aliquid in quo mihi patrocinetur, progressus ad vos dicat.

ANALYSIS ORATIONIS CONTRA EUTHYNUM.

PROPOSITUM.

SUB triginta virorum dominatu, Nicias quidam proscriptus tria talenta deposuit apud Euthynum consobrinum, nullis testibus adhibitis. Quæ quum repeteret, duo recipit, tertium Euthynus negat. In hoc igitur consistit controversia, utrùm sit probabilius Niciam reposcere quod non dederit, an Euthynum retinere quod acceperit. Res repetitæ sunt durante adhuc oligarchiâ, sed causa dicta est post restitutam democratiam.

Exordium.

Breve exordium sumit orator ab homine pro quo loquitur.

Narratio.

Narrat paucis quam ob rationem Nicias tria talenta deposuerit apud Euthynum, quomodo is rogatus ut redderet, duo tantum reddiderit, unum retinuerit, Nicia coacto silere ob temporis iniquitatem.

Confirmatio.

Quum nulli adhibiti fuerint testes, necesse est rem evinci conjecturis & argumentis. Evincitur itaque probabilius esse Euthynum retinere quod acceperit quàm Niciam reposcere quod non dederit :

1°. Ex qualitate personarum ; 2°. ex ipsâ rei naturâ ; 3°. ex temporum circumstantiis ; 4°. ex gratiâ quâ tunc vigebat Euthynus, & ejusdem cum Nicia cognatione ; 5°. ex tempore quo res repetitæ sunt, scilicet durante adhuc oligarchiâ.

Objectio.

Objicit Euthynus se, si voluisset Niciam damno afficere, non duo talenta fuisse redditurum, sed tria retenturum.

Respondetur 1°. directè Euthynum habuisse causam cur ità ageret. 2°. Per retorsionem ; nam si Nicias voluisset Euthynum injustè persequi, non unum duntaxat talentum, sed tria repetiisset ; & eò magis quòd nulla afferri potest ratio cur Nicias unum duntaxat talentum repeteret, dùm facile videas cur Euthynus, non tria talenta, sed unum tantummodò, repetierit.

Si causa verè dicta est, nec res & personæ suppositæ sunt, hæc oratio valdè ingeniosa & acuta, &, si Philostrato creditur, inter Isocrateas ex optimis, scripta esse debuit circà annum 402 antè Christum, Isocratis ætatis 32.

ΠΡῸΣ ΕΥ̓ΘΎΝΟΥΝ, ὙΠῈΡ ΝΙΚΊΟΥ; ἈΜΆΡΤΥΡΟΣ. *

Οὐ προφάσεως ἀπορῶ δι᾽ ἥν τινα λέγω ὑπὲρ Νικίου τουτουί. Καὶ γὰρ φίλος ὤν μοι τυγχάνει, καὶ δεόμενος, καὶ ἀδικούμενος, καὶ ἀδύνατος εἰπεῖν. Ὥστε διὰ ταῦτα πάντα ὑπὲρ αὐτοῦ λέγειν ἀναγκάζομαι.

Ὅθεν οὖν τὸ συμβόλαιον αὐτὸ πρὸς Εὐθύνουν γεγένηται, διηγήσομαι ὑμῖν ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων.

Νικίας γὰρ οὑτοσὶν, ἐπειδὴ οἱ Τριάκοντα κατέστησαν, καὶ αὐτὸν οἱ ἐχθροὶ, ἐκ μὲν τῶν μετεχόντων τῆς πολιτείας ἐξήλειφον, εἰς δὲ τὸν μετὰ Πεισάνδρου κατάλογον ἀνέγραφον· δεδιὼς τὰ παρόντα

* Inscribunt orationem, vel *πρὸς Εὐθύνουν*, vel *ὑπὲρ Νικίου*, ego utrumque titulum conjunxi. Additur autem *ἀμάρτυρος*, quòd nulli in hanc controversiam testes adhibiti fuerint.

CONTRA EUTHYNUM, PRO NICIA; AMARTYROS.

EXORDIUM.

MULTÆ mihi causæ sunt Niciæ defendendi. Nam & amicus meus est, & me rogavit, & injuriâ est affectus, & dicendi imperitus. Quare propter hæc omnia ejus gratiâ cogor dicere.

NARRATIO.

Undè igitur negotium hoc ei cum Euthyno intercesserit, quàm brevissimè potero vobis exponam.

Triginta tyrannis rerum potientibus, quum Niciæ inimici ipsum è civium numero deletum, in Pisandri catalogum inscripsissent, is rebus suis tunc diffisus domum oppigneravit, famulos emisit

---

[lineâ 11 & 12.] Hæc locutio τὸν μετὰ Πεισάνδρου κατάλογον, suprà repetitur in oratione contrà Callimachum. Quem locum vide p. 237, l. 16.

πράγματα, τὴν μὲν οἰκίαν ὑπέθηκε, τοὺς δ' οἰκέτας ἔξω τῆς γῆς ἐξέπεμψε, τὰ δ' ἔπιπλα ὡς ἐμὲ ἐκόμισε, τρία δὲ τάλαντα ἀργυρίου Εὐθύνῳ φυλάττειν ἔδωκεν, αὐτὸς δ' εἰς ἀγρὸν ἐλθὼν διητᾶτο. Οὐ πολλῷ δὲ χρόνῳ ὕστερον βουλόμενος ἐκπλεῖν, ἀπήτησε τ' ἀργύριον. Εὐθύνους δὲ τὰ μὲν δύο τάλαντα ἀποδίδωσι, τοῦ δὲ τρίτου ἔξαρνος γίνεται. Ἄλλο μὲν οὖν οὐδὲν εἶχε Νικίας ἐν τῷ τότε χρόνῳ ποιῆσαι· προσιὼν δὲ πρὸς τοὺς ἐπιτηδείους, ἐνεκάλει καὶ ἐμέμφετο, καὶ ἔλεγεν ἃ πεπονθὼς εἴη. Καίτοι οὕτω τοῦτόν τε περὶ πολλοῦ ἐποιεῖτο, καὶ τὰ καθεστῶτα ἐφοβεῖτο, ὥστε πολὺ ἂν θᾶττον ὀλίγων στερηθεὶς ἐσιώπησεν, ἢ μηδὲν ἀπολέσας ἐνεκάλεσεν. Τὰ μὲν οὖν γεγενημένα, ταῦτ' ἐστίν.

Ἄπορος δ' ἡμῖν ἔχει τὸ πρᾶγμα. Νικίᾳ γὰρ οὔτε παρακατατιθεμένῳ τὰ χρήματα, οὔτε κομιζομένῳ, οὐδεὶς οὔτ' ἐλεύθερος, οὔτε δοῦλος, παρεγένετο. Ὥστε μήτ' ἐκ βασάνων, μήτ' ἐκ μαρτύρων, οἷόν τ' εἶναι γνῶναι περὶ αὐτῶν· ἀλλ' ἀνάγκη ἐκ τεκμηρίων καὶ ἡμᾶς διδάσκειν, καὶ ὑμᾶς δικάζειν, ὁπότεροι τἀληθῆ λέγουσιν.

Οἶμαι δ' οὖν ἅπαντας εἰδέναι ὅτι μάλιστα συκοφαντεῖν ἐπιχειροῦσιν οἱ λέγειν μὲν δεινοί, ἔχοντες δὲ μηδέν, τοὺς ἀδυνάτους μὲν εἰπεῖν, ἱκανοὺς δὲ

[l. 1.] Οἰκίαν, vulg. οὐσίαν. Ὑποθεῖναι τὴν οἰκίαν

extrà Atticam, ad me tranſtulit ſuppellectilem, tria talenta argenti Euthyno tradidit cuſtodienda, ipſe verò rus profectus ibi habitavit. Non multò poſt, aliò navigaturus, repetiit argentum. Euthynus autem duo quidem talenta reddit, ſed tertium inficiatur. Nihil igitur aliud quod ageret eo tempore habuit Nicias, niſi quòd apud familiares iſtum incuſabat, & querebatur, & quid ſibi accidiſſet narrabat. Ceterùm tanti iſtum faciebat, & ità metuebat iniquitatem temporum, ut multò citiùs parvam pecuniæ jacturam ſilentio præteriiſſet, quàm re nullâ fraudatus accuſaſſet. Et hæc quidem dixi quæ geſta ſunt.

CONFIRMATIO.

Res autem non parùm habet difficultatis. Nam Niciæ neque deponenti pecunias, neque recipienti, quiſquam adfuit vel ingenuus vel ſervus. Itaque nec quæſtionibus, nec teſtibus, veritas poteſt perſpici: ſed neceſſe eſt argumentis & conjecturis, & nos docere, & vos judicare, utri vera dicant.

1°. Vos omnes ſcire arbitror calumniis impeti ſolere potiſſimùm ab hominibus eloquentibus, ſed pauperibus, eos qui eloquio non valent, ſed pe-

---

dicitur is qui fœnore acceptâ pecuniâ ſuam domum oppignerat. Ὑποτίθησι ὁ δανειζόμενος, ὑποτίθεται ὁ δανείζων.

χρήματα τελεῖν. Νικίας τοίνυν Εὐθύνου πλείω μὲν ἔχει, ἧττον δὲ δύναται λέγειν. Ὥστ' οὐκ ἔστι διότι ἂν ἐπήρθη ἀδίκως ἐπ' Εὐθύνουν ἐλθεῖν.

Ἀλλὰ μὴν καὶ ἐξ αὐτοῦ ἄν τις τοῦ πράγματος γνοίη, ὅτι πολὺ μᾶλλον εἰκὸς ἦν Εὐθύνουν λαβόντα ἐξαρνεῖσθαι, ἢ Νικίαν μὴ δόντα αἰτιᾶσθαι. Δῆλον γὰρ ὅτι πάντες κέρδους ἕνεκ' ἀδικοῦσιν. Οἱ μὲν οὖν ἀποστεροῦντες, ὧνπερ ἕνεκ' ἀδικοῦσιν, ἔχουσιν· οἱ δὲ ἐγκαλοῦντες, οὐδ' εἰ λήψεσθαι μέλλωσιν, ἴσασι.

Πρὸς δὲ τούτοις, ἀκαταστάτως ἐχόντων τῶν ἐν τῇ πόλει, καὶ δικῶν οὐκ οὐσῶν, τῷ μὲν οὐδὲν ἦν πλέον ἐγκαλοῦντι, τῷ δὲ οὐδὲν ἦν δέος ἀποστεροῦντι. Ὥστε τὸν μὲν οὐδὲν ἦν θαυμαστὸν, ὅτε καὶ οἱ μετὰ μαρτύρων δανεισάμενοι ἐξηρνοῦντο, τότε ἃ μόνος παρὰ μόνου ἔλαβεν ἀποστερῆσαι· τὸν δ' οὐκ εἰκὸς, ὅτε οὐδ' οἷς δικαίως ὠφείλετο, οἷόν τ' ἦν πράττεσθαι, τότε ἀδίκως ἐγκαλοῦντα οἴεσθαί τι λήψεσθαι.

Ὅτι δ', εἰ καὶ μηδὲν αὐτὸν ἐκώλυεν, ἀλλὰ καὶ ἐξῆν, καὶ ἐβούλετο, συκοφαντεῖν, ὡς οὐκ ἂν ἐπ' Εὐθύνουν ἦλθε, ῥᾴδιον γνῶναι. Οἱ γὰρ τοιαῦτα πράττειν ἐπιθυμοῦντες οὐκ ἀπὸ τῶν φίλων ἄρχονται, ἀλλὰ μετὰ τούτων ἐπὶ τοὺς ἄλλους ἔρχονται. Καὶ τούτοις ἐγκαλοῦσιν οὓς ἂν μήτ' αἰσχύνονται, μήτε δεδίασι, καὶ οὓς ἂν ὁρῶσι πλουσίους μὲν, ἐρή-

cuniis pollent. Nicias autem Euthyno ut locuples magis, ſic dicendi minùs peritus : ità ut non fuerit cur incitaretur ad Euthynum injuſtè accuſandum.

2°. Quin & ex ipsâ re intelligitur longè veriſimilius eſſe Euthynum id negare quod acceperit, quàm Niciam poſtulare quod non dederit. Manifeſtum enim eſt lucri causâ omnes injuriam facere. Porrò qui negant depoſitum, habent id propter quod jus violant; qui verò repetunt, neſciunt an accepturi ſint.

3°. Præterea, dùm res in urbe incertæ eſſent, ac judicia ſublata, hic repetendo nihil profeciſſet, iſte fraudando nihil metuendum habebat. Quapropter mirandum non fuit, eo tempore, quum ii etiam qui teſtibus adhibitis mutuati erant negarent, iſtum quod ſolus à ſolo acceperat reddere noluiſſe. Hunc verò non conſentaneum eſt, injuſtè repetentem ſe putaſſe quidquam accepturum eſſe, tunc temporis quum nec ii quibus jure debebatur, æs alienum poſſent exigere.

4°. Quòd autem, etiamſi nihil obſtitiſſet, ſed & licuiſſet & libuiſſet calumniari, Euthynum minimè eſſet accuſaturus, facilè perſpicitur. Nam qui tale aliquid habent in animo, non exordiuntur ab amicis, ſed unà cum illis invadunt alios, & eos accuſant quos nec verentur nec metuunt, quosque cùm divites eſſe vident, tùm deſtitutos prorsùs,

μους δὲ, καὶ ἀδυνάτους πράττειν. Εὐθύνῳ τοίνυν τἀναντία τούτων ὑπάρχει. Ἀνεψιὸς γὰρ ὢν Νικίου τυγχάνει, λέγειν δὲ καὶ πράττειν μᾶλλον δύναται τούτου· ἔτι δὲ χρήματα μὲν ὀλίγα, φίλους δὲ πολλοὺς κέκτηται. Ὥστ' οὐκ ἔστιν ἐφ' ὅν τινα ἂν ἧττον ἢ ἐπὶ τοῦτον ἦλθεν. Ἐπεὶ, ἔμοιγε δοκεῖ εἰδότι τὴν τούτων οἰκειότητα, οὐδ' ἂν Εὐθύνους Νικίαν ἀδικῆσαι, εἰ ἐξῆν ἄλλον τινὰ τοσαῦτα χρήματα ἀποστερῆσαι. Νῦν δ' ἀναγκαιότερον αὐτῷ τὸ πρᾶγμα. Ἐγκαλεῖν μὲν γὰρ ἔξεστιν ἐξ ἁπάντων ἐκλεξάμενον· ἀποστερεῖν δ', οὐχ οἷόν τ' ἄλλον ἢ τὸν παρακαταθέμενον. Ὥστε Νικίας μὲν συκοφαντεῖν ἐπιθυμῶν οὐκ ἂν ἐπὶ τοῦτον ἦλθεν. Εὐθύνους δ' ἀποστερεῖν ἐπιχειρῶν, οὐκ ἂν ἄλλον εἶχεν.

Ὃ δὲ μέγιστον τεκμήριον, καὶ πρὸς ἅπαντα ἱκανόν· ὅτε γὰρ τὸ ἔγκλημα ἐγένετο, ὀλιγαρχία καθειστήκει· ἐν ᾗ οὕτως ἑκάτερος αὐτῶν διέκειτο, ὥστε Νικίας μὲν, εἰ καὶ τὸν ἄλλον χρόνον εἴθιστο συκοφαντεῖν, τότ' ἂν ἐπαύσατο· Εὐθύνους δὲ, καὶ εἰ μηδεπώποτε διενοήθη ἀδικεῖν, τότ' ἂν ἐπήρθη. Ὁ μὲν γὰρ διὰ τὰ ἁμαρτήματα ἐτιμᾶτο· ὁ δὲ διὰ τὰ χρήματα ἐπεβουλεύετο. Πάντες γὰρ ἐπίστασθε ὅτι ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ δεινότερον ἦν πλου-

---

[l. 9 & 10.] Vulg. habet νῦν δ' ἀρχαιότερον αὐταῖς τὸ πρᾶγμα, quod, quum nullum sensum exhibeat, emen-

&

& rebus gerendis ineptos. At in Euthyno contraria horum reperiuntur. Eſt enim Niciæ conſobrinus, & dicendi agendique facultate quàm hic inſtructus magis. Præterea parvas quidem facultates, at multos amicos habet. Quare nemo eſt quem non potiùs quàm iſtum aggrederetur. Quin videtur mihi qui neceſſitudinis eorum ſum conſcius, nec Euthynum Niciæ injuriam illaturum fuiſſe, ſi alium quempiam tantâ fraudare pecuniâ licuiſſet. Nunc verò ipſum premebat rei neceſſitas. Accuſare enim licet quemvis delectum ex omnibus; ſed fraudari non poteſt, niſi qui depoſitum crediderit. Quare Nicias, ſi vellet calumniari, iſtum non invâſiſſet; at Euthynus, quum aliquem decreviſſet fraudare, alium habere non potuit.

5°. Jam illud maximum argumentum eſt, & unum omnium inſtar, quòd eo tempore quo petitio facta eſt, oligarchia conſtituta erat: in quâ cum utroque ſic agebatur, ut Nicias, ſi ſuperiori tempore calumniari ſolitus eſſet, deſtitiſſet tunc; Euthynus autem, ſi nunquam injurias inferre cogitaſſet, potuiſſet tunc incitari. Nam is propter delicta honorabatur, dùm huic ob pecúnias comparabantur inſidiæ. Scitis enim omnes, eo tempore

---

davi *νῦν δὴ ἀναγκαιότερον αὐτῷ τὸ πρᾶγμα* ſubaudiendo *ἦν*, & interpretor, nunc verò ipſum premebat rei neceſſitas; quam phraſim conjungo cum præcedentibus.

τεῖν ἢ ἀδικεῖν. Οἱ μὲν γὰρ τὰ ἀλλότρια ἐλάμβανον, οἱ δὲ τὰ σφέτερ' αὐτῶν ἀπώλλυον. Ἐφ' οἷς γὰρ ἦν ἡ πόλις, οὐ τοὺς ἁμαρτάνοντας ἐτιμωροῦντο, ἀλλὰ τοὺς ἔχοντας ἀφῃροῦντο. Καὶ ἡγοῦντο τοὺς μὲν ἀδικοῦντας πιστοὺς, τοὺς δὲ πλουτοῦντας ἐχθρούς. Ὥστε μὴ περὶ τοῦτ' εἶναι Νικίαν ὅπως συκοφαντῶν τἀλλότρια λήψοιτο, ἀλλ' ὅπως μηδὲν ἀδικῶν κακόν τι πείσοιτο. Τοῖς μὲν γὰρ, ὥσπερ Εὐθύνους, δυναμένῳ, ἐξῆν, ἅτ' ἔλαβεν, ἀποστερεῖν, καὶ οἷς μὴ συνέβαλεν ἐγκαλεῖν· οἱ δὲ, ὥσπερ Νικίας, διακείμενοι, ἠναγκάζοντο τοῖς τ' ὀφείλουσι τὰ χρέα ἀφιέναι, καὶ τοῖς συκοφαντοῦσι τὰ αὑτῶν διδόναι. Καὶ ταῦτ' ὅτι ἀληθῆ λέγω, αὐτὸς ἂν ὑμῖν Εὐθύνους μαρτυρήσειεν. Ἐπίσταται γὰρ ὅτι Τιμόδημος τουτονὶ τριάκοντα μνᾶς ἐπράξατο, οὐ χρέος ἐγκαλῶν, ἀλλ' ἀπάξειν ἀπειλῶν. Καίτοι πῶς εἰκὸς Νικίαν εἰς τοῦτ' ἀνοίας ἐλθεῖν, ὥστ' αὐτὸν περὶ τοῦ σώματος κινδυνεύοντα ἑτέρους συκοφαντεῖν· καὶ μὴ δυνάμενον τὰ αὑτοῦ σώζειν, τοῖς ἀλλοτρίοις ἐπιβουλεύειν· καὶ πρὸς τοῖς ὑπάρχουσιν ἐχθροῖς ἑτέρους διαφόρους ποιεῖσθαι· καὶ τούτοις ἀδίκως ἐγκαλεῖν, παρ' ὧν οὐδὲ ὁμολο-

---

[l. 6.] Pro Νικίᾳ in vulg. legi Νικίαν, & phrasim interpretor, ità ut Nicias non circà hoc versaretur.

fuiſſe quiddam gravius divitem eſſe quàm improbum ; quòd hi aliena rapiebant, illi ſuas ipſorum opes amittebant. Nam ii quorum in poteſtate fuit reſpublica, non puniebant delinquentes, ſed ſpoliabant divites ; & iniqua agentes ſibi fidos, bona poſſidentes ſibi inimicos, eſſe exiſtimabant. Quare non in eo loco res Niciæ fuerunt, ut per calumniam alienis potiretur ; ſed ut, etiamſi læſiſſet neminem, malo afficeretur. Qui enim ità potens erat, ut Euthynus, ei licebat & ea quæ accepiſſet fraudare, & ea quæ non dediſſet repetere : quorum autem eadem erat quæ Niciæ conditio, hi & debitoribus æs alienum remittere, & ſuas opes calumniatoribus dare, cogebantur. Et hæc à me verè dici, ipſius Euthyni teſtimonio cognoſcetis. Quippè haud ignorat Timodemum ab hoc triginta minas extorſiſſe, non ut debitum poſtulantem, ſed carcerem minitantem. Atqui quomodo veriſimile eſt, eam fuiſſe Niciæ amentiam, ut ipſe in capitis periculo conſtitutus, alios calumniaretur ; & qui ſua tueri non poterat, inſidiaretur alienis ; & præter eos amicos quos jam habebat, aliorum inimicitias in ſe concitaret ; atque adversùs eos petitionem injuſtam inſtitueret, à quibus, etiamſi fraudationem fate-

[l. 8.] Ὥςπερ Εὐθύνυς, ſub. ἐδύνατο.

γούντων ἀποστερεῖν οἷός τ' ἂν ἦν δίκην λαβεῖν· καὶ τότε πλέον ἔχειν ζητεῖν, ὅτε οὐδὲ ἴσον ἐξῆν αὐτῷ· καὶ ὅτε ἃ οὐκ ἔλαβεν ἀποτίνειν ἠναγκάζετο, τότε ἃ μὴ συνέβαλεν ἤλπιζε πράξασθαι; Περὶ μὲν οὖν τούτων ἱκανὰ τὰ εἰρημένα.

Ἴσως δ' Εὐθύνους ἐρεῖ, ἃ καὶ πρότερον ἤδη, ὅτι οὐκ ἄν ποτ' ἀδικεῖν ἐπιχειρῶν, τὰ μὲν δύο μέρη τῆς παρακαταθήκης ἀπέδωκε, τὸ δὲ τρίτον μέρος ἀπεστέρησεν· ἀλλ', εἴτε ἀδικεῖν ἐπεθύμει, εἴτε δίκαιος ἐβούλετο εἶναι, περὶ ἁπάντων ἂν τὴν αὐτὴν γνώμην ἔσχεν.

Ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι πάντας ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι πάντες ἄνθρωποι, ὅταν περ ἀδικεῖν ἐπιχειρῶσιν, ἅμα καὶ τὴν ἀπολογίαν σκοποῦνται. Ὥστ' οὐκ ἄξιον θαυμάζειν, εἰ τούτων ἕνεκα τῶν λόγων οὕτως Εὐθύνους ἠδίκησεν. Ἔτι δ' ἔχοιμ' ἂν ἐπιδεῖξαι καὶ ἑτέρους, οἳ χρήματα λαβόντες, τὰ μὲν πλεῖς' ἀπέδοσαν, ὀλίγα δ' ἀπεστέρησαν· καὶ ἐν μικροῖς μὲν συμβολαίοις ἀδικήσαντας, ἐν μεγάλοις δὲ δικαίους γενομένους. Ὥστ' οὐ μόνος οὐδὲ πρῶτος Εὐθύνους τοιαῦτα πεποίηκεν. Ἐνθυμεῖσθαι δὲ χρή, εἰ ἀποδέξεσθε τῶν τὰ τοιαῦτα λεγόντων, ὅτι νόμον θήσετε ὡς χρὴ ἀδικεῖν. Ὥστε τοῦ λοιποῦ χρόνου

[l. 2.] Ἐξῆν αὐτῷ, sub. ἔχειν.
[l. 23.] Pro ὡς malim πῶς cum Battie.

rentur, jus ſuum non potuiſſet conſequi; ac tùm meliore conditione quàm alii eſſe ſtuderet, quum nec æquo jure eſſe ipſi liceret; & quandò ea quæ non acceperat ſolvere cogeretur, tunc ea ſe ſperaret impetraturum quæ non dediſſet? Ac de his quidem hæc dixiſſe ſufficiat.

Objectio.

Fortaſſis autem Euthynus, id quod jam antè dixit, repetet; ſe, ſi facere conſtituiſſet injuriam, nunquam duas depoſiti partes fuiſſe redditurum, & tertiam duntaxat retenturum; ſed ſeu juſtè, ſeu injuſtè, agere voluiſſet, eodem animo de totâ ſummâ futurum fuiſſe.

Reſponſio.

1°. Ego verò vos omnes ſcire arbitror, omnes homines, ſi quid injuſti moliantur, etiam defenſionem ſimul meditari. Quare non eſt mirandum, ſi Euthynus, ut iſta poſſit dicere, hoc modo juſtitiam violârit. Ad hæc, alios etiam poſſem oſtendere, qui, pecuniis acceptis, maximam partem reddiderunt, parvam retinuerunt, & in modicis negotiis fraudem adhibuere, in magnis juſtitiam ſunt ſecuti. Quare non ſolus neque primus Euthynus iſtud admiſit. Vobis porrò animadvertendum eſt, ſi eos qui talia dicunt comprobaveritis, vos legem laturos eſſe quomodo fraudare oporteat. In

τὰ μὲν ἀποδώσουσι, τὰ δ' ὑπολήψονται. Λυσιτελήσει γὰρ αὐτοῖς, εἰ μέλλουσιν, οἷς ἂν ἀποδῶσι τεκμηρίοις χρώμενοι, ὧν ἂν ἀποστερῶσι μὴ δώσειν δίκην.

Σκέψασθε δὲ καὶ ὡς ὑπὲρ Νικίου ῥᾴδιον εἰπεῖν ὅμοια τῇ Εὐθύνου ἀπολογίᾳ. Ὅτε γὰρ ἀπελάμβανε τὰ δύο τάλαντα, οὐδεὶς αὐτῷ παρεγένετο. Ὥστ' εἴπερ ἐβούλετο καὶ ἐδόκει αὐτῷ συκοφαντεῖν, δῆλον ὅτι οὐδ' ἂν ταῦτα ὡμολόγει κεκομίσθαι, ἀλλὰ περὶ ἁπάντων ἂν τῶν αὐτοὺς λόγους ἐποιεῖτο. Καὶ περὶ πλειόνων τε χρημάτων Εὐθύνους ἂν ἐκινδύνευε, καὶ ἅμα οὐκ ἂν εἶχεν οἷσπερ νυνὶ τεκμηρίοις χρῆσθαι.

Καὶ μὲν δὴ καὶ Νικίαν μὲν οὐδ' ἂν εἷς δύναιτο ἀποδεῖξαι, δι' ἥν ποτε αἰτίαν τίνα ἐνεκάλεσεν· Εὐθύνουν δὲ ῥᾴδιον γνῶναι, ὧν ἕνεκεν τοῦτον τὸν τρόπον ἠδίκησεν. Ὅτε γὰρ Νικίας ἦν ἐν ταῖς συμφοραῖς, πάντες οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ ἐπιτήδειοι ἀκηκοότες ἦσαν, ὅτι τὸ ἀργύριον ὃ ἦν αὐτῷ, τούτῳ κατέθετο. Ἐγίνωσκεν οὖν Εὐθύνους, ὅτι μὲν ἔκειτο τὰ χρήματα παρ' αὐτῷ πολλοὺς ᾐσθημένους, ὁπόσα δὲ οὐδένα πεπυσμένον. Ὥσθ' ἡγεῖτο ἀπὸ μὲν τοῦ ἀριθμοῦ ἀφαιρῶν, οὐ γνωσθήσεσθαι, πάντα

[l. 15.] Vulg. habet δι' ἥν τινα ποτὲ αἰτίαν ἐνεκάλεσεν, ego τίνα transposui. Τίνα ἐνεκάλεσεν, quædam

posterùm igitur partem reddent, partem retinebunt. Nam id ipsis utile erit, si pecuniâ redditâ quasi argumento abusi, pœnas non dabunt interceptæ.

2°. Verùm considerate quòd facile sit eadem dicere pro Nicia quæ pro se affert Euthynus. Quum enim recepit duo talenta, nemo illi adfuit. Quapropter si ei libitum fuisset calumniari, satis apparet se neque hæc se recepisse confessurum, sed de universis eadem verba facturum. Sic & de majore pecuniâ Euthynus in discrimen veniret, & iis argumentis quibus utitur, non posset uti.

Jam verò nemo queat ostendere cur Nicias quædam tantùm repetierit; sed intellectu facile est cur Euthynus hoc modo injurius fuerit. Nam quandò Nicias in malis esset, omnes cognati & familiares ejus audierant eum quidquid argenti habuerat apud istum deposuisse. Intelligebat igitur Euthynus scire multos esse apud se pecuniam; quantùm verò, id audivisse neminem. Quare existimabat, si quid de summâ subtraxisset, clàm fore; sin totum

duntaxat (i. e. unum duntaxat talentum) in judicio repetiit.

δι' ἀποστερῶν καταφανὴς γενήσεσθαι. Ἐβούλετο οὖν ἱκανὰ λαβὼν, ἀπολογίαν ὑπολείπεσθαι μᾶλλον, ἢ μηδὲν ἀποδοὺς, μηδ' ἐρωτηθῆναι δύνασθαι.

ΤΈΛΟΣ.

retineret, deprehensum iri. Maluit igitur, parte duntaxat surreptâ, defensionem sibi relinqui, quàm ne inficiari quidem posse, si nihil omninò reddidisset.

FINIS.

INDEX GRÆCUS.

A

B

Γ

Δ

Ἐργάζεσθαι

Z

H

Λ

M

N

Ξ

O

Π

Ρ

Σ

T

INDEX

INDEX HISTORICUS.

A

D

E

J

L

M

N

O

P

R

S

INDEX GEOGRAPHICUS.

A

B

C

Sicilia

Finis indicum.

VARIANTES LECTIONES

AD OPERA ISOCRATIS.

Omisi dicere, in præfatione totius operis, de variantibus lectionibus quas rejeci ad calcem hujus tertii voluminis. Lectiones quas extuli è variis codicibus tùm impressis tùm manuscriptis, præter eas quas adhibui in notis, non omnes prorsùs nullo discrimine congessi, sed eas elegi, prudens, vel quæ sensum aliquem præ se ferunt, vel quæ ad lectionem veram & genuinam possint deducere. Nam quoties textus vulgatus peccat & impeditur, tunc lectiones omnes variantes, quantumvis horridas, exscribere non dedignatus sum. Eas item quæ in Aldo occurrunt, cunctas indiscriminatim protuli, ut indè nimirùm, quod jam dixi in præfatione prædictâ, editorum qui huic successerunt labor, & progressus artis emendavi textus adulteratos, innotesceret. Hunc igitur novum editionis meæ laborem, benevole lector, favens & benignus accipe.

VARIANTES LECTIONES

PRIMI VOLUMINIS.

Ad orationem ad Demonicum.

PAG. 4, lin. 2, εὑρήσομεν, codex V εὑρίσομεν.
11, ἀπέςαλκα, cod. T ἀπέςειλα.
13, φιλίας, codd. R, V, εὐνοίας.
P. 6, lin. 10, κράτιςον, cod. R κάλλιςον.
15, μόνον abest à cod. S.
P. 8, lin. 13, πλείω, cod. R πλέον.
Ibid. ἔβλαψε, cod. S ἐλυμήνατο.
15, ἐπεσκότησεν, cod. A ἐσκότισεν, codd. E, K, R, S, U, V, ἐπεσκότισεν.
16, ἐν delent codd. R, S, U, V.
19, καθιςῶσα, cod. S, καθιςᾶσα.

P. 10, lin. 2, ἐπέβαλεν, codd. R, T, U, ἐπέβαλλεν.
6, codd. R, T, U, addunt τοι post ἐμοῦ.
9, ὑπέμενεν, cod. S ὑφίστατο.
9 & 10, παρακαίρως, cod. S ἀκαίρως, codd. T, V, παρακαιρὸν, cod. U παρὰ καιρόν.
14, codd. T, U, habent ἐθαύμαζε πάντας τούς.

P. 12, lin. 1, πρὸς ὃ, cod. S. πρὸς ὅν.
16, cod. U non habet ἅπασιν.

P. 14, lin. 5, ἐπιτυγχάνοις, cod. S. ἐπιτύχοις.
Ibid. λήγοις, cod. A λήγεις.
12, σαυτὸν, codd. A & S ἑαυτόν.

P. 16, lin. 11 & 12, ταῦτα, cod. R τοιαῦτα.
15, cod. S ταῦτα διαφυλάττε.

P. 18, lin. 17, ἴση, abest à cod. R.
23, δύναιο, cod. S δύνῃ.

P. 20, lin. 1, δοκεῖ, cod. A ἡγεῖσθαι.
2, ἂν κέρδη, abest ἂν à codd. A, E, R, H, I.
4 & 5, codd. K, N, P, habent τῇ δὲ ὀργῇ παραπλησίως ἔχῃς, pro ἔχῃς cod. S habet ἔχεις.
11, λυπηροὺς, cod. S πονηρούς.

P. 22, lin. 2, codd. S, T, U, V, ἐκ μεγάλων κινδύνων.
3, θεῶν, codd. T, U, V, θεῶν.
Ibid. ὀμόσῃς, cod. U ὀμώσῃς, cod S ὀμόσεις.
Ibid. εὐορκεῖν μέλλῃς, cod. R μέλλῃς εὐορκεῖν.
21, δοκιμάζομεν, codd. R & S βασανίζομεν.
22 & 23, διαγινώσκομεν abest à cod. R, & pro διαγινώσκομεν cod. T habet ἐπιγινώσκομεν.

P. 24, lin. 1, οὕτω δ' ἂν ἄριστα, cod. S οὕτως ἄριστα,

codd. T, U, V, habent ὕτω δ' sine ἄν.

4, post ὁμοίως adjiciunt δὲ codd. E, R, U.

Ibid. codd. T & V addunt τι post ἐχθρῶν.

21, τὸν πλοῦτον, cod. A τῶν πλούτων.

P. 26, lin. 6, post ἑκτίσαι cod. S addit δύνασθαι.

10, βελτίω, cod. S βέλτιστα.

11, ὀνειδίσῃς, cod. T ὀνείδισον.

14 & 15, cod. R κακοὺς δ' εὖ ποιῶν ὅμοια πήσῃ.

P. 28, lin. 3, πιστεύοντας, codd. S, T, U, πιστεύσαντας.

11, ὁμιλητικὸς, codd. S & U ὁμιλιτικός.

12, πρὸς πάντα, codd. R & S πρὸς πάντας, cod. V πρὸς τοὺς πάντας.

16 & 17, περὶ τὰ γελοῖα; cod. T περὶ τὰ γελοῖα, cod. S non habet περί.

19 & 20, μηδὲ χαρίεντας ἀχαρίστοις χαριζόμενος.

20, πάσχουσιν, codd. T, U, ποιοῦσιν.

P. 30, lin. 16, cod. R, ὃν τοῖς λόγοις ἐλύπησε, (nempè, ἡ ἀπαιδευσία) τούτῳ τοῖς ἔργοις τὴν τιμωρίαν ἔδωκεν.

18, βούλῃ, codd. S, T, V, βούλει.

19, post αὐτῶν codd. R & S addunt πρότερον.

24, πλείστην, codd. A, R, S, πλεῖστην.

P. 32, lin. 4, αὐτῶν abest, à cod. R.

8, γνώμην, cod. S γνῶσιν.

10 & 11, συμβουλεύεσθαι, cod. U βουλεύεσθαι, cod. S συμβούλῳ χρῆσθαι.

11, πρῶτον, codd. T & U πρότερον.

12 & 13, περὶ τῶν ἰδίων, cod. S περὶ τῶν οἰκείων.

P. 34, lin. 3, πλήθου μὴ καὶ abest καὶ à codd. S, T, U.

10 & 11, ἁμάρτοι, codd. S, T, U, διαμάρτῃ.

19, post δόξης cod. S habet γ' ἄν.

P. 36, lin. 6 & 7, codd. R & S, ἐλπίσι χρησταῖς ὑπερέχουσι.

8, περὶ τὸν βίον, cod. U περὶ βίου, cod. V non habet περί.

11 & 12, cod. S Τῷ μὲν σώματι εἶναι φιλόπονος, τῇ δὲ ψυχῇ φιλόσοφος.

P. 38, lin. 16, ἡ φύσις ἀπένειμε, hæc desunt in cod. A.

P. 40, lin. 6, ἣν ἔχων, cod. S ἧς ἔχων.

7 & 8, εὑρήσομεν, cod. V εὑρίσομεν.

13, φιλοπονίᾳ, cod. A φιλοσοφίᾳ.

P. 42, lin. 21, ἐνεχείρησεν, cod. U ἐνεχείρησεν.

P. 44, lin. 4, ἀνθρώπων, cod. V ἀνδρῶν.

10, χρὴ, cod. S δεῖ.

16, ἀφ' ἑκάστου, codd. U & V ἀφ' ἑκάστων.

Ibid. τὰ χρήσιμα, cod. S τὰ βέλτιστα.

21, ἐπιχειρήσειν, cod. S κρατήσειν.

Ad orationem ad Nicoclem.

P. 54, lin. 1, Νικόκλεις, cod. S Νικόκλεες.

P. 56, lin. 5 & 6, ταῖς ἀλλήλων ἁμαρτίαις, hæc desunt in codd. R & S.

P. 58, lin. 9, ὁ τῶν, cod. S ὁ πάντων τῶν.

P. 60, lin. 6, ὑποδειχθέντα, cod. R ἐπιδειχθέντα.

8, τόγε, cod. G habet τοῦτο inter lineam.

18, cod. S ἐὰν γὰρ ἐν κεφαλαίοις περιλάβωμεν ὅλην τὴν δύναμιν τοῦ πράγματος, καλῶς ἐνταῦθα. . . .

19, παραλάβωμεν, cod. G συμπεριλάβωμεν.

P. 62, lin. 6 & 7, cod. R, μὴ ῥαθυμεῖν, μηδ' ἀμελεῖν, ἀλλὰ σκοπεῖν ὅπως φρονιμώτεροι διακείσονται.

13, οὐθὲν, cod. R οὐδέν.

14, ὑπὲρ ὧν, cod. R περὶ ὧν.

16 & 17, προέχεις, διοίσεις, cod. R προέχῃς, διοίσῃς.

P. 64, lin. 4, cod. R, ἄλλως τε καὶ τῆς π. κ. τ. ε. δ. τ. ἡμετέραν φύσιν εὐεργετεῖν. Cod. V & Aldus habent quoque ἄλλος τε καί.

8, τῶν ἄλλων, cod. G τοὺς ἄλλους, cod. R τῶν ἁπάντων.

15, βασιλεύσοντα, cod. G διοικήσαντα cod. R βουλεύσοντα.

P. 66, lin. 6, αὐτοῖς abest à cod. V.

P. 68, lin. 6, ἀμφισβητῶσι, cod. R ἀμφισβητοῦσι.

9, ἀμεταχινήτως, cod. R ἀκινήτως.

11, κειμένους, cod. G habet inter lineam πρέπει ἀμεταχινήτως ἔχειν.

15, ἐπιτηδευμάτων, codd. H, I, ἐπιταγμάτων.

P. 70, lin. 1, εἶναι abest à cod. R.

6 & 7, cod. R, τίμα ταῖς μὲν ἀρχαῖς τῶν φίλων τοὺς οἰκειοτάτους, ταῖς δὲ ἀληθείαις αὐταῖς τοὺς εὐνουστάτους. Pro τῶν τιμῶν cod. V habet τῶν φίλων.

13, 14 & 15 cod. R, κήδου τῶν πολιτικῶν οἴκων ἢ τῶν οἴκων ἰδίων (pro ἢ meliùs ὡς vel μᾶλλον ἢ), καὶ νόμιζε τοὺς δαπανῶντας ἀπὸ τῶν ἰδίων τῶν σῶν ἀναλίσκειν, καὶ τοὺς ἐργαζομένους πλείω ποιεῖν τὰ σά. Pro ἰδιωτῶν cod. V habet ἰδίων, & pro καὶ τοὺς ἐργαζομένους idem cod. legit τοὺς δι' ἐργαζομένους. Codd. H, I, τοὺς δαπανωμένους ἀπὸ τῶν ἰδίων τῶν σῶν ἀναλίσκειν.

16 & 17, cod. R, ἐστιν οἰκεία τῶν καλῶς βασιλευόντων.

18, 19 & 20, cod. R, οὕτω φαίνου προτιμῶν

τὴν ἀλήθειαν, ὥστ' εἶναι πιστοτέρους τοὺς σοὺς λόγους μᾶλλον ἢ τούς. . . .

P. 72, lin. 11, καιρὸς ᾖ, cod. G habet inter lineam ὀργισθῆναι.

22, cod. R, πρὸς τὰς ἄλλας τῶν πόλεων.

P. 74, lin. 11, εὐδαιμονήσειν, cod. R εὐδαιμονίσειν.

P. 76, lin. 3, post χρωμένοις codd. R & V addunt τῶν.

P. 78, lin. 2, cod. S ἀλλ' ἴσο μεγαφρονῶν ἐπ' ἀρετῇ ἧς. . . .

7, θαυμάζωσιν, cod. R θαυμάζουσιν.

11, post δὲ cod. S addit αὐ.

20 & 21, cod. S τῇ δόξῃ, ἡ δόξα.

22, post φαύλοις idem cod. addit ἐνίοτε.

P. 80, lin. 1, ταῖς ἐσθῆσι, codd. R, S, ἐν ταῖς ἐσθῆσι.

10 & 11, τυγχάνειν, cod. R ἐπιτυγχάνειν.

18, ἐπὶ πολὺ, codd. R & S ἐπιτοπολύ.

P. 82, lin. 3, δείξει, cod. V διδάξει.

21, ποιήσεις, cod. R ποιήσῃς.

P. 84, lin. 7, τὰς πράξεις, cod. S καὶ τὰς πράξεις.

19, τὰς εὐτυχίας, cod. R. τὰς δυστυχίας.

P. 86, lin. 7, cod. S ἀλλὰ χρὴ ἡγεῖσθαι.

Ibid. τοῦτον, cod. G habet inter lineam λόγον.

P. 88, lin. 11, εὑρήσομεν, cod. V εὑρίσομεν.

P. 90, lin. 2, τινος abest à codd. R & S.

5 & 6, εὐχομένους, codd. G, H, K, R, S, V, habent εὐαχουμένους.

14, Ὁμήρου, cod. S τοῦ Ὁμήρου.

20, Med. habet quoque ἀκουστοὺς.

P. 92, lin. 2, ἀφικτέον, cod. S ἀφεκτέον.

8 & 9, ἀνακρίνειν, codd. G, H, R, S, V, habent κρίνειν simpliciter.

11 & 12, codd R, S, οἱ περὶ φιλοσοφίαν ὄντες.

14 & 15, τοὺς αὐτοῖς, codd. R, S, τοὺς

αὐτῇ (nempè φιλοσοφίᾳ) πλησιάζοντας.

16, 17 & 18, cod. R ἐξ ἑκάστου τούτων φαίνεσθαι δυνάμενον βουλεύεσθαι . . . . cod. V habet quoque βουλεύεσθαι. Cod. S legit γενέσθαι. Χρὴ τοίνυν τὸν δυνάμενον βουλεύεσθαι ἀφέμενον.

21 & 22, codd. R & S, συμβουλεύοντας. Δεῖ δὲ τοὺς μὴ καθόλου. . . . Cod. V habet τοὺς καὶ καθόλου τῶν.

22, πραγμάτων, cod. G habet inter lineam περί.

P. 94, lin. 12, ἀρχόμενος, cod. S ἀρχόμενος τοῦ λόγου.

15 & 16, cod. V, ὡς ἐὰν χρήσῃ καὶ σφόδρα, καὶ μηδεμίαν.

17 & 18, cod. V, ἀλλὰ καὶ πλείονος ἀξίας αὐτὰς ποιήσεις. Med. καὶ πλείονος ἀξίας ποιήσεις.

Ad orationem inscriptam NICOCLES.

P. 102, lin. 2, δι' ὧν, cod. R μεθ' ὧν.

3, idem cod. ἀλλὰ καταγορήτεον τῶν ἀνθ. . .

8, διὰ τοὺς ἐξαπατῶντας, cod. R διὰ τοὺς ἐξαμαρτανόντας.

15 & 16, cod. R, διὰ τοὺς ἀποκτείνοντας οὓς οὐ δεῖ, τὴν ἀνδρίαν. . . .

P. 104, lin. 3 & 4, cod. R πάντων τῶν ἐνόντων ἐν τῇ τῶν ἀνθρώπων ζωῇ καὶ φύσει.

12, ᾠκίσαμεν, Ald. ᾠκήσαμεν.

P. 106, lin. 2, καὶ περὶ τῶν ἰδίων hæc desunt in cod. R. Pro ἰδίων cod. V & Ald. habent ἄλλων.

14, ἤδη abest à cod. R.

P. 108, lin. 4 & 5, cod. R, τὸν μὲν οὖν ἕτερον, ὡς χρὴ τυραννεῖν, τοῦ Ἰσοκράτους ἠκούσατε, τὸν δὲ ἐχόμενον ἐκεῖνα ἃ δεῖ. . . .

9, διαμαρτάνοιτε, cod. R διαμάρτοιτε.

11, idem cod. μηδὲν γίγνοιτο τούτων.

21, idem cod. ἀλλ' ὅτι βελτίστη τῶν πολιτειῶν.

P. 110, lin. 5 & 6, idem cod. προαποδειχθέντων, τίς ἐκ αὐτὸς αὐτοῦ....

12 & 13, idem cod. δικαιότατον δὲ, τὸ διορίσασθαι περὶ τούτων.

18, μηδὲν ἕτερος, Med. μηδ' ἕτερος.

21, cod. R, δεύτερα τοῖς μετ' ἐκεῖνον, τρίτω ἢ καὶ τετάρτω καὶ τοῖς....

P. 112, lin. 6, ἂν εὔξαιτο, idem cod. ἂν δέξαιτο.

12 & 13, idem cod. μᾶλλον ἢ καὶ παντοδαπαῖς διανοίαις ζητοῦν.

14 & 15, καὶ δικαιοτέρα, hæc voces absunt à codd. H, I.

17 & 18, cod. R, μοναρχίαι πρὸς τὸ βουλεύεσθαι καὶ πρᾶξαι.

P. 114, lin. 5, idem cod. εἰ καὶ τὴν φύσιν καταδεεστέραν ἔχουσιν.

15 & 16, idem cod. ἔπειτα, οἱ μὲν ὑστερίζουσι τῶν πραγμάτων, ὅτι τὸν πλεῖστον μὲν χρόνον....

26, τοὺς ἐφ' ἑαυτῶν, apud Aldum & alios codices legitur τοὺς ἐφ' ἑαυτοῖς.

P. 116, lin. 1, λαμβάνουσιν, cod. R λάβωσιν.

3 & 4, idem cod. ὡς ἅπαντα τὸν χρόνον ἔχουσι καὶ πὰς εὐνοίας. Τὸ δὲ μέγιστον ὅτι τοῖς κοινοῖς....

12 & 13, idem cod. τοῖς κατὰ τὴν ἡμέραν ἑκάστην γινομένοις.

16, χρῆσθαι, idem cod. χρήσασθαι.

P. 118, lin. 18, τυραννούμενοι, idem cod. τυραννευόμενοι.

P. 122, lin. 5, idem cod. ἢ τηλικαύτης ἀρχῆς ἀξιωθεῖεν.
11 & 12, idem τὰς μὲν μὴ μεταχούσας τούτων.
P. 124, lin. 18, ἀναβάλλεσθαι, idem ἀναβάλεσθαι.
P. 126, lin. 7, idem τί δεῖ καθ' ἓν ἕκαστον.
13, μέγα φρονοῦντας, idem μεγαλοφρονοῦντας.
P. 132, lin. 6, ἀνδρίας, editio Basileensis & Battie ἀνδρείας.
14, καὶ μέγισται deest in cod. R.
P. 134, lin. 14, idem cod. καὶ τοῦτ' ἑτέροις.
P. 138, lin. 21 & 22, idem ἀλλὰ κἂν τὸ σῶμα.
24 & 25, βουλώσεσθε, idem βουλεύσησθε.
P. 140, lin. 22, ἑταιρείας, edit. Baf. ἑταιρίας.
P. 142, lin. 17, αὐτοῖς, codd. H, I, ἑαυτοῖς.
23 & 24, cod. R καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπ' ἐμοῦ.
P. 144, lin. 4 & 5, idem καὶ περὶ τὴν παίδευσιν τὴν τοιαύτην ἐθίζετε.
P. 146, lin. 13, κατηγοροῦντι, idem κατηγορεῖτε.

Ad Panegyricum.

P. 164, lin. 26, ὥστε τοὺς, cod. X, Ald. & Med. ὥστε οὐ τοὺς.
19, ὡς Ald. & Med. ὥσπερ.
P. 168, lin. 4, codd. H, I, Ald. & Med. ὑμῖν μὴ πάσχειν.
P. 170, lin. 21, κοινῇ, cod. H καὶ νῦν.
P. 172, lin. 12, πρώτους, Ald. πρώτως.
15, πορρωτέρω, cod. H πρότερον.
P. 174, lin. 11, πατρίων, Ald. & Med. πατρῴων.
P. 182, lin. 12, ὑφ' ἡμῶν, Ald. ἀφ' ἡμῶν.
P. 188, lin. 15, κέκτηνται, Ald. κέκτηνται.
P. 192, lin. 7, ἀλλήλων deest in cod. X & in Med.
8, ἀνδρίας, edit. Baf. & Battie ἀνδρείας.
P. 198, lin. 4, ἐκ δὴ, Med. ἐκ δεῖ.

9, παραλιπόντες, Med. παραλιπών.

P. 202, lin. 11, καὶ τάς, edit. Baf. & Battie recidunt τάς.

P. 208, lin. 1, ὑπολειφθεῖσαι, Med. ὑπολειφθῆναι.

18, ἑκατέρων, edit. Baf. & Med. ἑκατέρῳ, ficut habebat & vulgata.

P. 210, lin. 8, ταύταιν, Ald. & Med. ταύτην.

P. 212, lin. 4, Ald. & cod. X δυναστευόντων ἑκατέρᾳ, Med. δυναστευσάντων ἑκατέρᾳ.

7, ἐπ' ἀρετὴν, Ald. & Med. ἐπ' ἀρετῇ.

P. 220, lin. 9, Med. non habet ἄν.

P. 224, lin. 19 & 20, καὶ τὰ κατὰ τὴν πόλιν διοικήσαντες, hæc defunt in cod. X & apud Aldum ficut deerant in vulg.

21, πολλῶν καὶ καλῶν, edit. Baf. & Battie non habent καί.

P. 228, lin. 24, ἐπειδὴ γάρ, abeft γάρ à cod. X & ab Aldo & Med.

P. 230, lin. 3, τῶν ναυμαχούντων, edit. Baf. & Battie non habent τῶν.

P. 232, lin. 9, αὐτῆς cod. X, Ald. & Med. αὐτοῖς.

P. 240, lin. 2, ἡγοῦντο, cod. X, Ald. & Med. ἡγοῦντο.

7, καὶ ταῖς, edit. Baf. & Battie κἂν ταῖς.

P. 246, lin. 14, ὅς, cod. X Ald. & Med. οὕς.

P. 250, lin. 2, τὴν δὲ, cod. X, Ald. & Med. καὶ τήν.

P. 256, lin. 17, εἰ γάρ, Ald. εἰς γάρ.

18, ἁπάντων deeft in Ald.

P. 260, lin. 10, Κνίδον, Ald. & Med. Ῥόδον.

14, Κόνωνος, codd. H, I, Ald. & Med. Κίμωνος.

P. 262, lin. 11, Θίμβρων, cod. X, Ald. & Med. Θίβρων.

P. 264, lin. 6, προδεδομένας, Med. προδιδομένους.

P. 266, lin. 1, αὐτοῦ, Ald. & Med. αὐτῶν.

18, ἄμεινον, Ald. & Med. ἀμείνων.

23, ὡσανεὶ, cod. X, ὡς ἂν.
24, Med. μάλιστα οἱ τάς.
P. 268, lin. 12, πρὸς δὲ τοὺς, edit. Baſ. & Battie non habent τούς.
P. 270, lin. 2, ἐπὶ θάνατον, edit. Baſ. & Battie ἐπὶ θανάτῳ.
P. 276, lin. 8, ſervavi διατελεῖν quam vocem dant Aldus & Stephanus, ſed nollem factum; nam hæc vox minimè græca eſt. Debueram legere διατιθεῖν juxtà quod legunt codd. H, I, N, edit. Baſ. & Battie. Cod. K habet διατιθῶσιν.
P. 278, lin. 23, πλείω, Ald. & Med. πλεῖον.
P. 280, lin. 18, τὰ δὲ, Ald. omiſit δέ.
P. 282, lin. 2, τούς γε, Ald. τούς τε.
15 & 16, ἐπιβουλὰς, edit. Baſ. & Battie ἐπιβολάς.
24, τοὺς αὐτοὺς, cod. X, Ald. & Med. non habent τούς.
P. 284, lin. 7, Ald. Med. & edit. Baſ. ὡς μόνον δή᾽ ἄν.
P. 288, lin. 9, non habent κειμένης, edit. Baſ. & Battie.

Ad orationem ad Philippum.

P. 308, lin. 16 & 17, οὔτοι μὲν, Med. non habet μέν.
10 & 11, διαλύσεσθαι, βουλεύσεσθαι, Med. διαλύσασθαι, βουλεύσασθαι.
P. 312, lin. 12, ἢ καὶ, cod. X & Ald. ἢ οὐ.
17, ὑμῖν, edit. Baſ. & Battie ἡμῖν.
P. 316, lin. 21, οὐ τὰ, abeſt τὰ à cod. X & Aldo.
P. 318, lin. 15, ἰδία, edit. Baſ. & Battie ἰδίαν.
P. 320, lin. 20, μετὰ τοὺς, abeſt τοὺς ab edit. Baſ. & Battie.
P. 326, lin. 6, δοκεῖ, edit. Baſ. & Battie δοκοίη.
21, ἐξετάσῃς, edit. Baſ. & Battie ἐξετάζῃς.

P. 336, διοικίσαι, codd. H, I, X, & Ald. διοικῆσαι.

P. 338, lin. 8, τὸ τοῦ, edit. Baſ. & Battie non habent τοῦ.

P. 352, lin. 9, ἑλεῖν, cod. X & Ald. ἔχειν.

25, ἔχῃ, cod. H, I, ἔχει.

26, πυνθάνωνται, codd. H, I, πυνθάνονται.

P. 354, lin. 1 & 2, εὔχωνται, διδῶσι, codd. H, I, εὔχονται, διδῶασι.

3 & 4, ἐφ' οἷς, cod. X & Ald. non habent ἐφ'.

22, ἴδιον, codd. H, I, X, & Ald. ἡδίω.

P. 356, lin. 2 & 3, codd. H, I, X, & Ald. legunt Φωκέας ἔργῳ διοικήσῃς, ὑπὸ σαυτοῦ δὲ ποιεῖσθαι. . . .

P. 360, lin. 8, codd. H, I, X, & Ald. habent χαλεπὸν εἰπεῖν τυχεῖν.

24, ἀμφισβητῶν, Ald. ἀμφισβητῶ.

P. 370, lin. 6, ἀπειχόμεν, edit. Baſ. & Battie ἀπειχοίμην.

P. 372, lin. 3, ἢ εἰς τὸν, cod. H, I, X, & Ald. habent ἢ τὸν ſine εἰς.

P. 374, lin. 1, πόλεων abeſt à cod. X & Ald.

13, codd. H, I, ὥστε συναγαγὼν δύναμιν.

24, καὶ μὴν Ἰδριέα, codd. H, I, X, Ald. & Med. καὶ μηνιδρέα.

P. 376, lin. 26, βουλομένῳ deeſt in cod. X & Ald.

P. 378, lin. 1, τούτων non habent edit. Baſ. & Battie.

17, αὐτὸν, codd. H, I, X & Ald. αὐτῶν.

P. 380, lin. 2, ἀνδρίαν, edit. Baſ. & Battie ἀνδρείαν.

6, μνείαν, cod. X μνήμην.

P. 384, lin. 15, τοῦ γὰρ μηδὲν, codd. H, I, τὸ γὰρ μηδέ.

P. 390, lin. 21, πεφρόνηκεν, cod. I πεφρόνηκεν, cod. H παραπεφρόνηκεν.

P. 392, lin. 15, προσήκει, codd. H, I, edit. Baſ. & Battie προσήκειν.

P. 394, lin. 6, ἀπὸ, cod. X & Ald. ὑπό.
23, ὑπὸ σοῦ, Ald. ὑπὲρ σοῦ.
P. 396, lin. 7, ὡς τὴν, abest τὴν ab edit. Baf. & Battie.
P. 398, lin. 22, ἀνδρίαν, edit. Baf. & Battie ἀνδρείαν.
24, σὺ μὲν, Ald. σὺ καί.
P. 400, lin. 8, σέ γε, codd. H, I, X, & Ald. σέ τι.
P. 402, lin. 11, τὸ μὲν, cod. X & Ald. τὸ νῦν μέν.
P. 404, lin. 6, καὶ τοὺς, codd. H, I, καίτοι τούς.
P. 408, lin. 13, ἐπιθυμήσῃς, codd. H, I, ἐπιθυμήσεις.

Ad Epistolas Isocratis.

P. 414, lin. 5, οὐδ᾽ ὅτι, Ald. οὐχ ὅτι.
P. 418, lin. 5, cod. Q & Ald. habent, cæteris vocibus omissis, πράττειν πράττουσιν.
P. 420, lin. 5, ἐδόκεις, Ald. ἐδόκει.
6 & 7, Ald. πράττειν, ἴσως γ᾽ ἂν νῦν.
P. 422, lin. 14, τοιούτους, Ald. τοσούτους.
P. 424, lin. 4, συμπεισούσης, Ald. συμπεριπατούσης.
P. 430, lin. 2 & 3, ἀπαγγέλλοντας, Ald. ἐπαγγέλλοντας.
9, καὶ μὴ γινώσκεις, cod. Q καὶ μὴ γινώσκῃς.
16, ἀτυχεῖν, Ald. τυχεῖν.
P. 432, lin. 5 & 6, Ald. ὑπὸ σοῦ συνόντες ῥᾷον ἂν καλάχοις ὡς εἰ. Cod. Q. non habet οὕτως.
11, προσκλήσῃ, Ald. προκλήσῃ.
15 & 16, τὴν δὲ πόλιν, abest πόλιν à cod. Q.
17, ἢ καὶ πόλιν, deest πόλιν in Aldo.
P. 434, lin. 9, εἰθισμένος, Ald. εἰθισμένοις.
10, οὔτ᾽ αὖ, suprà αὖ cod. Q habet εὖ.
11, εὖ desideratur in cod. Q & in Aldo.
P. 440, lin. 15, ποίησῃς, cod. Q ποιήσεις.
18, αὐτῷ, cod. Q ἐπί.
P. 444, lin. 25, ὡς ὤν, cod. Q & Ald. ὅσον.
P. 446, lin. 16, κατὰ τὴν, deest κατὰ in cod. Q & Aldo.

P. 448, lin. 4, αὐτὸν, Ald. αὐτῶν.
12, ἔδοξε deest in cod. Q & in Aldo.
16, λυσιτελέστατον, Ald. λυσιτελές.
P 450, lin. 19, ὑμᾶς, Ald. ἡμᾶς.
P. 452, lin. 3, πρὸς ὑμᾶς, Ald. περὶ ὑμᾶς.
P. 454, lin. 5, παραφρονεῖν, Ald. μεταφρονεῖν.
16, ὥσπερ, Ald. ὥσπερ.
P. 466, lin. 4, τῇ ψυχῇ, Ald. τῆς ψυχῆς.
11 & 12, cod. Q. ἀξιοίη δ' ἂν ἤδη με συμβουλεύειν. Desunt quoque in Aldo σαφῶς διορισάμενον.
15, 16, 17 & 18, Ald. τυραννίδων καὶ τὰς τιμὰς καὶ περὶ τούτων .... in cod. Q ab ἥδιους usque ad δουλευόντων inclusivè cuncta desunt.
P. 468, lin. 13, Ald. ποιοίην, καὶ πανταπασιν.
P. 472, lin. 8, παρὰ, Ald. περί.
15, εὐηργεσίας, cod. Q ἐργασίας.
P. 476, lin. 12, τὰς τιμὰς desunt in Aldo.
P. 478, lin. 6, φανερὸν, Ald. φανερός.
7, καὶ δι' ἡμᾶς desunt in Aldo.
16, τὴν δύναμιν, Ald. non habet τήν.
24, ὡς ἡμᾶς, cod. Q ὡς ἡμᾶς.
P. 480, lin. 5, τοῦτον, Ald. τούτων.
P. 484, lin. 2, ἐπὶ τῷ τῶν καλῶν, Ald. περί γε τῶν καλῶν, cod. Q περί τε τῶν καλῶν.
4, εὐδοκιμοῦντας, Ald. εὐδαιμονοῦντας.
5, τῆς φύσεως, cod. Q, edit. Bas. & Battie τῆς αὐτῆς φύσεως.
P. 486, lin. 1, Ald. non habet δικαίως.
1 & 2, edit. Bas. & Battie habent δικαίως ἂν τυγχάνειν.
8 & 9, συναγωνιστῆς, Ald. ἀγωνιστής.
P. 488, lin. 1, σκέψασθε, Ald. σκέψεσθε, cod. Q σκέψεσθαι.

13, ἡμῶν, Ald. ὑμῶν.

P. 490, lin. 4, ῥάδιος, cod. L ῥαδίως, ad marginem ῥᾴδιος.

P. 492, lin. 16, μόνοις, cod. L μόνως.

22, cod. Q τὴν ἀνδρίαν τῆς πόλεως.

P. 493, lin. 17, κἀκεῖνο, cod. L κἀκεῖνα.

18, ῥᾷον, cod. Q ῥᾴδιον.

P. 496, lin. 17, ἥς οὐδὲς, cod. Q καὶ οὐδείς.

18, παραλέλειπται, cod. L παραλέλειπτε.

P. 498, lin. 13 & 14, codd. L & Q καταισχυνόντες, τὰς δὲ ἄλλως περὶ τοῖς.

19, codd. L & Q πολλῶν ἤδη χρόνων.

P. 500, lin. 22, δύνασθαι abest à codd. L & Q.

P. 502, lin. 10, μέλειν, cod. L μέλλειν.

P. 504, lin. 1, προσήκειν, cod. Q προσήκει.

4, ἄλλως, deest in cod. Q.

5, αὐτοὺς ἐκ ἁπάντων, cod. L αὐτοῖς ἐξ αὐτῶν. Pro ἐξ ἁπάντων cod. Q habet ἐξ αὐτῶν.

9, ἀνθ' ἡμῶν, cod. L ἐξ ἡμῶν. Deest ἀνθ' in cod. Q.

P. 506, lin. 2, ὅπως τοὺς, cod. Q ὅπως τε τούς.

P. 508, lin. 4 & 5, τὴν φύσιν, deest τὴν in Aldo.

VARIANTES LECTIONES

SECUNDI VOLUMINIS.

Ad orationem inscriptam Ἀρχίδαμος.

PAG. 12, lin. 8 & 9, Battie πολλὴν ἂν ἡσυχίαν ἦγον.

P. 18, lin. 6, ἔχειν, codd. H, I, X, ἴσχειν.

23, edit. Bas. & Battie ταύτην.

P. 20

P. 20, lin. 6, ἡμᾶς, edit. Baſ. & Battie ὑμᾶς.

P. 24, lin. 21 & 22, codd. H & I, πρὸς τοὺς γονεῖς τοὺς ἡμετέρους.

P. 30, lin. 12, ὡς deeſt in cod. X, edit. Baſ. & Aldo.

P. 34, lin. 8, τούτῳ, codd. H, I, τοῦτο.

P. 36, lin. 11, ἡμᾶς, edit. Baſ. & Battie ὑμᾶς.

P. 38, lin. 3, κατακεκλεισμένων, edit. Baſ. & Battie κεκλεισμένων ſimplex.

17, cod. X, τοῦ μὲν Εὐρυσθέως εἰς τὴν χώραν αὐτῶν εἰσβάλλοντος.

P. 46, lin. 1, καθίσαμεν, edit. Baſ. & Battie κατέστημεν.

10, ἡμᾶς, edit. Baſ. & Battie ὑμᾶς.

20 & 21, Παιδάρετος, codd. H, I, K, N, X, τοιοῦτος, Ald. Πεδάρετος.

P. 48, lin. 22, τίνα, cod. X & edit. Baſ. τίνας.

22, & pag. 50, l. 1, cod. K περὶ τούτων τίνας παρισταμένων. Καὶ ποιήσασθαι μνείαν.

P. 50, lin. 17, διεξελθεῖν, edit. Baſ. & Battie διελθεῖν.

P. 52, lin. 16, cod. X καὶ τοῖς ἐπιτηδευομένοις καὶ τοῖς γενομένοις ἐμμένοντες.

P. 54, lin. 2, ὑπολαμβάνω abeſt à codd. H, I, & Aldo.

P. 56, lin. 18 & 19, cod. X εὐδαιμονέστατοι ἦσαν τῶν Ἑλλήνων.

P. 60, lin. 5, πολεμήσωμεν, Ald. πολεμήσομεν.

19, ἢ delent edit. Baſ. & Battie. Volſius velit ὧν τίνες recidendo ἔνιοι, vel ὧν ἕτεροι τίνες.

24, καὶ Ἰταλίαν deſunt in cod. X & Aldo.

P. 62, lin. 1, εἰς τὴν, edit. Baſ. & Battie non habent τήν.

P. 70, lin. 5, Battie legit τὴν μὲν πόλιν ἐπανορθώσομεν.

P. 72, lin. 2, edit. Baſ. & Battie recidunt ἡμῖν.

22, poſt διαπραξαμένους codd. H & I, ad-

dunt, ἀλλὰ καλὴν τοῦ βίου τελευτὴν διαπραξαμένους.

P. 74, lin. 9, codd. H, I, K, N, habent πρὸς τὸ καλῶς σώζεσθαι.

P. 80, lin. 17, ἡμῖν non habent edit. Baſ. & Battie.

P. 84, lin. 9, codd. H & I, ἧς οὐχ ἕξομεν.

Ad orationem Areopagiticam.

P. 98, lin. 11, πλούτοις, codd. H, I, X, & Ald. πλουσίοις.

20, antè ἐστὶν cod. X & Ald. habent ἔχειν.

P. 102, lin. 4, εὐαγγελία, Ald. εὐαγγελεία.

Ibid. τεθύκαμεν, cod. X & Ald. τεθείκαμεν.

4 & 5, ῥαθυμότερον, cod. X & Ald. ῥαθυμώτερον.

P. 112, lin. 3, περὶ τῶν, Ald. non habet τῶν.

22, codd. I & X, δίκαιον ἦν μοι δοκεῖ, cod. H δίκαιον ἡμῖν δοκεῖ.

P. 118, lin. 6, χρήσεις deeſt in codd. H, I, X, & in Aldo.

P. 112, lin. 16, καταςκευάσουσι, codd. H & I, edit. Baſ. & Battie καταςκευάσωσι.

P. 134, lin. 3, καὶ περὶ μὲν, cod. X περὶ μὲν οὖν.

23, τοιοῦτον, Ald. τοιοῦτο.

P. 140, lin. 16 & 17, cod. K habet, τοὺς γὰρ συλησάντας τὰ νεώρια, τοὺς δὲ....

P. 142, lin. 2, καπιόντες, codd. H, I, X, & Ald. μετιόντες.

9 & 10, καταχόντων, Ald. κατεχόντων.

P. 144, lin. 10, cod. X & Ald. non habent καὶ κοινοτέρας.

P. 146, lin. 10 & 11, cod. I προσῆκον ἡμῖν ἐστιν, cod. H ἄλλως τε καὶ προσῆκον ἡμῖν ἐστιν, juxtà quod admiſi καὶ in vulgatam.

19, ἀνδρίαν, edit. Baſ. & Battie ἀνδρείαν.

Ad orationem de pace.

P. 176, lin. 2, προσήκειν, cod. I προσῆκον.

9, πονηροτάτους, cod. X & Ald. πονηρούς.

P. 180, lin. 19, νουνεχόντως deest in Aldo.

P. 184, lin. 16, ἀποτέμνεσθαι, edit. Bas. & Battie ἀποτέμεσθαι.

P. 186, lin. 7 & 8, ἄξομεν, ποιήσομεν, codd. H & I, edit. Bas. & Battie, ἄξωμεν, ποιήσωμεν.

9, 10 & 11, καταστησόμεθα, εὑρήσομεν, edit. Bas. & Battie καταστησώμεθα, εὑρήσωμεν.

P. 190, lin. 12 & 13, οὔτε πρὸς δόξαν desunt in cod. X & Aldo.

14 & 15, cod. X & Ald. τηλικαύτη δύναμις, ὅσον περ, codd. H & I, habent quoque τηλικαύτη δύναμις.

P. 198, lin. 12, ἔχομεν, (non ἔχοιμεν), edit. Bas. & Battie ἕξομεν.

P. 202, lin. 16, βέλτιον, cod. X βελτίους.

P. 210, lin. 25, ὀλίγῳ, cod. X & Ald. ὀλίγον.

P. 216, lin. 12, βεβαίως, cod. X & Ald. βέβαιος.

P. 218, lin. 10, συμφέρει, edit. Bas. & Battie συμφέροι.

P. 224, lin. 18 & 19, ἐξαμαρτόντας, cod. X & Ald. ἐξαμαρτανόντας.

22, ἄρχειν, edit. Bas. & Battie ἄρξειν.

25, οὐδὲν ὑπὸ τούτων, Ald. οὐδὲν ὑπὲρ τούτων, edit. Bas. & Battie οὐδὲ ὑπὸ τούτων.

P. 226, lin. 12 & 13, codd. K, N, X & Ald. habent τούτων τῶν ἐγκυκλίων sine ὄντων.

P. 228, lin. 21, ἐν deest in cod. H, I, X, & Aldo.

P. 232, lin. 11, δύναται, Ald. δύναιτο.

P. 234, lin. 20 & 21, πεντακισχίλια, Ald. πεντακόσια.

P. 236, lin. 9, τυραννίδας, cod. X τυράννους.

P. 238, lin. 8, ἐκ τοῦ ὄντος τι, cod. X & Ald. ἐκ τῶν τότε.

9, cod. X & Ald. γὰρ τὴν κατὰ τὴν ἡγεμονίαν.
12, ταύτης abest à cod. X & Aldo.
22, ταῖς ἑταίραις, cod. I habet ad marginem ταῖς σειρῆσι.

P. 246, lin. 13, φαίνονται, edit. Baf. & Battie φαίνωνται.
P. 248, lin. 23, διεξίητε, Med. διεξήειτε.
P. 256, lin. 3, εἰσφορὰς, cod. I. συμφορὰς, codd. H & X συνεισφορὰς.
9, cod. X & Ald. καὶ τὴν πρὸ ἡμέραν.
P. 264, lin. 1, περιβλέπτους, Ald. περιβλέπτους.
16, μακαριώτεροι, edit. Baf. & Battie μακαριστότεροι.

Ad Evagoræ laudationem.

P. 274, lin. 2, ἀποδέχεσθαι, codd. H, I, ἀπαναίνονται.
P. 278, lin. 17, pro μὲν edit. Baf. & Battie habent τε.
P. 304, lin. 9 & 11, γὰρ & τοὺς desunt in Aldo.
18, post γὰρ in Aldo additur καί.
P. 316, lin. 10 & 11, codd. H & I, edit. Baf. & Battie μακαριστότατος.

Ad Helenæ laudationem.

P. 330, lin. 13, τερατείας, codd. H, I, τερθρίας, edit. Baf. & Battie τερθρείας.
P. 334, lin. 22, τί λέγειν desunt in Aldo.
P. 336, lin. 5, χαλεπὸν, edit. Baf. & Battie χαλεπῶν.
P. 346, lin. 3, πανδημεὶ, codd. H, I, X & Ald. πάνδημον.

Ad Busiridis laudationem.

P. 338, lin. 9, ὑπ' αὐτοῦ, codd. H & I, ὑπ' αὐτῶν.
P. 416, lin. 7, λυμανῇ, cod. H λυμανοῦν, cod. I λυμανεῖ.

Ad orationem Panathenaicam.

P. 426, lin. 8, ἐκδιδομένων, Ald. διδομένων.
P. 436, lin. 2, ἄνευ deest in cod. X & Aldo.
P. 440, lin. 1, τί deest in cod. X & Aldo.
5, τοὺς ἄλλους, codd. H, I & Ald. αὐτούς.
P. 444, lin. 1, κατὰ abest à codd. H, I, & Aldo.
P. 452, lin. 9, καὶ πρὸς, deest καὶ in Aldo.
P. 460, lin. 15, ὁμολογεῖται desideratur in Aldo.
P. 470, lin. 9, ἐλάττονας, οἴκους, cod. X & Ald. ἔλαττον, οἰκείους.
P. 476, lin. 19, βούλωνται, edit. Bas. & Battie βούλονται.
21 & 22, post προσταττόμενον cod. I habet διότι ὑπετάσσοντο τῷ Ἀγαμέμνονι, quæ voces leguntur ad marginem codicis H.
P. 481, lin. 21, δέον, codd. H, I, X, & Ald. δεῖν.
P. 486, lin. 17, οὐ πολὺν, deest οὐ in cod. X & Aldo.
P. 488, lin. 15, λέγω δὲ, & quidem meritò, à cod. N, & è textu debueram ejecisse.
P. 492, lin. 5, τοιοῦτον, cod. X & Ald. τοιοῦτο.
P. 502, lin. 4, τῆς ῥώμης, cod. X & Ald. τὴν ῥώμην.
8, οὐδὲν abest à cod. X & Aldo.
P. 510, lin. 9, ἐκ τῆς, codd. H, I, X & Ald. ἡ τῆς.
P. 512, lin. 22, edit. Bas. & Battie non habent τοῖς.
P. 516, lin. 24, ἐμοὶ cod. H, I, X & Ald. ἐμοὶ γάρ.
P. 518, lin. 19, ἐπενέγκαιμεν, edit. Bas. & Battie ἐπενέγκαμεν.
20, αὐτῆς, Ald. αὐτοῖς, cod. X αὐτῶν.
P. 526, lin. 17, cod. X & Ald. non habent ταῦτα.
P. 532, lin. 23, τί, cod. X & Ald. τίσι.
P. 534, lin. 12 & 13, αὐτὰς, cod. X & Ald. αὐτούς.
P. 536, lin. 8, ὡς, cod. X & Ald. ὅς.
20, ἐν deest in Aldo.
P. 538, lin. 15, edit. Bas. & Battie non habent τούς.

20, ἦτ]ον νεοσυαῶν, codd. H, I, X & Ald. ἧτ]όνον ὑσῶν.

25 & 26, δι' ἀπορίαν desunt in cod. X & Aldo.

P. 546, lin. 16, ὅμως, edit. Bas. & Battie ὁμοίως.

22, τὸν περὶ, cod. X & Ald. non habent τόν.

P. 548, lin. 11, pro εἰ μὴ ἐκρίθη quod vulg. habet post ἡγεῖσθαι & quod ego recidi, codd. I, X, Med. & Ald. habent εἰκὸς ἐκρίθη.

P. 556, lin. 17 & 18, cod. N πόλιν, ἐν τοῖς τρισὶ τουτοισὶ πραγμάτων.

P. 558, lin. 3, post ἄλλων edit. Bas. & Battie iterant τῶν.

15, ὄχλον, Ald. χρόνον, Volsius conjicit λόγον.

P. 562, lin. 25, ἐγγινομένην, cod. X & Ald. ἐγγινομένης.

P. 564, lin. 22, διαναγνοὺς, cod. X & Ald. διαγνούς.

P. 566, lin. 13, αἰσχρὸν, edit. Bas. & Battie αἰσχρῶς.

P. 568, lin. 20, οἷς, cod. X & Ald. οὕς.

P. 576, lin. 6, τὴν ἐπιμέλειαν, codd. H, I, X, & Ald. τῆς ἐπιμελείας.

P. 578, lin. 10, τί deest in cod. X & Aldo.

P. 580, lin. 17, παραγινομένων, codd. H, I, X, & Ald. πραγμάτων.

P. 586, lin. 9, vulg. habet ὡς, malè, lege cum ceteris editionibus οὕς.

12, ὥνπερ, cod. X & Ald. ὥσπερ.

P. 588, lin. 11 & 12, παράκλησιν, codd. H, I, X & Ald. παράδοσιν.

P. 604, lin. 13, 14 & 15, codd. H & I, ἠκολουθήσαμεν, ἐποιήσαμεν, διελέξαμεν.

VARIANTES LECTIONES

TERTII VOLUMINIS.

Ad orationem adversus Sophistas.

PAG. 8, lin. 21, ὁμονοοῦντας, codd. I & X, ὁμολογοῦντας.

P. 12, lin. 12 & 13, τῶν μαθητῶν, cod. I habet ad marginem τῶν καθηγητῶν.

In orationem Plataicam.

P. 26, lin. 10, εὕροιτε, codd. H & I, εὕρητε.

P. 32, lin. 24, codd. H, I, X & Ald. τοῖς αὐτοῖς.

P. 40, lin. 12, cod. X & Ald. πολλοὶ δὲ τῆς.

25, μὲν deest in cod. X & Aldo.

P. 48, lin. 7, πλείονα, cod. X & Ald. πλέον.

P. 50, lin. 19 & 20, codd. H & I, ἔξω γὰρ αὐτοῦ πραγμάτων γεγενημένου, cod. I habet ad marginem Ξέρξη γάρ.

Ad orationem de permutatione.

P. 76, lin. 4, τὸν γεγραμμένον, codd. H, I, X & Ald. τῶν γεγραμμένων.

P. 76, lin. 21, τοιοῦτο, edit. Baf. & Battie τοιοῦτον.

P. 82, lin. 8, κακοήθως, codd. H, I, X & Ald. κακῶς.

P. 90, lin. 7, ἔτι, codd. H, I, X & Ald. ἐπί.

P. 96, lin. 22, αὐτοὺς, cod. X & Ald. αὐτοῖς.

P. 108, lin. 17, κατὰ deest in Aldo.

P. 110, lin. 5, προαπαγορεύειν, Ald. προαγορεύειν.

P. 112, lin. 10, μεμελετηκότων, codd. H & I, μεμελετηκότες.

P. 120, lin. 1, τοῖς deest in cod. X & Ald.

P. 122, lin. 11 & 12, ἐμβάλλομεν, codd. H & I, ἐμβαλῶμεν.
P. 128, lin. 10, μικρῶν, Ald. μικρόν.

Ad orationem de Bigis.

P. 152, lin. 11, οὕτως deest in cod. X & Aldo.
P. 160, lin. 9, οὐδὲ γὰρ, edit. Baſ. & Battie οὐ γάρ.
P. 170, lin. 2, cod. X & Ald. μεγίστην μεταβολήν.

Ad orationem trapeziticam.

P. 180, lin. 1 & 7, ab ἡγούμην, uſque ad βουλευομένοις, omnia deſunt in cod. X & Aldo. Pro βουλευομένοις Ald. habet βουλομένοις.
P. 194, lin. 2, Σατύρωνος, cod. X & Ald. Μενεξένου.
P. 196, lin. 13, παρακαταθήκης, cod. X & Ald. καταθήκης.
18, κελεύσατε, codd. H, I, κελεύσατε.
P. 200, lin. 14, Σκηνίτην, codd. H, I, σκηνήτην.
P. 204, lin. 19, πάντων non habent edit. Baſ. & Battie.
P. 206, lin. 3, ἐκείνων, cod. X & Ald. ἐκείνου.
P. 208, lin. 2 & 3, edit. Baſ. & Battie, καίτοι εἰ καὶ μικρῶν.
P. 216, lin. 4, ὑπὸ, codd. H, I, X & Ald. ἐπί.
P. 218, lin. 3, ποιήσαισθε, codd. H, I, X & Ald. ποιήσεσθε.

In orationem adversùs Callimachum.

P. 226, lin. 22, & p. 228, l. 1, cod. L φέροντι. Λαβόμενος δὲ αὐτοῦ ἔφασκεν αὐτὸ καταλιπεῖν, ὥστε. . . .
P. 228, lin. 1, βουλόμενος, edit. Baſ. & Battie λαβόμενος.
2, τοῦτο abeſt à codd. H, I.
P. 230, lin. 21, λυσιτελεῖν, codd. H, I, λυσιτελεῖ.
24, τί δ' ἄν, cod. X & Ald. τί ἄν.

P. 232, lin. 15, cod. X & Ald. non habent τήν.
P. 236, lin. 9, ἔδει δ', Ald. δεῖν, pro ἔδει cod. M habet δεῖ.
17, Πεισάνδρου, codd. H, I, X & Ald. Λυσάνδρου.
P. 238, lin. 3, ἐκράτει, codd. H, I, & Ald. ἐκρατεῖτο.
P. 252, lin. 5, πλείω deest in codd. H, I, & Aldo.
P. 256, lin. 4, πολεμησάντων, edit. Baſ. & Battie πολεμισάντων.
P. 260, lin. 20, δοκεῖ, codd. H, I, δοκῇ.
P. 264, lin. 2, μεταμέλον, codd. H, I, L, μεταμελόντων.
11, τὸν σφέτερον, cod. X & Ald. τῶν σφετέρων, post σφέτερον edit. Baſ. & Battie addunt τῶν.
20, αὐτὸς, cod. X & Ald. αὐτῶν, codd. H, I, αὐτοῖς.
P. 266, lin. 19 & 20, cod. I οὐδ' οὕτω ſine ὅτι, cod. H ὅτ' οὐδ' οὕτω.
P. 268, lin. 17, ψηφίσασθαι, cod. I & Ald. ψηφίζεσθαι, cod. H ψηφίζειν.

Ad orationem Æginеticam.

P. 274, lin. 10, κινδυνεύσωσιν, Ald. κινδυνεύωσιν.
P. 280, lin. 20, τοῦτον, Ald. τοῦτο.
P. 282, lin. 6, Σιφνίων, Ald. κίων. Codd. H, I, L & M legunt καὶ τὸν κίον νόμον. Pro Σιφνίων edit. Baſ. habet Σιφνίον.
17 & 18, codd. H, I, ἐμοὶ δὲ μόνῳ πάντες.
P. 292, lin. 3 & 4, ὃς, cod. X & Ald. ὡς. Codd. H, I, habent ὡς ἔμπυνος μὲν ἐμοῦ ἦν πολύν.
P. 294, lin. 19, παραγενέσθαι, cod. X & Ald. γενέσθαι.
20, ἀμφισβητήσουσα, codd. H, I, ἀμφισβητήσασα.
P. 302, lin. 3, ἐγένετο deest in Aldo.

Ad orationem adversùs Lochitem.

P. 314, lin. 11, κακηγορίας, codd. H, I, X, & Ald. καἰηγορίας.

P. 318, lin. 4, τῶν τε ξένων ϰ̀ desunt in codd. H, I, & Aldo.

P. 324, lin. 35, τῶν μὲν, cod. X & Ald. non habent μέν.

Ad orationem contrà Euthynum.

P. 330, lin. 1, cod. L οὐ προφάσεως πόῤῥω δὴ ἥν τινα λέγω, Pro ἀπορῶ codd. H, I, habent πόῤῥω.

11 & 12, Πεισάνδρου, codd. H, I, X & Ald. Λυσάνδρου.

P. 334, lin. 26, διδόασι, edit. Bas. & Battie διδῶσι.

P. 342, lin. 10, ἂν deest in edit. Bas. & Battie.

MENDA

tùm typographica, tùm nonnulla diversi generis, quæ in primum volumen irrepserunt.

PAG. XXX, lin. 22, τιμήτικὸν, lege τμητικόν.

P. 18, lin. 7, τηλικαύθα, lege τηλικαῦθα.

P. 19, infrà pag. ad notas lin. 1, lege τὺς ἀπαντῶντας addendo τύς.

P. 62, lin. 6, ραθυμεῖν, lege ῥαθυμεῖν.

Eâd. pag. lin. 21, καταγνῶς, lege καταγνῶς.

P. 156, lin. 14, πανηγυρικῦ, lege πανηγυρικῦ.

P. 162, lin. 12, παράγματα, lege πράγματα.

P. 170, lin. 23, ἐμποδὸν, lege ἐμποδών.

P. 194, infrà pag. ad notas lin. 2, pro lin. 15, scribe, lin. 6.

P. 223, infrà pag. ad notas lin. 3, pro pag. 220, lin. 1, lege, pag. 218, lin. 22.

P. 236, lin. 21, ἄλλην, lege ἄλλην.

P. 272, lin. 7, adde hanc notam, μηδισμοῦ subaudi ἕνεκα.

P. 276, lin. 8, ad vocem διαλείλῶιν vide variantes lectiones pag. 412.

P. 288, lin. 12, χόραν, lege χώραν.

P. 305, lin. 14, & Herculis, lege, ut Herculis.

P. 306, lin. 4, φιλώτιμος, lege φιλότιμος.

P. 336, lin. 10, διοκίσαι, lege διοικίσαι.

P. 340, lin. 21, ὥςπρ, lege ὥςπερ.

P. 392, lin. 16 & 17, ἐκ πολιτεία, καὶ, lege ἐν πολιτεία καί.

P. 422, lin. 2, φαινοίμεν, lege φαινοίμην.

P. 450, lin. 8, στεφανίτας, lege στεφανίτους.

P. 484, lin. 23, βουλομένους μὴ, lege βουλομένους, μή.

P. 503, lin. 20, post NATUS adde, & viribus omninò exhaustis.

MENDA

typographica secundi voluminis.

PAG. 44, lin. 11, ὑπαρχοῦσης, lege ὑπαρχούσης.

P. 118, lin. 17, ποιοῦν, lege ποιῶν.

P. 173, lin. 20, elegi, lege, eligi.

P. 178, infrà pag. ad notas, l. 1, post SUFFRAGIA adde, populi.

P. 184, lin. 2, παρεσβείας, lege πρεσβείας.

P. 191, infrà pag. ad notas, l. 2, pro VIDEMUS ETIAM, lege, vidimus jam.

P. 198, lin. 12, ἔχοιμεν, lege ἔχομεν.

P. 290, lin. 2, ἐκεῖνου, lege ἐκείνου.

Ibid. lin. 24, πότε, lege τότε.

P. 204, lin. 19, ἐνταῦτα, lege ἐνταῦθα.

P. 227, infrà pag. ad notas, l. 6, pro ABULÆ repone, tabulæ.

P. 233, lin. 13, nos, lege, eos.

P. 268, lin. 3, inſcriptæ, lege, ſcriptæ.

P. 269, lin. 28, inſcripta, lege, ſcripta.

P. 297, infrà pag. ad notas, l. 1 πρῶτων, lege πρῶτον.

P. 571, lin. 6, mirabor, lege, mirabar.

P. 586, lin. 9, ὡς, lege οὗς.

N^a. Hoc ultimum mendum reperitur in vulgatâ, & omiſi corrigere in hâc meâ editione in 8°.

MENDA

typographica tertii voluminis.

PAG. 26, lin. 17, ἰορῶμεν, lege ἐωρῶμεν.

98, lin. 2, ἔςι, lege ἔςιν.

Eâd. pag. lin. 8, παμπληθὲις, lege παμπληθεῖς.

P. 112, lin. 10 & 11, εἰρήσθαι, lege εἰρῆσθαι.

P. 129, lin. 6, quæ, lege, qui.

P. 185, lin. 10, evidentiſſimum, lege, evidentiſſimam.

Eâd. pag. lin. 18, quem, lege, quum.

P. 186, lin. 23, βασανιζεῖν, lege βασανίζειν.

P. 196, lin. 18, κελεῦσαθ', lege κελεύσαθ'.

P. 243, infrà pag. ad notas, l. 1, dele, hac.

P. 268, lin. 13, καταςαθεῖν, lege καταθεῖν.

P. 271, lin. 15, Siphnii, lege, Siphni.

P. 274, lin. 2, κα ὧς, lege καλῶς.

